המחיר 150 שקלים (כולל מע"מ) · שנה 48 · מיספר 2415

מגיפת פשעי־מין או היסטריה?

מי רצח את דני כץ?

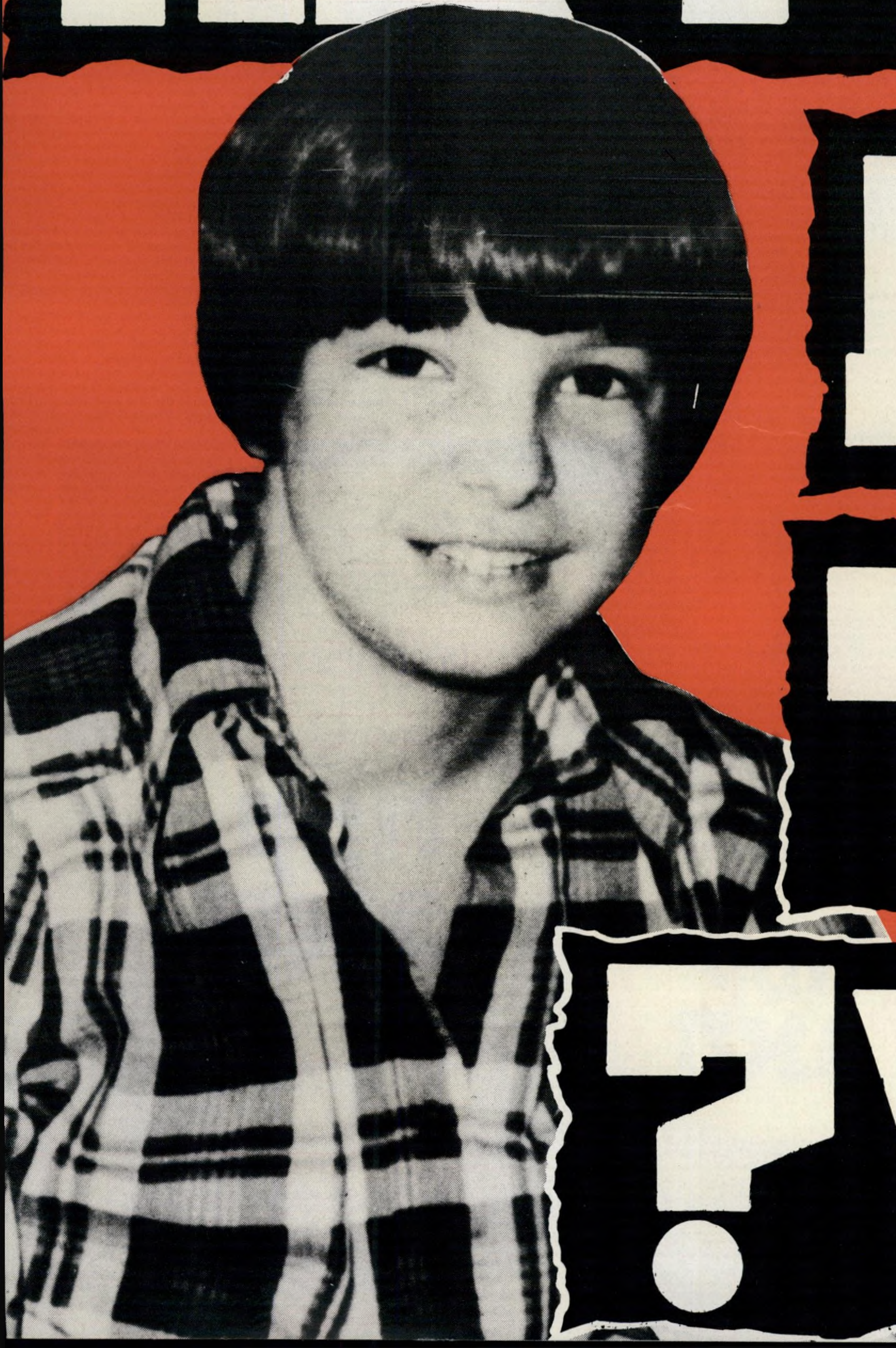

קפה האג
קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה קפה ביום וגם בלילה.
חדש!
קפה טורקי נטול קפאין באריזת וואקום.
100% טהור קלוי וטחון
קפה האג
קפה טורקי
נטול קפאין
משקל נקי 200 גרם
100% קפה טהור
קפה האג
קפה נמס
נטול קפאין
משקל נקי 200 גרם
עלית
קפה האג.
ליהנות בעיניים עצומות.

מכתבים

חופש־הדיבור דוחה את חופש־הדיור

היועץ המישפטי לממשלה החליט שלא להעמיד לדין את אלכס פינקלשטיין, כדי שלא לפגוע בחופש־הדיבור.

וכך, בשם העיקרון הנעלה, ימשיך החוליגאן מנצרת־עילית להסית נגד תושבים ערביים הגרים בעירו.

הוא שנאמר: חופש־הדיבור דוחה את חופש־הדיור.

ראומה כהן, יפו

● ● ●

קופת־השרצים של אריאל שרון

כל כספת – והשרון שלה.

יש אנשים שקופת־שרצים תלויה מאחוריהם. יש אנשים שהשרצים שלהם טמונים בכספות של אחרים. כזהו אריאל שרון.

כששמעה צילה ארליך, אלמנתו של סגן־ראש־הממשלה, כי שרון דורש תיק בכיר בממשלה (סגנות־ראש־הממשלה? תיק־החוץ?), התפרסם לפתע מיסמך שהיה גנוז בכספת של שימחה ארליך. המיסמך — פרוטוקול של שיחה בין ארליך ושגריר ארצות־הברית — מוכיח כי האמריקאים רואים בשרון פגע רק ומזיק.

מעניין איזה עוד מיסמכים מסתתרים בכספות של מישרדי־הממשלה. למשל: פרוטוקול של שיחה בין מנחם בגין ונשיא ארצות־הברית, שיתפרסם ביום שבו ינסה שרון להתמנות כראש־הממשלה.

משה פליישר, נתניה

● ● ●

נורמות ופרמיות לחברי־כנסת

בעידן של הטלת הגבלות חמורות על הציבור, מן הראוי שהנהגת־העם תשמש דוגמה להמונים, הן ברמת־החיים והן במוסר־העבודה.

הצעתי: ח"כ מקבל משכורתו בשל נוכחותו במליאה, השתתפותו בדיונים ובהצבעה. לכן יש להתקין בכנסת שעון־עבודה — מה שיפה ונכון באלפי מפעלים, אינו בהכרח פסול לנבחרינו וכל ח"כ יקבל משכורתו בהתאם להשתתפותו וישיבתו בכנסת.

אלי רשף, תל־אביב

● ● ●

למי הזיכיון?

דבר הפירסומאי:

ברצוני להבהיר כי לפירסום אדמון אין שום חלק בשבועון יומן השבוע, כפי שפורסם בעיתונכם(העולם הזה 7.12.83).

לחברת רכש הזיכיון למחלקת־המודעות של יומן השבוע, וכידוע, דויד אדמון אישית קשור לחברה זו.

אלי עצמור, מנהל פירסום אדמון, תל אביב

● ● ●

הצעה לשר־האנרגיה:

כבוד השר,

יש לי הצעת־ייעול, שתפתור כמה בעיות בבת אחת:

א) פיתרון לבעיות החקלאות; ב) פיתרון לצפיפות בנמלים; ג) חיסכון ניכר במטבע זר.

הצעתי היא, שבמקום לשרוף עגבניות, אבוקדו, פילפלים ותוצרת חקלאית אחרת, להפעיל את תחנת־החשמל של חדרה במוצרי־חקלאות במקום בפחם.

אני סבור שזה יפתור את כל בעיותינו, ויהיה גם בריא מבחינה אקולוגית.

רלף הלינגר, תל־אביב

● ● ●

רגליו של אדם צודק

"הוא חושב, שגם אני כרתתי את רגליו..."

(המשך בעמוד 4)

שרון מטפס על גוויות

6 7 9

אריאל שרון, המתוסכל שנדחק ממרכז ההכרעות, ניסה השבוע לחזור למרכז הזירה המדינית במרץ האופייני לו: מצד אחד הוא דרש להרוג את **יאסר ערפאת** בטריפולי, מצד שני הוא חירף את **שימחה ארליך** המנוח והישווה אותו למשתפי־הפעולה עם הנאצים. אשמתו של ארליך: שיחה עם השגריר האמריקאי. האם פירסום פרוטוקול־השיחה תוזמן לנוחיותו של השר־ללא־תיק?

לחקור את בן־פורת!

מרדכי בן־פורת הבטיח לענות „על כל התמיהות" בכינוס מסויים, שנערך השבוע. הוא שכח את הבטחתו. לכן יש להקים ועדת־חקירה ממלכתית, שתחקור את העסק־ביש העיראקי, את הפצצת המוסדות היהודיים בידי שליחי ישראל ואת תפקידו של מוראד קזאז (היום השר בן־פורת).

14

כתבת השער הקדמי:

רצח הילד

בכל העולם מיוחסים מיקרי רצח הדומים לזה של דני כץ, לסוטי־מין. בישראל נתפסו קציני־מישטרה והציבור לאפשרות אחת — ערבים לאומנים. זהו מיפלטם של חוקרים שאין להם קצה־חוט לפיתרון. בעוד הציבור מבטא את חרדותיו וזעמו בביוון זה, מסתובב לו רוצחו האכזר של הנער החיפאי, ועלול לבצע את פשעיו שוב, באין חושד.

כתבת השער האחורי:

בין שתי נשים

שוטרים הגיעו לביתה של נעמי אדווה (בתמונה למטה) וביקשו שתבוא עימם לתחנת־המישטרה. שם, לתדהמתה, התברר לה כי היא חשודה בשידול לזנות ובחיים על רווחיה של עדייה מאירצ'יק. מבין כותלי בית־המעצר מגוללת נעמי את קורות יחסיה עם עדייה מאירצ'יק ומעלה השערות למניעי ידידתה להתלונן עליה במישטרה. על דמותה הרבגונית של נעמי אדווה מספרת שולמית יריב.

57

ערבים נגד טרור

מאז שהוגלה מרמאללה ליריחו, מנותק הטלפון של **כרים ח'לף** לשיחות נכנסות. למרות נסיון השילטונות להשתיקו, הצליח בשבוע שעבר לצרף את קולו לקולם של ארבעת המנהיגים האחרים בשטחים הכבושים וגינה בחריפות את הפיגוע המחריד שהתרחש ב־ אוטובוס בירושלים.

10

מות הכוהנת

בכפר קטן בהודו, הרחק מידידיה ומיריביה, מתה רינה שני, שניסתה לייסד דת חדשה. האשה שהנהיגה את כת אצבע־אלוהים, שהטיפה בין השאר, לשימוש בחשיש ובמריחואנה, ציוותה שישרפו את גופתה ויפזרו את אפרה על פני נהר הגאנגס. על נסיעתה להודו ועל גסיסתה ומותה שם, מספר ידידה הטוב, שסעד אותה עד לשעותיה האחרונות.

60

בית קטן באריאל

שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, בונה את ביתו באריאל, בשטחים הכבושים. הוא דואג גם לשכניו ולידידיו המתנחלים, בעודו מקצץ בשירותים חיוניים בישראל. אנשי „אלטרנטיבה", מיפלגה ישראלית חדשה, יצאו להפגין מול ביתו, ב־סיסמה: „שיקום שכונות ועיירות פיתוח — לא התנחלויות וכסף לרוח!"

12

סחטנות תורה

במהלך מישפט גירושין שהתנהל בבית־הדין הרבני, אמרו הרבנים לבעל: „תלמד תורה ואנו נסדר לך את התיק הזה," ולעורכת־הדין שלו הציעו לבקר בבית־הכנסת.

29

מחיר השוקולד

„אני חי בימין וחושב בשמאל," אומר דויד מישביץ (בתמונה) המנהל את עסק־השוקולד הגדול בארץ. האיש שחלם, בעצם, לעשות סרטים, מצא עצמו מנהל את העסק המישפחתי. בראיון מיוחד להעולם הזה הוא מספר על מה שחלם ועל מה שהגשים.

15

זר מציץ בחלוני

כששמעה **סמיה עסלה** כי מישהו מטפל בחלון ביתה, היא דרכה את הרובה שהשאיר לה בעלה כדי להתגונן מפני פורצים וירתה שלוש יריות – העורכת המישפטית של **העולם הזה** מנתחת את זכותו החוקית של בעל הדירה להתגונן בנשק.

24

אילנית בצרות

חברה מיסחרית הגישה תביעה נגד חנה צח (הזמרת אילנית), בשל עיסקת־מקרקעין שנעשתה לפני שש שנים. לדברי אילנית הוגשה התביעה נגדה מפני שהיא זמרת ידועה ומפני שהתובעים סבורים כי יש לה הרבה כסף.

30

ועוד בגליון זה:

● **מרדכי ציפורי זימר, יצחק שמיר נאם בפאתוס משומש והקהל בכינוס אצ"ל רווה נחת** 53

● **האם רצח חיים שושן בין כותלי־הכלא היה ביוזמה מגבוה?** 29

● **הישראלים גילו סוף־סוף כי היאכטה לא נועדה רק לשיט, אלא גם למגורים** 31

● **„אני אדם רציני," אומר על עצמו מוטי גילעדי, „ולכן אני מצחיק!"** 42

המדורים הקבועים:

מכתבים	3
קורא יקר	5
במדינה	6
הנדון – להרוג את עכפאת	7
תשקיף	8
אנשים – מה אכל משה דיין ערב מותו	19
תמליץ שידורי הרדיו והטלוויזיה בארץ ובירדן	22
שידור	23
הווי	23
חוק בצד – ביתי הוא מבצרי	24
יומן	27
אנשים בעולם – תמונות מחיי ג'ון קנדי	32
לילות ישראל	34
זה וגם זה	37
רחל המרחלת	38
נמר של נייר – יורם קניוק, הארי מוליש, מירי בר־שימחון וג'ון קנת גלברייט	40
קולנוע – יענטל	44
מוסיקה	47
חלון ראווה	48
עולם קטן – ארגנטינה, פולין, לוב וארצות־הברית	50
תמרורים	51
תשבץ	56
הורוסקופ	63
ספורט	64
כלכלה	65
זה היה העולם הזה שהיה	66

(המשך מעמוד 3)

כתבתם (העולם הזה, 7.12.83) כי יעל פרחי הגישה לבסאם שכעה שיר שכתבה מייד אחרי ההתנקשות בחייו, וכי הוא היה נרגש מאוד.

זה באמת מרגש. אך מדוע לא ציטטתם את השיר?

יוסי יהלומי, חיפה

● *נכון. שירים יש לצטט ולא לדווח עליהם. להלן תרגומו העברי של השיר שהוגש בשבוע שעבר לראש עיריית שכם המודח:*

בסאם שכעה

הם כרתו את רגליו,/ את שתי כפות־רגליו/ את שתי כפות־רגליו של אדם צודק.

גם קודם התנכלו לו,/ משכו בלשונו,/ הכריחו אותו לבטא (בכנות, במתינות)/ את תחושת־העוול שלו,/ ואחר־כך ענשוהו על יושר ליבו.

עכשיו, לאחר שהכריזוהו כמיפלצת/ והתירו לעצמם את דמו/ כרתו את שתי רגליו,/ ובמיטה הלבנה בבית־החולים/ הוא חושב,/ שגם אני כרתתי את רגליו.

יעל פרחי, בסאם אל־שכעה והשיר
„גם את רגליי שלי כרתו..."

לוא יכולתי/ הייתי הולכת אליו/ ואומרת לו את האמת./אבל אינני יכולה ללכת,/ גם את רגליי שלי כרתו,/ אולי מבלי שארגיש/ כרתו את רגליי כבר מזמן.

איך הם הצליחו/ במחי אחד/ לכרות את רגליו של אדם צודק/ לכרות את רגליי/ ולהביא לידי כך שאני/ איחשב בין הכורתים ולא בין הנכרתים!

איך הם הצליחו במחי אחד/ ללבות שינאת עמך/ כדי שיוכלו אחר־כך לומר/ שלעולם לא יהיה שלום/ כי הערבים שונאים אותנו/ ואין עם מי לדבר!

אני לא רוצה להיות כאן,/ לא רוצה להיות אחראית על מעשיהם,/ לא רוצה לשלם את המחיר/ שנידרש לשלם על כך.

לא רוצה לחזות בנפילת הארץ הזו/ לתהום הפאשיזם או לתהום הדמים./ לא רוצה להימנות/ בקהל כורתי הרגליים.

רוצה שיידעו/ שהיום כרתו/ את רגלי כולנו.

סלאט־משין זה לא פוד־פרוססור

ברטה השמנה תביא לך מיליון דולר.

גם כן סלאט־משין — הצעצוע הזה, מאניית־ההימורים (העולם הזה 7.12.83)! אילו הייתם מבקרים, כמוני, בלאס־וגאס, הייתם יכולים לשחק בסופר־ברתה בקאזינו של ארבע המלכות. זאת סלאט־משין: יש נפח (16 מטר מעוקבים), ויש סיכוי: שמים עשרה דולר המכה, ופעם ב־25 אלף מכות היא יכולה להוציא לך מיליון דולר. טבין ותקילין.

קלמן המהמר, גיבעתיים

דיווחתם בהרחבה על הקאזינו הצף. אבל לא ניתחתם את המשמעות הלאומית שלו. את התגובה הקולעת ביותר ואת הניתוח המאוזן ביותר מצאתי דווקא בחותם (9.12.83), במרורם של יהושע סובול ויעקב לזר.

שושנה פוסק, תל־אביב

● *וזה הקטע ששלחה הקוראה:*

אז מה אם יש קאזינו צף בים־סוף?
למה לך להמר?
עבור לבורג!
בורג לא צף, בורג תמיד צמוד,
עם בורג המפד"ל לא תלך לאיבוד!

לסקול נואפות!

הרב פופיק מזבל את המוח.

בסודאן כבר הפעילו את חוקי־ההלכה. בטקס רב־רושם בבית־הכלא המרכזי בחרטום נכרתו כפות־ידיהם של שני גנבים. הקהל, 150 מוזמנים מנכבדי העיר, הגיב בשאגות התלהבות: „אללה אכבר!"

ומה אצלנו? אנחנו עדיין מבוססים בתרבות ההבל והריק של המתייוונים. הגיע הזמן שנקח דוגמה משכנינו וננהיג גם כאן מדינת־הלכה.

כיצד לעשות זאת? פשוט מאוד. שהרב מרדכי („פופיק") ארנון יפסיק לזבל את המוח בתוכניות טלוויזיה, יתן דוגמה אישית, ויצא לסקול באבנים, בכיכר העיר, נשים נואפות.

יוסי רצון, תל־אביב

קאריקטורה של זאב ב„הארץ"
סלאט־משין אמריקאי

● ● ●

תלמיד־חכם מה הוא אומר?

מנהל בית הספר הדתי מעיר על שימחת־הנשואין בביתו של רבי אברהם שפירא („העולם הזה", 30.11.83):

ראשית, שיהיה לרבי אברהם שפירא „במזל טוב", ויזכה לראות אצל בתו בנים ובני־בנים „דור ישרים יבורך".

ר' אברהם שפירא יהודי חכם הנהו, אליבא דכל הדעות. הכיצד הרשה לעצמו לנקר עיני האנשים בביזבוז הון־עתק בקשר לשימחה זו? נכון, זה כספו־הוא, שיכול לעשות איתו כאוות־נפשו. אך השאלה הנשאלת: האם זה הזמן לביזבוז כזה, כשאנשים רעבים ללחם, האינפלציה הולכת ודוהרת ומיספר המובטלים הולך וגדל, והמדינה עומדת, חלילה, לפני מכת „התמוטטות" מבחינה כלכלית?

את הנעשה אין להשיב. אך שמא ישאל תלמידי־חכמים שהוא כה מכבד? אני בטוח שבדברי אלה אני משמש פה לרבים. כמנהל בית־ספר תיכון דתי באיזור־פיתוח, שבו קרוב ל־1000 תלמידים — רובם נצרכים ממישפחות מרובות־ילדים — שמעתי תגובות מהסוג שתיארתי.

בנימין שפרן, מנהל בית־ספר על־יסודי מקיף דתי שש שנתי, אשדוד

● ● ●

לכל זקן יש בדיחה משלו

הנדון: זקנו של ח"כ מנחם בגין.

איני יודעת אם יש קשר בין ריגשי־האשמה של ראש־ממשלתנו לשעבר ובין גידול הזקן. אולם, לדעתי, הזקן צופן בחובו פיתרון, חלקי לפחות, לבעיית ריגשי־האשמה שהוא סובל מהם (ראה הניתוח הגרפולוגי העולם הזה, 30.11.83).

הצעתי מורכבת משני חלקים:

● תימכר זכות־הצילום של הזקן — 30 אלף דולר לצלם הראשון; 10 אלפים דולר לשיבעה צלמים בלעדיים נוספים. בסך־הכל יצטברו 100 אלף דולר.

● תימכר זכות צילום התהליך של גילוח הזקן, לחברה העוסקת בייצור סכיני־גילות, לפי המתכונת של רפי נלסון. אם זקנו של נלסון שווה עשרים אלף דולר, האם לא ניתן לקבל עבור זקנו של בגין מאה אלף?

את התמורה, בסך 200 אלף דולר, ימסור ח"כ בגין לקרן לטובת נפגעי מילחמת־הלבנון — פצועים, נכים ושאירי־החללים.

אילת בירמן, כפר מעש

● *למרבה הצער, בטרם הגיע ההצעה לידיעתו, גילח בגין את זקנו ללא תמורה.*

● ● ●

נאווי או נאוי?

קוראת מבאר־שבע מבקשת לתקן שני פרטים שהופיעו מתחת לתמונה במדור „אנשים" („העולם הזה" 7.12.83).

את שמו של ראש עיריית באר־שבע, אליהו נאוי, יש לבטא ולכתוב אחת ולא בשתיים, כפי שאתם נוהגים לכתוב.

ועוד הערה קטנה. אליהו נאוי נתן את חסותו למיבצע בית העסק המומלץ בבאר־שבע. שופט בית־המישפט המחוזי יצחק שבתאי היה אורח־הכבוד באירוע, ולא כפי שכתבתם.

יהודית שתיל, באר־שבע

● *אלף: הכפלת האות וו הופכת אותה מתנועה לעיצור, אך לא משנה כלל את הגיית שמו. בית: עם השופט – הסליחה.*

● ● ●

דלעת אידיאולוגית

הקורא הכתיר את מיכתבו במילים: „ניצחון נוסף לתורת ליסנקו".

דלעת שמישקלה 153 קילוגרם גודלה במושב כפר־אוריה על־ידי אחד מחברי המושב, ציון סוויסה. בינתיים זהו שיא עולמי: ביפאן הצליחו לגדל דלעת במישקל של 106 קילוגרם; עכשיו גדלה ומתפתחת דלעת שמישקלה יגיע ל־200 קילו!

קוראה שתיל
איך לבטא!

עובדות אלה הן ניצחון נוסף לתורת ליסנקו, השמה את הרגש על השפעת הסביבה ועל טיפול מסור ואישי.

שימעון אפרתי, חיפה

● *כל הכבוד לציון סוויסה. אך מה הקשר לגנטיקאי הסובייטי ליסנקו? כדי לאשר את תורתו, היתה צריכה הדלעת לצמוח למישקל של 500 קילוגרם – לקולם של קטעים נבחרים מהקורס הקצר של יוסף סטאלין.*

בראשית היה גרעין

האמריקאים צפו ב„יום שאחרי". הטלוויזיה הישראלית, החוסכת בתקציבה, חסכה לנו את החוויה.

70־80 מיליון אמריקאים רותקו לטלוויזיה אתמול בלילה, ה־20 בנובמבר, לחזות בסרט הממחיש מה שקורה לבני אדם עם התפוצצות המילחמה הגרעינית.

בסרט היום שאחרי נעלמה העיר קנזס כהרף עין, ובני־אדם מתנהגים ומתמודדים עם הקרינה הגרעינית המאיימת להכחיד בני אנוש. דומה היה, כי הבעיות היומיומיות מול הבעיה של קיום האנושות הן ממש מצחיקות.

קדמו להקרנת הסרט הכנות של אמצעי־התיקשורת, ויכוחים לוהטים של פוליטיקאים, שכל אחד מהם רצה לרכוב על הגל הזה, כאילו היה זה מישחק־ילדים עצוב מאוד.

אחרי הצפיה בסרט המרגש מתעוררת המחשבה כי במילחמה הגרעינית אין מנצחים. החיים עלי אדמות אולי לא יהיו עוד כפי שאנו מכירים אותם היום. אולי יהיו בני־אנוש שיכתבו מחדש את ההיסטוריה העלובה של האנושות ויתחילו בפסוק: בראשית היה הגרעין וכו'.

שמואל בן־אור אביטל, בולדר, קולורדו, ארצות־הברית

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים, מודפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קורא יקר,

זה מכבר לא עוררו כמה שורות בהעולם הזה
מולה כה רבה כמו אלה. הן כמעט הפילו את הממשלה.
ות לא היתה, כמובן, הכוונה — אם כי איש מאיתנו לא
ה מצטער אילו זה קרה.

השורות האמורות הופיעו בגליון האחרון של העולם
זה (7.12.83),בכתבתו של חיים ברעם, תחת הכותרת
ויד לוי: שר־בחוץ". היה זה דיווח על המתרחש מאחורי
קלעים בתנועת־החרות ובליכוד סביב תביעתו של דויד
י להתמנות כשר־החוץ.

הכתבה היתה מלאה בגילויים חדשים, ובין השאר
פיעו בה, בלי כל הבלטה, השורות הבאות:

> מקורביו של שמיר התבטאו בשיחות עם העולם הזה בזילזול מוחלט על לוי, והביעו התמרמרות על שאפתנותו הרבה של איש ציבור „כל־כך אפור". ראש־הממשלה מקפיד, אומנם, על גילויים חיצוניים של חלוקת־כבוד לסגנו. אבל לוי מנוטרל מהתייעצויות מכריעות בנושאים מדיניים.
> ל„העולם הזה" נודע ששמיר

מן הרגע שבו הופיעו העותקים הראשונים של הגליון
צל מוכרי־העיתונים בתל־אביב, ועוד לפני שהגיעו
בית־שאן ולירושלים, התרחשו הדברים. דויד לוי
תפרץ בזעם, והשמיע דיברי־קיטרוג חריפים מאוד.
מקורביו" התנפלו על „מקורביו" של יצחק שמיר,
המילחמה היתה רבה.

מעניין שאיש מן הניצים (תרתי משמע) לא פיקפק אף
־גע באמיתות הדיווח של העולם הזה. הדבר מעיד על
אמינות הרבה שיש להעולם הזה גם בקרב מי שרואים
ת עצמם כמתנגדי שבועון זה. איש מהם לא העלה על
עתו — ובצדק — שיכול להיות ספק לגבי הדברים
דיווחנו עליהם, כגון העובדה ש„המקורבים" אמרו
העולם הזה מה שאמרו.

אחד מנאמניו של לוי, מיכאל קליינר, למשל, התבקש
התייחס לכך בעיתון אחר, הארץ. הוא תקף את יריבי
י באירוניה צורבת, ואמר בין השאר:

> — מי שפוגע בשמו של לוי — פוגע בתנועה. באין בגין, בנויה התדמית של חרות מהנהגה קולקטיווית. אני בטוח שלא שמיר מסר סיפורי הזוועה המתפרסמים בבטאונה החדש של חרות „העולם הזה".

יום לפני־כן ניתחה בינה ברזל בידיעות אחרונות את
קורות המשבר בין שמיר ולוי, ואישרה שמוקד הסערה
ן היה הדיווח בהעולם הזה:

> עות שדויד לוי רואה בהן הכפשה מכוונת. לשיא הגיעו הדברים לדעת דוד לוי בכתבה שפורסמה אתמול ב„העולם הזה", ושעשתה לדעת השר בהשראת מקורבי ראש־הממשלה, בכתבה שהוכתרה תחת הכותרת „דוד לוי שר בחוץ" כונה דוד לוי כ„בלוף מנופח".
> היחסים המעורערים בין

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורכת דפוס: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

בסופו של דבר נפגשו שמיר ולוי פנים־אל־פנים. על מה הם דיברו?

על העולם הזה, כמובן.

וכך מתארים את הדברים אילן כפיר ואבי בטלהיים, שפירסמו פרוטוקול כמעט מלא של השיחה ההיסטורית במעריב:

> שמיר: דוד, מה קורה. מדוע אתה כועס?
> לוי: אתה לא שומע? אתה לא קורא?
> שמיר: לא. מה קרה?
> לוי: לא ראית את „העולם הזה" של השבוע?
> שמיר: לא.
> לוי: אז אני יכול להביא לך את העתון.
> שמיר: אין צורך.
> לוי: אבל אומרים שם דברים כביכול בשמך ומצטטים פרטים משיחות בארבע עיניים שהיו לנו.
> שמיר: למשל?
> לוי: למשל, בעניין תיק החוץ. טוענים שלא הבטחת לי את התיק. זאת מדויק? לא הבטחת?
> שמיר: הבטחתי. אבל אתה צריך להבין שיש בעיות. בעשר לשינויים ואישיים בממשלה.

אפשר היה להאשים את שמיר בכך שאינו קורא את העולם הזה. מחדל כזה אינו נאה לראש־ממשלה. אך ברור לגמרי כי טענה זו אינה נכונה. שמיר ידע היטב במה המדובר, וזה נובע גם מתוכן השיחה עצמה. הוא התכונן מראש לשיחה עם לוי. ואם לא קרא את כתבת העולם הזה קודם לכן, בוודאי קרא אותה ערב השיחה.

כדאי לשים לב לעובדה שגם הוא לא הכחיש כלל את אמיתות הדברים של העולם הזה. הוא התחמק מנקודה זו.

הדברים הגיעו גם לטלוויזיה. מיכאל קליינר עמד בהרחבה על גילויי העולם הזה ועל משמעותם. היה זה בשידור ערב חדש ביום החמישי אחרי־הצהריים. הוא התרעם מאוד על מקורבי שמיר, על כי מסרו מה שמסרו דווקא להעולם הזה. האם העולם הזה הוא ביטאון של חרות? שאל.

העולם הזה אינו ביטאון של חרות. לליכוד יש, ברוך השם, ביטאון משלו — אם כי אין אנשי־ליכוד רבים המתגאים בו. מי שמוסר מידע להעולם הזה בוחר בבימה זו מפני שהוא רואה בה ביטאון אמין, הנקרא על־ידי שיכבה חשובה של הציבור הישראלי, ושהכל בוטחים — כפי שמסתבר בפרשה זו — בהגינותו.

סערה בכוס מים

מבחינה ציבורית אין הדברים חשובים כל־כך.

היתה זאת סערה בכוס־מים. לוי דיבר גבוהה־גבוהה, כדרכו, אך התקפל בקול ענות חלושה. גם זה הוכיח את נכונות הדיווח שלנו: בשבועות האחרונים ירד מישקלו הסגולי של סגן־ראש־הממשלה במציאות הפוליטית החדשה, שבה שולט הטריאומוויראט שמיר־ארנס־אורגד.

מה מהותה של שלישיה זו, ועל יחסיה המיוחדים עם ממשלת ארצות־הברית, דיווחנו כבר לפני שלושה שבועות („סיפור אהבה", העולם הזה 23.11.83).

תלמידי בתי הספר בעיירות פיתוח אוכלים פרי הדר לשובע

עדיף לתת את הפרי לילדינו מאשר לתת לו להרקב בנמלים. כך החליט מנכ"ל המועצה לשיווק פרי הדר, עקב השביתה המתמשכת בנמלי־הים, המסבה נזקים כבדים ליצוא הישראלי. משאיות המועצה לשיווק פרי הדר יפקדו כמה בתי ספר בעיירות פיתוח ברחבי הארץ, ויחלקו פרי הדר טרי לתלמידים.

פרסומפון

פרסום מודעות
בטלפון
לכל העתונים
03-229353

העם
ארץ ללא חמלה

בירושלים נסגעו שתי אחיות יהודיות. בשכם נפגעו שתי אחיות ערביות. הארץ אוכלת את ילדיה

בשני בתים, בשתי ערי־הבירו ההיסטוריות של הארץ, ישבו מישפחו וקוננו על בנותיהן.

תחילה פגע האסון במישפחת פולי בירושלים. אתי ונורית פולק על לתומן לאוטובוס. בבית־הכרם הת פוצץ בו מיטען־חבלה. שתי האחיו ניספו בפיגוע. תחילה מתה האחת ואחרי זמן־קצר נפטרה השני מפצעיה.

כעבור יומיים פגע האסון במישפחו אל־בחש בשכם. שתי בנות המישפח שהו עם אביהן במאפיה שלו, ברחו צדרי. מתנחל יהודי, שרדף כביכו אחרי נערים מיידי־אבנים, ושלא מצ אותם, ירה בתיסכולו אל תוך המאפיו בלי אבחנה, ופגע בשתי הילדו עאישה ופדא. האחת נהרגה במקו השניה נפצעה קשה.

באותו השבוע פגע אסון אח במישפחת כץ על הר־הכרמל בן־המישפחה, דני, נעלם. כעבו שלושה ימים התגלתה גופת הנע בגליל. הוא נרצח באכזריות.

לכל שלושת המיקרים היה מכנ אנושי אחד משותף: הקורבנות ה ילדים חסרי־ישע. הם נרצחו בדם ק מתוך רחף פוליטי או פלילי, על־יו בני־אדם חסרי־רחמים. הפגיעה בה

הפרה את אחת ממיצוות־היסוד של התרבויות, מאז שנולד המין האנו שלא לפגוע בילדים. מיצווה המשותפת לבני־אדם ולבעלי־ח רבים אחרים בטבע, הופרה ביד על־ידי יהודים וערבים, קנ ופושעים.

פעם נאמר על ארץ־ישראל ש „ארץ אוכלת יושביה". השבוע א היה להחריף פסוק זה. כיום גם „ארץ אוכלת ילדיה".

(המשך בעמוד

שרון רוכב שוב

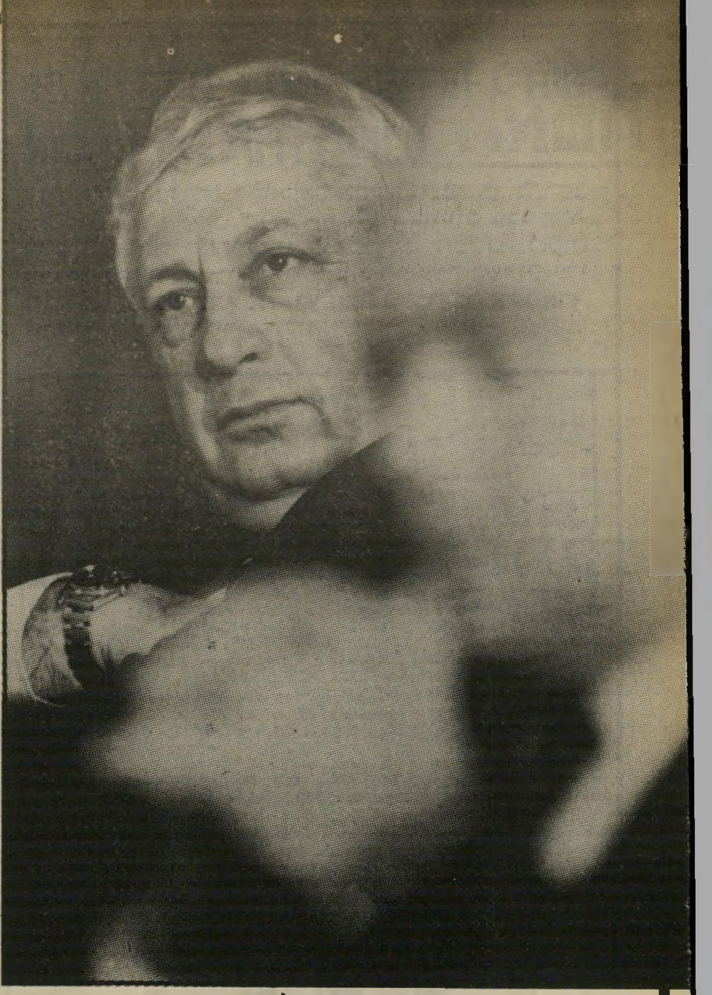

שרון השבוע (ליד שמיר)
מסקנדאל לסקנדאל, כוחו לא גדל

טענות השר אריאל שרון נגד מעורבותו של שגריר ארצות־הברית, סמואל לואיס, בפוליטיקה הפנימית של ישראל (ראה במדינה) לא היו בגדר „התפרצות ספונטאנית", ואף לא עלו בקנה אחד עם השקפת־העולם שלו.

שרון עצמו, שאפילו היומון הארץ תבע השבוע להעמידו לדין על פישעי־לבנון, רץ בשעתו לוושינגטון כדי להשיג „מיזכר אסטראטגי", ורצה מאוד להיחשב כאיש של ארצות־הברית במרחב. בלישכת ראש־הממשלה אמרו השבוע להעולם הזה ששרון עצמו נהג „ללקק ללואיס את

ההתפרצות הספונטאנית של שרון היתה מחושבת: באמצעות ערפאת הוא רוצה לחזור למוקד

ישבנו" (הציטוט המקורי היה חריף יותר) בתקופת כהונתו של אלכסנדר הייג כשר־החוץ של ארצות־הברית.

השינאה כלפי שרון במישרד ראש־הממשלה היא קשה מאוד, ועולה בהרבה על האיבה לדויד לוי, שאליו מתייחסים בליגלוג גלוי. שרון הגדיל לעשות כשתקף באורח מבהיל ממש את שימחה ארליך המנוח. אחד מאנשי בגין לשעבר בקירייה, הידוע בחוש־ההומור שלו, אמר השבוע שאילו היתה לשרון הזכות לפעול כשליט־יחיד במדינה, היה מוציא את ארליך מקיברו, ומעמיד אותו לדין.

● „על גוויית ערפאת"

הסיגנון האלים של שרון היה לו, אולי, לרועץ, אבל ההתפרצות עצמה היתה מתוכננת היטב.

היא היתה חלק בלתי־נפרד ממסעו הנמרץ של השר נגד „התבוססנים" בממשלה, כדי להניע את חבריו לפעול נגד יאסר ערפאת בטריפולי.

שרון ניסה, בדרך זו, לרחוף את עצמו מחדש לתוך מעגלי־ההכרעות בקאבינט, מהם הורחק מאז התמר

טטותו של מנחם בגין. הוא רצה לטפס חזרה לשילטון על גבי גווייתו של ערפאת.

אין ספק שעוזריו של שרון הצביעו על התערבות מבחוץ, גם של שגריר ארצות־הברית, כמיכשול רציני לכל פעולה הרפתקנית בטריפולי. שרון ביקש לנטרל ככל האפשר פעילות כזאת, ולשתק את לואיס במועד שהוא, בעיניו, חשוב מאין כמוהו.

שרון סבור, ומבחינתו בצדק, שרק פעולה צבאית, שתשמיד פיסית את ערפאת, או לפחות תחסל רבים מראשי אש"ף שלא הצטרפו לבוגדים, תצדיק בדיעבד את הפלישה שלו ללבנון. את

מטרתו העיקרית במילחמה, חיסול אש"ף המתון כשותף אפשרי למשא־ומתן על הגדה והרצועה, לא השיג שרון בביירות (ראה הנדון).

השבוע הוא ניסה, כמיטב יכולתו, לנצל את הפיגוע הנפשע באוטובוס בירושלים, כדי להעניק לעצמו רהביליטאציה, ולחזק את מעמדו כמועמד לתפקיד מדיני בכיר, בדרך לראשות־הממשלה.

כדרכו פעל שרון בטקטיקה שעלולה לחבל באסטראטגיה שלו. הוא הצליח להופיע בציבור כאוייב של הקשר ההדוק בין ישראל ובין האמריקאים.

כאן הוא פגע ממש בציפור־הנפש של הקונסנזוס. רוב הישראלים מבקשים להימנע מלפגוע ביד המאכילה אותם, והמפרנסת את השאיפות שלהם להיות מעצמה צבאית, אבל גם שבעה.

אפילו במרכז־חירות אין לצפות להתלהבות, בשלב זה, מחידוד היחסים עם האמריקאים.

גם ההשוואות המטורפות שערך שרון בין ארליך המנוח ובין משתפי־פעולה יהודיים עם הנאצים הקימו לו, כמובן, אוייבים רבים, וחיזקו את התחושה הקשה שמדובר באישיות ציבורית בלתי־מאוזנת ומסוכנת ביותר,

שיש להרחיקה ממוקדי־ההכרעה.

שרון לא הצליח לגבש מסביבו קבוצת שרים שתתמוך בגלוי בנסיון שלו להאיץ בשמיר לבצע פעולה כלשהי.

דויד לוי הושתק לזמן־מה, אחרי ששמיר „טיפל" בו בפגישה שביניהם, כאילו היה ילד קטן. שמיר הרגיע, נזף, רמז לסגנו שאין לו כוח בממשלה, עירפל את נושא מישרד־החוץ, ואף טרח להכחיש מייד את הכרזתו של לוי, אחרי הפגישה, כאילו הובטח לו משהו.

●אופוזיציה? איפה?

מיפלגת־העבודה שתקה, כדרכה. ראשי המיפלגה אינם מנסים למנוע מראש הרפתקות, אלא, לכל היותר לקבל עליהן פרטים מראש.

שימעון פרס מבין היטב שרק שמיר יכול להצילו, באמצעות ממשלת אחדות לאומית, מהדוחה. הוא ייצא נגד הרפתקנות של שמיר רק אם צעד כלשהו של ראש־הממשלה ייכשל מבחינה מיבצעית. סביר להניח ששמיר רוצה שפרס ימשיך בתפקידו, כדי למנוע את המלכת יצחק נבון. אך כאן נקלע פרס לתסבוכת רצינית בצמרת מיפלגתו: תומכיו ותומכי נבון, כדור־ההמשך, מתנגדים לממשלה כזאת, הן מסיבות עקרוניות, הן משום שאין להם שום אינטרס בהקמתה.

יצחק רבין היה „מת" להיות שר־ביטחון, הוויכוח שלו עם הליכוד אינו אלא אופורטוניסטי. אך תומכיו אינם מעלים כלל על דעתם אפשרות לשבת עם הליכוד בקואליציה, מסיבות הקשורות „באידיאולוגיה" או בתדמית עצמית. את כל התבטאויותיו של רבין, בלי יוצא מהכלל, אפשר להבין על רקע הפשרה הקבועה שלו בין הוויתו כאיש הימין הקיצוני לכל דבר ובין מחוייבותו לפעילי אחדות־העבודה לשעבר, ולאנשים כמו יו"ר האיחוד העולמי (מיפלגת העבודה בהסתדרות הציונית) יחיאל לקט, הרואים את עצמם כ„סוציאליסטים".

מצב־דברים זה גוזר על מיפלגת־העבודה שיתוק, לא להקיא ולא לבלוע. היא מסתפקת בביקורת „פונקציונאלית" על הליכוד, כלומר, ויכוח עם הביצוע, ולא עם העקרונות

הפוליטיים העומדים בבסיסו. אין לצפות ממנה שתמנע השתוללות של שמיר ושריו בלבנון או בגדה. 50 חברי־כנסת, שלא הצליחו לעכב אף שלב אחד בפלישה ללבנון, לא יוכלו לעשות דבר, אם יחליט שמיר להלום בטריפולי או במימיה הטריטוריאליים.

„הגענו לידי הבנה..."

בוויכוח על ביקורו של שמיר וארנס בוושינגטון היו ספסלי הקואליציה ריקים, וח"כים מתר־סכלים ביקשו, מפעם לפעם, להפסיק את הדיון.

האופוזיציה אינה עושה את מלאכתה. כך קורה, שלא הכנסת אלא רק הממשלה עשוייה לעצור את השתוללותו של שרון, ואין לדעת, בשלב זה, מה יחליטו שמיר והצוות המוביל שלו.

חיים ברעם ■

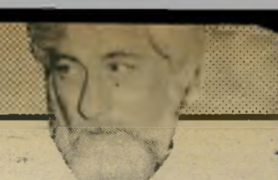

האמת, כל האמת ורק האמת

הסיבה האמיתית

סוף־סוף יצא המרצע מן השק.

אריאל שרון תבע כי מדינת־ישראל תאמץ לעצמה כמטרה לאומית את הריגת יאסר ערפאת. בל ייצא האיש חי מטריפולי.

אריאל שרון לא השתנה. הוא נשאר כפי שהיה.

אם הוא מכריז עכשיו שיש להרוג את יאסר ערפאת — משמע שחשב כך גם לפני שנה וחצי, כאשר גרר אותנו אל ביצת הדם והדמעות של מילחמת־הלבנון.

לא „תשתית המחבלים". לא „שלום הגליל". לא בטיח.

אלא להרוג איש אחד: יאסר ערפאת.

הרג של איש אחד כיעד לאומי. כמטרה של מילחמה.

■ ■ ■

אחרי המערכה על ביירות, כאשר הסכימה ישראל לפינוי הצבא הפלסטיני על נישקו ודגליו, בראשות ערפאת, תואר הדבר כניצחון גדול.

„השגנו את מטרת־המילחמה שלנו!" צהלו התועמלנים השכירים של הממסד, בניצוחו של שר־הביטחון אריאל שרון.

פרשנים מפוכחים אמרו אז שהפינוי הוא כישלון לממשלת־בגין. שהכוונה האמיתית היתה להרוג את „המחבלים", פשוטו כמשמעו. שמטרה זו לא הושגה בגלל הכישלונות המחפירים של הנהגת־המילחמה, ובראשה שרון ורפאל איתן, שלא הצליחה להגיע אל מבואות ביירות אלא אחרי שישה ימי־מילחמה, למרות עדיפות־כוחות שאין רבות כמוה בתולדות המילחמות בעולם.

אותם פרשנים אמרו שיציאתם של כוחות־אש"ף מביירות, אחרי 79 ימים של מצור, היא ניצחון לערפאת. שאחרי ביירות תגדל יוקרתו של ערפאת בקרב המוני העם הפלסטיני.

כל זה הוכחש בשצף־קצף על־ידי שרון וחבר־מרעיו. הפינוי הוא ניצחון עצום לישראל, הודיעו, בליווי של תרועות חצוצרה. הקורבנות היו כדאיים. ערפאת מוכה סופית. אין לו תקומה. לא היינו מעוניינים להרגו, מפני שממילא אין לו עוד שום השפעה. לא היתה כלל כוונה להסתער על מערב־ביירות. ערפאת גמור. שיילך לאן שיילך.

מערכת אדירה של שטיפת־מוח הופעלה כדי להנחיל לציבור „אמיתות" אלה.

ועכשיו בא אריאל שרון בכבודו בעצמו, ומכריז קבל עם ועדה: כל אלה היו שקרים.

אסור לתת לכוחות אש"ף להתפנות מטריפולי. אסור לתת ליאסר ערפאת לצאת משם חי. כי אחרי הפינוי יהיה אש"ף חזק יותר, ערפאת יהיה חשוב ומשפיע יותר. צריכים להרוג אותו.

ואם כך סבור אריאל שרון כיום, מול חוף טריפולי, הוא בוודאי חשב כך על אחת כמה וכמה אתמול, מול חוף ביירות.

■ ■ ■

אין זה השקר היחידי הנחשף בימים אלה, במערכת טריפולי.

יצחק שמיר הכריז מאות פעמים: מטרתה של ישראל היא להביא ליציאת כל הכוחות הזרים מלבנון, ובראשם הסורים ו„המחבלים".

עכשיו יש הזדמנות־פז לכך. כל הכוחות הפלסטיניים, הנאמנים להנהגת אש"ף, עמדו בשבוע שעבר לצאת מתחומי לבנון. אחרוני „המחבלים", על נשקם הקל והכבד, עמדו לעלות לאוניות ולצאת לנכר, הרחק מגבולות ישראל, ושלום על הגליל.

רק כוח אחד ויחידי מנע זאת מהם: אוניות־המילחמה של יצחק שמיר.

אילו אכן היתה כוונתה של ממשלת־שמיר להביא להוצאת כוחות אש"ף מטריפולי, היתה מורה לספינות חיל־הים ללוות אותם ברוב כבוד אל מחוץ למימי המרחב.

אך כוונתה הפוכה: להחזיק אותם במלכודת בטריפולי, כשהם נלחצים בין שני הצבאות־האחים: הצבא הסורי, הלוחץ עליהם ממיזרח, וחיל־הים הישראלי, הלוחץ עליהם ממערב.

אותו הדבר נכון, כמובן, גם לגבי הוצאת הכוחות הסוריים מלבנון. לממשלת־שמיר אין כל עניין בכך. למרות כל ההכרזות הבומבסטיות בכלי־התיקשורת האמריקאיים, למרות כל איומי־המילחמה המצלצלים (תמורת מצלצלים אמריקאיים) — ממשלת־שמיר מעוניינת שהצבא הסורי יישאר בלבנון, כדי להילחם בפלסטינים, וכדי לספק את האמתלה להישארות הכוחות הישראליים בלבנון הדרומית, „הגדה הצפונית" של ישראל. לולא כן, לא היה שמיר משתף פעולה עם חאפט' אל־אסד במערכת טריפולי.

כל זה ידוע מזמן ליודעי־דבר. אבל זוהי אמת, אשר השתיקה יפה לה. צריכים לחייך ולשקר. כמו שמיר. כמו ארנס.

אבל אריאל שרון מרוגז. הוא מתוסכל. כמו שור בחנות של כלי־החרסינה, הוא מוכרח להשתולל.

לכן הוא אומר את האמת — האמת שלו, של שמיר ושל ארנס. אמת בלי חיוכים, בלי דיברי־נועם, בלי שקרים מתוחכמים.

להשאיר את הסורים בלבנון. להשאיר את אנשי אש"ף בטריפולי. להרוג את ערפאת.

■ ■ ■

הנימוק לכך, כפי שניסח אותו אריאל שרון, כוזב.

„ערפאת," כך הכריז, „שפך יותר דם מאשר כל אדם אחר מאז היטלר!"

טענה זו מגוחכת על פניה. מאז היטלר ראה העולם רוצחי־המונים רבים. פול פוט בקאמבודיה הרג מיליונים מבני־עמו, כדי להגשים ניסוי חברתי מטורף. רודני צ'ילה וארגנטינה, הרוסים באפגניסתאן וסוכני האמריקאים במרכז־אמריקה הרגו לאין שיעור יותר בני־אדם מכפי שנהרגו בכל הפיגועים שבוצעו על־ידי האירגונים השונים המסונפים לאש"ף.

אם התכוון שרון לדם יהודי בלבד (ויש להניח ששום דם אחר אינו מעניין אותו ואינו מקודש בעיניו, כפי שהוכיח לאורך כל דרכו. מקיביה ועד שאתילא) — גם אז אין אמת בדבריו.

בכל הפיגועים שבוצעו על־ידי אירגוני אש"ף, ובינהם פיגועים דרמתיים ונתעבים, נהרגו פחות יהודים מאשר נהרגו בפיגוע אחד של אריאל שרון — מילחמת־הלבנון.

כאן, במכה אחת, נהרגו 558 צעירים ישראליים במילחמה נפסדת ומיותרת הנוגדת, מתחילתה ועד היום, את האינטרסים של עם־ישראל — כל זה כדי לספק את השאיפות האפלות של איש אחד.

גם הפלסטיני הקיצוני ביותר לא יכול היה לחלום על הריגת ישראלים בה רבים במיבצע אחד.

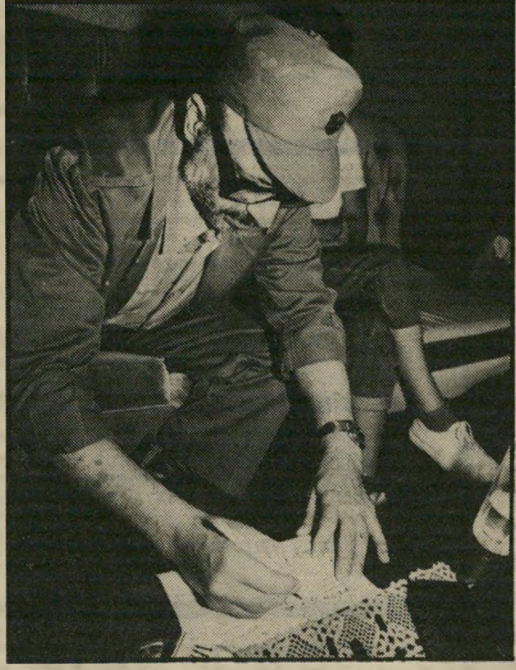

יאסר ערפאת: מדוע רוצים להרגו?

אל־נא יבוא אריאל שרון ויקונן באוזנינו על דם אנושי או דם יהודי.

מכל בני־האדם עלי אדמות - לא הוא!

■ ■ ■

מה שצועק שרון המתוסכל בקולי־קולות חושבים שמיר וארנס בסתר ליבם.

הם רוצים להרוג את ערפאת.

הם רוצים למנוע את הפינוי מטריפולי.

כל מעשיהם בשבועות האחרונים מעידים על כך. שרון יכול לדבר. שמיר וארנס עושים.

הם חיזקו את המצור על טריפולי. הם הפגיזו באופן הפגנתי בסיס ימי של פת"ח, ליד טריפולי. הם הודיעו לאו"ם שהם מתנגדים להענקת חסותו הסימלית של האירגון למפונים. הם הבהירו לממשלות המעורבות שכוחות חיל־הים עלולים לתקוף את ספינות־הפינוי בלב־ים. הם הפיצו רמזים על האפשרות של תקיפה ישראלית על טריפולי עצמה, עוד בטרם פינוי.

זהו המשך הגיוני של פעולות קודמות. ב־1976 הטילה ממשלת רבין־פרס מצור על חוף־לבנון כדי לעזור לצבא הסורי, שהסתער אז על כוחות אש"ף בצידון ובאיזור השוף. השנה הטילה ממשלת בגין־ארנס, ולאחר מכן ממשלת שמיר־ארנס, מצור על טריפולי, כדי לעזור לסורים ולסוכניהם, שניסו לחסל את כוחות אש"ף שם.

שמיר עצמו אמר בטלוויזיה שהוא מבקש לחסל את „אש"ף המדיני". לדעתו, הוא מסוכן יותר מאשר אש"ף הצבאי — זה שמספק לאריאל שרון את האמתלה לתאוות־החיסול.

מדוע?

■ ■ ■

הדבר נאמר אלף פעמים, ויש לאמר אותו ברגע זה בפעם האלף ואחד:

ממשלת שמיר־ארנס־שרון רוצה להרוג את יאסר ערפאת מ פ נ י שהוא מסוגל לעשות שלום עם ישראל.

לא מפני שהוא שפך דם יהודי, אלא מפני שהוא עלול לגרום למצב שבו ל א יישפך עוד דם — לא יהודי, לא ערבי.

לא שמיר, לא ארנס ולא שרון נרתעו אי־פעם משפיכת דם יהודי, כאשר הדבר נראה להם דרוש להשגת היעדים הלאומיים, לפי תפיסתם. תפיסה זו אומרת: ארץ־ישראל השלמה, סיפוח הגדה המערבית ורצועת־עזה (לפחות).

האיש האחד המאיים כיום על „חזון" זה הוא יאסר ערפאת.

הוא, והוא בלבד, מסוגל כיום לבוא בשם העם הפלסטיני ולהביע את הנכונות להכיר במדינת־ישראל, תמורת הכרה בזכות הפלסטינים למדינה משלהם בגדה וברצועה. הוא האדם היחידי המסוגל לשכנע את ארצות־הברית, שכדאי לה לעלות על דרך זו, כדי למנוע התפוצצות נוראה ברחבי העולם הערבי. הוא, והוא בלבד, יכול לשכנע את דעת־הקהל העולמית, שאפשר למצוא הסדר הוגן וסביר לבעיה הפלסטינית. הוא, והוא בלבד, יכול לשכנע את דעת־הקהל בישראל שיש דרך לשלום ולביטחון — במחיר החזרתם של השטחים הכבושים לידי בעליהם. והוא היחידי המסוגל לא רק להבטיח, אלא גם לקיים.

זוהי הסכנה בעיני שמיר ושות'. והם צודקים מבחינתם.

ל כ ן הם רוצים להרוג את ערפאת.

■ ■ ■

הם מקווים שאם ייהרג ערפאת האיש, תעבור הנהגת העם הפלסטיני לידי טרוריסטים מסוגם של אחמד ג'יבריל ואבו־נידאל, או לידי סוכנים קנויים כמו אבו־מוסא ואבו־צאלח. וגם אם הדבר לא יקרה, וההנהגה המתונה של אש"ף תחזיק מעמד בלי ערפאת, בוודאי יעבור זמן רב עד שיתגבש ויתחזק מעמדו של מנהיג חדש, שיוכל להעז ולעשות מחוות דרמאתיות מן הסוג הדרוש בדרך לשלום.

בינתיים יהיה ניתן להתנחל, ליצור „עובדות בשטח", להפקיע, לנשל, לגרש.

ואילו ערפאת החי, שיחזור מטריפולי לתוניס, יוכל למנוע משמיר את פסק־הזמן הזה. הוא עשוי לנקוט יוזמה דרמאתית. עתה, אחרי שנפטר מן הווטו הסורי וממעשי־החבלה של סוכניהם בתוך אש"ף, ואחרי שזכה בתמיכתו הנלהבת והבולטת של העם הפלסטיני כולו, הוא עשוי לעשות מה שרצה לעשות מזמן: להכריז על תוכנית־שלום חד־משמעית, לשתף את המלך חוסיין בפיתרון, למנוע פיגועים באזרחים, אולי להכריז על שביתת־נשק. שום דבר אינו בטוח, אך הכל אפשרי.

לכן מנוי וגמור עם שמיר וחבריו להרוג אותו.

מבחינתם, מבין 4.5 מיליון פלסטינים, מבין 100 מיליון ערבים, מבין 400 מיליון מוסלמים — זהו האיש המסוכן ביותר.

כי הוא האיש היכול להוציא מידיהם את הגדה והרצועה. ואלה חשובות בעיניהם מכל שלום, מכל כמות של דם יהודי.

■ ■ ■

הדברים חייבים להיאמר בפשטות ברוטאלית, כל עוד לא נעשו מעשים שאין להם תקנה.

להרוג את ערפאת פירושו — להרוג את סיכויי השלום.

אולי לעשרים שנה. אולי למאה שנה, כפי שאמר השבוע כרים ח'לף, האיש אשר יזם את הודעת־הגינוי של מנהיגי הגדה נגד הפיגוע באזרחים באוטובוס הירושלמי.

ואולי לתמיד.

ומצד שני: אילו הצליחו שמיר–שרון להרוג את ערפאת, היה זה אסון לאומי לעם־ישראל.

ערפאת המת היה הופך אוייב מסוכן לאין שיעור מערפאת החי.

המיתוס של ערפאת, המנהיג הלאומי של העם הפלסטיני, שנרצח בידי האוייב הציוני — היה הופך ארבעה וחצי מיליוני פלסטינים, הם ובניהם ובני־בניהם, אויבים־לנצח לעם ישראל, זוממי־נקם ללא־פשרה וללא־חמלה. היתה מתפתחת מערכת־טרור לשנים ולדורות, שבה היו ניספים לא יחידים, אלא אלפים ורבבות, ביניהם רבים שהיו בוודאי צוהלים היום אילו הצליח שמיר להרוג את האיש.

אין זו החלטה שאפשר להשאירה בידי שלושת הקנאים החולשים כיום על הממשלה, וששלושתם התנגדו אף לשלום הקטן עם מצריים. השוליים הקיצוניים ביותר של הלאומנות הקנאית שולטים כיום במדינה. האם נשאיר את ההחלטה בידיהם?

יש כאן הכרעה היסטורית, ועם־ישראל כולו צריך להשתתף בה.

שתיקת האופוזיציה המימסדית זועקת לשמיים. וגם שתיקתם של רבים מאנשי־השלום, היודעים את האמת אך המגלים סימנים של מורך־לב, ברגע שמוזכר שמו של יאסר ערפאת. הם חוששים מפני המכונה הגדולה של שטיפת־המוח, שהצליחה לשכנע רבים שערפאת הוא יורשם של המן הרשע והיטלר, שליח השטן עלי אדמות. הם משתתקים ברגע שמישהו מזכיר את שמו.

זוהי התחמקות מאחריות. מי שחפץ באמת ובתמים בשלום, אינו יכול להתעלם מן המעמד היחיד־במינו של יאסר ערפאת בשעה זו, כמנהיג הבלתי־מעורער של העם הפלסטיני, וכמנהיג הפלסטיני היחידי המסוגל להעלות את עמו על דרך השלום.

אל נגמגם בשעה כזאת. פטריוטים ישראליים, הרוצים בשלום מדינתנו ובביטחונה, חייבים להשמיע את קולם:

אל ניתן לעובדי־האלילים, סוגדי השטחים הכבושים, לבצע מעשים שיסתמו את הגולל על סיכויי השלום לדורות.

נסיר את המצור מטריפולי!

מאת אורי אבנרי

תשקיף

...וי לא יהיה שר־חוץ

...מרות ההבנה שהושגה בין ראש־הממשלה, ...צחק שמיר, וסגנו, דויד לוי, לא יקבל שר־הבינוי ...השיכון את תיק־החוץ.

...סיבה הראשונה לכך: שמיר זועם על לוי שהדליף בזמנו ...מסמך סודי שהובא לידיעתו, על יציאת המומחים ...סובייטים מסוריה. שמיר אמר אז לאנשים שנכחו בחדרו: ...האיש הזה לא יהיה שר־חוץ."

...סיבה השנייה: פעילותו הרבה של סגן שר־החוץ הנוכחי, ...הודה בן־מאיר, המכהן כשר־החוץ בפועל. הוא, צעירי ...מפד"ל וצמרת מישרד־החוץ פועלים במרץ כדי למנוע את ...מינוי.

...השלישיה ...צתה בצבא

...יגוד להדלפה המכוונת, ששרי־חרות דנו ביום החמישי ...עבר במערכת־היחסים בין המחנות השונים בתנועה, ...תנהל דיון חריף על הכנסת צבא לנמלים.

...ת ההצעה הביא שר־האוצר. תמכו בה ...אש־הממשלה ושר־הביטחון. סגן ...אש־הממשלה התנגד לכך בתוקף והסביר ...הפעולה, אשר נועדה לשבור את עיצומי ...עובדי־התיסעול, תביא נזק שלא יתוקן לליכוד.

...וי עצמו לא השתתף בפגישה, אך במהלכה נוצר עימו ...שר טלפוני.

...מישרד־החוץ לא אירגן פגישות לוי

...נציגי התאחדות הסטודנטים הציוניים בצרפת הם שאירגנו את פגישות סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, עם נשיא צרפת וראש־ממשלתה.

הם נכנסו לפעולה אחרי שהתברר שהשגרירות, שהונחתה על־ידי מישרד־החוץ, לא עשתה במיטב יכולתה למען לוי.

מאחורי יוזמת הצעירים היהודיים עומד ח"כ הליברלים דרור זייגרמן, שהוא ראש חטיבת־הסטודנטים בהסתדרות הציונית.

...המיפלגה הליברלית ...לדין!

...מרת המיפלגה הליברלית עומדת במרכז כתב־תביעה ...שמתברר עתה בבית־המישפט המחוזי בבאר־שבע.

...עיל מיפלגה מקומי, יהודה וידבסקי, עורך־דין במיקצועו, ...טוען בכתב־התביעה, המתייחס לבחירות המוניציפליות ...האחרונות בבירת־הנגב, כי ראשי־המיפלגה פעלו בניגוד ...לתקנון ואינם מוכנים לחשוף בבית־המישפט מיסמכים ...שבידיהם.

...וידבסקי מתייחס לוועדה העליונה של הליברלים, ...הכוללת את השרים יצחק מודעי, פסח גרופר, ...אברהם שריר וגידעון פת, ואת יושב־ראש ...איגוד העובדים הליברלים, צבי רנר, ...יושב־ראש ועדת־החוקה של הכנסת, אלי ...קולאס.

...המר משתלט ...על הרשות

...אנשי רשות־השידור הבחינו באחרונה כי גובר הלחץ ...הפוליטי־מיפלגתי עליהם, ביוזמת השר הממונה, זבולון ...המר.

עוזרו של השר, המחלים מהתקף־לב, בן־ציון דל, מגלה עניין רב במידע הקשור למישרד או לצעירי המפד"ל.

מטה ארנס מתארגן

שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, יעמוד בראש מחנהו של משה ארנס, המתחיל להתארגן בימים אלה.

כרגע יפעל מחנהו של שר־הביטחון בשיתוף־פעולה מלא עם אנשי מחנהו של יצחק שמיר.

אנשיו של דויד לוי החליטו להתארגן באופן הדוק יותר ולהכין חומר נגד ראש־הממשלה.

דוברת הכנסת ללישכת שמיר

שרה יצחקי, דוברת יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, עומדת לעבור ללישכת ראש־הממשלה.

היא תעבוד לצידו של אבי פזנר, דובר מישרד־החוץ, שיהיה יועץ ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת.

שפייזר מתכונן לבחירות

מזכיר מחוז תל־אביב של מילגת העבודה, אליהו שפייזר, הקים את מטה־הבחירות של המחוז לבחירות לכנסת ה־11.

המטה מתכנס מדי שבוע ודן במיכלול נושאים הקשורים להקדמת הבחירות.

הערכת המטה היא, שהבחירות יערכו בתוך שנה.

דרוקר דואג לתדמיתו

הקבלן החיפאי זכריה דרוקר גייס אנשי יחסי־ציבור חדשים, כדי לשקם את תרמיתו שנפגעה בשל פירסומים שהיו עליו באחרונה.

ידי יועצי־הקבלן יהיו בקרוב עמוסות־עבודה, כשיתפרסמו כתבות־תחקיר חדשות על פרוייקטים של חברת־הבנייה שלו.

עבודה רצופה בבנקים

ראשי הבנקים שוקלים להגדיל באופן ניכר את הסניפים שיפעלו יום־עבודה רצוף, ולא מפוצל.

בדרך זו הם מקווים לחסוך במשכורות על עבודת בוקר ואחר־צהריים.

תביעה נגד הבנקים

יבואן הווילונות גרישה מלמד עומד מאחורי התארגנות אזרחים, שיגישו במרוכז תביעה אזרחית לפיצויים מהבנקים, שוויסתו את מניותיהם ואחר־כך חתמו על הסדר המניות־הבנקאיות עם האוצר ובנק־ישראל.

רואי־חשבון וכלכלנים עוזרים בהכנת כתב־התביעה.

הוראה סודית לשופטים — לעצור פחות

בעיקבות הרצאתו של ראש לישכת עורכי־הדין, הפרופסור דויד ליבאי, על המצוקה בבית־המעצר במדינה, הורה נשיא בית־המישפט העליון, מאיר שמגר, לשופטים להמעיט ככל האפשר במעצרים.

את תחילת ביצועה של הוראה סודית זו אפשר היה לגלות השבוע. השופט המחוזי בתל־אביב, דויד ולך סירב לעצור, עד תום ההליכים, נאשם החשוד במעשי־מירמה בנשים. ולך ציין, כי בתי־המעצר מלאים.

צח יוצא מהעבודה?

חיים צח, חבר מרכז מיפלגת־העבודה שעבר לצידו של אלי לנדאו בבחירות בהרצליה, עלול למצוא את עצמו מחוץ למיפלגה.

פעילים בסניף צפון תל־אביב, שבו הוא רשום, תובעים

להסיק את המסקנות נגד איש מחנהו של יצחק רבין ולהרחיקו.

מעשה־סדום בשושן?

בדיקה שאחרי־המוות העלתה כי בפי־הטבעת של חיים שושן, שנרצח בבית־המעצר ברמלה, היו שרידי־זרע.

בכתב־האישום, המוגש בימים אלה, לא יואשם איש בעבירה של מעשה־סדום בקורבן, מכיוון שלא ניתן להוכיח אם המעשה נעשה בלילה הקודם לרצח, מרצונו של שושן, או שזה נעשה כדי להשפילו ולהענישו בידי רוצחיו.

מודעות בערבית אסורות

דיקן־הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב, אהרון שלוש, הורה להסיר מלוחות המודעות באוניברסיטה כל מודעה שכתובה בערבית, ללא תרגום לעברית בצידה.

איש בוהמה — מראשי ט"נ"ט?

שני אזרחים מתל־אביב מסרו למישטרה מידע נגד איש־בוהמה תל־אביבי, מוותיקי יחידה צבאית מפורסמת, הקושר אותו לגוף הימני הקיצוני המתקרא "ט"נ"ט — טירור נגד טירור".

השניים סיפרו לחוקרים כי בעבר הם פגשו באיש במיקרה, ואחרי שיחת־היכרות קצרה הוא הציע להם לקחת חלק בפעילות מחתרתית אלימה נגד ערבים.

„אפרופו" מתרחב

בעלי בית־הקפה אפרופו חתמו על חוזה לניהול 12 בתי־קפה ומיסעדות בקניון איילון – מרכז־קניות חדש, המוקם בצמוד לאיצטדיון רמת־גן. רישתות השיווק הגדולות כבר רכשו שטחים במקום.

חקירה מישטרתית בטכניון

עובדים בכירים בטכניון וסטודנטים בפאקולטה לארכיטקטורה של המוסד ימסרו השבוע למישטרה חומר, שנאסף בשנתיים האחרונות והקשור ליוזמה להעביר את בניין הפאקולטה.

על־פי המידע שנמצא בידיהם, גורמים אינטרסנטיים המועסקים בטכניון עומדים מאחרי־תוכנית המעבר היקרה, ויש חשד שהם יפיקו טובות הנאה אישיות מביצוע התוכנית.

כישלון בן־מאיר בספר

יואב לביא, מחבר המחקר ההתמצה הגדולה על כישלון המערך בבחירות לכנסת, מכין מחקר מקיף על כישלון דב בן־מאיר והמערך בבחירות המוניציפליות בתל־אביב.

העבודה, הנעשית על־פי בקשת מחוז תל־אביב של המיפלגה, תבחן את התפלגות המצביעים ואת מסע־הבחירות עד ליום־ההצבעה.

רפול משתלט על טיולי הגדה

תנועת צומ"ת, בראשותו של רפאל איתן, משתלטת על הטיולים העממיים להתנחלויות בגדה־המערבית.

באחרונה הצטמצמו מאוד טיולים דומים של התחיה.

בן־ציון יעיד

יהושע בן־ציון, פושט־הרגל, יעיד בתחילת חודש ינואר במישפטו של הסוהר אברהם כץ. הסוהר נאשם בזיוף מיכתבו של בן־ציון, כשזה היה אסיר בכלא־רמלה.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

רצח בע"מ

כל המיקרים היו שונים זה מזה — אך היה להם מכנה משותף.

כל הפגיעות בילדים שאירעו השבוע בארץ (ראה לעיל) קשורות, איכשהו, במצב הפוליטי, או נקשרו עימו לאחר־מעשה.

אך כל אחד מן המיקרים הטראגיים שונה מן השני.

תחמושת לשמיר. הפיגוע באוטובוס הירושלמי היה קשור בכמה תופעות יוצאות־דופן.

תחילה טען כל אחד משני הפלגים הלוחמים בטריפולי שהוא אחראי למעשה. סוכנות־הידיעות הרשמית של הנהגת אש"ף, ואפא, השוכנת עתה בקפריסין, הודיעה כי אש"ף מקבל על עצמו את האחריות. היא גם טענה כי הפיגוע היה באוטובוס צבאי.

היתה זאת הודעה מוזרה מכמה בחינות. לא נאמר איזה אירגון ביצע את המעשה. אש"ף הוא אירגון־גג, ואינו גוף ביצועי. אך שום גוף ביצועי לא קיבל על עצמו את האחריות.

יתר על כן, קשה להאמין כי קיים עתה קשר תקין בין קפריסין וטריפולי, וכי ההודעה באה על דעת ההנהגה שם. בוודאי לא יתכן קשר ישיר בין חוליה מחתרתית בירושלים ובין ההנהגה הנצורה של אש"ף בטריפולי.

הודעה זו יכלה רק להזיק לענייני אש"ף ברגע קריטי ביותר, כאשר נדון פינוי כוחות אש"ף מטריפולי מול פני איומים ישראלים (ראה הנדון). ההודעה סיפקה לממשלת־ישראל תחמושת יעילה מאין כמוה, וזו אכן עטה על המציאה כמוצאת שלל רב. היא ניגנה על מיתר זה במשך כל השבוע, יום־יום ושעה־שעה. אילו פוברקה ההודעה על־ידי סוכן ישראלי, לא יכלה להועיל יותר לממשלת־שמיר.

מי יזם את ההודעה? כפי הנראה פקיד כלשהו, שסבר שכדאי לאש"ף להוכיח שהוא מסוגל לבצע פעולות גם בשעה קשה זו. מכיוון שה„מורדים", סוכני סוריה, טוענים כי יאסר ערפאת הפסיק את מילחמתו בישראל, סבר אותו פקיד שזוהי הזדמנות נאותה להפריך את הטענה.

הודעת גינוי. הפעם הוגדשה הסאה גם בעיני נאמני־אש"ף, בגדה המערבית.

במשך זמן רב הם השמיעו, בחוגים פנימיים ובהודעות חשאיות להנהגת אש"ף, את התנגדותם המוחלטת לפיגועים באזרחים ישראליים ולהודעות־יוהרה מסוג זה.

הפעם עשו מעשה חסר־תקדים: הם פירסמו הודעת־גינוי רשמית (ראה עמודים 10 — 11) עליה חתמו חמישה אישים שהם נאמנים צרופים של אש"ף, התומכים ללא הסתייגות ביאסר ערפאת. ההודעה זכתה בתמיכה מוחלטת בקרב הציבור הפלסטיני בגדה ובעזה, ואנשי־ציבור נוספים הביעו פומבית את דעתם באותה רוח.

הדברים הגיעו גם לטריפולי. דוברו של ערפאת, עבד־אל־רחמן, התפנה מן המערכה שם כדי לפרסם הודעה שבאה לתקן את המקורית. הוא אמר כי יוזמי־הפיגוע התכוונו לפגוע באוטובוס צבאי, אך בגלל אמצעי־הביטחון פגעו בטעות באוטובוס אזרחי. לבסוף הודיע הדובר הודעה נוספת: הפיגוע לא בוצע על־ידי שום אירגון, אלא על־ידי יחיד מיואש.

עד אשר יתגלה איזה אירגון ביצע את הפיגוע, לא ניתן לדעת מה מקורו. בוודאי אין כיום בגדה מחתרת העומדת בקשר יומיומי עם טריפולי. קרוב לוודאי שפעל כאן תא מחתרתי, שהוקם מזמן והמבצע פיגועים כמידת יכולתו, בלי קשר למצב פוליטי אקטואלי. צירוף־מיקרים טראגי גרם לכל שדווקא פצצה זו לא התגלתה בעוד מועד וקצרה קציר כה נורא.

הזמנה לרצח. איש לא פיקפק בכך שמבצעי פיגוע זה אכן ייתפסו.

(המשך בעמוד 14)

הפרוטוקולים של זקני חלם

איש לא התרגש מהתוכן, הכל הופתעו מהעיתוי.

ביום הראשון בשבוע שעבר שידר הכתב המדיני של קול ישראל, שימעון („מיסטר סקופי") שיפר, ידיעה מרתקת במאגזין החדשות הבוקר הזה.

הידיעה דיברה על סטנוגרמה של שיחה, שהתקיימה בין השגריר האמריקאי, סם לואיס, וסגן־ראש־הממשלה המנוח, שימחה ארליך.

השיחה התקיימה ערב פירסום מסקנות ועדת־החקירה לעניין הטבח במחנות הפליטים בביירות.

על־פי שיפר, אמר לואיס לשר־החקלאות: „האיש ההוא חייב ללכת. יחסי ישראל ארצות־הברית ניזוקים בגלל האיש ההוא."

ארליך ענה לו: „סם, אנחנו מודעים לבעיה הזו. אני מבטיח לך שהוא ילך. ראש־הממשלה מודע לטעות שעשה כשמינה אותו לתפקיד שר־הביטחון."

מרוע פוצץ שיפר את הפצצה הפוליטית התורנית שלו דווקא בשבוע שעבר, ארבעה חודשים אחרי מות ארליך ועשרה חודשים אחרי סילוקו של אריאל שרון ממישרד־הביטחון?

האומנם היה זה מיקרה, או אולי תחילתו של מסע שתוכנן על־ידי שרון, במטרה לזכות בתפקיד מרכזי בממשלתו של יצחק שמיר, בטענה שהדחתו היתה תוצאה של קנוניה?

שיפר סיפר להעולם הזה, שהוא שהה באחרונה במשך חודשיים בארצות־הברית, וראיין שם עשרות אנשים לצורך ספר חדש שהוא כותב, ושיופיע בד בבד בישראל ובארצות־הברית.

הספר המעורר עניין עוד לפני שהודפס, מתאר ומתעד את ההתרחשויות הפוליטיות ערב מילחמת־לבנון ובמהלכה. אחד הנושאים העיקריים בספר: שיטת עבודתו של ראש־הממשלה דאז, מנחם בגין, הנבחנת תוך שימוש במידע־הרב שצבר שיפר במהלך עבודתו בניידת־השידור שליד מישרד ראש־הממשלה.

שיפר טוען, שגם אחרי ששב מארצות־הברית, המשיכו לזרום אליו סיפורים הקשורים בנושא הספר.

אחד מהם היה קצה־החוט שהוביל אותו לגילוי השיחה שהתקיימה בין ארליך ולואיס.

✶ שרון הדיח, ארליך החזיר

הכתב המדיני, שבינתיים השלים את כתיבת הספר, המשיך לבדוק את הסיפור. רק באחרונה, אחרי שכבר הגיש את כתב־היד להוצאה, הוא קיבל אישור סופי לכך שפגישה כזו אכן התקיימה.

לואיס, הנמצא בחופשה ארוכה בארצות־הברית, הודיע לשיפר, באמצעות דובר־השגרירות, שהשניים אכן נפגשו. אך לתוכן השיחה הוא לא מוכן להתייחס.

המידע שפירסם שיפר ברדיו לא יופיע בסיפרו, אך הוא רומז כי הפתעות רבות צפויות במערכת הפוליטית אחרי פירסומו.

בדיקת העולם הזה העלתה את הפרטים הבאים על הפרשה:

ארליך נפגש לפחות פעמיים עם לואיס. הפגישות שבהן עסקה הידיעה של שיפר אכן התקיימו סמוך לפירסום מסקנות דוח ועדת־כהן. הפגישות נערכו בידיעתו של מנחם בגין, וכנראה גם בבירכתו.

הפגישות התקיימו בלישכתו של שימחה ארליך, במישרד־החקלאות שבקריה בתל־אביב, בשעות־העבודה הרגילות. המישרד נמצא במרחק של שתי דקות הליכה מלישכתו של שר־הביטחון דאז, אריאל שרון. לואיס נהג לבוא למקום בריכבו המפואר. נהגו היה מחנה את המכונית בחניון שלצד הבניין, ולואיס עלה לקומה השנייה, ללישכת־השר.

לא היתה זו הפעם הראשונה שארליך נפגש במישרדו עם שגרירים זרים לשיחות־רקע ותידרוך. פגישות כאלה נערכו לעיתים־תכופות.

לכאורה, לא היה צורך שישהה בחדר אדם שלישי. אך ארליך לא שלט בדיבור בשפה האנגלית, ולכן הוכנס לחדר דובר המישרד, נפתלי יניב, השולט בשפה האנגלית על בוריה.

יניב הוא „סיוויל־סרוונט" אמיתי. הוא מוותיקי המישרד. בתקופה שבה כיהן שרון כשר־החקלאות, הוא הדיח את יניב והעביר אותו לתפקיד אחר במישרד. כשארליך נתמנה כשר־החקלאות, הוא החזיר את יניב לתפקיד הדובר, ולא הצטער על כך. בינו ובין דוברו נוצרה כימיה, והלויאליות של הדובר המשופם לממלא־מקום ראש־הממשלה היתה לשם־דבר בקרב הכתבים־המדיניים.

מעמדו ואמינותו של יניב עמדו לו גם כאשר מונה במישרד שר חדש, פסח גרופר, שהשאיר את הדובר במישרתו.

למעשה, לא היה צריך יניב לתרגם את מהלך השיחה במלואה. ארליך הבין אנגלית באופן כללי, והדובר התבקש לתרגם רק מישפטים מסובכים, שארליך אותת לו שאינו מבין אותם.

לעומת זאת, את תשובותיו ללואיס אמר ארליך בעיברית, והדובר תירגם אותן. גם כאן כדי להקל על מלאכת־התרגום, רשם יניב את עיקרי־הדברים שאמר השר על נייר רגיל, שהיה מונח על השולחן.

✶ כספת וחתול שחור

על מה בדיוק דובר בשיחות? האם גירסתו של שיפר לגבי אחת מהן היא הנכונה?

הבעיה היא, שמשלושת משתתפי השיחה אי־אפשר היה לקבל מידע על מה שהתרחש שם. ארליך נמצא כבר בעולם האמת, לואיס נמצא בארצות־הברית ואינו מגיב, ויניב מוכן רק לומר שהוא עובד מדינה, ואינו מתכוון להתייחס לנושא.

בתום השיחה בין השר והשגריר מיהר יניב החוצה. מבלי לחשוב פעמיים, הוא מסר את דף הנייר שעליו רשם כמה מישפטים באנגלית לראש לישכתו של ארליך, דפנה בר־לב.

לכאורה, הוא יכול היה להשמיד את הנייר ולזרוק אותו לפח־האשפה. הוא יכול היה להשאירו בחדרו של ארליך.

אך יניב העדיף להיפטר מהנייר בדרך הכמעט־רישמית, כדי שלא תישאר עליו טביעת־אצבע שלו.

בר־לב, שהתייחסה בכובד ראש לנייר, מיהרה לתייק אותו בכספת־השר, המצוייה בלישכה.

גם בר־לב, מעובדות המישרד הוותיקות, היתה נאמנה לארליך. מישהו הזוכר את האווירה במישרד באותה התקופה מעיד, שהיא לא היתה רומזת לאיש על קיום הנייר.

במשך תקופה ארוכה אחרי מותו של ארליך היו מונחים ניירות ומיסמכים אישיים אחרים שלו באותה הכספת.

גירסה זו, ששיפר דיווח עליה ברדיו, מקבלת סימוכין גם מעובדים במישרד.

רק אחרי שגרופר נכנס לתפקידו, בר־לב פרשה, ויועצו של ארליך לענייני תיקשורת, עמיקם שפירא, נותר ללא־עיסוק — פונתה הכספת ותוכנה הועבר לאלמנה, צילה.

השבוע, כאשר שב שרון מחו"ל, הוא עט על הידיעה ששידר שיפר. לא מעטים חשבו ששיפר שיחק לידיו של שרון. הם נזכרו בתקופת הזוהר ביחסים ששררו בין השניים. מה שהם שכחו הוא, שמאז עבר חתול שחור בין הכתב המדיני המבריק והשר ללא־תיק.

בן־ציון ציטרין ■

דובר יניב
קיטעי מישפטים

מזכירת בר־לב
טעות בכספת

חושף שיפר
פירסום לספר

גרב חום, גרב לבן

היה שקט ביריחו. שקט של שעת־צהריים ביום־המנוחה בעיר רחוקה, שהשם השני הכמעט־רישמי שלה הוא „גן־עדן”, ועל קביעה זו אין כמעט עוררין.

הכל היה ירוק ופורח, אפילו בימים אלה של בצורת ויובש בכל חלקי הארץ.

במרכז העיר, בשוק של יריחו, כרעו דוכנים תחת עומס הפירות והירקות. בעיקר תפוזים, אשכוליות, פומלות ועוד מיני דברים שאנשים בגן־עדן רגילים לאכול כל ימות־השנה, ולאדם מבחוץ הם נראים יקרי־המציאות.

היה שקט וחם. אנשים התנהלו באיטיות, איש לא מיהר. איש מבוגר, בגלביה חומה ובכובע לבן, התנהל באיטיות על אופניים ישנים בכביש,

השבוע עשה כרים ח׳לף מעשה היסטורי: יחד עם ארבעה אישים אחרים בגדה, כולם נאמנים צרופים של אש״ף וערפאת, פירסם ברבים הודעת־גינוי נגד הפיגוע באזרחים

שצידו האחד פרדסים מוריקים וצידו השני שדרת־עצים שפריחתם ארומה.

נסענו בכביש המוביל אל ביתו של כרים ח׳לף, ראש־העירייה המודח של רמאללה. מרחוק אפשר היה לראות את ההרים של המידבר, ההרים היורדים אל עמק־הירדן, עדיין נקיים וטיבעיים. למטה, משני צידי הכביש, שדרה ירוקה ורעננה.

„הוא בכל מיקרה בבית,” אמרו לנו בציניות, כשביקשנו את מיספר־הטלפון של ח׳לף, להודיע לו שאנחנו באים. „הוא נמצא במעצר עיר ביריחו. וחוץ מזה, הטלפון שלו מנותק ואי־אפשר להתקשר אליו.”

כרים ח׳לף, קטוע רגל מזה שלוש שנים, מאז הפיגוע הנתעב בראשי־הערים, נמצא בגלות. רחוק מן המאורעות, רחוק מיידוי־האבנים, רחוק מן הפוליטיקה. בעיר שלא עלתה לכותרות כבר זמן רב. ישראלים כמעט שאינם נראים ברחובותיה המוריקים של יריחו. אין להם מה לחפש כאן. אין כאן התנחלויות.

אך כרים ח׳לף נמצא בגלות מאונס, ולא מרצון. מאז ה־27 במרס 1982 הוגלה על־ידי המימשל הצבאי לבית־החורף שלו ביריחו. מאז הוא שם, בלי אפשרות לצאת משם, אלא באישור מיוחד מן המימשל. וזה אינו ניתן בקלות, גם לא כשמדובר בטיפולים רפואיים, ולבטח לא כאשר מדובר בפגישות עם אישים פוליטיים.

„הישראלים לא רוצים שקולי המתון יישמע בתל־אביב,” אמר ח׳לף וחייך חיוך שכולו מרירות. השבוע הפתיע ח׳לף כאשר חתם, ביחד עם אישים בעלי עמדות־מפתח בגדה, על הודעה המגנה את הפיגוע באזרחים באוטובוס בירושלים. יחד איתו חתמו על ההודעה: מוצטפה אל־נתשה, ראש־העירייה המודח של חברון, פול עג׳לוני, בעל־העיתון אל־פג׳ר, חנא סניורה, עורך אל־פג׳ר, אנוור אל־נוסייבה, לשעבר שר־ההגנה של ירדן וכיום מנהל חברת־החשמל הערבית. אחר־כך הצטרפו אליהם גם אישים מן הרצועה.

ההודעה היתה מפתיעה. זו הפעם הראשונה שאישים פלסטיניים מן השטחים הכבושים יוצאים בהודעת־גינוי כזאת.

חוקרים שלוש שנים

„אנחנו נגד שפיכות־דמים!” אמר השבוע ח׳לף. „אנחנו נגד מה שהישראלים עושים בגדה ובלבנון, מעשים הגורמים לשפיכות דמים, ואנחנו נגד מה שהערבים עושים וגורמים לשפיכות־דמים. כשקורים מיקרים טיפשיים כאלה, אין הם צריכים להפריע למאמצי־השלום!”

הוא לא ראה בהודעת־גינוי זו מעשה יוצא־דופן. „אנחנו תמיד אומרים דברים כאלה, אבל איש אינו רוצה לשמוע. חשוב לנו להשמיע את הדברים דווקא כאן בארץ, כדי שיידעו שאנחנו אוהבי־שלום.”

ח׳לף אינו מאמין שיאסר ערפאת עומד מאחורי מעשה־הפיגוע באוטובוס, למרות שסוכנות הידיעות

שתי רגליים הרגל השמאלית של כרים ח׳לף, בגרב החום, היא תותבת. הרגל הימנית, בגרב הלבן, לא נקטעה, אך השרירים נחתכו, עצם־העקב רוסקה והיא כולה חלשה ומכאיבה. ח׳לף סומך יותר על רגלו התותבת מאשר על רגלו ה„שלמה”. עד היום לא נתפסו המתנקשים, שניסו להתנקש בחייו לפני שלוש שנים ושפצעו את רגליו בפצצה שהוטמנה במכוניתו.

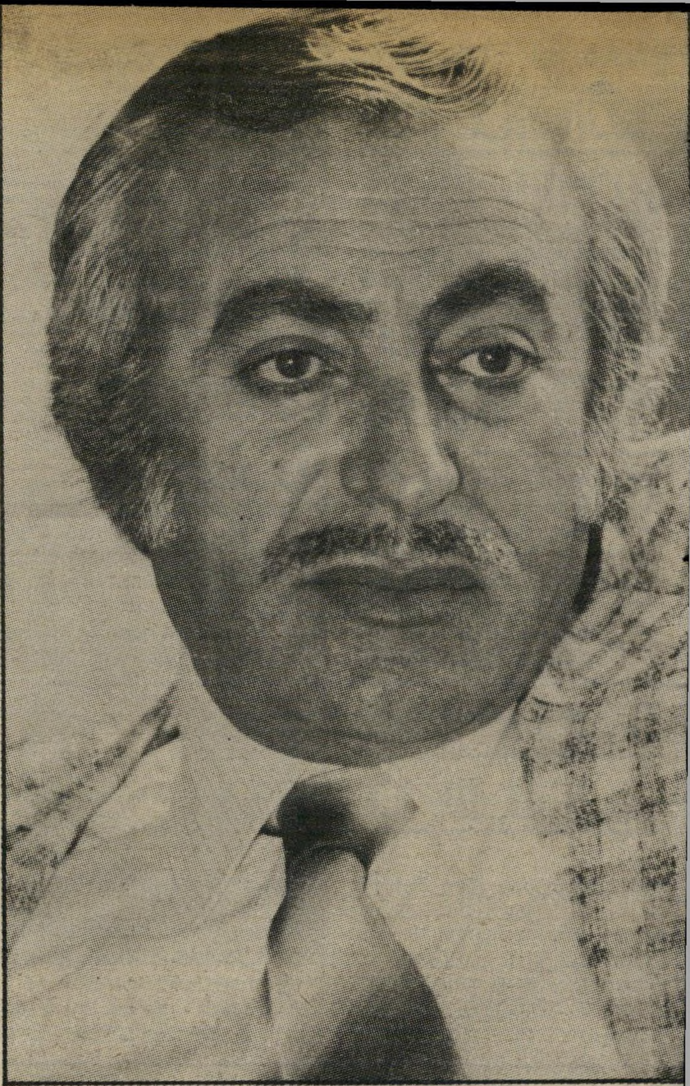

הפלסטינית ואפא מסרה הודעה כזאת.
„ערפאת רחוק עכשיו,” אמר. וכאילו ניסה לחשוב על הדברים בקול רם: „הוא עסוק בקרבות בטריפולי, אין לו זמן לדברים כאלה. חוץ מזה אני לא מאמין שהוא יעשה דבר כזה. אפילו אם הודיעו — השאלה מי הודיע ומי הרג? מי הרג את עיצאם סרטאווי?

„ואם הם אמרו, אז מה? אם שתי מכוניות יתנגשו בתל־אביב, ואש״ף יקח על עצמו את האחריות למעשה — מישהו יאמין לזה? אני עורך־דין, והייתי תובע כללי ברמאללה בימי השילטון הישראלי. מעולם אי־אפשר להאשים איש, אפילו אם הודה, אלא אם כן יש הוכחות הקושרות אותו למעשה. זהו דבר בסיסי.”

הוא כמעט כעס כשאמר דברים אלה. הוא בטוח שיש אנשים וגופים הרוצים להכפיש את שמו של אש״ף, כמו שנעשה במיקרה ההתנקשות בשגריר שלמה ארגוב בלונדון, או ברצח עיצאם סרטאווי בפורטוגל.

„בינתיים הישראלים חוקרים,” אמר במרירות, ושילב פרוטזה על רגל חולה, „אולי הם ימצאו מי עשה את זה. גם את ההתנקשות בנו הם חוקרים כבר יותר משלוש שנים, ועדיין לא מצאו כלום.”

עור ועצמות

ח'לף ישב על הספה באחד החדרים בביתו הגדול ביריחו. הוא היה לבוש אלגנטית, בחולצה בהירה, מיקטורן משובץ ועניבה. אך כשהמבט ירד למטה, אל רגליו, נעצר שם. המראה קצת מוזר ואינו מתאים לאלגנטיות הנקיה. לרגלו האחת גרב חום, ולשנייה לבן. מבט שני על התופעה מגלה כי הרגל בגרב החום אינה רגל, בעצם, אלא פרוטזה, הנגמרת בזווית חדה ומלאכותית מעל לברך, ואילו הרגל השנייה, בגרב הלבן, היא הרגל ה„בריאה” של ח'לף.

אחר כך, כשהפשיל את המיכנסיים וגילה את הרגל הבריאה, התגלה מחזה־זוועה. מה שנשאר מן הרגל הוא עור ועצמות — פשוטו כמשמעו. רגל זו גורמת לו כאבים רבים, בעיקר בעונות־המעבר, ועליו עוד לעבור סידרת־ניתוחים בה. אין הוא יודע מתי יוכל לנסוע לארצות־הברית לעבור את הניתוחים, מכיוון שהדבר כרוך, לדבריו, בפרוצדורה מסובכת של בקשות למימשל הצבאי, וזה יחזיר לו את הבקשה בצירוף שורת תנאים — אם בכלל.

טלפון חד־כיווני

כמה שבועות לפני מילחמת הלבנון ביקש ח'לף לצאת לארצות־הברית לניתוח. הבקשה אושרה, אך בשני תנאים מגבילים: אסרו עליו לצאת דרך גישרי־הירדן, והיציאה הותרה דרך נמל־התעופה בלוד בלבד. התנאי השני היה שלא יערוך מסיבת־עיתונאים בעת שהותו בארצות־הברית. לתנאי הראשון הסכים בלית ברירה. השני נראה בעיניו מגוחך. אין ספק שכאשר יגיע לארצות־הברית ייגשו אליו עיתונאים ואישי־ציבור וירצו לדבר איתו ולשמוע את דעותיו. „איך יוכל שלא לענות להם? ומתי הופכת שיחה כזאת למסיבת־עיתונאים?”

מאז הוגלה ח'לף ליריחו, ניתק המימשל הצבאי את הטלפון שלו — לשיחות נכנסות. הטלפון הוא כרגע חד־כיווני בלבד — ח'לף יכול להתקשר החוצה, אך אינו יכול לקבל שיחות לביתו. כך נמנעת ממנו האפשרות לקיים קשר סדיר ולהשמיע את דבריו בישראל ובעולם. לכן, כשבאים לדבר איתו ולראיין אותו, הוא שופך את הדברים בשטף ובמהירות, כמו אדם שלא שתה ימים רבים ופתאום מגיע אל מעיין־מים.

לח'לף (44) יש זוג עיניים ירוקות גדולות ושיער מאפיר. הרבה שיער. הוא גבר נאה ומדבר במתינות. הוא מרבה לתבל את דבריו בדוגמות.

כפלסטיני מתון, הרוגל בפיתרונות מדיניים, הוא מרגיש קצת עזוב בימים אלה של מילחמת־אחים בטריפולי. הוא עוקב בדריכות אחרי התפתחות־העניינים ממקום גלותו, והצהיר: „אני מאחורי ערפאת ואש״ף. אם ערפאת יבקש שאצטרף — אני הולך!”

הוא דיבר במרירות עצובה על מה שעשו הסורים לעם הפלסטיני בלבנון. שוב ושוב חזר על האבסורד הטמון בכך שהסורים והישראלים עושים עכשיו יד אחת במצור על ערפאת ואנשיו בטריפולי — אלה מן היבשה, אלה מן הים.

אין הוא חושש שמא יחוסל הקו המדיני של ערפאת. „85 אחוז מן האנשים שלנו בגדה הם מתונים,” הסביר בביטחון, „וכולם בעד ערפאת. את תומכיהם של אבו־צאלח ואבו־מוסא בשטחים הכבושים אפשר לספור על אצבעות יד אחת!”

כמו שיודעים פלסטינים מתונים אחרים, הוא יודע שלולא עזרתם של הסורים, לא היו אבו־צאלח ואבו־מוסא פורשים ויוצאים למילחמה, ומעשה זה כואב לו.

„ערפאת נזרק מדמשק, מכיוון שסירב לשתף פעולה עם הסורים. הוא רצה לדאוג לעצמאות הפלסטינית!”

גבולות 1967

כרגע תולה ח'לף, כמו אישים פלסטיניים אחרים, את תיקוותו בשיחות בין ערפאת ובין חוסיין. „אם ישראל תחזיר לחוסיין את הגדה,” אמר ח'לף, ותיקן את הגרב הכהה על הפרוטזה הוורודה, „אהיה הראשון שארקוד ברחובות רמאללה ויריחו! אחרי שישראל תצא, נסתדר בעצמנו. אנחנו רוצים מדינה פלסטינית בגבולות 1967!” הוא אמר זאת בפירוש, בלי להתחבא מאחורי סיסמות דו־משמעיות, בלי לפחד. הוא ראה שהדברים נרשמים, והוא עומד מאחוריהם. הוא יודע שהישראלים אוהבים לומר שהעם הפלסטיני רוצה את כל ארץ־ישראל לעצמו. הוא מעיד על עצמו שהוא איש מתון, ומוכיח זאת בדברים ברורים. „מה יש לישראל לפחד מפני מדינה פלסטינית? היא תהיה ממילא מפורזת. אין לנו אשליות. אם הישראלים יחששו מפני התקפה, יכבשו אותה שוב בחמש דקות. אז מה הפחד?”

הוא בטוח שדברים אלה, הנאמרים כאן בארץ, הם הדברים שערפאת בעצמו אומר: „יהודים אוהבי־שלום בישראל ובעולם חייבים לתמוך בערפאת, מכיוון שהוא תומך בהשגת שלום. צריך לשאוף לשלום ולשכנות טובה, ולכן צריך להפסיק להתנחל באדמות שלנו!”

הוא מאוכזב מאוד מן המדיניות של האמריקאים במרחב. „המשימה של האמריקאים היא להגן על השלום, אבל הם לא רוצים שלום. כששמיר וארנס הלכו לאמריקאים, הם לא ביקשו שלום — הם ביקשו כסף ונשק. עובדה היא, שכשהאמריקאים רצו משהו, הם השיגו אותו. ב־1956, בזמן כיבוש סיני ועזה, הצליח הנשיא אייזנהאור לכפות על הישראלים את פינוי האיזורים הכבושים, ועכשיו האמריקאים שמים מיכשולים בדרך לשלום.

„הישראלים והפלסטינים צריכים לעבוד ביחד, והדרך היחידה היא דרך המיסדרון של ערפאת. כל זמן שיהיו התנחלויות, הפלסטינים ימשיכו להיאבק. נשק לא פותר שום בעייה.

„עד מתי נמשיך להרוג איש את אחיו?” שאל בעצב, „אנחנו חייבים להגן על הילדים והנכדים שלנו! כמה יהודים נהרגו עד עכשיו במילחמה בלבנון?

„מה נשאר?”

„אנחנו חייבים לשבת יחד ול־הכיר איש ברעהו. זו הדרך היחידה. אחרת המילחמה לא תיגמר לעולם. כבר היו שש או שבע מילחמות — עד מתי? ישראל תילחם בסוריה, ואחר־כך תילחם בירדן, ואחר־כך תילחם בעיראק — ומה הלאה?

„חייבים ללכת לאו״ם, כפלסטינים וכישראלים, לא דרך האמריקאים. היו פה חברי הקונגרס האמריקאי ושאלו אותי על תכנית־רגן. אמרתי להם: בתוכנית הזאת יש שישה לאווים: לא זכות החלטה לפלסטינים, לא החזרת ירושלים המיזרחית, לא נסיגה מלאה, לא מדינה עצמאית לפלסטינים, לא פירוק ההתנחלויות, לא מנהיגות פלסטינית. אם זה המצב — מה נשאר?

„לכן טובה יותר, במיקרה זה, המיטריה של האו״ם ולא של האמריקאים, מכיוון שאלה הם מראש פרו־ישראל. הם לא שקולים, ובמצב כזה אני, כפלסטיני, לא יכול לסמוך עליהם.”

הדברים זרמו בשטף, ברור שהוא ישב וחשב על הדברים האלה טוב־טוב. אלה אינן סיסמות ספונטניות, שהוא זורק מן המותן. אלה הם דברים שעברו עיכול דרך ראש של איש הנמצא כבר 20 חודש בגלות.

„שקט, מקס!”

„אני יודע,” הוא המשיך, „שישראל די חזקה כדי לנצח את כל מדינות־ערב. אני לא מרמה את עצמי. אבל המנהיגות שלכם צריכה להכיר בפלסטינים ובזכויות שלהם.

„יותר קל לפתור את הבעייה הפלסטינית מאשר את הבלאגן בלבנון.

„לא מרשים לנו, לראשי הערים, להיפגש בינינו. כל אחד נמצא במעצר בעיר אחרת. אז איפה הדמוקרטיה?

„יהודים וערבים פגשו את יאסר ערפאת בג'נבה. כשחזרו לארץ עצרו את הערבים, אזרחי ישראל — אז איפה הדמוקרטיה?

„אנחנו רוצים שדווקא היהודים הקיצוניים ישמעו אותנו, שיידעו שאנחנו לא מעוניינים להשמיד את ישראל.

„באים אלי אנשים ושואלים אותי: מה רוצה יאסר ערפאת? איך אני יכול לענות להם? אני לא פגשתי את ערפאת, אסור לי! אמרתי להם — תשאלו את ברונו קרייסקי ואת אורי אבנרי, הם יהודים טובים והם פגשו את ערפאת, הם יודעים מה הוא רוצה.

„שאלו אותי: מדוע אתה לא נוסע לערפאת ואומר לו מה שאתה חושב? עניתי: אם אסע, יאסרו אותי ברגע שאחזור.

„אני יודע שאם יקרה עכשיו משהו לערפאת, אנחנו נאבד את הסיכוי לשלום לשנים רבות. אולי למאה שנה. הוא אש״ף ואש״ף זה ערפאת. והוא היחידי שיודע איך להשיג שלום והבנה עם הישראלים.”

כשהוא גמר לדבר הוא קם, החליק את המיכנסיים על הפרוטזה, ויצא החוצה אל החצר. קשה להבחין שהאיש קיטע. הוא צעד החוצה אל הגינה.

„הדרך היחידה היא לשבת יחד, אחרת המילחמה תימשך לעולם!” דברין של ח'לף

באוויר ריח משכר של שושנים ארומות וורודות. הכל פורח מתחת לסוכת־גפנים, אשר עליה נושרים בשלכת. שטיח חום־אדמדם מכסה את האדמה הפוריה.

בשעות הפנאי שלו — וכאלה יש לו רבות מאז הוגלה — מטפח כרים ח'לף את הגינה שסביב הבית. יש שם בוסתן שלם: ענבים, תמרים, פפיות, תפוזים, לימונים, אשכוליות וכל טוב.

בחוץ נבח כלב־זאב והוא הפליט לעברו: „שקט, מקס!” יש לו עוד שני כלבי־שמירה מאומנים. מאז ההת־נקשות, הוא נזהר.

נפרדנו ממנו ויצאנו אל העיר, שתושביה יושבים בבתי־קפה ומעש־נים נרגילות, לאורן של קרני־שמש אחרונות של לפני־שקיעה.

ענת סרגוסטי ■

בגן השושנים של ביתו ביריחו מטפ'ל ח'לף בוורדים האדומים. מאחריו - מירפסת ביתו. הבית נבנה על־ידי אביו, שהוריש לו גם חווה חקלאית גדולה ביריחו.

ימית של מחר מישמרת־המחאה של מיפלגת אלטרנטיבה. ברקע: הווילה של יגאל כהן־אורגד, שר־האוצר, הנבנית בהתנחלות אריאל. המפגינים נשאו שלטים: „התלמידים יטאטאו את הכיתות – מי יטאטא את ממשלת הדיכוי!" „להיטיב עם העם ולא עם המתנחלים!" „חרפה!" „אריאל = ימית מספר 2!" „אריאל–דיכוי הפלסטינים בשטחים–דיכוי השכירים בישראל!"

ביקור בווילה של השר

על פרחי נדהמה. היא הביטה שוב ושוב בעיתון שבידה, ולא האמינה למראה עיניה. שם היה כתוב שחור על גבי לבן: סיוע מיוחד של מישרד־השיכון בסך 2,600,000 שקל לחסרי־דיור, ובסך 1,400,000 שקל לבעלי־דיור.

שלושה חודשים לפני־כן קיבלה יעל, אם לשני ילדים, המתגוררת בדירה שכורה ברמת־ורבר בפתח־תיקווה, מיכתב ממישרד־השיכון שבו נאמר: על פי נוהלי מישרדנו הינך זכאית לקבלת סיוע לרכישת דירה עד 85 מטר מרובע ברוטו. אין אפשרות לאשר סיוע לרכישת דירה ששיטחה חורג מהשטח האמור.

אך במודעה שהיתה מונחת לפניה היה כתוב בפירוש, שמדובר על דירות של ארבעה חדרים, ששיטחן 91 מטר מרובע ועוד 18.6 מטר מרובע מירפסות, וזה, חשבה, ללא ספק יותר ממה שקבעו במישרד־השיכון.

יעל פרחי היא, לפי הקריטריונים של מישרד־השיכון, בעלת זכאות מקסימלית לחסרי־דיור. היא הביטה שוב במודעה ואז הבינה הכל — הכותרת הגדולה היתה: „איך לגור באריאל, בקוטג' אנגלי או בדירת־איכות, ולשלם פחות מהאחרים?"

ביום־השבת קמה יעל מוקדם בבוקר והצטרפה אל חמישים מחבריה. אנשי המיפלגה החדשה „אלטרנטיבה", כדי להפגין מול הווילה ההולכת ונבנית של שר־האוצר באריאל. היתה זאת מישמרת־מחאה תחת הסיסמה: איכות חיים באריאל — עוני ואבטלה בישראל.

המישמרת, שהיתה הפעולה הציבורית הראשונה של המיפלגה החדשה, התארגנה ביעילות. אנשים מכל הארץ באו ביום־שבת חורפי שטוף־שמש, כדי להפגין מול ביתו של יגאל כהן־אורגד, שר־האוצר, בהתנחלות אריאל בשטחים הכבושים. אנשים שבאו למחות נגד מדיניות כלכלית, המפנה מחד את כל משאביה הדלים לבניית מיפלצות בדמות יישובים באדמות גזולות, בעוד שבמיגזרים חיוניים אחרים במשק נעשים קיצוצים היוצרים אבטלה ועוני בשכבות החלשות.

מניין בא הכסף לבניין הווילות האלה? מישמרת של מיפלגה חדשה באה להפגין תחת הסיסמה: איכות חיים באריאל — עוני ואבטלה בישראל

הדרך לאריאל, ב„כביש חוצה־שומרון", זרועה בשלטים של ישובים חדשים שעוד יקומו בחבל־ארץ זה, בעזרתו הנדיבה של מישרד־האוצר ומישרד־השיכון. כביש חוצה־שומרון, שנבנה במיוחד כך שלא יעבור כמעט בשום ישוב ערבי, מוביל מכפר־קאסם במערב לכביש ירושלים־שכם במיזרח, והוא כולו זרוע ישובים יהודיים, הנראים מרחוק כמו מחנות־עונשין, כשהם מוקפים גדרות־תיל עבות וגבוהות, ותאורת־ביטחון מרשימה. אריאל הולכת ומתפתחת. ליד היישוב הישן, שבו בתים טרומיים קטנים, יש חלקה גדולה של „בנה־ביתך". שם הולכות ומוקמות בקצב מטורף וילות מפוארות על צלע ההר הפונות מערבה ודרומה. הבנאים הם ערבים.

מי יטאטא את ממשלת הדיכוי!

האוטובוס הגיע לאריאל. ג'יפ מישטרתי וכמה שוטרים חיכו למפגינים ליד ביתו של שר־האוצר. המפגינים ירדו בשקט מן הרכב, לקחו איש־איש שלט ועמדו בשקט לפני הווילה של כהן־אורגד.

מתנחל זועם משנואל, אחד מן המתנחלים של אריאל זועק קריאות־גנאי לעבר אנשי מישמרת־המחאה של מיפלגת אלטרנטיבה. הוא קרא לעברם: „אש"פיסטים!" מולו עומדים המפגינים עם שלטים: „אורגד במישרד האוצר – החתול המתנחל שומר על השמנת!" „כספי הסובסידיות – קורבן על מיזבח ההתנחלויות!" ושלט גדול שאמר: „חרפה!"

השר ואשתו מגיעים שרה ויגאל כהן־אורגד באו ביום־השבת לבדוק את מצב הווילה שלהם. השר נכנס לשיחה עם מישמרת־המחאה מול ביתו. טענתו העיקרית: העם קובע את סדר העדיפויות שלו בקלפי בכל ארבע שנים.

השלטים היו רבים ומגוונים, רובם על הנושא הכלכלי המעוות: „שיקום שכונות ועיירות פיתוח — לא התנחלויות וכסף לרוח”. ועוד: „התלמידים יטאטאו את הכיתות — מי יטאטא את ממשלת־הדיכוי?” ואחר: כספים בלי גבול להתנחלויות — במקום בתי־ספר, גנים ומעונות.”

לאט־לאט התחילו תושבי אריאל להתאסף מול המפגינים. הם לא יכלו לסבול את הדברים מוטחים בפניהם בשקט, שחור על גבי לבן, והתחילו לקרוא קריאות־גנאי לעבר מישמרת המחאה. „אש”פיסטים! עוכרי־ישראל! איך אתם מעזים לבוא ולהפגין כאן?”

אלוף (מיל') מתי פלד לקח את הרמקול לידו ואמר: „מדינת־ישראל מוציאה מליוני דולארים על פיתוח האדמות הגזולות, בעוד שבישראל עצמה מקצצים. הם הטילו אגרת חינוך על ההורים, ורוצים לגבות בעזרתה 600 מיליון שקל. הם קיצצו במענקי־לידה, דבר שיחסוך להם עוד מאות מיליוני שקלים. הם ביטלו ארוחות בבתי־הספר, ביטלו טיפול רפואי לתלמידים בבתי־הספר. ולאן הולך כל הכסף הזה שנחסך מפיהם של אזרחי־ישראל? לכאן, אל הבנייה בשטחים הכבושים!”

אחרי מתי פלד דיבר הסוציולוג אורי רם, שנמנה עם סרבני־המילחמה בלבנון ואף ישב בכלא בגלל סירוב זה. „הפכנו למדינת אפרטהייד. היהודים עדיין נהנים מזכויות דמוקרטיות בשטחים, אבל לא הערבים. כאן יש צירוף של כיבוש וגזענות. המצב חמור. שום אדם בעל־מצפון לא יכול להרשות לעצמו להמשיך את חייו

(המשך בעמוד 64)

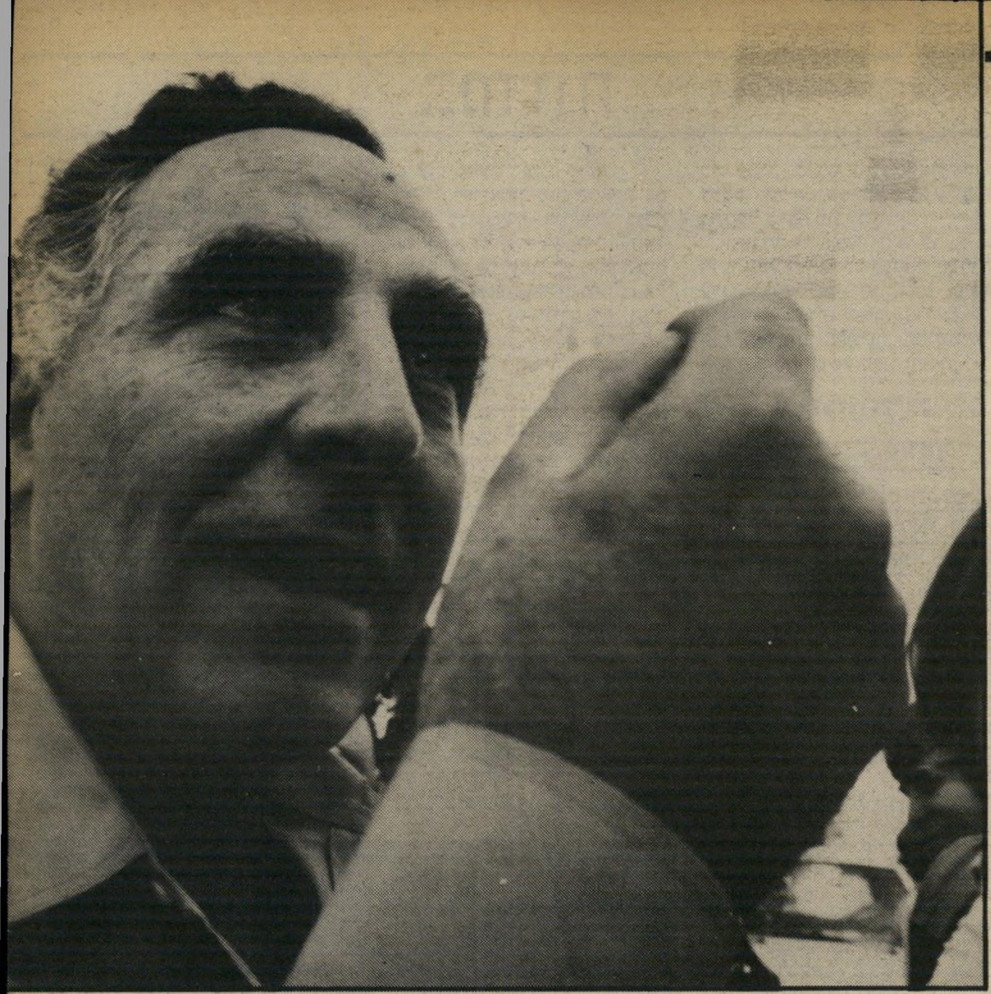

השר מסביר יגאל כהן־אורגד בא ל־מקום כדי להתווכח עם המפגינים מול ביתו. הוא הסביר להם ששני שלישים מן הכספים המושקעים בשטחים הכבושים הם במיסגרת תוכנית־אלון. „יש חילוקי־דיעות, אבל עובדה היא שאתם יכולים לבוא לאריאל ולהפגין כאן!” אמר למפגינים. כשנשאל מדוע הערבים אינם יכולים להפגין, ענה שהשאלה אינה לעניין.

לטאטא את מה? תחת השלט: „התלמידים יטאטאו את הכיתות – מי יטאטא את ממ־שלת הדיכוי?” נשאו מתי פלד ואורי רם דברים בגנות המדיניות הכלכלית של אורגד, המקצצת בתוך תחומי מדינת־ישראל כדי לפזר בשטחים.

שר־האוצר (במרכז, לידו מתנחל) מדבר עם קצין־המישטרה שהיה במקום. אורגד אמר לקצין כי אין צורך לפנות.

ויכוח על משכנתא כהן־אורגד קורא מודעה שפור־סמה השבוע, שבה נאמר כי מתנחלים באריאל יזכו לסיוע גבוה ממישרד־השיכון. אל המודעה צורף מיכתב שקיבלה יעל פרחי, שבו נאמר כי אין היא זכאית לסיוע ממישרד־השיכון בפתח־תיקווה. אורגד אמר כי אריאל חשובה יותר מפתח־תיקווה. משמאל: המפגינים עורכים תהלוכת־שלטים במקום.

במדינה

(המשך מעמוד 9)

ובאותה המידה היו הכל בטוחים שלעולם לא יימצאו מבצעי הפיגוע בשכם.

הדבר כבר היה ברור למחרת היום, כאשר הובא לבית־המישפט קנאי יהודי — אחד מן הקנאים היהודיים תוצרת־אמריקה, הבולטים בשנים האחרונות בכל פיגועי הקו־קלוכס־קלאן בשטחים הכבושים. אך המישטרה הודתה שאין בידיה שום ראיות הקושרות אותו לפיגוע בילדות.

שרות־הביטחון־הכללי אינו מעורב בחקירה זו. זה לא שינה הרבה, כי עד כה נכשל השב״כ בחקירת כל הפשעים שבהם נפגעו ערבים בשטחים הכבושים. שיטות־החקירה המופעלות כלפי ערבים אינם מופעלים כלפי יהודים, ונראה כי בלעדיהם אין השב״כ מסוגל לפענח פשעים.

יהיה הפושע עצמו מי שיהיה — ברור כי האחריות נופלת על ממשלת־ישראל כולה. על דעתה נתן אלוף־הפיקוד למתנחלים — חבורה של קנאים מטורפים — את הפקודה לרדוף אחרי מיידי־אבנים ולתפוס אותם. זוהי כמעט הזמנה לרצח.

אין זה רק אסון מוסרי, אלא גם ביטחוני. כל נערה הנרצחת בגדה הופכת אגדה לאומית, ושמה נחרת על לוח ליבם של בני־עמה. כל מיקרה כזה דוחף עשרות ומאות נערים ונערות אל שורות המחתרת — וגורם לפיגועים נוספים.

עלילת דם. לכאורה, אין קשר בין שני פשעים אלה, בעלי האופי הפוליטי המובהק, ובין רצח הנער דן כץ בחיפה.

הרושם הראשון הוא כי הנער „תפס טרמפ" בחיפה, ונרצח בידי פושע מיני, שהוביל את הגופה למקום נידח בגליל, בין מושב יהודי וכפר ערבי.

אך המישטרה נהגה בפרשה זו בצורה מחפירה. עוד לפני שהיו בידיה מימצאים כלשהם, השמיעה בטלוויזיה את הגירסה ש„יתכן" כי פועלת בארץ כנופיה ערבית, הרוצחת ילדים יהודיים.

היתה זאת עלילת־דם נוראה, המהווה הסתה לרצח. אילו העז קצין־מישטרה כלשהו בעולם המערבי להשמיע „השערה" מעין זו לגבי יהודים, היו קמים כל היהודים בעולם על רגליהם בזעם. אך הגזענות חדרה כה עמוק לנפש המימסד הישראלי בכלל, ושל המישטרה בפרט, עד כי זה התקבל כדבר מובן מאליו.

השבוע אי־אפשר היה לדעת אם הנער נפל קורבן לסוטה־מין יהודי או ערבי, צעיר או זקן, בעל עיניים כחולות או חומות (ראה עמודים 54 – 55). פירסום ההודעה המישטרתית בשלב זה היה פשע בפני עצמו.

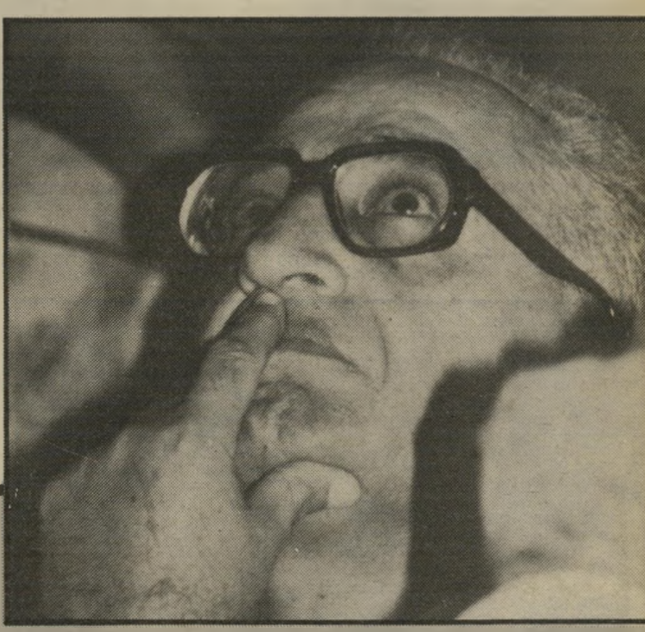

השתיקה הרועמת

יש שתיקות הרועמות יותר מרעמי שמיים. כזו היא שתיקתו של מרדכי בן־פורת.

לפני שלושה שבועות אירגן לעצמו בן־פורת מסע־פירסומת בטלוויזיה, ובכך העלה מחדש את פרשת העסק־ביש בבגדאד משנת 1950. בעיקבות שידור זה העלה „העולם הזה" (23.11.83) שורה של תמיהות על חלקו של בן־פורת בפרשה ההיא („פצצות נגד יהודים – העסק־ביש העיראקי".)

על סמך ידיעות בלעדיות, קבע „העולם הזה" כי המחתרת היהודית היא ששמה פצצות במוסדות יהודיים בבגדאד, כדי לזרז את עליית היהודים לארץ, בתקופת־הזמן שנקבעה על־ידי השילטונות העיראקיים ליציאה חופשית מעיראק. בעיקבות פרשה זו נעצר בן־פורת על־ידי המישטרה העיראקית בחברת יהודה תג׳ר, שליח מישראל ואחד מראשי הרשת. אך בעוד שתג׳ר נדון למאסר־עולם, ושני חברים אחרים של הרשת נדונו למוות והוצאו להורג, שוחרר בן־פורת באורח־פלא אחרי כמה ימים בלבד, והוחזר ארצה. כל שאר חברי־הרשת נעצרו.

במקביל לגילויי „העולם הזה", פירסם גם האלוף (מיל) מתי פלד מעל דפי „הארץ" באותו היום תמיהות דומות.

בן־פורת לא העז להשיב לטענות המפורטות של „העולם הזה". אך הגיב על דבריו הקצרים של פלד במיכתב למערכת „הארץ", שפורסם ביום 25 בנובמבר. הוא קבע: „התשובה לתמיהתו (של פלד) תינתן בכינוס פעילי־ההעפלה מעיראק, שייערך בתל־אביב ב־8 בדצמבר שנה זו, בהשתתפות ראש־הממשלה."

בינתיים נערך הכינוס, וראש־הממשלה אכן נוכח בו. אולם בן־פורת לא התייחס בכינוס אף במילה אחת לטענות החמורות שהועלו. הוא פשוט התעלם מהבטחתו. ואילו יהודה תג׳ר לא בא לכינוס.

לאור שתיקה רועמת זו, גוברות התמיהות שיבעתיים. ושוב אין כל אפשרות לעבור עליהן בשתיקה.

לאור מצב זה, יש להקים ועדת־חקירה ממלכתית, שתחקור את כל האירועים סביב העסק־ביש העיראקי, ובין השאר:

- **מי נתן את ההוראה להניח פצצות במוסדות היהודיים בעיראק?**
- **איך נפלה הרשת בידי השילטונות העיראקיים?**
- **איך עלה בידי שרותי־הביטחון של בגדאד לגלות את כל חברי הרשת?**
- **מה אירע בימי מעצרו של מרדכי בן־פורת, ואיך זה כיהן באותם הימים כמתרגם מטעם המישטרה העיראקית (לדבריו)?**
- **באילו נסיבות שוחרר בן־פורת כעבור כמה ימי־מעצר בלבד, ואופשר לו לחזור מעיראק לישראל?**

הממשלה

שרון וכוחות־השחור

מותר לישראלי לפעול להדחת שר אמריקאי. אסור לאמריקאי לפעול להדחת שר ישראלי.

אין דבר מובן יותר מאשר התערבות של אישים ישראליים בענייניה הפנימיים של ארצות־הברית.

יצחק רבין, שגריר ישראל בוושינגטון, העמיד את עצמו לרשות המערכה לבחירתו מחדש של הנשיא ריצ׳ארד ניכסון. עזר וייצמן, כאזרח פרטי, יצא לשרת את מערכת־הבחירות של ג׳ימי קארטר. אריאל שרון פעל רבות כדי להבאיש את ריחו של שר־הביטחון האמריקאי קספר וויינברגר, והסית נגדו את הציבור היהודי בארצות־הברית. כך עושה גם ממשלת־שמיר, שאירגנה מערכה ציבורית להפלת וויינברגר.

השבוע הסתבר כי זה בסדר — אך שאותה הפעולה בכיוון ההפוך אינה בסדר כלל וכלל.

קאפו במחנה־ריכוז. אריאל שרון יצא חוצץ נגד השגריר האמריקאי סמואל לואיס, בעיקבות גילוי — אמיתי או כוזב — כאילו דיבר עם שר־החקלאות המנוח, שימחה ארליך, על הצורך להדיח את אריאל שרון ממישרד־הביטחון (ראה עמוד 6 ועמוד 9).

בראיון ברדיו, שבו עלה על כל שיאיו הקודמים, השיווה שרון את ארליך למשתפי־הפעולה עם הנאצים, ותיאר אותו כקאפו יהודי המשרת את הנאצים במחנה־השמדה.

מכיוון ששיחת ארליך־לואיס נערכה — אם היתה בכלל — לפני פירסום דוח ועדת־כהן על טבח צברה ושאתילא, שאל שרון בזעם: איך יכלו השניים לדעת מראש כי הוועדה תרשיע אותו?

הרמז: דוח הוועדה פוברק מראש על־ידי כוחות־השחור, שכללו את חברי ממשלת־ישראל וסוכנים אמריקאיים.

אלא שטענה זו מופרכת מעיקרה. עוד לפני שהחלה ועדת־כהן בפעולתה, לא פיקפק שום אדם סביר בכך שיש לאריאל שרון חלק נכבד במאורעות שהביאו לטבח. השאלה היתה רק מהי מידת האחריות, וכיצד התנהלו הדברים בפועל.

אחרי העדויות הפומביות הראשונות בוועדה, היה ברור לגמרי שלא יהיה שום מנוס מהרשעת שרון. השאלה היתה, שוב, לגבי חומרת ההרשעה הצפויה.

לכן היה זה טיבעי לגמרי שארליך — כמו כל פוליטיקאי אחר בארץ — יצפה להרחקת שרון ממישרד־הביטחון, אם לא מן הממשלה בכלל. רק טיפש יכול היה לחשוב אחרת. וארליך — שאמר פעם ששרון יכלא אותו בבוא היום במחנה־ריכוז — לא היה טיפש.

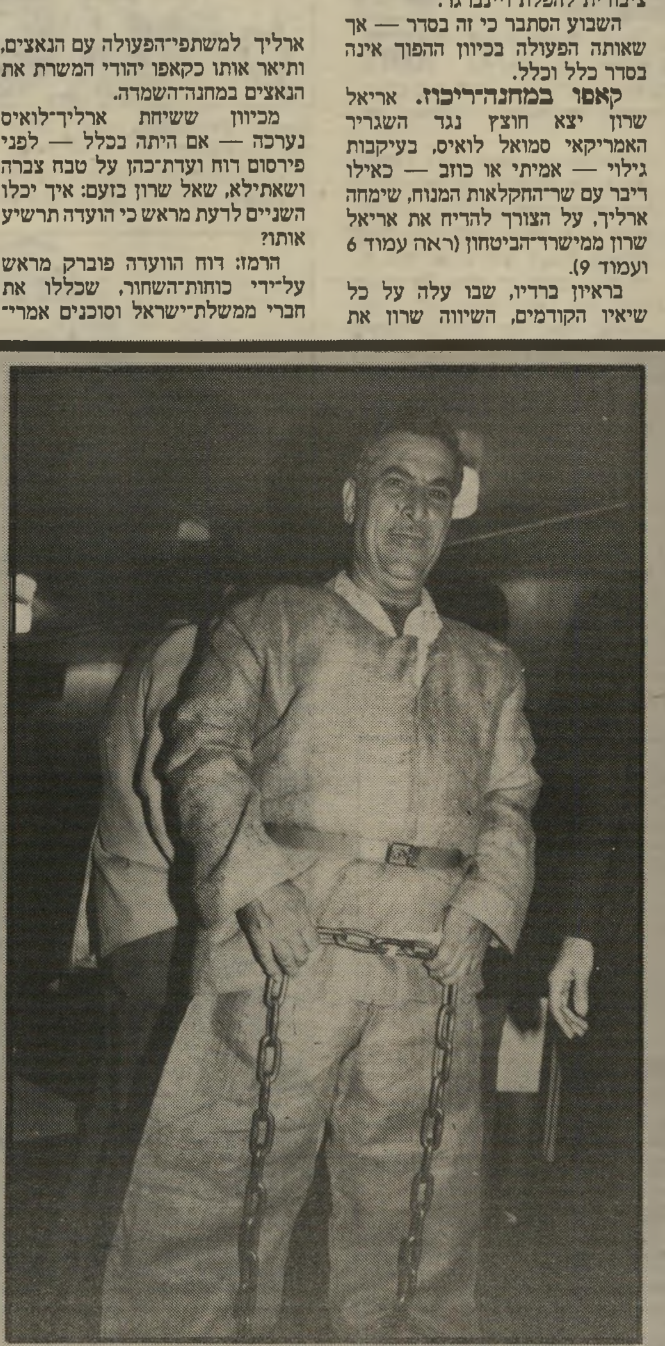

מאסר משוחזר אסירים משוחררים מן הכלא העיראקי ערכו בערב־ההעפלה הצגה. הם שיחזרו את בגדי האסירים שלהם ואף כבלו את רגליהם בשרשרות־ברזל, כמו בכלא. בן־פורת טעם אך במעט את טעמו של הכלא העיראקי.

עתונות

הסקופ שלא היה

התמונה ב„ידיעות אחרונות"
רוח־רפאים עברה

מנחם בגין עבר לדירה החדשה. אך הציבור לא התרגש. בגין כבר שייך לעבר.

המאורע הגדול הגיע. רוח־הרפאים של מנחם בגין עברה מדירה אחת לשנייה.

המיבצע בוצע במוצאי־שבת, בחשכה ובמהירות. ברור כי מקורביו של מנחם בגין לא רצו שמנהיגם ייראה לעיני הציבור, אלא ביעף. הצלמים, שארבו לו יומם ולילה במשך חודשיים, הנציחו את פניו של אדם תימהוני, שדמה אך בקושי לבגין המוכר.

מה שקורה למנחם בגין הוא טרגדיה אישית. אין לה עוד משמעות פוליטית. היה זה סימן של בגרות ציבורית, שהעברתו מדירה לדירה התקבלה בלי התרגשות. הסקופ הגדול התנדף באוויר. הוא נבלע בהמולת המאורעות הגדולים, החל במערכה בטריפולי וכלה בזעזועים הכלכליים בארץ.

הצהרון ידיעות אחרונות, שהשקיע כסף רב כדי להשיג את התמונה, פירסם אותה על כל שטח עמודו הראשון. זה עורר עניין חולף — אך לא יותר.

מנחם בגין כבר שייך לעבר הרחוק. כדיברי השיר האמריקאי: „חיילים קשישים אינם מתים,/הם פשוט נמוגים..."

התעשיין דויד מושביץ מספר על חלומותיו, דיעותיו הפוליטיות, אהבתו לקולנוע, ילדותו כבן מישפחת־תעשיינים עשירה, חוזה שחורות למצב הכלכלי והתרבותי במדינת ישראל ואומר: „מעולם לא היה מצבנו גרוע יותר!"

ראיינה שרית ישי

„לא רציתי לעבוד בעסקי השוקולד, אבל אחרי שאחי נהרג בתאונת־מטוס, לא היתה לי ברירה"

„מגיל צעיר אמר אחי שהוא רוצה לעבוד בעסק, ואני לא. אבי מאוד רצה ששנינו נעבוד בעסק"

„המערכת החברתית שלי שונה לגמרי מתחום עולם־העסקים. אין לי חברים תעשיינים"

„היה שלב בחיים שבו היתה לי בעייה עם זה שההתייחסות אלי היא כאל מישהו שרוצים ממנו משהו"

„אני רואה המון סרטים כאדם לא־מיקצועי, שזה לא עיסוקו, ומוכן להמר שראיתי הכי הרבה סרטים בעולם"

„הייתי רוצה להבין מה זה כשקשה לשלם חשבונות־טלפון, חשמל ומים. לחוות את זה לא הייתי רוצה כלל"

„מוטב להיוולד ילד עשיר מאשר ילד עני!"

הוא חולש על חברה שמחזור עסקיה הוא 120 מליון דולר בשנה, והוא בן 37 בסך־הכל. אפשר לומר, ויש לכך כיסוי, שהוא ילד שוקולד, שנולד עם כפית של כסף בפה, אך למרות זאת, לא רצה להיכנס לעסק המיש־פחתי. הוא חלם על חיים סטודנטיאליים משוחררי־דאגה בארצות־הברית, על מוסי־קה, על חתיכות וטיולים. בגיל 25 היה לו חשבון פתוח בבנק וחלומות על קולנוע, אך אז פקד את מישפחתו אסון. אחיו הבכור, דני, נהרג בתאונת מטוס, והוא נאלץ לוותר על חלומותיו ולהשתלב בעסק המישפחתי.

כיום הוא מנכ"ל מיפעלי „עלית", אך הוא אינו מסתפק בכך.

דוד מושביץ פעיל מבחינה פוליטית, תורם לאמנויות השונות וידוע כמלאך המושיע „של הקולנוענים בארץ. הקולנוע הוא אהבת חייו.

בחווילתו שבהרצליה־פיתוח, סיפריית וידאו ענקית. לדבריו ראה כך הכי הרבה סרטים בעולם. יותר מכל אחד אחר.

מושביץ רווק מבוקש. כשאני שואלת אותו מדוע לא התחתן עד היום, הוא צוחק במבוכה ואומר שזה לא נובע מהחלטה. זה פשוט יצא כך. בתקופה זו יש לו חברה קבועה, הדוגמנית חלי גולדנברג. הם ביחד כבר יותר משנה. לשניהם אהבה משותפת אחת: הקולנוע.

בביתו, כשהכלבה ונוס רובצת למרגלות הכורסה, נראה דוד מושביץ שונה מאוד מהתדמית הציבורית שלו. לבוש במיכנסי וחולצת ג'ינס, צנוע מאוד, נבוך כמו ילד, ונמנע מכל עשיית פירסומת למיפעל שהוא עומד בראשו.

הוא מסרב להכניס צלם לביתו. ביתו, לדבריו, הוא מבצרו. למחרת היום, גם במיפעל הוא מסרב להצטלם. „אני עוסק יותר בענייני כספים ומבקר בבית־החרושת פעם בשלושה שבועות. זה לא טבעי לראות אותי עם השוקולד והפועלים," הוא אומר.

מושביץ נולד עשיר. בעיות כספיות מעולם לא היו הבעיות שלו, אך נראה כי הוא מודע לבעיות של עוני ומצוקה, ושאינו חי במיגדל שן, מנותק מהסובב אותו. הוא מעורב מאוד, אינו מהסס להביע בפומבי את דיעותיו, שהפכו אותו לא־פופולארי בחוגי המימסד והממשלה. יש כאלה המכנים אותו המיליונר האדום. הוא מסתייג מההגדרה, מבקש להדגיש שהוא חושב בשמאל וחי בימין. הוא ממקם את עמדתו שמאלה מהמרכז מבחינה פוליטית־מדינית, וימינה מהמרכז מבחינה חברתית־כלכלית.

החוג החברתי שאליו הוא שייך כולל עיתונאים, קולנוענים, אנשי טלוויזיה וא־מנות. אפשר לראות אותו מבלה ב„שמיים", כמו שאפשר לפגוש אותו אוכל ארוחת־ערב ב„לה קורון". הוא אוהב לערוך מסיבות־גן בביתו. הוא אינו מתבייש בכסף שלו, אך דומה שגם אינו מנפנף בו.

התעשיין הצעיר הזה אינו חנוט בתוך המיפעל שלו. אין הוא מהסס למחות על רצח

הילדה בשכם, ולגנות במילים קשות ביותר את ההידרדרות המוסרית הפוקדת את הארץ הזו.

גם בדרך שהוא בוחר לפרסם את מיפעלו ניכרות נטיותיו האישיות. כך הוא מעדיף להשקיע את כספי הפירסום בפרס לסיפרות יפה, תחת להשקיעם במיבצע־פירסום קונ־בנציונלי.

■ ■ ■

● יש לך „פסק־זמן"?

בדרך־כלל כן, אלא שכעת אני בדיאטה, אז אני לא מחזיק את זה בבית.

● עבדתם קשה כדי להפוך את המוצר הזה להיסטריה לאומית?

את רואה, זה עוד אחד מהמיתוסים שנוצרים. עד היום כולם בטוחים שעשינו את זה בכוונה. אך האמת היא שהמוצר פשוט הצליח מעל ומעבר ולא הצלחנו להדביק את קצב הדרישה של השוק, ועם ישראל חשב שעשינו לו תרגיל.

● זה לא מוזר שעם שלם נכנס להיסטריה בגלל ואפלה?

כן, אבל עם ישראל נכנס להיסטריה גם כשמכבי תל־אביב זוכה בגביע־אירופה. אנחנו עם היסטרי.

● אתם מעסיקים מישרד־פירסום מתוחכם. אתה בטוח שזה לא היה תרגיל?

להיפך. לגבי פסק־זמן הוכן מסע פירסום ענקי. כתוצאה מההיסטריה לא היה צורך בו, ומישרד־הפירסום הפסיד כסף. אני לא אובייקטיבי לגבי פסק־זמן, אבל זה באמת היה משהו. מימדי ההיסטריה שאליהם הגיע הביקוש הם לא בתחום הכלכלה, הם בתחום הפסיכולוגיה. אלוהים אדירים, הרי בסך־הכל דובר בוואפלה עם שוקולד.

● אתה אוהב שוקולד?

לאכול או להתעסק?

● לאכול ולהתעסק.

לאכול בטח. לגבי העיסוק, האמת היא שכשאתה מתעסק בעסק כזה גדול, אתה שוכח שמדובר בשוקולד. בשלב כזה אין הבדל בין שוקולד ומחשבים.

● בכל זאת, עיסוק במחשבים שונה מעיסוק בשוקולד, הרי מדובר בראש ובתיחכום.

זה נכון לגבי ההמצאה, אבל כשיש לך המוצר המוגמר, זה אותו הדבר. אני מניח שעובד בחברת־מחשבים יותר מתוחכם מאשר זה העובד בתחום השוקולד, אך בשטח הניהול אין הבדל.

● נולדת לתוך השוקולד. האם יכולת לבחור בדרך אחרת או שהיה ברור שתיכנס למיפעל כשתהיה גדול?

זו שאלה מאוד מסובכת. ראשית, בטח שהיתה לי ברירה. לא כיוונו לי אקדח לראש ואמרו לי — אתה מוכרח. אצלי נוצרה סיטואציה מאוד מיוחדת. לא רציתי לעבוד בשוקולד. אחי דני עבד בעסק, וכשהוא נהרג בתאונת־מטוס, נכנסתי לעסק. זו היתה סיטואציה שלא השאירה בידי הרבה אפשרויות, שעשתה לי את הברירה קשה. עד לאותו מיקרה, לא התכוונתי להיכנס לעסק של המישפחה. הייתי בן 25 והתמחיתי כעורך־דין אצל אמנון גולדנברג.

● רצית להיות עורך־דין?

הייתי אז בן 25, צעיר ומאושר. התכוונתי לנסוע לשנה לאמריקה, רציתי פסק־זמן. לא יודע אם הייתי מחליט ללכת על עריכת־דין, או לא. כל האופציות בעולם היו פתוחות לפני, וזה דבר שמאוד מאוד חשוב לי. זו היתה התקופה המאושרת בחיי. העולם היה פתוח. יכולתי לקחת כל מה שרציתי.

● היו לך חלומות בתחום האמנות?

היו לי לא רק חלומות. עמדתי לנסוע לאמריקה בין השאר כדי ללמוד קולנוע. נרשמתי ללימודים בפקולטה לקולנוע באוניברסיטה של דנבר. זו היתה תקופה שקולנוע באמת נחשב לאמנות של המאה העשרים. רציתי קולנוע. חשבתי ללכת על זה.

תעשיין דויד מושביץ עם חברתו חלי גולדנברג
„הייתי רוצה שלבני תהיה זכות־הבחירה מה להיות!"

אני אוהב לכתוב וכותב די טוב וזו היתה עוד אופציה. רציתי לכתוב.

● אתה כותב גם כעת?

בינתיים אני כותב לעצמי רשימות. פירסמתי שלושה מאמרים בנושאים פוליטיים. תסריטים אני כותב בראש. עדיין לא העברתי לנייר את התסריטים שרצים לי בראש.

● עמדת לנסוע לארצות־הברית ללמוד קולנוע, לחיות חיי סטודנט. פיתאום, בעיקבות האסון שאירע במישפחה, נאלצת להיכנס למישמעת נוקשה של עבודה במפעל, שבעצם לא עניין אותך. איך הסתדרת עם זה?

האמת היא שזו היתה שנה מאוד קשה בחיי. אבל־זו היתה החלטתי והלכתי על זה. התחלתי כסגן מנהל־מכירות, והחלטתי שאם לקחתי על עצמי את העניין, אז מה שלא אעשה, אשתדל שהמערכת לא תשחוק את הזהות העצמית שלי. ובאמת, אני משתדל לתפקד מקסימום טוב, בלי שהאינדיווידואליזם שבי יישחק.

● למה אתה מתכוון?

זה מתבטא בזה, שמצד אחד אני מקדיש את כל זמני לניהול המערכת העסקית, ומצד שני המערכת החברתית שלי שונה לגמרי מזו של עולם־העסקים. החברים שלי הם מתחום העיתונות, הקולנוע והאמנות. אין לי בכלל חברים תעשיינים, מלבד מיקי שטראוס.

זה מתבטא בזה שאני לא מהסס להביע ריעות פוליטיות, למרות שאני יודע שזה לא נבון מצידו של איש־עסקים להביע דיעות הנוגדות את דיעות המימסד, ולמרות שאני יודע שזה עלול להזיק. זה מסוג הוויתורים שאני לא מוכן לעשות.

■ ■ ■

● העובדה שאתה מביע את דיעותיך הפוליטיות מפריעה לך בעסקים?

אני מניח שכן.

● במה זה מתבטא, אתה מוכר פחות קפה־נמס?

לא, זה לא מתבטא בדברים שפוגעים בעסק שלי, אבל אני לא התעשיין הפופולארי ביותר בחוגי המימסד הקיים.

● מספרים שפעם הוזמנה מישלחת תעשיינים לראש־הממשלה לשעבר, מנחם בגין, ואתה התבקשת לא להשתתף במישלחת, כדי לא לצער את ראש־הממשלה.

אני לא אתייחס לזה, אבל אני יכול להגיד לך שאני פחות מוזמן לפגישות עם שרים. אני לא מוזמן לוועדות ממשלתיות ולא מוניתי אף פעם כחבר במועצת־המנהלים של חברה ממשלתית.

● איכפת לך?

ראשית, זה לא איכפת לי ושנית, גם אילו זה היה איכפת לי, להביע את דיעותי יותר איכפת לי.

● אומרים עליך שאתה חי בימין וחושב בשמאל.

כשמדברים על שמאל במדינת ישראל, צריך להבדיל בין שני דברים. מבחינה פוליטית־מדינית, אני נמצא שמאלה מהמרכז. נכון. מבחינה כלכלית־חברתית אני נמצא במרכז ואולי אף ימינה מהמרכז.

● במה התבטאה פעילותך ב„שלום־עכשיו", לבד מתרימת כספים?

בכל דבר כמעט. באירגון, בישיבות, בהשתתפות פיסית בהפגנות, בהרצאות, בחוגי־בית. היום הפעילות של הגוף פחותה, אבל אני בקשר עם התנועה למרות שאין לה עכשיו פעילות ספציפית.

● אתה עדיין ממשיך לתרום ל„שלום־עכשיו?"

כשהיה צורך תרמתי. אם הפעילות תחודש ויפנו אלי, קשה לי להאמין שלא אתרום.

● אתה נחשב גדול התורמים של „שלום־עכשיו"?

לא יודע. לא עברתי על המאזן. תרמתי.

● התרומות מתבטאות במיליונים?

בלירות של היום זה בטח מליונים, בדולארים זה הרבה פחות.

■ ■ ■

● נודע לי כי אנשי „יש־גבול" פנו אליך ולהם סרבת לתרום. מדוע?

„סוף־סוף הגענו לזה שראשי הפלסטינים מסתייגים מהרצח באוטובוס, ואצלנו, כשרוצחים ילדה ערבית, אין מי שמסתייג"

היו לי שיחות עם האנשים. מאוד התנגדתי למילחמה שקוראים לה שלום־הגליל. אבל מצד שני, אני מאוד מאוד מתנגד לסרבנות. זהו תקדים מסוכן דווקא לאלה המתנגדים לשרת בלבנון. אני חושש שזה יילקח כדוגמה כשיצטרכו לפנות את המתנחלים, וזה יחזור כבומראנג. כל זמן שאין הוראה לבצע פשע־מילחמה, צריך למלא את חובת השירות.

● ומה אם בדיעבד מסתבר לך שאתה מבצע פשע־מילחמה?

מה אני אגיד לך? לא הייתי רוצה להיכנס לעורו של אותו טייס שקיבל הוראה להפציץ מיבנה מחבלים בביירות, ותוך כדי זה פגע בבית־ספר. אני מאמין כי המילחמה עצמה היא טעות מדינית־פוליטית־מוסרית, אבל אינני מכיר בה כפשע־מילחמה, חוץ מצאברה ושאתילא. לדעתי, האחראים לא נתנו מספיק את הדין למרות שההליכים מוצו.

● מהי השקפתך הפוליטית?

אני מאמין בוויתור על השטחים תמורת שלום. אני מאמין שההתנחלויות זה הדבר הרע ביותר שקרה למדינה מבחינה מוסרית ומבחינה כלכלית. לדעתי, מצבנו הכלכלי היה הרבה יותר טוב בלי ההתנחלויות. מה שקורה בשטחים זה דבר נורא. רצחו ילדה ערביה בשכם. תמיד אפשר להגיד שיש מטורפים בשני הצדדים. אבל

העובדה היא שכולנו יודעים שלא יתפסו או
המטורף שרצח את הילדה. זה ברור שלא יתפס
אותו. אף אחד, לא ראש־הממשלה, לא הרמטכ"
ולא שר־הביטחון אמר מילת הסתייגות אחת, וז
לדעתי משקף את הדבר הכי נורא שקור
במדינה. זה תהליך של הידרדרות מוסרית שאנ

„אני מאמין שהרבה מאוד מיפעלים יפשטו רגל. מערכות פחות מתוחכמות יגלו שלא השיגו את האינפלציה, והיא תטביע אותם"

מאוד מאוד חרד ממנה. המצב הוא אירוני. ראש
הפלסטינים מסתייגים מאסון האוטובוס, ואצל
רוצחים ילדה ערביה ואין מי שמסתייג.

● יש כאלו הרואים ברצח הילד ניקמת דמם של הרוגי האוטובוס.

ניקמת־דם היא מסורת של הלבנט, ואני ל
רואה את עצמי חלק ממסורת זו.

● סוף־סוף אנחנו משתלבים במרחב

יותר מדי מהר ולא בדרך הנכונה. זה מעב
צמרמורת. דמם של הערבים בשטחים הפקר לנ
מופקר יהודי! אני לא יודע, אני נולדתי באו
שבה כולה סוחבים על גבם מסורת ונטל השוא
ושאנחנו מרשים לעצמנו שבמדינה שלנו יק
מקרים כאלה, זה לא ייאמן.

● מדוע, אם כך, אתה ממשיך לקיי יחסי מיסחר עם ההתנחלויות?

אני לא חושב שאני יכול דרך עלית לקי
מילחמה על דיעותי הפוליטיות. זה לא רציני. ל
למכור שם שוקולד, זו לא הנקודה.

● האם היית פותח חנות בשטחים

עובדה היא שלא רק שלא פתחנו חנות, גם ל
הקמנו מיפעל.

● מה אומר אביך, מארק מושביץ, ע מעורבותך הפוליטית?

אבי נמנע כל חייו מאיזושהי פעילו
פוליטית. הוא לא תמיד מאושר מהפעילות של
לא כל־כך לגופו של עניין. לדעת אבי מי שעוס
בעסקים לא צריך לעסוק בפוליטיקה.

● האם יש לך בעיות עם שותפי בגלל התנהגותך הפוליטית?

לא. בנושא זה אין לי בעיות. חלק מסכימ
לדיעותי, חלק לא. אחד השותפים, חו
מועצת־המנהלים, ארנס, הוא בן דודו ש
שר־הביטחון, מוותיקי חירות. אנחנו מתווכח
על פוליטיקה. אין בינינו הסכמה, אבל ברגע ש
מגיע לעסק, אנחנו מגיעים להסכמה מלאה. ע
אבי הוויכוח הוא לא כל־כך על התוכן, אלא ע
ההתבטאויות, שלדעתו סותרות את תפקידי.

■ ■ ■

● איך זה להיוולד ילד עשיר?

אני מניח שזה יותר טוב מאשר להיוולד י
עני.

אני מוכרח להגיד שכילד לא הייתי מודע ל
בזמן שהייתי ילד, היה פחות הבדל בין עשיו
ולא־עשירים. זה לא כמו היום. שמעתי ש
ילדים שמגיעים לתיכון עם המכוניות הפרטי
שלהם. בתקופה שהייתי ילד, לא היה הבדל ב
היומיום ביני ובין ילדים אחרים. לא היתה
מודעות של בן־עשירים.

● גדלת בבית גדול יותר מאש האחרים?

גרנו בדירה ברחוב אלקושי, לא רחוק מבי
של בגין. אחר־כך גרנו מול הבימה, בדי
שהיתה יותר גדולה משל האחרים, אבל לא היי
ילד מבודד בגלל זה. לא זוכר שזה היה משמעו
כסטודנט, היה באמת הבדל. אני יכולתי לעש
חיים, בזמן שאחרים היו צריכים לעבוד. היי
רוצה פעם להבין כיצד זה להתמודד עם קש
כלכליים יומיומיים. להבין — אני מנסה. לחו
— אני חושב שלא. לא חושב שאני בן־א
אטום, שלא מבין את זה שיש אנשים שיש ל
בעיות כלכליות. מצד שני, אני מספיק חכם כ
לדעת שלהיות עשיר זה חשוב, אבל לא ה
חשוב.

● לך קל להגיד.

זה עדיין לא עושה את זה לא־נכון.

● **אתה מגשים רצונות תודות לעובדה שיש לך כסף?**

אותם רצונות שתלויים בכסף, שהם אגב לא כל־כך רבים, אני מגשים. אבל לא כל רצון אפשר להגשים באמצעות כסף.

■ ■ ■

● **אומרים שתרומות שאתה תורם לאמנות והתמיכה שלך בקולנוענים צעירים, נעשים כדי לנקות את מצפונך.**

לא. אינני חושב שזה בשביל לנקות מצפון. אני עושה את זה משלושה טעמים: קודם כל, כי אני בהחלט חושב שזה נותן תדמית מאוד טובה לעלית. התחום היחידי שאולי אפשר להצביע עליו כעל תיסכול פרטי שלי, הוא הקולנוע. בקולנוע אני עוזר לאחרים להגשים חלומות שלהם, מכיוון שאני לא מגשים חלום שלי. מעבר לזה, בסדר העדיפויות הנוכחי שקיים במדינה, אם נוסף לכל גם התרבות תגווע, אז לאנשים יהיה מאוד קשה לחיות בארץ הזו.

● **כל מי שעושה סרט פונה אליך. אתה נענה לכולם?**

האמת היא שאני מקבל כל פניה, אבל לא נענה לכל פניה. אני קורא כל תסריט שמובא לפני ואחר־כך אני מחליט במה להשקיע.

● **מי שמך לקבוע אם תסריט הוא טוב או לא טוב?**

אני סומך על שיקול־דעת עצמי, ואחרי הכל מדובר בכסף שלי.

● **שלך או של החברה?**

הרבה פעמים ההשקעות הן פרטיות שלי. הסלקציה היא באמת הטעם האישי שלי. אני מאוד גאה שהשקעתי בחמסין ובטרנזיט של דני וקסמן. אני מאוד גאה שהשקעתי באות קין של אורי ברבש. אני גם משקיע בסרט החדש שלו מאחרי הסורגים. ישנה עוד רשימה ארוכה של סרטים שהשקעתי בהם.

● **השיקול שלך בהשקעה הוא פוליטי?**

לא. בכלל לא. מדובר בטעם אישי.

● **מתי אתה לוקח פסק־זמן, כדי לעשות את הסרט שלך?**

אילו היית שואלת אותי, אם אני חולם לעשות את הסרט שלי, זה היה נכון יותר. אלא שהגדולה בחלומות היא, שאסור להגשים אותם.

בינתיים אני משתעשע בחלום וזהו הפינוק בהתגלמותו. אלא אם כן, הסרט שלי יהיה טוב.

● **אולי מה שמונע אותך מלעשות את הסרט הוא הפחד שמא הסרט לא יהיה מספיק טוב?**

אולי. בכלל, בכל מה שאני עושה אני פוחד. אני פרפקציוניסט. כל דבר שאני עושה צריך להיות הטוב ביותר. אולי את צודקת, אולי מפני שאני לא מאמין שאעשה סרט טוב, אני לא עושה אותו. אני צריך ללמוד עוד הרבה בנושא הקולנוע. כל תסריט שאני קורא הוא בבחינת לימודים. אני רואה המון המון סרטים. כאדם לא מיקצועי, שזה לא עיסוקו, אני מוכן להמר שאני האיש שראה הכי הרבה סרטים בעולם. יחסית, אני חושב שקראתי הרבה מאוד על קולנוע. כאדם שזה תחביב אצלו, אני די יודע מה קורה בקולנוע.

● **לא מפריע לך שההתייחסות הראשונית של אנשים אליך היא הרצון לקחת ממך כסף?**

היה שלב בחיים שהיתה לי עם זה בעיה. אבל זו הפסיקה להיות בעיה, ואני שמח על היכולת שלי לעזור לאנשים ולכן לאנשים אין בעיה לפנות אלי.

■ ■ ■

● **מה הרעיון שמאחרי „פרס עלית" לספרות יפה?**

החלטנו על הפרס במקום לעשות פרופגנדה לעלית. החלטנו לנצל את העובדה שמלאו לעלית 50 שנה, כדי להרחיב את הפעילות בתחום התרבותי.

המדובר ב־20,000 דולר. זהו הפרס הספרותי הגבוה ביותר במדינת ישראל. אני חושב שאם הפרס הזה יאפשר לא"ב יהושע שנת שבתון — זו תרומה יפה מאוד.

■ ■ ■

● **אחיך עבד בעסק, ואתה לא. האם מלכתחילה ייעדו את אחיך לנהל את העסק ואותך השאירו בחוץ?**

מגיל צעיר יחסית אחי אמר שהוא רוצה לעבוד בעסק. אני לא. אבי מאוד רצה ששנינו נעבוד. לאחי, שהיה מבוגר ממני בשלוש שנים, היו יחסים קרובים מאוד עם כולנו. מותו היה קשה לכולם.

הקמנו על שמו את בית דני, שהוא לא מיפעל חד־פעמי. יש בו כל הזמן פעילויות שוטפות.

● **ילדיו של דני מעורבים במיפעל?**

הם בני 13 ו־14. הם מבקרים במיפעל. עופר, הבן, גם הדליק את נר־החנוכה.

● **הם, בעצם, הדור הרביעי של „עלית". היית רוצה שימשיכו את מסורת השוקולד במישפחה?**

אם עופר היה שואל אותי מה לעשות כשיהיה גדול, הייתי מייעץ לו שלא ללכת לעסק.

● **למה?**

עופר הוא הדור הרביעי. כבר הדור השלישי מתחיל להיות בעייתי. דור רביעי הוא בעייתי מהאינרציה של הטבע. מגיע שלב שבו חברה צריכה להפסיק להיות חברה מישפחתית, מכיוון שהקירבה בין השותפים הולכת וקטנה עם כל דור נוסף והמשותף מועט יותר.

אני מאוד מקווה שהבחירה של עופר לגבי עתידו תהיה לגמרי חופשית, ולא תוצאה של סיטואציה שלתוכה הוא נולד.

● **אתה בוודאי תפרוש באיזה גיל.**

אצלנו גיל הפרישה הוא 65, והחוק תופס גם לגבי הבעלים. אני מניח שאפרוש קודם. אומרים לי שאמרו את זה קודם, לפני, כשהיו בגילי. אני מאוד מקווה שזה לא יישאר בגדר אמירה.

■ ■ ■

● **איך מתיישב עניין בחול־לבן עם העובדה שאתם מייבאים מזון ועומדים לייבא סיגריות?**

בארץ לא גדל קפה ולא גדל סוכר. אנחנו חייבים לייבא את מה שלא מיוצר בארץ. פה ושם אנחנו מייבאים מוצרים בגלל אילוצי־השוק.

האמת היא, שהרעיון של „קנו כחול־לבן" והעובדה שאנחנו נאלצים לייבא — לא תמיד מתיישבים ביחד.

הרעיון הוא להגיע למצב שבו לא יהיה כדאי לייבא. מאוד נשמח אם לא ניאלץ לייבא.

● **אילוצי־השוק כופים עליכם לייבא גם סיגריות אמריקאיות?**

זה נכון שאנחנו עומדים לייבא סיגריות כאמל. אבל הם כבר יובאו קודם. פנתה אלינו

„פעם היינו מעלים מחירים פעמיים בשנה. אחר־כך אחת לשלושה חודשים. אחר־כך אחת לחודש. לא יהיה מנוס מהעלאת מחירים אחת לשבועיים, ואחר־כך יגיע רגע שבו נשנה מחירים כל שבוע, ולבסוף כל יום"

חברת ג'י־אר רונלדס, שהיא אחת החברות הגדולות בארצות־הברית. החברה רצתה ליצור קשר עם חברה תעשייתית ישראלית. אגיד לך את האמת: אי־אפשר לומר ,לא' להצעה כזו.

● **אין בזה צביעות?**

נבדיל בין שני דברים: אנחנו טוענים שיש להעדיף תוצרת־ישראל, אבל יש שיקולים עיסקיים ספציפיים, שאי־אפשר להתעלם מהם. בחיים בכלל יש סתירות בין דברים שאתה אומר ובין דברים שבחיי היום־יום.

אנחנו חברה שעושה מחזור של 120 מליון דולר בשנה, אז אם יש לנו אחוז אחד של יבוא — זה לא משמעותי.

● **כיצד אתם נערכים למיתון?**

אני חולק על אלה הנערכים לתקופה של מיתון. אנחנו נערכים לאינפלציה של 400%.

כולם משווים את המיתון לזה שהיה ב־1965. שוכחים שאז היתה אינפלציה של 10% בשנה, והיום זו אינפלציה של 10% בשבוע. אני חושש שאנחנו עלולים להגיע למצב שבו המערכת כולה תחדל לתפקד.

● **אז נדבר על האמרת המחירים. איך אתם נוהגים כיום?**

פעם היינו משנים מחירים פעמיים בשנה, אחר־כך עברנו לפעם בשלושה חודשים, והיום אנחנו משנים מחירים פעם בחודש. אני חושש שלא יהיה מנוס משינוי מחירים פעם בשבועיים.

ואז יגיע הרגע שבו נשנה פעם בשבוע, ואחר־כך ניאלץ לשנות מחירים כל יום. זה יהיה הרגע שבו המערכת תפסיק לתפקד. הדוגמה המפחידה ביותר היא גרמניה שבין שתי מילחמות־עולם או, להבדיל, מישטרי־הקולונלים בדרום־אמריקה.

קשה להביא דוגמה ספציפית למה שיקרה, כי במדינה דמוקרטית עוד לא קרה דבר כזה, ואני פוחד לחשוב על מה שקרה בגרמניה.

המיתון הוא עניין שולי. אז נמכור 5% פחות שוקולד. נתמודד. אבל להתמודד עם ממדים כאלה של אינפלציה? אין שום ספר שיכול ללמד זאת. אין שום תקדים.

אם יש משהו שגורם לי לא לישון בלילה, זו האינפלציה האדירה והמחסור בדולארים.

■ ■ ■

● **שוקולד זה לא לחם. אתה לא חושש שיפסיקו לקנות שוקולד?**

אנשים מוכנים לוותר על כל דבר, רק לא על הקפה בבוקר. אני לא מודאג.

● **תיאלצו לפטר עובדים?**

מקווה שלא. אך יתכן שאם תהיה ירידה במכירה של 5־10 אחוז, לא יהיה מנוס. אבל זה לא יהיה דראסטי כמו במיפעלים אחרים.

אני צופה תהליך שבו הרבה מאוד מיפעלים יפשטו רגל, מיפעלים פחות מתוחכמים יגלו שלא הצליחו להשיג את האינפלציה והיא תטביע אותם. הרבה מאוד עסקים נמצאים כעת בתהליך של פשיטת־רגל, בלי שהבעלים ידעו על כך.

● **מה, לדעתך, יפתור את הבעיה?**

קיצוץ דראסטי בתקציבי־הממשלה ומדיניות שתעורר בצורה מאסיבית את היצוא. לצערי, שר־האוצר החדש אומר הרבה יותר מדי דברים יפים. הוא כנראה חניך התנועה הרוויזיוניסטית ומאמין שהדברים נעשים בכוח המילים.

● **אולי הפיתרון הוא מעורבות ממשלתית גדולה יותר?**

צריכה להיות מעורבות ממשלתית, וקיימת היום מעורבות — בעיקר בתחום הפיקוח על המחירים. דברים שהיו ברורים באינפלציה של עשרה אחוז, בלתי־אפשריים באינפלציה של 25%.

אין היום ריווחיות ביצוא, בגלל מדיניות־הממשלה. לא כדאי להשקיע בתעשיה, כי אין עידוד להשקעות. לעובדים לא כדאי לעבור בתעשיה. זה לא פשוט. לנהל מיפעל תעשייתי זה לא פיקניק.

למיטב ידיעתי, לא נפתח אף מיפעל בשנתיים האחרונות, בעוד שהיו שנים שבהן נפתחו 20־30 מיפעלים בשנה. היצוא שלנו יורד, היבוא עולה. אלה דברים מאוד מדאיגים. אני חוזה חזות מאוד־מאוד שחורה. לא יכול לתת תסריט, אבל כשאני חושב על כל תסריט—הוא מאוד שחור.

● **„מכבי־תל־אביב" בכדורסל ו„בני־יהודה" בכדורגל, שתי קבוצות ש„עלית" מטפחת, נמצאות כעת במצב לא הכי־טוב בעולם. „בני־יהודה" היא האחרונה בליגה, „מכבי" כבר לא מה שהיתה פעם. אתם תסירו את חסותכם מהקבוצות?**

לא, להיפך. אם הקבוצות יהיו בצרה, נעזור להן יותר.

● **בכמה כסף אתם תומכים ב„מכבי"?**

זה סוד. הסוד הכי־כמוס במדינה.

● **למה סוד?**

אגיד את האמת: בזמנו החלטנו שזה סוד. היום זה לא משנה. נותר רק האתגר לשמור סוד במדינה כמו שלנו.

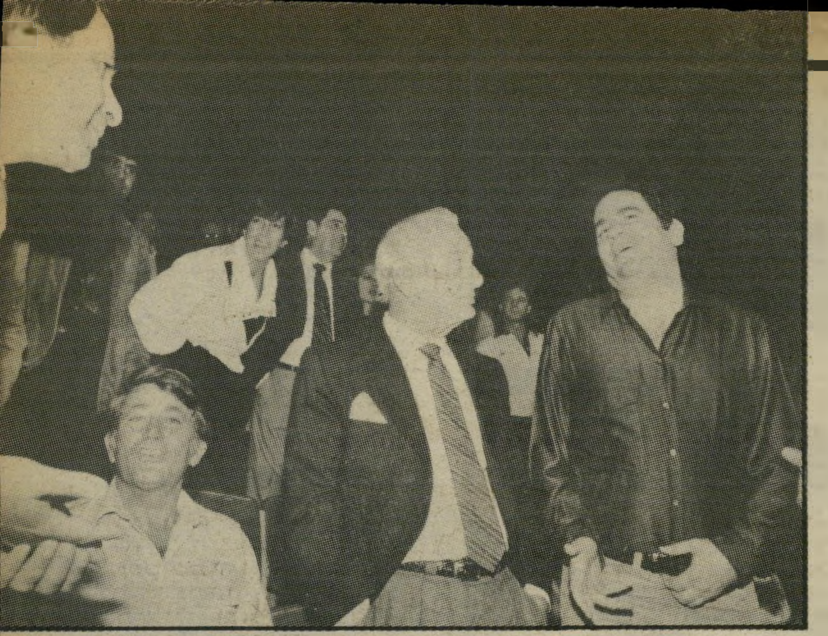

דויד מושביץ עם אביו מארק (לידו אלי הורביץ, נשיא התעשיינים)
„אבי אינו תמיד מאושר מפעילותי הפוליטית!"

דויד מושביץ (שני משמאל) עם אמו יהודית*
„כילד לא ידעתי שאני עשיר!"

* לידו: גיסתו גבי, אלמנת אחיו דני מושביץ, ובעלה השני משה רשל.

ישראכרט אלא מה.

אנשים

מה ילמדו הסורים את מרדכי ציפורי ומי לא היה מחזיר את ימית

■ אילמלא הופיעו הדברים בדיברי־הכנסת, ספק אם היה מישהו מאמין שכך התנהל הדיון על עיצומי־העובדים בנמל־אשדוד ועל פגיעתם בתוצרת החקלאית שיועדה ליצוא. יושב־ראש הישיבה, **משה שחל**, מהמערך: „רשות הדיבור לח"כ (המפד"ל) **אליעזר אבטבי**. הוא איננו, משמע שיוותר על הצעתו לסדר. הצעה באותו נושא ח"כ (המערך) **אברהם כץ־עוז**. איננו באולם. הצעה באותו נושא — ח"כ (חרות) **מאיר כהן־אבידוב**. גם הוא איננו באולם. ינמק במקומם ח"כ (המערך) **אריה נחמקין**. גם הוא איננו. הצעה באותו נושא ח"כ (התחיה) **חנן פורת**. גם הוא איננו. נעבור לנושא הבא בסדר־היום."

■ בחלק מהדיון שנערך על הודעת ראש־הממשלה, **יצחק שמיר**, על ביקורו בארצות־הברית, לא נכח איש מה־קואליציה — לא ח"כים ולא שרים. ח"כ שינוי **אמנון רובינשטיין** הציע שהדיון יופסק עד שיגיע שר כלשהו. שאל שחל: „ומה אתה רוצה שנעשה בינתיים, נשיר שירה בציבור?" התערב ח"כ העבודה **חיים רמון**: „עכשיו חנוכה. אז נשיר שירי־חנוכה."

■ באותו דיון הזהירה ח"כ ר"צ **שולמית אלוני**, שישראל עלולה להפוך לגרופי של ארצות־הברית. שר־התיקשורת, **מרדכי ציפורי**, התעורר מ־תנומה קלה ושאל: „מה זה גרופי?" הוא זכה בהסבר מפורט.

■ בזמן נאומו של ח"כ חד"ש **מאיר וילנר**, שאל ציפורי: „ומה עושים הסורים בלבנון?" תחת וילנר, השיב ח"כ העבודה **חיים בר־לב**: „מערכת טל־פונים שעובדת."

■ באותו דיון אמר ח"כ המערך **שלמה הלל**, בקריאת־ביניים: „אילו המערך היה בשילטון, לא היינו מחזירים את ימית!" ח"כ התחיה **גאולה כהן** העירה ברצינות: „עם זה אני מסכימה."

■ בשבוע שבו היה נדמה כי מאיים משבר על ממשלתו של שמיר, פנה מישהו מצמרת הליכוד לאסטרולוגית **מרים תמיר** וביקש את חוות־דעת הכוכבים לגבי אחד האישים המרכזיים בממשלה. היא סירבה לגלות מה היתה תשובתה לאותו אדם, אך נאותה לומר מה היו הדברים הכלליים שאמרה לו. „הממשלה הקיימת תסבול מאי־יציבות. אני רואה שינויים פרסונליים שיתחוללו בה. המע־רך אומנם יחזור לשילטון, אך אינני רואה את התאריך. **אריאל שרון** לא יצליח מבחינה פוליטית בעתיד. **עזר וייצמן** ישוב בקרוב לחיים הפוליטיים ואילו סגן ראש־הממשלה, **דויד לוי**, לא צריך להיות מודאג. הוא יצליח, למרות כל המיכשולים שבהם הוא נתקל כיום."

■ אנשי תוכנית־הרדיו יש עניין, בהגשתו של **גבי גזית**, ניסו להביא לשידור השבוע מישהו ממקורביו של ראש־הממשלה הפורש, **מנחם בגין**. מפיקת התוכנית **טלי השילוני** שוחחה עם עוזרו, **יחיאל קדישאי**. זה ענה: „אני לא בא! לא מתחשק לי!" היא טילפנה למי שהיה יועצו לענייני תיקשורת, **אורי פורת**, והוא הסביר שהוא יהיה מוכן להת־ראיין בתוכנית, רק אחרי שבגין יעבור לדירתו החדשה. עתה מחכה גזית שפורת ימלא את הבטחתו.

■ ח"כ חרות **מיכאל קליי־נר** וח"כ מפ"ם **דב זכין** שבו מסיור משותף בארגנטינה כ־שליחי וועדת־העליה־והקליטה של הכנסת. בפגישות שהיו לשניים עם יהודים מקומיים, העירו השומעים את תשומת־לב האורחים מישראל לסיסמות אנטי־שמיות שצויירו ברחובות הבירה, בואנוס־איירס. אמר להם קליינר: „למה כולכם רואים את הכתובות על הקירות ואף־אחד לא רואה את הכתובת על הקיר?"

■ במהלך הסיור גילה זכין גישה אופוזיציונרית, רק כשבא במגע עם ישראלים שנמצאים בארגנטינה במילוי תפקידם. לעומת זאת, הוא הביע דיעות הזהות לדיעותיו של קליינר, כאשר הם הופיעו לפני יהודים מקומיים. על כך זכה בשבחים מח"כ חרות. אמר לו זכין: „טוב שכאן אתה משבח אותי. רק אל תעשה זאת בארץ."

■ באחד הערבים זומנו השניים למופע מחולות ישראליים, שהתקיים באולם־ספורט גדול בבירה. בעוד השניים מחפשים את מקומם בקרב הקהל, נשמעו לפתע צעקות בעברית: „דב! מיכאל!" הם חיפשו את האיש שמאחורי הקול, ומצאו את ח"כ הליברלים הקשיש **צבי רנר** יושב בין צעירות יהודיות. רנר היה אורח הציונים הכלליים בארגנטינה.

■ אחיו של עציר טילפן לעורכת־הדין **עדנה קפלן** וביקש ממנה לגשת בדחיפות לבקר את אחיו בבית־המעצר. כאשר שאלה עורכת־הדין מה הדחיפות, הסביר לה האיש כי אחיו הוכה בבית־המעצר, כה אנושות, עד כי התחיל לדבר יידיש. הסניגורית הנבוכה לא הבינה ושאלה למה הוא מתכוון, ואז הסביר לה המטלפן: „את לא מבינה? הם הרביצו לו כל־כך שהוא מדבר שטויות, אי־אפשר להבין אף־מילה, ממש כאילו דיבר יידיש."

■ הפתעה ציפתה לפירסומאי **יורם ברנע** כשאיחר לשוב לביתו ביום השישי שעבר. מודעה שהכין עבור מלון באילת, ושהופיעה באותו שבוע בעי־תונים, שימשה בידי אשתו **עתליה** אמצעי־לחץ ליציאה לחופשה באילת. המודעה, שכותרתה הכן אשתך לחורף הוגדלה פי־ארבעה, הודבקה על המראה בחדר־האמבטיה שלהם, ועתליה הוסיפה בכתב ידה: „אני מוכנה. מתי נוסעים?"

■ קבוצת אסירים היתה אורחת קיבוץ גיבעת־חיים, שם הוצג המחזה טוב של התיאטרון הקאמרי. בהפסקה הוזמנו הצעירים אל מאחרי־הקלעים והשחקן **עודד תאו־מי** התעניין אצלם איך הם נהנים. „האם אתם יושבים קרוב?" הוא שאל. „כן," השיב אחד, „אנחנו יושבים בכפר־יונה לא רחוק מפה."

גרשון לוי יושב ליד בנו, הרמטכ"ל משה לוי, בכינוס עולי־עיראק, שהתקיים בסוף השבוע באולם בית־החייל בתל־אביב. האב, שישב בשורת המכובדים, בא לאירוע ביחד עם בנו הרמטכ"ל. בצידו השני של משה לוי ישב הרב הראשי הספרדי, הראשון לציון, מרדכי אליהו.

אהרון אוזן מפהק פיהוק גדול ולא מצליח להבליעו בכף ידו. שר־העבודה־והרווחה, שנולד בתוניסיה, היה אורח כבוד בכינוס עולי עיראק. הוא הושב לצידו של שר־המישטרה לשעבר, איש המחתרת העיראקית, שלמה הילל.

מה אכל משה דיין ערב מותו ומה המשותף
בין הפירסומאי דויד אדמון והמלונאי אלי פאפושדו

■ מה אכל **משה דיין** ערב מותו? השבוע, ביום חנוכת מרכז הלימודים על שמו, באוני־ברסיטת תל־אביב, נזכר המיס־עדן **הנרי קומן** בארוחה האח־רונה של שר־החוץ לשעבר. קומן, עולה חדש מצרפת המנהל כיום את מיסעדת לה קסטל ביפו העתיקה, ניהל לפני שנתיים את המיסעדה לה בוז׳ולה הצרפתית, השוכנת מול המיסעדה קסבה ברחוב ירמיהו בתל־אביב. את האוכל בישלה, כאז כן היום, אשתו **אליאן**. דיין נהג לאכול במיסעדה מדי שבוע, לצידו של **מוריס בנין**, חבר מיסדר אבירי הגריל. הוא נהג להזמין כבד־אווז וחסילונים בטעם ביתי. בשבוע האחרון לחייו הוא בא למיסעדה עם אשתו **רחל** ועם בנין וביקש רק סלט־ירקות ודג פורל מעושן. הוא חש שלא־בנוח וביקש מקומן שיסגור את המזגן. דיין, שאהב לאכול, אפילו לא סיים לאכול את מה שהוגש לו. כעבור יום אושפז ואחר־כך נפטר.

■ ח״כ מפ״ם, **יאיר צבן**, התייחס בחיוך להצעת ריחוק על שינוי חוק הרווחה, שבו „ורגש שינוי סמנטי בלבד. „כל ויכוח כאן הוא כמו ויכוח ל סוג

לים׳?״ שאל הסניגור את קצין המישטרה. הקצין ענה כי אינו מבין במה מדובר. עורך־הדין פלדמן הסביר לו כי זהו מונח ידוע, ומשמעותו כי המישטרה תוריד את העציר לשפת־הים, בעיקר לחוף־הנכים בהרצליה, ושם יכו אותו עד שיחליט להודות באשמה.

■ **נאווה** אישתו של מנכ״ל תיאטרון חיפה **נועם סמל**, ואחותו של הזמר **שלמה ארצי**, עסוקה בתירגומה השני למחזה לתיאטרון. בתחילה היא תירגמה את הניצול ועתה היא מתרגמת מחזה שיועלה בקרוב בצפון, בשם המשיח.

■ ביום החמישי שעבר נכנסה למיספרה ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב אשת היהלומן **ניצה סימון קדמון**, בתו של הצייר **יוחנן סימון**. היא ביקשה להתרים את הנוכחות עבור הועד למען החייל. במקום פגשה סימון־קדמון, ילידת קיבוץ גן־שמואל, את הזמרת **ירדנה ארזי**. „אולי את מוכנה לתרום עבור דובונים לחיילים?״ ענתה ארזי: „אינני מאמינה בדברים האלה.״ המתרימה עצמה תרמה שתי תמונות בשווי של 200 דולר למיבצע שמארגנת **זהבה**

(„פפו״) **פפושדו**, ולפירסומאי **דויד אדמון**, שסעדו ביום השישי שעבר באולימפיה. בסוף הארוחה החליטו, אחרי משא־ומתן מייגע, שהמשלם הוא מי שיוכיח שהוא הצעיר ביותר. אלון הסביר שהוא המבוגר שבין השלושה, ולכן הוא שמח להיות מוזמן. כאשר שאל ארמון את פפו בן כמה הוא, התברר ששניהם בני אותו גיל. כאשר שלפו תעודות־זהות התברר כי אדמון צעיר מפפו ביומיים. התברר גם כי שניהם חגגו השבוע את יום־הולדתם. פפושדו נולד ב־5 בדצמבר 1937 ואדמון ב־7 בחודש באותה שנה. שניהם בני מזל קשת, וארמון ציין עוד פרט המשותף לשניים, שחגגו את יום הולדתם ה־46. לפני שנה קרא ארמון בהורוסקופ השנתי של בני המזל, שצפוייה להם שנה קשה מבחינה אישית. ואכן, על השניים עברה שנה קשה ביותר.

■ מבקר המדינה **יצחק טוניק** היה אורח־כבוד בתחנת־הכוח מאור דויד בחדרה. הוא סייר במקום, שנקרא על שמו של סגן שר־התחבורה המנוח **דויד שיפמן** לצד יושב־ראש ד־רקטוריון חברת־החשמל, **דויד** („ג׳וקי״) **הגואל**. טוניק

שיעלה לדוכן ויביא לקריאה ראשונה תיקון לסעיף מסויים בחוק פקודת־העם. קרא ממקומו ח״כ הליברלים **אלי קולאס**: „איננו!״ התערב ח״כ המערך **שבח וייס**: „אדוני היושב־ראש. מה קרה עם סדר־היום שלנו? זה חוזר על

עצמו בכל־יום.״ שר החקלאות **פסח** („פייסי״) **גרופר** התערב: „תעבור לחוק הבא.״ כהן־אבידוב הסכים בלית־ברירה: „נעבור לחוק הבא, אותו יביא שר־החקלאות. לא יתקיים דיון, מכיוון שאיש לא נרשם לדיון.״

שלמה להט מרכיב את מישקפיו השחורים כדי לקרוא את נאומו בישיבה החגיגית של מועצת העירייה. על השולחן, לצידו, מונח הפטיש. את הנאום האופוזיציוני התוקפני נאם ח״כ שינוי מרדכי וירשובסקי, שנבחר מטעם סיעתו למועצת־העירייה. בתום דבריו, הוא זכה בטפיחות על השכם מעיתונאים. כשביקש מלהט שבמהלך כהונתו ינהג באופוזי־ציה בסובלנות, ענה להט: „אני תמיד מתייחס בסבלנות לדיבורים.״

לילי בן־מאיר אשתו של מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, דב בן־מאיר (במרכז), באה עם שתי בנותיה לישיבה הראשונה של מועצת העירייה החדשה, שהתכנסה ביום החמישי שעבר. בצידה האחד ישבה הבת הבכירה, רחלי בת ה־27, שהיא נשואה ואם לילד (מימין). בצידה השני ישבה טלי בת ה־25 (משמאל). טלי היא מאסטרנטית בביוכימיה באוניברסיטת תל־אביב, ומכהנת כנשיאת אגודת־הסטודנטים של האוניברסיטה. בעבר היא היתה חברתו של יוסי שפרלינג, היום יושב־ראש האגודה החדשה בתל־אביב. בתום נאומו של אביה, שלחה לו טלי פתק קטן.

בגד־הים שלובש האיש שטובע בים.״

■ פארדוקס מעניין מצא עמיתו לסיעה, **ויקטור שם־טוב** סביב יעדי ההסכם בין ישראל וארצות־הברית בעניין לבנון: „היעד הוא הקמת מישטר חזק בביירות. אך מישטר חזק בבירות לא יכול להיות פרו־אמריקאי, ומישטר פרו־אמ־ריקאי בביירות לא יכול להיות חזק.״

■ במישפטם של **גיל בן־גל** ורונן **שני־שגיא**, המואשמים ברצח הברוקר, **יעקב אל־טרוביין**, חקר עורך־הדין **אביגדור פלדמן** בעת מיש־פט־זוטא את אחד מחוקרי המישטרה. „האם השתמשת פעם במונח ,לרדת עם המשטרה

ברוורמן, אשת היהלומן **דב ברוורמן**.

■ שינוי מסויים צפוי למאזיני תוכנית הסאטירה של גלי־צה״ל, יתוש בראש, שת־שודר השבוע. חלק מהשאלות הוזמנו אצל ח״כים. כל־אחד מהשואלים הכין לצוות שאלה או שתיים. ח״כ אלוני שאלה שאלה מאוד אקטואלית: „מה היית עושה אילו היו קרוביך קבורים באדמה והרבנות היתה מחליטה שהם לא מספיק יהודים?״ ח״כ חרות, **מיכה רייסר**, שאל: „למה באחרונה אני נזכר כל הזמן ב**יצחק רבין** וב**שימעון פ־רס**?״

■ ארוחת־צהריים שהפתעה בסופה זומנה למנהל סניפי אתא **אלכס אלון**, למלונאי **אלי**

התפעם ממה שראו עיניו, ובהתאם לצו־האופנה קבל בתום הביקור, על כך שהישגים אלה „אינם מוארים באמצעי־התיק־שורת.״

■ מצבה העגום של הכנסת העשירית בא לידי ביטוי בהצעה לסדר־היום שהעלה ח״כ חרות **מאיר כהן־אבידוב**. באולם נכחו רק שמונה ח״כים, ומגיש ההצעה, שנאלץ גם לשבת על כס יושב־הראש, ממלא מקומו של **מנחם סבידור**, מצא עצמו מגן על ח״כים מהמערך שתקפו אותו בחריפות. אך פעמיים הוא לא התאפק ומכיסא היושב־ראש תקף את יריביו.

■ בישיבה אחרת באותו יום פנה כהן־אבידוב לשר הבריאות **אליעזר שוסטק**, וביקש

שרה דורון משתמשת בחפיסת־סיגריות ריקה כבמא־פרה לסיגריה בישיבה של מועצת עיריית תל־אביב. דורון, לשעבר חברת־המועצה מטעם הליכוד, ישבה לצידו של השר יצחק מודעי, שגם הוא בא לישיבה. שר־האנרגיה והתשתית פרץ בצחוק כאשר מרדכי וירשובסקי הזכיר בנאומו, שבן־מאיר אמר אחרי ישיבה עם להט שהוא גילה דימיון ב־90 אחוז במצעי שתי המיפלגות, ולכן הסכים לקואליציה עם הליכוד. „90 אחוז בפוליטיקה הישראלית זהו מיספר מאוד מפוקפק,׳ אמר הח״כ.

אנשים

■ השחקן **חנן גולדבלט** טרוד מאוד באחרונה, ולאו דווקא בענייני תיאטרון או קולנוע. הוא ממייסדי האגודה לשימור אתרים היסטוריים בתל־אביב. ועיסוק ציבורי זה גוזל ממנו את מרבית זמנו ומירצו. עתה הוא מחפש את בעליו של בית **שמואל יוסף עגנון** שבנווה־צדק, כדי למנוע ממנו למכור את הבית לקבלנים, לשם הריסתו ובניית בניין דירות במקומו. גולדבלט מקווה שניתן יהיה לשכנע את הבעלים לשקם את ביתו של הסופר, זוכה פרס נובל. עד שהוא ימצא אותם, הוא מתכנן הפנינג על גדות הירקון, בקריאה לשמור על אפיקי־הנחל.

יצחק ולקר מועמד הליכוד לראשות עיריית בת־ים, שנחל כישלון צורב בבחירות האחרונות (למעלה), בא עם אשתו, חיה, לפתיחת תערוכת ציורי־עירום של הציירת בלהה גביש, שהתקיימה במלון בבת־ים. הוא פגש שם את מתחרהו בבחירות, אהוד קינמון (למטה), שניצח אותו ברוב מוחץ.

■ **ליאורה רון** אשת יחסי־הציבור של פירסום וימר יעקובסון טמיר נחרדה. נהג־המונית שהזמינה, ושביקשה כי יסיע אותה לבית ציוני־אמריקה, נסע בכיוון אחר לגמרי. „לאן אתה נוסע?" שאלה רון בפחד. הנהג הביט בה והתנצל: „היה נדמה לי שאת **גילה אלמגור** ושאני נוסע לבית לסין. תמיד היא מזמינה מונית ונוסעת לשם." הנהג לא המציא את התשובה. רון היא אכן שכנה של השחקנית בצפון תל־אביב והנהג הסביר שהוא מוזמן על־ידי אלמגור המתגוררת באותו בניין, כמעט מדי ערב.

■ משתתף קבוע של התוכנית **מאיר שלו** ייעדר ממנה. הוא סיים את מיכסת ימי־המילואים שלו בתחנה הצבאית, וביקש שיאפשרו לו לשמור את בדיחותיו הטובות לתוכנית הטלוויזיה, שעה טובה, שהוא מנחה.

■ איך לומדים לגלם תפקיד? השחקן **אלי דנקר**, מופיע בסרט המתופפת הקטנה, על־פי סיפרו של **ג'ון לה קארה**, בתפקיד איש מוסד ישראלי. הוא התלבט ממושכות איך לתפקד. לעזרתו נחלץ חברו בימאי הקולנוע **יואל שרון**. הוא הביא לו את סיפרו האחרון של הסופר **יגאל גלאי** דברים בגליה, שגיבורו מתמודד עם אותן בעיות.

■ השחקן **חיים** („אלברט פירות") **בנאי** היה נרגש ביותר. הוא קרא לילדים שצפו בהצגת הילדים אלברט פירות לבוא לבימה ולשיר את שירי התשדירים. עשרות מהצופים הצעירים טיפסו במהירות לבימה והקיפו את בנאי שהתקשה להורידם בחזרה למקומות ישיבתם. בנאי עצמו עסוק עתה בהכנות לתוכנית־יחיד חדשה שבה הוא יככב.

פסוקי השבוע

● **יהושע סובול ויעקב לזר** בחותם: „שיתוף פעולה אסטרטגי: אנחנו את הדם, הם את התחבושות."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד**: „אחרי שהסנט האמריקאי פרץ את מחסום השקל, לא יירחק היום והאסימון הישראלי יפרוץ את מחסום הדולר."

● **הרב מנחם הכהן**: „הכלכלה הנכונה: יותר חשמל — פחות עמל. הכלכלה החדשה: פחות חשמל — יותר עמלה."

● **המחזאי דני הורביץ** על מבקרי מחזהו שיעור־מולדת: „הם צריכים לזכור שהחזאי לא יוצר את מזג־האוויר, אלא רק מדווח עליו."

● **המחזאי יהונתן גפן**: „הניכור הנוכחי חדש. הבנים נופלים בלבנון והאבות משחקים בבורסה."

בלונים

מאת דניאלה שמי

ח"כ אברהם שפירא עם שאר ח"כי אגודת־ישראל

תוכניות מועדפות

יום רביעי
14.12

● **קול המוסיקה: פעם ועוד (8.00).** יצירתו של המלחין לוצ'יאנו בריסקוונצה

דותן: חבר מאותו כוכב
רשת א', יום חמישי, 11.05

3, בביצועה של זמרת הסופראנו הנהדרת קאתי בארבריאן.

● **טלוויזיה: עוד להיט — מיבחר להיטים לו־עזיים (8.02 — מזמר אנגלית).** בתוכנית יושמעו שירים בביצוע הזמרים בילי ג'ואל, דוראן דוראן, שינה אסטון ולהקת ארקיע 17.

● **טלוויזיה: סרט טל־וויזיה — חזרה לרצח (10.05 — מדבר אנגלית).** בסיגנון סרט המתח הקלאסי, מחזאי מברודוויי, אלקס דניסון (רוברט פרסטון), מזמין שחקנים לקריאת מחזהו החדש. אך בעצם זוהי תוכנית ללכוד את רוצח ארוסתו השחקנית, מוניקה וולס (לין ראדגרייב), שנרצחה שנה לפני כן.

יום חמישי
15.12

● **קול המוסיקה: שעה במחיצת אמן דגול (12.00).** בתוכנית יצירות בביצוע הפסנתרן הדגול ולאדימיר הורוביץ.

● **טלוויזיה: סידרה — זעם המלאכים (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה: ג'ניפר פארקר מקבלת עליה להגן על פושע שחטף ילדה. עם הזמן מתברר לה כי טעתה בשיקוליה. בלחץ המצב שבו היא נתונה היא פונה באין ברירה לעזרתו של מורטי, מראשי המאפיה, המחזר אחריה בלא הצלחה, זמן רב.

● **רשת א' — חבר מאותו כוכב (11.05).** תוכנית היכרויות ורדיופונית בשידור חי עם דודו דותן, תוכנית המבוססת על הצלחת עבר של מני פאר בגלי־צה"ל.

● **טלוויזיה: דברים בגו (11.05 — מדבר עברית).** התוכנית מתארחת הפעם בביתה של פרופסור חווה לאצרוס־יפה, חוקרת דת האיסלאם. בשיחה עולות בין השאר השאלות: מהו הדימיון בין היהדות ובין האיסלאם? כיצד התפתחו קווי הזיקה בין שתי הדתות? מהי קנאות־דתית מוסלמית, כוחה והסכנות? מנחה: ד"ר יעקב שביט.

יום שישי
16.12

● **רשת ב': עונת הדובדבנים (4.10)** עמנואל הלפרין מביא פרק נוסף בסידרה הנהדרת המספרת על מאה שנות זמר צרפתי.

● **טלוויזיה: הכל למען הניצחון (10.15 — מדבר אנגלית).** סרט קולנוע פוליטי, המבוסס על סיפרו של הסופר האמריקאי הנודע גור וידאל. שני מועמדים של מיפלגה אחת מנהלים מערכת בחירות קשה, כדי לזכות במועמדות מיפלגתם למישרת נשיא ארצות־הברית. הסרט מתאר בפרוטרוט את כל התכסיסים הפוליטיים, השיטות הפסיכולוגיות והטחת הרפש ששני המועמדים נוקטים. כל אחד משני המועמדים שואף לקבל את בירכת הנשיא היוצא, דבר העשוי לתמוך במיספר הצירים בוועידה, שיתמוך בו.

שבת
17.12

● **קול המוסיקה — פרפר ברזל (12.00)** תסכית מתורגם מפינית, פרי עטה של המשוררת אניטה ארא. התסכית מביא באוזני המאזין את החווייה של אשה המפסיקה את הריונה, מנקודת־המבט שלה על החש־שות, הספקות, ההקלה וריגשי־האשם. בתסכית נעזר הבימאי בחומר תיעודי מוקלט, במחלקה גינקולוגית, באחד מבתי־החולים בארץ. משתתפים: אתי שילוני, אלברט כוהן, אברהם רונאי ואחרים.

פונדה: הכל למען הניצחון
יום שישי, שעה 10.15

● **טלוויזיה: קומדיה — בנסון (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק מלכודת במיגרש מביא עוד אחד מסי־פורי בית המושל גטלינג.

● **טלוויזיה: מותחן — מטרותיו של אנדרוס (10.30 — מדבר אנ־גלית).** הפרק פילגשכבה חלק ב', שבו חוקר הכתב תחקירן מייק אנדרוס, מה מסתתר מאחרי התנועה הדתית של הכומר אליס. בחקירתו מגיע אנדרוס למקורות בוושינגטון, המספקים לו מידע מזעזע בדבר תוכניותיו של הכומר, מנהיג „הליגה להתגלות רוחנית".

● **רשת ב': מאחרי הכותרות (11.05).** שבועון לענייני רדיו, טלוויזיה ועי־תונות, בהשתתפות כמה מבכירי העיתונאים בישראל, עם פינות שונות בנושאי התיקשורת. עו־רכים: אברהם מרון ומשה נסטלבאום.

● **טלוויזיה: קומדיה — במבט הסוף (11.15 — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה בריטית מיושנת המז־כירה במעט את ניקוי ראש ז"ל של הטלוויזיה הישראלית, בלי האקטואליה והמקומיות של התוכנית הישראלית.

יום ראשון
18.12

● **קול המוסיקה: מו־סיקה ליום ראשון (4.30).** תוכנית תלת־לשונית (עברית, אנגלית וערבית) המגישה פרקי מוסיקה נוצרית מהאיכות הג־בוהה ביותר.

● **טלוויזיה: לקראת עמוד האש — החלוצים (9.40 — מדבר עברית).** יגאל לוסין ממשיך בסידרת הסקירה לסידרתו עמוד האש, והפעם על תביעתם של הציונים על ארץ־ישראל. ככל שמתפתח המפעל הציוני וקרבה שעת ההכרעה המדינית, הופכת הת־

רונאי: פרפר ברזל
קול המוסיקה, שבת, 12.00

נועה הקיבוצית למרשימה ביותר לוועדות־החקירה הבינ־לאומיות, בשאלת ארץ־ישראל. לוסין סוקר את רעיון הקיבוץ מאז ימי א' ד' גורדון, כאשר בדיון משתתפים הפרופסור יוסף נדבה (ימין) ויגאל עילם (מרכז).

● **טלוויזיה: דראמה קנדית — עוברי אורח (10.30 — מדבר אנ־גלית).** סיפורו של זוג קנאדרי צעיר, המתמודד בחיי העיר ופיתוייה.

יום שני
19.12

● **טלוויזיה: מותחן — זרים (10.55 — מדבר אנגלית).** הפרק מקום ירוק וחביב מתאר את אנשי היחידה המיוחדת של הסקוטלנד־יארד בראשותו של הפקד בולמן, יוצא־הדופן, המצטט דברי שירה. אנשי היחידה מגיעים לגלאזגו, סקוטלנד, למשימת־שיגרה של ליווי אסיר ללונדון, אך משימה זו הופכת להרפתקה.

יום שלישי
20.12

● **קול המוסיקה: הקונ־צרט הקאמרי השבועי (4.30)** תוכניתו של אלכסנדר תמיר, המוקדשת למיבחר יצירות קאמריות.

● **טלוויזיה: סידרה — רוחות מילחמה (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק 12 בסידרה המנסה להעניק מימד פופולארי למילחמת־העולם הש־ניה. הסידרה מבוססת על סיפרו של הרמן ווק. מככב בה רוברט מיצ'אם.

● **טלוויזיה: אמנות — רוחה של טוליאדו (11.00 — מדבר אנגלית).** סרט המשחזר את תולדותיו של הצייר היווני אל־גרקו, שחי ויצר בטוליאדו. הסרט מביא בשיטת התיעודראמה, את סיפורו של האמן, במקומות שבהם פעל.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 14.12.83

● **סידרה מרתקת: זה לא ייאמן! (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** תופעות מדהימות שלעתים הן קרובות יותר לדימיון מאשר לאמת, אך מתרחשות במציאות, ושיאים אנושיים בתחומים שונים ומיבצעים עוצרי נשימה. הסידרה מוגשת על־ידי שלישיית כוכבי טלוויזיה: ג'ון דווידסון, קתי לי קרוסבי ופראנק דרקרנטון.

● **סרט תיעודי: (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחומי הרפואה, החברה והכלכלה.

יום חמישי 15.12.83

● **לילדים: מישחקי ילדים (5.50 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית)** תוכנית לילדים בגיל הרך בהפקה ירדנית, המוגשת על־ידי צמד שחקנים המסתייעים בבובות כדי לחבבה על ילדים. בתוכנית משולבים אמצעי המחשה רבים: שירה, ריקוד, מישחק, סרטים ועוד...

● **קולנוע: סרט קולנוע אמריקאי (10.15 — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מוקרן בשעה זו סרט קולנוע חדש יחסית, משנות השיבעים, עם שחקנים ידועים.

יום שישי 16.12.83

● **כדורגל: (3.00 — שני הערוצים — מדבר אנגלית)** תחרויות כדורגל בחירות מהליגות הלאומיות באנגליה וגרמניה.

● **סידרת מיסתורין: אורסון וולס (8.30 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית)** סידרת מתח ומיסתורין שהוקרנה בזמנו על מירקע הטלוויזיה הישראלית. השחקן אורסון וולס מציג סיפורי מיסתורין ואימה בנושאים החביבים עליו.

● **סידרה עלילתית: עיר החטאים (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית)** סידרה המתארת את החיים בדבלין אשר באירלנד, בין השנים 1907—1913. באותן שנים שרר שם עוני רב, והתמותה היתה גדולה בקרב האוכלוסיה העניה. סידרה זו מבוססת על סיפרו של ג'יימס פלנקט.

יום שבת 17.12.83

● **קומדיה: שמונה זה מספיק (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית)** סידרה משעשעת וחביבה אודות אב אלמן ולו שמונה ילדים, הנושא לו אשה צעירה שגילה מתקרב לגיל בנותיו הבוגרות. על רקע זה נוצרות סיטואציות משעשעות.

● **פולקלור: חג' מאזן מארח (7.30 — ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית)** סיפורים מחיי היום־יום משובצים באגדות ובמעשיות בדוויות. על דרך המשל והסיפור מנסים לפתור את בעיות השעה.

יום ראשון 18.12.83

● **סידרה לילדים: אי הגמדים (6.00 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית)** סידרה משעשעת על חבורת אנשים שספינתם נטרפה בלב־ים, והם מגיעים לאי שכוח־אל, שהקידמה לא הגיעה אליו. הם הופכים גמדים, אחרי שאכלו מצמח שגדל באי, אך חיים שם באושר, עד לבואה של מישלחת לאי, כדי להופכו לאתר־תיירות.

יום שני 19.12.83

● **ספורט: ספורט היום (7.15 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית).** תוכנית המגישה לצופה לקט מאירועי הספורט בשבוע החולף בצרפת ובעולם.

● **סידרה קומית: בנסון (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים נוספים בסידרה הקומית על המושל ומנהל־ביתו הכושי. בתפקיד בנסון: רוברט גיום.

יום שלישי 20.12. 83

● **פולקלור: זרקור (9.30 — ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית)** סיגנונות חיים ומינהגים, טקסי חתונה ושאר אירועים בחייו של הפרט והחברה, בכפר ובעיר.

● **סידרה קומית: היי די היי (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית)** סידרה אנגלית המתרחשת במחנה־נופש, המנוהל על־ידי פרופסור שפרש מאוניברסיטת קמברידג' (סימון קאדל) המורגל לעבוד עם אקדמאים, ואינו רגיל ביחסי הנופשים והצוות במחנה־הנופש.

שידור

צל"ש

יצירת מופת

● ליצירת־הפאר הטלוויזיונית של **ארן פטינקין** על כפר־תיקווה, המוסד לילדים המכונים „מפגרים". כתבה זו של שרות הסרטים הישראלי (המפיקים: **נתן בן־ארי ויגאל אפרתי**, העורכת **שושי וולמן**) היתה שיר־הלל לגבורה האנושית, בחזית המאפילה על כל מערכה צבאית: חזית מילחמתו של האדם ה„מפגר" במישפחתו, בסביבתו ובעצמו. בסרט, שהצטיין בעדינות נדירה ובטעם רגיש, לא הופיעה אף מילה אחת של פרשנות או קריינות, ורק ה„מפגרים" לבדם דיברו בו. לצופה הרגיל התגלה עולם שלם חדש, ובמהלך השידור השתנו לחלוטין מושגיו על יכולתם ותכונותיהם של

מפגיש מרגלית
שמות אשכנזיים

ה„מפגרים". בסוף הסרט, כאשר קרא אחד ה„מפגרים" קריאה להבנה, כשקולו נחנק מהתרגשות, עמדו לרוב הצופים ברחבי־הארץ דמעות בעיניים.

ניאו־נאצים בנצרת

● **לדן מרגלית**, שתוכניתו מיפגשים על המתרחש בנצרת א' וב' העלתה סידרה זו סוף־סוף על דרך־המלך. העימות המרתק בין היהודים והערבים חשף לא רק מורסה של רעל גזעני, אלא גם גילה לציבור היהודי ברחבי הארץ את המציאות החדשה של האזרחים הערבים. לעומת היהודים, שאחדים מהם היו פרימיטיביים להחריד

גניבה ב„מבט"

בימים אלה הוגשה למבקרת רשות־השידור תלונה על אחד מכתבי מבט. התלונה מתייחסת לגניבת נורת־חשמל מאחת ממכוניות הפגז השכורות עבור צוותי־השידור.

המתלונן, אחד מצלמי־הטלוויזיה, התלונן על כתב, שעימו יצא לכתבה, והאשימו בגניבת הנורה. הצלם, שנאלץ לרכוש מכיסו נורה אחרת, לא נכנע ללחצים של חבריו ואמר: „לא יתכן לעצום עיניים למראה גניבה שכזאת. היום גונב הכתב הזה נורה מהפגז, מחר הוא יקבל שוחד כדי שלא לשדר ידיעה"

(ובין אלה בלטו דווקא בעלי השמות האשכנזיים), הופיעו הערבים כבני העילית התרבותית. הדברים שנאמרו על־ידי כמה מן היהודים בתוכנית זו היו גורמים לסערה מחוף־אל־חוף

קול ישוע

תחנת־הטלוויזיה קול התיקווה, הממומנת על־ידי מיסיונרים, והממוקמת במרחק של כמה מטרים מגבול ישראל־לבנון במטולה, בצד הלבנוני, עשויה לשנות בקרוב מינהגי־צפייה של צופי־טלוויזיה רבים בישראל.

קול התיקווה, המשדרת 16 שעות שידור־טלוויזיה ליום (לעומת שש שעות־שידור ליום של הטלוויזיה הישראלית), עומדת להגביר את עוצמת מישדריה. כתוצאה מכך יוכלו גם תושבי שפלת־החוף, עד לתל־אביב ואשדוד, לצפות 16 שעות ביום במישדרי קול התיקווה.

רוב מישדרי קול התקווה הם מערכונים נודעים ומישדרים בעלי רוח נוצרית.

בארצות־הברית, אילו נאמרו שם על־ידי נוצרים המתנגדים לחדירת יהודים לשכונותיהם. למרבה המזל, כלל לא עלה על הדעת שתחנת־טלוויזיה כלשהי בארצות־הברית תעז לשדר דברים אנטי־שמיים כאלה, האופייניים מעבר־לים רק לקבוצות ניאו־נאציות (ראה יומן אישי).

מאחורי המירקע

תיחקור ועיתונאות

באחת מישיבות־הבוקר האחרונות של מבט, אחרי שהעיתונות המודפסת עוררה סידרה של שאלות על דרך נפילתם בשבי של שמונת הצעירים שנלכדו על־ידי פת"ח, התעוררה השאלה: מדוע אין מבט מביא את הסיפור המלא של השבויים?

השאלה הופנתה לכתב־הצבאי **משה שלונסקי**.

בתשובה ביקש שלונסקי להמתין מעט בהכנת הכתבה. נימוקו: „הפרטים שפורסמו בעיתונות המודפסת מתייחסים למימצאים שמקורם בתיחקור הראשוני, מייד אחרי הנפילה בשבי אשתקד. עכשיו עלינו להמתין למימצאים שיתקבלו מהתיחקור העדכני, שנעשה לחוזרים מהשבי. סביר שדובר־צה"ל ישחרר בהקדם את מימצאי התיחקור הזה."

לא ברור מדוע אין מרשים לשבויים ולמישפחותיהם לספר על התנאים שבהם הוחזקו בשבי — סיפור העשוי לשנות לטובה את יחס הציבור לאש"ף.

מותר או לא?

בסופה של אחת מישיבות־הבוקר של מבט, כאשר הכתבים עמדו כבר לקום ממקומותיהם ולצאת לעבודתם, עצר בעדם עורך מבט, **מיכאל קרפין**, והעלה סעיף נוסף לדיון.

הוא שלף מתוך ערימת־הניירות שלפניו גיליונות של עיתון היורדים הישראליים בניו־יורק, ישראל שלנו, והציג כתבות של הכתב לענייני־מיעוטים, **גיל סדן**, המתפרסמות בעיתון זה.

קרפין, שהחליט להתמודד עם בעיית ה„פרי־לאנסרים" של מבט בעיתונות המודפסת, צירף דוגמות נוספות, וביניהן רשימות של **הסיק חלבי** בקול ירושלים, וכתבות של **אהוד יערי, יעקב אחימאיר וחנן עזרן**.

קבע קרפין: „לא ייתכן שאנשים העובדים בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה יפרסמו רשימות בכלי־תיקשורת אחרים!"

גיל סדן, שהביא את בנו לאותה ישיבת־בוקר, נטש את המקום במורת־רוח.

גם הכתבים האחרים, הנוהגים לפרסם רשימות בעיתונות המודפסת, לא התרגשו מדבריו של קרפין. הם מוגנים על־ידי ועד־העובדים שלהם, שהתיר להם לעבוד בכלי־תיקשורת אחרים, בשל השכר הירוד של הכתבים ברשות־השידור. מה גם שקרפין עצמו כתב ספר בשעה שהיה שליח רשות־השידור בגרמניה.

מדוע לא?

המחלה הנפוצה ביותר בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה היא המחלה הקרויה „תיסמונת המסך". כתבי מבט אוהבים לראות את עצמם על המירקע.

הכתבת הטרייה **תמר מורג**, נפגעה אישית מכך שעורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, סירב לשתפה בתוכניתו עם נשיא־המדינה, חיים הרצוג, למרות היותה כתבת מואמנת לבית־הנשיא.

מורג, שערכה במשך שנים את מבט כעורכת־מישנה, נפגעה מסירובו של אחימאיר לשתפה בפאנל הנשיאותי והוציאה את מרירותה על כך באוזני כתבים אחרים במחלקה.

עימות ציפורי - לפיד

מישרד־התיקשורת הוא בעל־הבית של רשת המיקרוגל, המפיצה את שידורי הטלוויזיה הישראלית ברחבי המדינה. זוהי, כנראה, הסיבה שהביאה את דובר מישרד־התיקשורת ואת השר מרדכי ציפורי למחשבה שמישרד־התיקשורת מחוסן מפני ביקורת הטלוויזיה.

לפני שבועיים, אחרי יומיים של התרוצצות אחר דובר מישרד־התיקשורת, זכריה מיזרוצקי, בדבר קבלת רשות לצילום אחת ממירכזות הטלפונים של מישרד־התיקשורת לצורך כתבה על עומס קווי־הטלפון, הכין כתב התיקשורת של מבט, **רמי ויייץ**, כתבה דיווחית על נושא זה.

למרות אי־שיתוף־הפעולה, שיגר דובר מישרד־התיקשורת תגובה ארוכה על הכתבה. הדברים לא שודרו במהדורת מבט.

אי־השידור הביא מיכתב־תלונה חריף של שר־התיקשורת למנכ"ל רשות־השידור, **יוסף („טומי") לפיד**. המיכתב החמיר מחדש את מע־רכת־היחסים הלא־הארמונית בין רשות־השידור ומישרד־התיקשורת בשנתיים האחרונות.

ה„ביפר" של חנינא

אחד ממדדי החשיבות בבניין־הטלוויזיה,

כתב גיל
יחד עם הבן

בדומה למוסדות אחרים, הוא ה„ביפר". למי שיש ביפר - יש עליונות על האחרים.

בימים אלה קיבלה עוזרת־ההפקה **רינה חנינא** ביפר. חנינא, העובדת כעוזרת־ההפקה של מבט שני, מעוררת את קינאתם של כתבי־חדשות חסרי־ביפר, וגם את קינאת עוזרות־ההפקה, העשויות לתבוע ביפרים כחלק מתנאי־העבודה שלהן.

פסקול

יד שניה

מנהל מדור־הספורט בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה, **יואש אלרואי**, שוהה בימים אלה בלוס־אנג'לס, על־חשבון רשות־השידור, לשם קדם־הפקה למישדרי האולימפיאדה, שתיערך שם בקיץ '84. הגיב על כך אחד מאנשי מדור־הספורט בטלוויזיה: „עכשיו הוא יתחיל להכין את ספר מישדרי לוס־אנג'לס, אבל איך הוא יפתור את בעיית **ניסים קוויתי** כשדר מאולימפיאדה זו?" ●● הכתב **מנשה רז** שב בימים אלה מבילוי חופשה קצרה בחוצלארץ ●● הקרנת כתבה בריטית (מצויינת) על לבנון במיסגרת מבט שני, במקום כתבות ישראליות, הביא את אחד מכתבי מבט להעיר: „צריך לשנות את השם של מבט שני ליד שניה..." השם דבק בפי כתבי מבט כדליקה בשדה־קוצים. אך הבחירה היתה נכונה. לשום סרט ישראלי לא היה סיכוי להגיע אף לקרסולי האובייקטיביות שהפך סרט זה לסרט־לימוד ממש. לעומתו החווירו דברי הפרשנות הרצוצים של אליהו בן־אלישר וחיים בר־לב.

הווי

שישו ובישו בחג־האורים

ב **עין־גב** החליטו חברי הקיבוץ אשר על גדות הכינרת לגוון את שימחת חג־החנוכה, וקבעו אירוע מיוחד לכל הדלקת נר. הם ציינו את הנר הראשון במירוץ הלפידים מאתר־ העתיקות השכן; את הנר השני בהופעת קוסם; את הנר השלישי בתערוכת ספרים; את הנר הרביעי בערב סאטירה; את הנר החמישי בטיול למודיעין ואת הנר השישי בתחרות שש־בש.

★★★

לא שמים פס

ב **ירושלים** גילו אנשי הטקס של מישרד־החוץ כי בעת הגשת כתב־ ההאמנה של שגריר ליבריה לידי הנשיא, הועלה על התורן בבית־הנשיא דגל צ'ילה. הם מיהרו והביאו למקום את דגל ליבריה שגם הוא, כדגל צ'ילה, בעל כוכב לבן על רקע כחול בפינתו השמאלית העליונה, אבל בניגוד לדגל צ'ילה, שהוא בעל פס לבן אחד ופס אדום אחד, הדגל של ליבריה הוא בעל שישה פסים אדומים וחמישה פסים לבנים.

★★★

השקייה לדבר עבירה

ב **חפצי־בה** מצא מנהל־השיווק של מיפעל מערכות־ההשקייה הממוחשבות המקומי, צורה מקורית להגדרת תפקידו בפני חבריו לקיבוץ בעמק בית־שאן: בשלט שתלה במישרדו הסביר, כי מנהל־שיווק דומה לזונה, גם הוא נמצא שעות על הכביש וגם הוא משדל לקוחות.

★★★

ושני שקלים, יש לו?

ב **בני־ברק** נזכרו הוותיקים בראש־ישיבה, שבעיותיו היו זהות לאלה של המשק הישראלי כיום, וכאשר הוא התלונן ללא סוף על מצבה הקשה של הישיבה, שבראשה עמד, והוצע לו לסוגרה, שאל, באנחה: „ומניין אקח את שתי הלירות לקנות מנעול, כדי לסגור את הישיבה?"

★★★

מלחמת אין־ברירה

ב **עמק בית־שאן** הודה מזכיר אירגון מגדלי־הדגים, כי חברי האירגון יורים, באין ברירה, בפאליקאנים, שהם עופות מוגנים, מפני שבהתעכבם השנה באיזור, בדרכם דרומה, יותר מהמקובל, בגלל הטמפרטורות הגבוהות יחסית לעונה זאת, הם זוללים דגי־בריכות בכמויות עצומות והנסיונות למתוח רשתות מעל לבריכות או להבריחם בכדורי־סרק לא הועילו, מה עוד שהקרן לפיגעי הטבע דחתה את תביעת המגדלים לפיצויים, על הסף, מכיוון שהם לא יכלו להציג את הדגים שנפגעו כהוכחה לנזק. ההוכחה נאכלה על־ידי הפאליקאנים.

★★★

ומה עם הקלסתרון?

ב **צפת** הגיעה המישטרה למבוי סתום בחקירת תלונתם של זוג קשישים על אדם לבוש־שחורים, שחדר מבעד לחלון חדר־השינה שלהם בלילה, היכה אותם ונמלט מן הדירה. בדירה לא נתגלו שום סימני פריצה, החלונות מסורגים ודלת הדירה מצויידת ברב־בריח. לכן גייסה המישטרה פסיכולוג, שראיין את בני הזוג, וקבע בוודאות כי הם חלמו את כל האירוע.

★ ★ ★

גם זה וגם זה

ב **תל־אביב** פורסמה בלוח המודעות הקטנות של חינמון מקומי, ליד מודעה המציעה למכירה מעיל פרוות־מינק „חדש, 3/4, שחור, מדיום" מודעה המציעה למכירה זוג גרביים „תוצרת ארצות־הברית, צבע בז', מידה בינונית."

★★★

ומה עושה אחותך?

ב **ירושלים** הפיץ מישרד־העבודה־והרווחה שאלון למילוי על־ידי המבקשים סעד כלכלי, שכלל, בין היתר, את השאלות: האם המבקש סובל ממחלת־מין, האם יש לו ידועה־בציבור, האם הוא חולה־נפש, האם הוא סרסור והאם הוא יתום.

סמיה עסלה שמעה דפיקות בדלת בחצות הלילה. היא היתה לבדה בבית ובידה הרובה הטעון שהשאיר לה בעלה, כדי להתגונן מפני פורצים. האלמוני ניגש לחלון וניסה לפרוץ אותו. היא ירתה שלוש יריות...

ביתי הוא מיבצרי

חוק בצד
מאת אילנה אלון

● ניתוח מישפטי

במציאות הישראלית החדשה, של דולארים במזרנים וכספות ביתיות, חזרה וקיבלה מישנה־חשיבות השאלה המישפטית של זכות ההגנה העצמית מגנבים ומפורצים.

האם מותר לאדם לפגוע בפורץ המאיים עליו? עד כמה מותר לו להרחיק לכת בהתגוננות? האם מותר לו לפתוח באש מאקדח המוחזק בידו ברשיון?

מה גורלו של אדם הטועה בהערכת המצב, וחושב כי הפורץ מאיים עליו בנשק חם, בעוד שלאמיתו של דבר מדובר באקדח־צעצוע? או, אם יתברר אחר־כך כי האקדח שננעץ בגבו לא היה טעון כלל?

על־פי החוק, מותר לאדם להתגונן מפני תוקף. החוק סולח לו גם אם טעה וחשב כי האקדח השלוף הוא אקדח אמיתי, אם טעות זו היא כנה והגיונית. ואז יעמדו לו ההגנות המישפטיות והוא לא יימצא אחראי בפלילים.

אולם הסייגים הם כי לא ישתמש בכוח רב מזה הנחוץ כדי לסלק את הסכנה. במיקרה שהודגם בפסק־דין משנות החמישים, התגונן אדם בפני שכנו שתקף אותו. הוא הצליח בסידרה של מכות לגבור על השכן התוקפן ולהפילו לארץ, ואז המשיך והיכה אותו עד שהתוקפן מת מפצעיו.

בית־המישפט הבחין בין שתי סדרות המכות. הסידרה הראשונה, שבה היה עדיין התוקף על רגליו, נחשבה לסידרת מכות שאינה בת אחריות פלילית, אלא נחשבה הגנה עצמית. אולם סידרת המכות הנוספת אחרי שהשכן כבר שכב על הרצפה, חרגה מהנחוץ כדי למנוע את הסכנה. ועל כן, אילו מת המנוח ממכה שניחתה עליו בסידרה זו לא היתה ההגנה העצמית עומדת לנתקף, והוא היה מורשע בפלילים.

פסק־הדין הישראלי המפרט וה־קובע את שילובן של ההגנה העצמית וההגנה של טעות בעובדה, הוא פסק־הדין משנת 1949. היועץ־המשפטי נגד סמיה עסלה, שפורסם בפיסקי דין, כרך ד', עמוד 497, והנלמד עד היום על־ידי כל סטודנט למישפטים בשנה הראשונה ללימודיו.

● סיפורה של סמיה עסלה

הדפיקות בדלת גברו. סמיה עסלה התעוררה בבהלה ואימצה את התינוקת אל ליבה. השעה היתה כבר חצות, והיא ידעה היטב כי רק מחבלים, אנסים ושודדים מסתובבים בשעה כזאת בכפר.

סמיה התגוררה באחד הבתים המרוחקים ביותר של הכפר הדרוזי בית־ג'אן, והשנה היתה 1949, מייד אחרי מילחמת־העצמאות. בעלה אחמד נימר סעיד אלניג'ם, עזב את הבית בשעות אחר־הצהריים ויצא ללבנון. הוא הבטיח לחזור בעוד יומיים.

סמיה נותרה לבדה עם חמשת ילדיה בבית שבפאתי הכפר.

„אל תלך!" התחננה לפני בעלה „אל תשאיר אותי לבדי עם התינוקת והילדים." אבל הוא צחק והצביע על הרובה הטעון. „הרי לימדתי אותך לירות," הזכיר לה. „אם ינסה מישהו להיכנס, תשאלי 'מי זה?' ואם לא תהיה תשובה, תירי בו, אל תפחדי!"

סמיה נעלה את הדלת, את החלונות והתריסים, מייד אחרי שבעלה עזב את הבית. היא הכינה אוכל לילדים והיניקה את התינוקת, אחר־כך עלתה על מיטתה ונרדמה.

הדפיקות באישון־לילה לא בישרו טובות. אחרי הבהלה הראשונה הצליחה סמיה לשאול „מי שם?" אבל איש לא ענה. הדלת עמדה בפני הפורץ והוא עבר להתעסק בחלון הצדדי.

עיניה של סמיה נדדו לשם, והיא ראתה את הוו המחזיק את התריס מתרופף. סדק צר ניבע בחלון, עוד רגע והתריס ייפתח — והפורץ ייכנס פנימה.

סמיה נטלה בידיים רועדות את הרובה הטעון, כיוונה אותו אל החלון, ושאלה בקול רוטט: „מי שם? ענה, או שאני יורה?"

אבל גם הפעם לא היתה תשובה.

סמיה לחצה על ההדק ושמעה את קולן של שלוש היריות.

שכנים שהגיעו למישמע היריות, הודיעו לסמיה כי הגבר שנמצא מוטל מת ליד החלון, הוא אחמד, בעלה.

טעות הגיונית. סמיה נלקחה למעצר והואשמה בהריגת בעלה. עורך־דין ששכרה לה המישפחה סיפר לבית־המישפט את קורות אותו הלילה. סמיה עלתה על דוכן־העדים והעידה כי חשבה בתום־לב שפורץ הוא המנסה להיכנס לבית הבודד, לאנוס אותה ולשדוד את רכושה. בהאמינה במצב עובדתי זה, עשתה את אשר אמר לה בעלה. היא ירתה באלמוני, בהאמינה כי היא מגינה על עצמה וילדיה.

בית־המישפט המחוזי קיבל את גירסתה. סמיה עסלה זוכתה מכל אשמה.

מכיוון שהיתה זו הפעם הראשונה שהשאלה המישפטית הזו עלתה לפני בית־מישפט ישראלי, עירערה התביעה על זיכויה של סמיה לבית־המישפט העליון, ורצתה לקבוע תקדים מישפטי.

התביעה טענה, כי אסור היה לבית־המישפט המחוזי להרכיב את ההגנה של טעות בעובדה על ההגנה העצמית, מכיוון שכל אחת נידונה כשלעצמה. כמו כן טענה התביעה, כי סמיה עשתה יותר מאשר היה נחוץ כדי למנוע את

מדור זה מתיימר לתת יעוץ מישפטי ספציפי. בכל מיקרה, יתכן שוני בגלל הבדלים בעובדות.

תדריך

1 סעיף 22 לחוק העונשין תשל"ז – 1977, פוטר מאחריות פלילית אדם שביצע עבירה כלשהי, אם עשה זאת כדי למנוע חבלה לגופו, לרכושו או לכבודו, או למי שנתון לחסותו. הגנה זו מכונה „הגנה עצמית".

2 הסייגים להגנה זו הם כי האדם לא עשה יותר מאשר צריך לעשות, כדי למנוע את הסכנה. וכן כי הנזק שגרם אינו גדול יותר מזה שמנע.

3 סעיף 17 לחוק העונשין מאפשר להרחיב את ההגנה העצמית גם לגבי אדם שטעה טעות כנה והגיונית, והאמין במצב עניינים שלא היה קיים למעשה. להגנה זו קוראים „טעות בעובדה".

4 הפסיקה מאפשרת להרכיב את ההגנה של טעות בעובדה על ההגנה העצמית, ובכך לזכות מאחריות פלילית גם אדם שביצע עבירה פלילית כאשר למעשה לא נשקפה סכנה לרכושו או לגופו אם טעה טעות כנה והגיונית, והאמין בכנות במציאות הדימיונית המסוכנת.

5 הגנות אלה עומדות לאדם בביתו וגם מחוצה לו. אלא שבמקום ציבורי עליו קודם כל לנסות להימלט, כדי למנוע את הסכנה ותוצאותיה. בביתו הפרטי אינו חייב לנסות להימלט.

כאשר בידי הפורץ אקדח צעצוע או אקדח בלתי־טעון — האם גם אז תעמוד זכותו של בעל־הדירה להגנה עצמית באש?

הסכנה. לדברי התביעה היתה יריה אחת מספיקה כדי להפחיד או לסלק את הפורץ, אם היה אומנם כזה, ולא היה צורך בשלוש יריות לעברו.

בית־המישפט העליון דחה את העירעור. השופט משה זילברג כתב את פסק־הדין וקבע, כי סמיה היתה כנה בטעותה, ובמצבה היתה טעות זו הגיונית. הוא אישר את הרכבתה של הגנת טעות בעובדה על זו של הגנה עצמית, וזיכה את סמיה מהריגת בעלה. הוא התייחס למצב העובדות כאילו היה באמת כפי שראתה אותו סמיה בדימיונה באותו לילה, ולא למצב העובדות האמיתי, שבו לא היה האלמוני אלא בעלה של סמיה.

בית־המישפט העליון גם קבע, כי מיכוון שלא היתה כל ראיה איזה מהכדורים הרג את הבעל, יש לתת לסמיה ליהנות מן הספק כי היה זה הכדור הראשון, וכי היא לא עשתה יותר מהדרוש כדי להתגונן.

אלה הן העובדות וההלכות המיש־פטיות העולות מפסק־הדין 49/45.

● 30 שנה אחרי

כאשר למדתי את פסק־הדין הזה באוניברסיטה, נותרו במחשבתי הרבה מאוד תמיהות. לא הבנתי כיצד זה נתן בעלה של סמיה הוראות לירות בכל מי שידפוק בדלת ולא יענה ויזדהה, ואחר־כך חזר ונפל בעצמו קורבן לפח שטמן. את סמיה עצמה ראיתי בדימיוני כאשה צעירה ויפהפיה, שברירית ואמיצה, מעין סקארלט אוהרה.

ב־1979 חשבתי לכתוב ספר על פר־שיות מישפטיות מעניינות והחלטתי לנסוע לחפש את סמיה ולברר מפיה את עובדות המיקרה האמיתיות.

הירהרתי רבות אם היא עודנה בחיים, ואם תאות לדבר איתי. חששתי שלא אוכל לאתר אותה אחרי כל־כך הרבה שנים. אולם ידידים היפנו אותי לנסיב באדר מכפר חורפיש בגליל. נסיב הוא איש שמורות־הטבע, וידידיי אמרו עליו כי הוא מכיר כל איש בגליל.

כבר משאלתי הראשונה התברר לי כי נסיב מכיר את סמיה. „האם היא חיה עדיין?” שאלתי אותו, והוא אמר לי בחיוך: „היא חיה — ועוד איך! רק לפני חודש ראיתי אותה בחתונת בן־אחיה. היא חתכה קילוגרמים של בשר ובישלה את כל האוכל.”

נסיב סיפר כי הוא ידידו של שפיק מרעי, בן־אחיה של סמיה, וכי יוכל להפגישני איתה.

כשהגענו לכפר בית־ג'אן, קידמו את פנינו קולות יריה. היתה זו קבלת־פנים מתאימה לסיפור הטראגי שמלפני 30 שנה. אך נסיב הסביר לנו, כי העונה היא עונת־החתונות בכפר, והיריות היו יריות־שימחה.

עליה תלולה כקיר הביאה אותנו לביתו של שפיק. אחיינה של סמיה קיבל את פנינו בלבביות. בנות־המישפחה עזבו את גיגית־הכביסה הנוטפת־מים וכיבדו אותנו בקפה ובפירות. אחיה הבכור של סמיה, אביו של שפיק, ניאות לספר לנו את זיכרונותיו מאותה תקופה.

חזקה כמו חמישה. אחיה של סמיה הוא פטריארך נשוא־פנים, משופם וצנוף בצעיף הלבן המסורתי. הוא סיפר כי לא נכח באותו לילה בעת היריות, אך הוא זכר היטב את הבוקר שלמחרת.

אנשים באו וסיפרו לו כי סמיה הרגה את בעלה: „לא האמנתי. הם חיו כל־כך יפה, והוא כל־כך אהב אותה, מה פיתאום שהיא תהרוג אותו?” אבל הידידים הפצירו בו לעזוב מייד את הכפר, מחשש ניקמת־דם של קרובי־הבעל. עוד באותו היום עזב האח את הבית ולא חזר לבית־ג'אן אלא חמישה חודשים אחר כך, כאשר נערכה הסולחה.

ביקשנו שיתאר לנו את סמיה וכיצד נראתה באותה התקופה. „היא לא היתה יפהפיה,” הוא אמר, „אבל היתה חזקה כמו חמישה גברים,” ציין. כוחה הפיסי הרב של סמיה חזר ונזכר בפי כל אחד מבני־הכפר שדיבר עליה.

סמיה לא היתה בבית וילד שחיפש אותה חזר ואמר כי היא נמצאת בחתונה. הוא הזמין אותנו להצטרף אליה.

האשה שפגשנו לא דמתה כלל לסקארלט אוהרה. סמיה איננה נערה דקיקה. כאשר פגשתי אותה ב־1979 היתה כבר אישה כבת 57, גבוהת־קומה ורחבת־גוף. עיניה היו מלאות חיים והילוכה צעיר ורענן. רק פיה חסרי השיניים הסגיר את גילה.

היא נשאה בזרועותיה ילד כבן שלוש. היה זה נכדה. בן בנה מבעלה השני, שלו נישאה שבע שנים אחרי האסון.

ואז סיפרה לי סמיה את הסיפור שאותו חידדו השנים בזיכרונה.

זה סיפורה של סמיה:

בעלי, אחמד, היה גבר יפה־תואר. הוא היה נשוי קודם לכן לאשה אחרת, והיה לו בן ממנה. אבל הוא התאהב בי וגרש את אשתו הראשונה.

בעלי לימד אותי להשתמש ברובה. הייתי אולי האשה הראשונה בכפר שידעה לירות. באותו יום הוא יצא בדרכו ללבנון והוא אמר לי: „אל תפחדי, אני אחזור מחר. יש לך נשק כאן, ואם מישהו יטרידך — ירי בו!”

גרנו אז בבית בקצה הכפר. גם השכנים הקרובים ביותר היו רחוקים מאוד. נעלתי את הדלתות והחלונות, הכנתי אוכל לילדים, הינקתי את מונירה בתי, שהיתה אז בת שבוע בלבד, והלכתי לישון.

בחצות בערך, שמעתי מישהו מתעסק בדלת־הכניסה. התעוררתי ושאלתי „מי זה?” חשבתי לרגע שבעלי חזר, והצצתי מבעד לסדק. אבל בעלי יצא כשהוא לבוש בבגדים דרוזים מסורתיים. האיש שעמד ליד הדלת היה לבוש בבגדים אירופיים. האלמוני הימהם משהו בקול לא ברור, ואז פנה לצד השני, והחל מטפל בתריס.

אז לקחתי את הרובה ואמרתי לאיש „הסתלק או שאני יורה!” הוא לא השיב.

כיוונתי את הרובה אל החלון וירית.

שכן זקן, שהיה הקרוב ביותר לביתי, הגיע ראשון. התינוקת התעוררה והחלה בוכה, הזקן נטל עששית והלך לבדוק את הגופה. הוא חזר ואמר לי בחרדה: „סמיה, היזהרי לנפשך, בעלך הוא שנהרג!”

לאט־לאט נקבצו למקום כל הקרובים. אני הסתובבתי במקום כסהרורית. לבסוף לקח אותי דודי ביד, ואמר לי כי עלי להסתלק מהכפר.

המישטרה הגיעה ולקחה אותי לבית־המעצר בחיפה. ביקשתי רשות לקחת איתי את מונירה התינוקת, שינקה עדין, והיא היתה איתי בתא כל תקופת מעצרי.

עד כאן סיפורה של סמיה.

לא יכולתי להתאפק ושאלתי את סמיה את השאלה המנקרת במוחי כבר שנים: מדוע עשה בעלה את השטות הזו? מדוע החליף את בגדיו ושינה את קולו ולא ענה לשאלותיה?

סמיה אמרה: „הוא קינא לי מאוד. הוא חזר כדי לבחון את נאמנותי לו, ולברר אם אין לי מאהב.”

הסברה זו של סמיה התקבל גם על דעת בני־הכפר. הם ידעו כנראה על שיגעונו של הבעל החשדן ולכן קל היה לעשות סולחה עם קרובי־המנוח. הזיכוי המישפטי התקבל בכפר באופן טיבעי. כולם היו משוכנעים כי סמיה לא התכוונה להרוג את בעלה, והם האמינו לה כי אומנם ירתה בו מתוך טעות בעובדה.

כמה שנים אחרי המיקרה התגוררה סמיה עם חמשת ילדיה בביתו של אחיה, והוא פירנס אותם. אחרי שבע שנים נישאה סמיה שנית וילדה לבעלה החדש עוד שני ילדים.

בכפר בית־ג'אן נחשבת סמיה לאשה חזקה וחכמה, אשר הגנה על שמה הטוב וכבודה למרות המישגה הטראגי שעשתה.

בהיסטוריה המישפטית של מדינת־ישראל זכורה סמיה עסלה כתקדים לשימוש בהגנה העצמית תוך כדי טעות בעובדה.

אחרי 30 שנה סמיה עסלה בביתה בבית־ג'אן ב־1979. אחרי הריגת בעלה התגוררה סמיה עם ילדיה כמה שנים בבית אחיה. אחר־כך נישאה שנית וילדה עוד שני ילדים. כל מי שהכיר אותה, התפעל תמיד מכוחה הפיסי העצום.

במדינה

בתי־סוהר

באמריקה זה לא שונה

התפוצצות האוכלוסיה בתוך בתי־הסוהר והתנאים של צפיפות בלתי־אנושית בישראל דומים לאלה שבאמריקה. הסיבה איננה חוסר משאבים כלכליים, אלא גישה פסיכולוגית בלתי נכונה למוסדות ענישה.

למרבה הפלא, מסתבר כי ישראל הענייה ואמריקה העשירה סובלות מאותו מצב מצוקה בבתי־הסוהר שלהן. על מצבם של בתי־הסוהר בישראל נכתב כבר רבות, ועדות־חקירה ישבו ויושבות על המדוכה, ושופטים כבר חזרו והעירו על כך לשילטונות. ועדת־הכנסת ערכה בשבועות האחרונים ביקורים בבתי־מעצר ונחרדה ממראה עיניה. ההסבר המקובל הוא כי במדינה ענייה, שיש לה קדימויות רבות אחרות, נותרים משאבים מעטים לשיפור תנאיהם של האסירים. ומכיוון שאסירים הם אחד המיעוטים הנחשלים במדינה, חסרי דוברים ונטולי זכות הצבעה לכנסת, הם סובלים בשתיקה.

במיסדרונות ובאוהלים. כפי שמסתבר ממחקר שפירסם השבועון טיים השבוע, גם אמריקה העשירה אינה מקציבה משאבים כלכליים, כדי לפתור את בעיית הצפיפות והעליבות של בתי־הכלא. במשך עשר השנים האחרונות הוכפלה אוכלוסיית בתי־הכלא בארצות־הברית, והיא עומדת כיום על 432.000 אסירים.

האלימות המתגברת בחברה האמריקאית גרמה להחמרת עונשי המאסר שמטילים השופטים. בתי־הסוהר מתמלאים מעבר לכושר קליטתם. כדי להתגבר על המחסור בתאים משכנים אסירים באולמות התעמלות, במיסדרונות, באוהלים ובקרוואנים.

בחודש אוגוסט השנה קבעה שופטת בקליפורניה, כי התנאים בבית־הסוהר סן־קוונטין מהווים התאכזרות בלתי־רגילה לכלואים. היא ציוותה על שיפורים בסניטאציה ובמערכות החשמל והביוב. כמו כן ציוותה השופטת לשים קץ לכליאת שניים בתא שנועד ליחיד.

בעיר ניו־יורק הגיע שופט לקצה גבול סבלנותו. ב־31 באוקטובר ציווה השופט מוריס לסקר לשילטונות, למצוא דרך לשחרר מייד 341 עצירים מבית־המעצר. בתגובה שיחררו השילטונות 610 אסירים, רובם בעלי עבר פלילי עשיר, שחזרו לרחובות.

תיסכול וייאוש. אצל רובם של האמריקאים, כמו אצל רוב הישראלים, גורלם של האסירים אינו מעורר אהדה רבה. לדברי פרופסור למימשל באוניברסיטת הארווארד, תגובת רוב הציבור לצפיפות בבתי־הסוהר באמריקה היא: „בסדר גמור, צופפו אותם עוד יותר, זה מגיע להם.”

„אבל,” מציין אותו פרופסור, „אנשים אלה ייאלצו לבלוע את מילותיהם. אם לא יאותו לשלם את המחיר היקר של בניית בתי־הסוהר חדשים והפעלתם, יצטרכו לחיות בחברה שתאלץ לשחרר חלק גדול מהאסירים ולהחזירם לרחובות.”

ארצות אירופה, לעומת זאת, מתייחסות אחרת לגמרי לבעיית בתי־הסוהר והאסירים. בחלק גדול מארצות אירופה נהוגים בתי־סוהר פתוחים או כאלה של סוף־שבוע בלבד. התנאים בבתי־הכלא הסגורים הם, ברובם, מעולים.

„בתי־הסוהר שלנו הם פצצת זמן,” הזהיר סוהר בכלא במדינת מיין בארצות־הברית. „יש כאן אנשים היודעים שהם יבלו בכלא את 30־40 השנים הבאות, ויש כאלה שיודעים כי הם לא יצאו מכאן לעולם. האוכלוסיה כאן הופכת לאט לאט למתוסכלת ומיואשת.”

נשמע מוכר?

החצר בכלא רמלה
אם לא יבנו בתי־סוהר...

בית־המעצר בג'סאפ, ארצות־הברית
...ישחררו אסירים...

תא לשניים בכלא סן־קוונטין
...ויחזירו אותם לרחובות

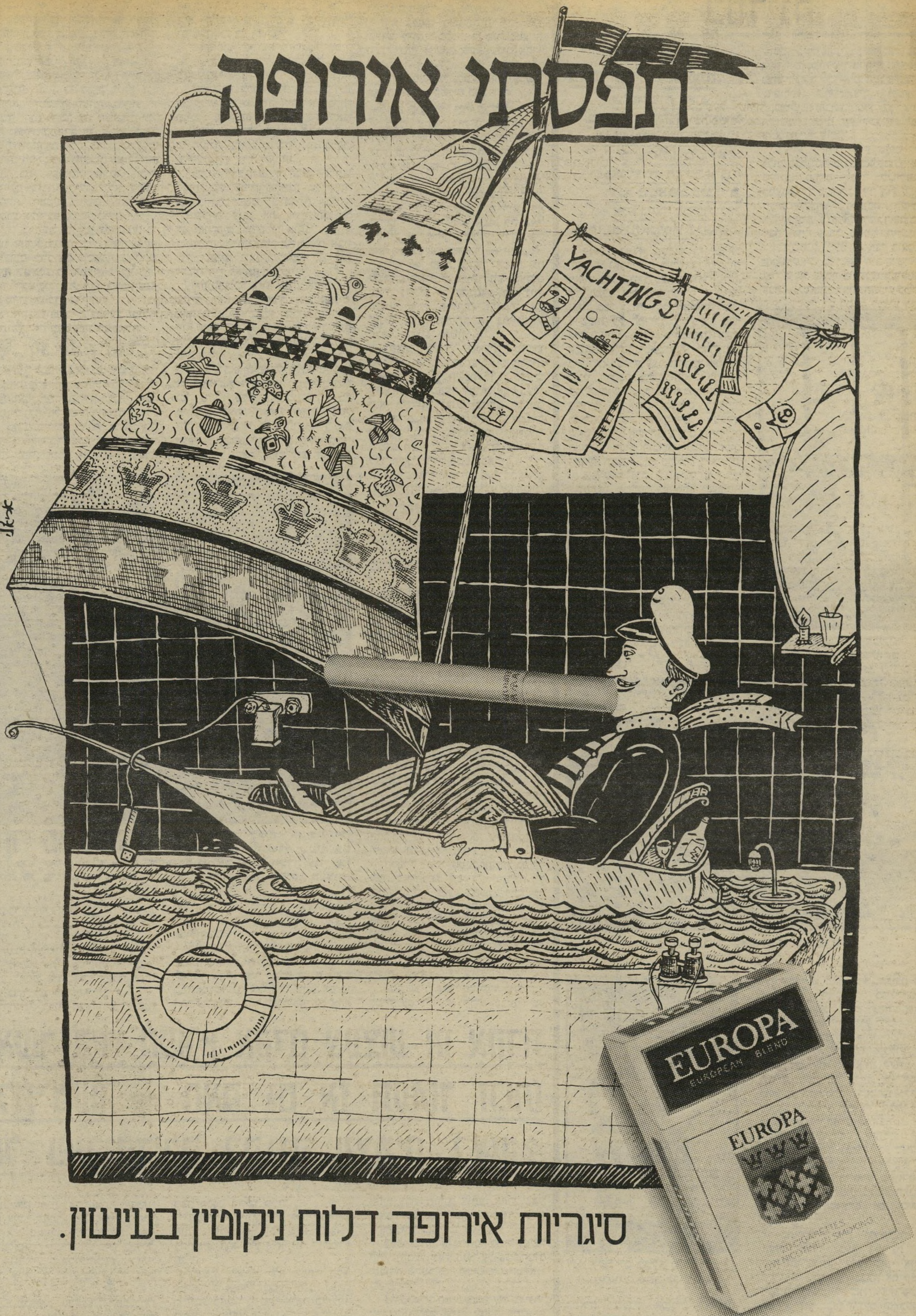

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

שבויים של שבויים

הינה דילמה:

במילחמה צודקת, הגבורה היא תכונה נעלה. אנו מצדיעים לאדם המחרף את נפשו לטובת הכלל, המוסר את חייו כדי להציל חיי חבר.

אך אם המילחמה אינה צודקת, אם מטרתה פסולה — האם אז נכון ההיפך? האם אז עלינו להצדיע לפחדנות, לרשלנות, לבגידה בחברים, מפני שכל המחבל במילחמה כזאת ראוי לעיטור?

נדמה לי שיש כאן פירכה הגיונית, ואני חושש שכמה מידידיי נתפסו במילכוד זה. הם הפכו שבויים של שבויים.

כל הכבוד למי שקמו בקומה זקופה וסירבו לשרת בלבנון. כל אחד מהם, שהלך לכלא, ראוי להוקרה ולכבוד. דרוש אומץ־לב רב כדי ללכת בדרך זו, תוך הסתכנות בנידוי ובעונש. אני גאה בכך שכמה מן הסרבנים האלה הם ידידיי. לדעתי הם מגשימים את האידיאלים המקוריים של צה״ל, צבא־העם שלכל אחד מאיתנו יש מניה בו. אני יודע שכמה וכמה קצינים בכירים אכן רואים בהם חיילים נאמנים, שצה״ל יכול להתגאות בהם. אשרי הצבא שיש לו חיילים מצפוניים כאלה.

(אחד אמר לי: „מדוע בלבנון? אם בכלל, הרי זה הגיוני הרבה יותר בגדה המערבית, שם נדרש החייל למלא תפקיד מישטרתי היכול להיראות בזוי בעיניו.")

אבל סרבנות לחוד, ופחדנות לחוד. זהו דבר והיפוכו, בכל המובנים.

לא היתה לי ההזדמנות לשוחח עם ששת השבויים שחזרו ולשמוע מפיהם את גירסתם על מה שהתרחש בעת לכידתם. איני בא לחרוץ מישפט מבלי לדעת מה בפיהם. (בשלב זה אגיד רק שהעובדה שאף אחד מהם וממישפחותיהם לא העז לקום ולספר לציבור בפה מלא איך התייחסו אליהם לוכדיהם ושוביהם במשך שנה ורבע — אינה מוסיפה להם כבוד. אם נעשה הדבר תחת לחץ השילטונות, החוששים מפני „תעמולה פרו־אש״פית", הרי שיש כאן מיקרה בולט של פחדנות וכפיות־טובה.)

אך אין צורך להיכנס למיקרה זה עצמו כדי לקבוע כמה כללים. מי שמתנגד למילחמה עד כדי כך שאינו מסוגל לשרת בה מבלי שהדבר יפגע בו עד למעמקי נפשו — חובתו היא לסרב. זוהי חובתו כלפי עצמו, כלפי צה״ל וכלפי חבריו.

מי שאינו מסרב, מקבל על עצמו את כל ההתחייבויות החלות על חייל במילחמה. אחת ההתחייבויות היא לנהוג באומץ־לב סביר, להגן על עצמו ועל עמדתו ולמלא פקודות נאמנה. כי הפרת התחייבות זו היא פגיעה בחברים, ועלולה לסכן אותם. יחידה המפקירה את עמדתה עלולה לסכן את כל העמדות הסמוכות, שהרי היריב יכול להפתיע עמדות אחרות, שסמכו על עמדה זו.

פחדנות אינה תכונה יפה, גם לא במילחמה בלתי־צודקת. והוא הדין לגבי כל שאר התכונות הרעות, שאינך רוצה לראות בחברך בשדה־הקרב.

תנועת־השלום הישראלית אינה רוצה בפירוק צה״ל. היא יודעת כי המדינה זקוקה לצבא, בעיתות־שלום כבעיתות־מילחמה. אנחנו רוצים שיהיה זה צבא של הגנה. אנחנו מאשימים את יריבינו בהרס הצבא ובעירעור רוחו וחוסנו, במילחמות הרפתקניות ובלתי־מוסריות. איננו זקוקים לפולחן של צבא, והמיליטריזם הוולגארי והמזוייף נוסח שרון־רפול הוא לזרא לנו. אך עלינו לשמור על יחס סביר והגיוני לזרוע הצבאית של הדמוקרטיה הישראלית. איננו יכולים בלעדיה. גם השלום, בבוא היום, יהיה זקוק להגנה.

זה אבסורד, משמע שזה נכון

„זה בולשיט! מישהו מכר לך לוקש!" אמרתי.

„בוא נתערב!" השיב איציק לאור, מרצה באוניברסיטת תל־אביב.

התערבנו על בקבוק ויסקי.

נתקלתי בו בבית־קפה, והוא סיפר לי סיפור דמיוני: ששילטונות צה״ל הסכימו לשחרר את האסיר זיאד אבו־עין, במיסגרת חילופי השבויים. הם הובילו אותו ללוד, העבירו אותו בביקורת הצלב האדום, ובדרך למטוס הגניבו אותו החוצה, חזרה לכלא.

לאור

„זה אבסורד גמור," אמרתי ללאור. „רק מטורפים היו עושים מעשה כזה, כששניים מן הבחורים שלנו עדיין יושבים בשבי של אחמד ג׳יבריל. שילטונות צה״ל אינם מטורפים!"

בזה היה העניין נגמר, ובאחת ההזדמנויות הייתי גובה את בקבוק הויסקי של לאור, אלמלא נודע כעבור כמה ימים שהאסיר אבו־עין הוחזר מנמל־התעופה לכלאנפתה. הסיפור היה נכון.

משמע: אין בארץ דבר שהוא כל־כך מטורף וכל־כך אבסורד, עד שאינו יכול לקרות. ואולי נכון ההיפך: אם הדבר מטורף ואבסורד לגמרי, משמע שהוא נכון. CREDO QUIA ABSURDUM, אני מאמין בזה מפני שזה אבסורד.

אפשר לעבור מן הפיתגם הלאטיני לאימרה צרפתית ידועה: „זה גרוע מפשע, זה מישגה!" כמו שאמר המדינאי הצרפתי בוליי דה־לה־מורת, כששמע כי נפוליון חטף והוציא להורג את יריבו, הדוכס של אנגיאן.

קשה לדעת מה קרה בדיוק באותו לילה בנמל־התעופה. הסיפור הרישמי אינו משכנע. אם הוא נכון, גילה מישהו ברגע האחרון ממש שבגלל טעות כלשהי (אולי של הצלב האדום) לא נכלל האיש ברשימת המועמדים להחלפה, וניצל את ההזדמנות. אם אינו נכון, הרי מישהו אצלנו התחכם ועשה מעשה שלא ייעשה. ברור כי צה״ל סבר מלכתחילה כי האיש מופיע ברשימה, שהרי אחרת לא היו מביאים אותו לנמל־התעופה, ולא היו מוציאים אותו מן האוטובוס ברגע האחרון ממש. הפיתוי להחזיק בו היה חזק, מאחר שהתנהל בארצות־הברית תהליך ארוך להסגרתו לישראל.

אורי אבנרי

יומן אישי

המיקרה קרה כאשר שר־הביטחון והרמטכ״ל נכחו בנמל־התעופה, דבר המטיל את האחריות עליהם.

אין טעם להתווכח במיקרה כזה על מוסר. חובה היא להתווכח על התבונה. ששת השבויים שחזרו מטריפולי לא היו השבויים האחרונים שלנו. וכל עוד יימשכו המילחמות בינינו לבין הערבים יפלו אנשים נוספים שלנו בשבי.

האמון המוחלט בדיברתה של המדינה, כגוף הממלא נאמנה ובדייקנות מוחלטת את התחייבותו, הוא נכס שלא יסולא בפז. בהעדר אמון כזה, ייתקלו חילופי־שבויים בעתיד בקשיים רבים, והשבויים הישראליים הם שיסבלו מכך.

כשנשאל יצחק רבין על חילופי־השבויים, אמר: „אני לא אהיה גיבור על חשבון מישהו אחר." על אחת כמה וכמה שאין זה נאה להתחכם על־חשבון מישהו אחר, בייחוד כשאותו מישהו נמצא בשבי, במצב של חוסר־אונים.

זה מרגיז אותי מאוד. וזאת בנוסף לצורך להגיש בקבוק־ויסקי לאיציק לאור.

פגישה במחתרת

השבוע נסעתי אחרי חצות בכביש ואדי־ערה, בקירבת הכפר מוסמוס, כאשר ראיתי בשולי הדרך חבורה של כלבים.

הסתובבתי בכביש וחזרתי למקום. עצרתי את המכונית והפסקתי את פעולת המנוע.

מסביב היה חושך. אלומת הזרקורים שלי האירה פיסת־קרקע קטנה, ועליה כעשרים תנים.

מעולם לא ראיתי להקת־תנים בטבע. שמעתי אותם פעמים ללא־ספור. במילחמת 1948 הם ליוו אותנו ביללותיהם מדי לילה. אך לראות אותם ממש? מעולם לא.

השבט לא שם לב אלי. האור לא הפריע לו, וגם לא נוכחותי.

הם דמו לכלבים כנעניים, בגודל בינוני. הצבע היה חום־אפור, הפנים מוארכות במיקצת.

רובם התהלכו אנה ואנה. שניים התקוטטו בקול־רם, עמדו על רגליהם האחוריות והתגוששו בזעם. שניים אחרים, שנראו כזוג־אוהבים, שכבו בצד והמתיקו סוד זה לזה.

מפעם לפעם ניצנצו יהלומים ירוקים, כאשר החזירו עיני־תנים את אור המכונית.

לבסוף נזכרו התנים שיש להם עיסוקים דחופים במקום אחר, ונעלמו בין השיחים. בצער מסויים נסעתי גם אני לעיסוקיי.

הצחוק של מוסמאר הזקן

לפני עשרים וכמה שנים לקח אותי ידידי מנצור קרדוש, ממקימי קבוצת אל־ארד („האדמה") לגבעה הסמוכה לנצרת. הוא רצה להציג לפני את אחד מאבות קבוצתו.

בראש הגיבעה. שממנה נשקף נוף נהדר, פגשתי את מוסמאר הזקן. הוא היה גבר קשיש, נמוך קומה, חרוש־קמטים ונוקשה, כולו עשוי מיקשה אחת.

זה עתה קיבל מוסמאר הודעה שכל אדמותיו בגיבעה זו הופקעו, כדי להקים שם עיירה יהודית בשם נצרת עילית. היה זה הסוף למיפעל שהיה במישפחת מוסמאר מדורי דורו[...]
בית־חרושת פשוט למרצפות שאת פרטי הייצור בו הוא הסביר [...]
בגאווה רבה. אני זוכר את התנור הפשוט, שהזכיר לי שירים [...]
אומני ימי־הביניים.

בזיכרוני נחרת במיוחד מישפט אחד שאמר. היתה עימי א[...]
הרה. הוא הצביע על ביטנה התופחת ואמר: „הילד הזה יהיה האו[...]
שלי!"

הבנתי את כוונתו: כאשר ישראל היא מדינה חד־לאומ[...]
ואנטי־ערבית, המתפשטת על חשבון עמו, כל ילד יהודי נ[...]
מאיים על קיומו ועל אדמתו.

באותה שעה הפריעה לי הערה זו מאוד. לאחרונה אני מר[...]
לחשוב עליה.

על אדמתו של מוסמאר הזקן, שהלך בינתיים לעולמו, ק[...]
נצרת עילית. התושבים הזועמים, שאותם ראינו השבוע בטלוויז[...]
בנו את בתיהם על אדמה זו. עכשיו הם רוצים למנוע בכוח [...]
כניסתם של דיירים ערביים לבתים אלה.

יש בכך הרבה אירוניה של הגורל. נראה כי אכן יש להיסטור[...]
חוש־הומור, אם כי מעוות במקצת.

נצרת קמה לא רק כעיר עברית — בפירוש! — אלא גם כע[...]
אנטי־ערבית. לא זו בלבד שנבנתה על אדמה ערבית מופקעת, [...]
ללא תמורה הוגנת. אלא המטרה המוצהרת של הקמתה היי[...]
מלכתחילה להצר את צעדיה של נצרת הערבית. היא לא הוק[...]
על־ידי מישרד־השיכון, אלא על־ידי מישרד־הביטחון, כ[...]
לשלוט על נצרת הערבית ולאיים על „הגייס החמישי" שעו[...]
היה לקום בה, כביכול.

זה קרה בימי ראש־הממשלה ושר־הביטחון דויד בן־גוריון. רו[...]
שלו, ולא רוחו של מנחם בגין, מרחפת על פני התהום הזאת. כא[...]
בא בן־גוריון לבקר בנצרת עילית, עקף את נצרת הערבית ו[...]
נכנס אליה, כשם שלא ביקר אף פעם א ח ת, בכל שנות שילט[...]
במדינה, בכפר ערבי.

ואל נשכח: האיש ששלט אז במישרד־הביטחון, תחי[...]
כמנכ״ל ואחר־כך כסגן־השר, היה שימעון פרס. נצרת עיל[...]
„הטהורה מערבים" היא יציר־כפיו, פשוטו כמשמעו.

עכשיו מתנקמת נצרת הערבית, האמיתית, בשכנתה. כ[...]
לדלדל את האוכלוסיה הערבית בישראל, לא הוקמו לה שיכוני[...]
אך השילטון הבן־גוריוני והבגיני לא יכול היה להתחכם [...]
כפרעה בשעתו — ולזרוק כל יילוד ערבי אל תעלת המוב[...]
הארצי. הערבים התרבו, ומכיוון שלא מצאו דיור בעירם, פשטו [...]
נצרת עילית, שקמה נגדם. ואילו היהודים, שקיבלו את הדירו[...]
בחצי־חינם, מוכרים אותן בשימחה לערבים במחיר גבוה.

בשעתו פירסם המופתי הירושלמי רשימות של ערבים שמכ[...]
קרקעות ליהודים. היתה זו רשימה של מועמדים־להירצח. עכ[...]
מפרסמים יורשיו היהודיים של המופתי — „האנטי־שמ[...]
החדשים", כפי שקרא להם בצדק אחד הערבים, רשימות [...]
יהודים המוכרים דירות לערבים, ובראשם ראש־העירייה בכבו[...]
ובעצמו. המעגל נסגר.

אילו ראה זאת מוסמאר הזקן, היה מתגלגל בקיברו מצחוק.

המופיליה מילולית

דן רביב לא ערך עימות בין סיירוס ואנס ושוש[...]
ארבלי־אלמוזלינו. וחבל. הפסדנו חווייה גדולה.

אבל בכל זאת ערכה הטלוויזיה, בלי משים, השוואה כלש[...]
השניים רואיינו על המירקע במהלך של ערב אחד, בשתי תוכני[...]
שונות, וכל צופה יכול היה להשוות.

ואנס, שר־החוץ האמריקאי לשעבר, פרקליט מצליח בהו[...]
השיב לשאלותיהם של שני המראיינים, יעקב אחימאיר ויו[...]
רונן. אלה רגילים לראי[...]
ישראלים. לפי השי[...]
המקודשת של הטלוויז[...]
הישראלית (שהיא נדמה [...]
מיוחדת־במינה בעולם), [...]
רשמו להם מראש שאלו[...]
ארוכות. מראיין־טלוויז[...]
ישראלי אינו רגיל להקש[...]
לתשובות המרואיין, לתפ[...]
את הכדור ולזרוק אותו בחזר[...]
אין לו זמן לכך. בז[...]
שהמרואיין עונה ארוכ[...]
לשאלה הארוכה, לעניין וש[...]
לעניין, מעיין המראיין בשא[...]
הבאה שהכין לעצמו, ומתכו[...]
להציגה. כך נוצר ויכו[...]
ישראלי אופייני — חילופין של מונולוגים.

ארבלי

אבל ואנס אינו ישראלי. כשנשאל שאלה ארוכה, השיב תשוב[...]
קצרה, ולפעמים קצרצרה. כשענה על שאלה בת חמיש[...]
מישפטים ב„כן" ו„לא", נותרו המראיינים פעורי־פה. לא היה ל[...]
זמן להתכונן לשאלה הבאה.

למראיין של שושנה ארבלי־אלמוזלינו היתה בעייה הפוכ[...]
איך להביא את הגברת הנכבדה לכך שתסגור לרגע את פיה. הי[...]
דיברה. היא דיברה כשנשאלה, וכשלא נשאלה. היא דיברה כאש[...]
דיבר המראיין, והיא דיברה כאשר דיבר המרואיין השני, שעי[...]
היתה אמורה להתווכח. המילים נשפכו מפיה כמו הדם מעור[...]
פתוח ושום כוח בעולם לא יכול היה לעצרו: מעין המופילי[...]
מילולית.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו היא אשה טובה, ובוודאי יש ל[...]
כוונות טובות, גם כשאין הרבה היגיון בדברים. אבל למען הש[...]
איזו תרבות של דיבור!

עצה סולידית

אם אתה אובד עצות ומתלבט מה לעשות היום עם כספך, יועצי חברת בטוחה (חברת הברוקרים הפרטית הגדולה בישראל), ישמחו לסייע לך בעצה ובמציאת אפיקי השקעה סולידיים המתאימים לאפשרויות הכספיות שלך.

בוא לשיחת היכרות
באחד מסניפי בטוחה ואנשינו
ימשיכו לשמור איתך על קשר אישי.

בטוחה

ניירות ערך
והשקעות בע״ם

חברה בבורסה לניירות ערך
בתל־אביב.
נמנית על קבוצת כלל.

כלל

סניף תל-אביב:
רח׳ אלנבי 113,
טל. 612196, 03-622501

סניף רמת השרון:
רח׳ אוסישקין 56,
טל. 03-480009

סניף ירושלים:
מרכז ״כלל״, רח׳ יפו 97,
טל. 02-246881-2

סניף חיפה:
שד׳ וודג׳וד 7,
טל. 89283, 04-89205

סניף רמת-גן:
כופר הישוב
רח׳ ארלוזורוב 5,
טל. 03-731384

במדינה

עיתונות

הטרומפטה של שארלו והכתובות של ניו־יורק

גילויי חוקרת צעירה על עיתונים יהודיים ביוון שהופיעו בשפה הספאניולית.

מה צריך לעשות צעיר יהודי הנקרא לשירות־חובה בצבא יוון? איפה אפשר למצוא מיסעדה בלקנית, יהודית וכשרה, בניו־יורק?

על בעיות מסוג זה אפשר היה לקבל תשובה, בשנות ה־20 של המאה, בכל אחד מ־13 העיתונים היהודיים של סאלוניקי, עיר הנמל הצפון־יוונית. היו אלה ששה יומונים ושבעה שבועונים, שהופיעו אז במרכז היהודי הגדולי, כולם בכתב רש״י ובלשון הספאניר־לית, מתובלת במלים עבריות, צרפתיות, תורכיות ויווניות.

צמוד לשטרלינג. כאשר חוק־רת עדות־המיזרח, המשוררת מרגלית מתיתיהו, חיטטה, באחרונה, בין מיסמכי אמה, גילתה אוצר בלום: עיתונים מצהיבים, מכורסמים משיני הזמן, שראו בשעתו אור בעיר נעוריה של אמה.

מרגלית, המספרת על עיתונים אלה (רובם בעלי ארבעה עמודים ותפוצה ממוצעת של 2000 גיליון) בירחון איגוד המפרסמים, אותות, מביאה גם דוגמות ממיכלול הנושאים שבהם טיפלו העיתונים, נוסף לנושאי חינוך יהודי וניהול חיי הקהילה.

קטע לדוגמה (מקיץ 1923): „סוחרים שלעגו לרש והעלו את מחיר מרכולתם לפי שער הלירה שטרלינג, הואשמו בעבירה על החוק וניגבו מהם קנסות גבוהים.״

קודש להומור. העיתונים לא הסתפקו בחומר מערכתי, ופירסמו גם מודעות. כי מה יעשה יהודי סאלוניקאי, בין מאות אלפי המהגרים היווניים לארצות־הברית של שנות ה־20, כאשר יזדקק לרופא או לעורך־דין מעבר לים? הוא יעיין באחד העיתונים, לה וורדאד (האמת) למשל, ויוכל לקחת עימו לדרך את הכתובת מהמודעה.

ליהודי סאלוניקי היו עוד כמה דברים בראש, מלבד ענייני היום. הם גם אהבו מאד סאטירה והומור. לכן יכלו להופיע בסאלוניקי לא פחות משלושה עיתונים ספאניוליים, שהיו מוקדשים לנושאים אלה: לה גאטה (החתול); לה טרומפטה (החצוצרה) ושארלו (על שם צ׳ארלי צ׳אפלין המתמקיין, כמובן).

** בה היוו אז עשרות אלפי יהודיה חלק נכבד מכלל האוכלוסיה. כיום חיים בסאלוניקי כ־1,500 יהודים.*

הפרקליטה החילונית נדהמה כאשר הרבנים הציעו לה לבקר בבית־הכנסת ויעצו לבעל־הדין לחזור בתשובה

לידיה והדיינים

ה מרחק בין בית־המישפט המחוזי בתל־אביב ובין בית־הדין הרבני הוא 200 מטר ו־500 שנים. עורכי־דין רבים למדו על בשרם עד כמה קשה לעורך־דין רגיל, שלמד באוניברסיטה וקיבל רישיון לעריכת־דין, להופיע לפני הדיינים.

אם אתה עורך־דין מוכר ומקובל על־ידי הדיינים, הם מקבלים את פניך בכבוד, שומעים את טענותיך, ומוצאים תאריך קרוב מאוד לגט של לקוחותיך. אולם, אם אתה עורך־דין חילוני, שאינו מוכר בבתי־הדין הרבניים, ובעיקר אם זו אשה עורכת־דין, מר גורלה בבית־הדין.

חדרי הדיונים סגורים ומסוגרים. אין מתירים לעורכי־הדין להיכנס פנימה לכל מהלך הדיונים. אין פרוטוקול רשום ומפורט. הרבנים משוחחים לעיתים ביחידות עם אחד הצדדים, שלא בנוכחות עורך־הדין שלו, ומח־ליטים החלטות על־סמך שיחות אלה. הם משוחחים לעיתים עם ילדיהם של בני־זוג בנוכחות צד אחד ואינם מוכנים למסור דין־וחשבון לצד השני על מהלך השיחה.

„מהשמיים משלמים לך״

הפרוצדורה בבית־הדין הדתי היא אישית ומיוחדת לכל דיין כשל־עצמו. עורך־דין שלמד באוניברסיטה, כי על דיון מישפטי להיות גלוי וציבורי ולהתנהל בצורה ידועה ומוכ־רת וכתובה בחוק, מגלה לפתע כי בבית־הדין הדתי כללים אלה אינם קיימים.

עורכת־הדין לידיה תמיר היא אשה נמרצת ועקשנית. כאשר נתקלה לראשונה בדיון לפני בית־דין רבני, הוכתה בתדהמה. התברר לה כי עליה להתחנן בפני הדיינים כדי שיתירו לה להיכנס לאולם. כאשר נכנסה ורצתה להניח את תיקה כבד־המישקל במקום המיועד לכך, כפי שנהוג בבית־מישפט אזרחי, גילתה לתדהמתה כי לא קיים כלל מקום כזה. היא נאלצה לעמוד על רגליה במהלך כל הדיון וכאשר התלוננה על כאבי־בטן וביקשה רשות לשבת, צעקה לעברה האשה המתגרשת, שאת בעלה לידיה מייצגת, „זה מהשמיים משלמים לך.״

הדיון נסב על תביעת גט מצד האשה ותביעתה להחזקת הילדים. שני בני־הזוג היו נשואים שנים אחדות, ואז חזרה האשה בתשובה. היא החלה מתרחקת מבעלה ולבסוף נפרדה ממנו, לקחה את שלושת ילדיהם והגישה תביעת גירושין לבית־הדין הרבני.

במהלך הדיון הגישה האשה תביעה, כדי למנוע מבעלה לבקר בבית. היא פנתה למישטרה והתלוננה כי בעלה עושה מעשים מגונים בילדים. נפתח תיק, וחוקרת־נוער נשלחה לחקור את הילדים. התברר כי המעשים המגונים, שעליהם התלוננה האשה, היו נשיקות וחיבוקים של אב לילדיו האהובים, שאותם הוא רואה רק לעיתים רחוקות בגלל התנגדות האשה. תיק המישטרה נסגר.

עורכת־הדין תמיר טענה, כי האשה איננה יציבה, ותלונותיה מוכיחות זאת. ועל כן ביקשה מבית־הדין הרבני לצוות על בדיקות פסיכיאטריות לשני הצדדים. בשלב זה החליט בית־הדין לשוחח אישית עם הבן הבכור, שהוא בן 14. העובדת־הסוציאלית, המטפלת במישפחה, פנתה לבית־הדין וביקשה שלא לחקור את הילד. היא הסבירה כי הילד חצוי בנפשו בין ההורים ויציבותו הנפשית מעורערת בלאו הכי. לדבריה עלולה חקירת הרבנים להחמיר את מצבו. אך הדיינים לא קיבלו את דעתה. הם חקרו את הילד בנוכחות אמו בלבד ולא רשמו דבר בפרוטוקול.

לימוד תורה בשבת בבוקר

בישיבה הבאה פנו הרבנים לבעל והציעו לו: „תהפוך להיות תלמיד חכם, תלמד תורה, ואנחנו נסדר לך את התיק הזה.״

הגבר השיב להם, כי אינו יכול לבגוד במצפונו, הוא אינו איש מאמין ולא יוכל להפוך לכזה רק כדי לזכות בתיק. אולם הדיינים התעקשו ושאלו אותו: „מה כל־כך רע להיות דתי?״

אז פנה אב בית־הדין לעורכת־הדין תמיר ואמר לה: „אולי תשכנעי אותו לוותר על הכל כי הוא לא רוצה להיות דתי?״ עורכת־הדין שאלה את הדיינים אם הכל היה נראה אחרת אילו היתה יושבת איתם בשבת בבוקר בבית־הכנסת ולומדת איתם תורה. „גברת תמיר,״ אמר אחד הדיינים, „באמת רצינו לדבר אתך על זה. אנחנו היינו מאוד שמחים אילו היית מבקרת בבית־הכנסת, אז היית יכולה להבין על מה אנחנו מדברים. ויהיה לנו יותר קל להסביר לך.״

עורכת־הדין תמיר עבדה בעבר שנים רבות כתובעת מישטרתית, היא לא יכלה לשאת את הלחץ שהופעל עליה והגיבה בחריפות רבה: „אינני מאמינה באלוהים ולא ברת היהודית! אני עורכת־דין וישראלית ובתוקף זה אני טוענת כאן ויש לי זכות לכך, כל השאר איננו רלוונטי.״

„איך את מעזה להגיד דבר כזה!״ נזעקו הדיינים. „בבית־המישפט, ש־אתם קוראים לו מחוזי, החילוני הזה, לא היית מדברת כך!״ עורכת־הדין תמיר התלהטה ואמרה כי אם ימשיכו הדיינים ללחוץ עליה, או על הבעל, להיות דתיים או לחזור בתשובה היא תפנה לבית־הדין־הגבוה־לצדק. „בג״ץ?״ שאלו הדיינים, „מה זה בכלל?״

ישיבה או בית־ספר

את כל הסיפור הזה העלתה עורכת־הדין תמיר לפני השופט המחוזי חיים פורת, כאשר החליטה לנסות ולהעביר לפחות חלק מהדיון לבית־מישפט אזרחי. כיוון שהאשה הקדימה והחלה בהליכי גירושין בבית־הדין הרבני, הרי לפי החוק הופכת סמכותו של זה לבלעדית. אולם על פי חוק האפוטרופסות, יש אפשרות לדון בנפרד על חינוכם של ילדים, ותביעה זו אפשר להגיש לבית־ המישפט הרגיל.

בסעיף זה השתמשה עורכת־הדין וביקשה כי השופט יקבע שגם לאב יש זכות לומר מילה בדבר בית־הספר שבו ילמדו הילדים. האם רצתה לשלוח את הבן הבכור לישיבה, כדי שילמד בה תורה. אולם האב, בהתייעצות עם עובדת־סוציאלית, חשב כי עדיף שהילד ילמד בבית־ספר מיקצועי דתי.

מתסקיר של עובדת־סוציאלית, שהוגש לשופט, התברר לו, כי לאם יש בעיות נפשיות קשות המשפיעות גם על הילדים. על כן הורה השופט פורת לבדוק את הילדים ואת ההורים ולהכין תסקיר נוסף ודו״ח ממכון דורות בדבר מצבה הנפשי של האם.

כן הצליחה עורכת־הדין לחלץ חלק קטן מהדיון מידי הרבנים.

אילנה אלון ■

רצח שושן — יוזמה מגבוה?

אסירים, בבתי־הסוהר במדינה, משוכ־נעים כי רצח חיים שושן במיטתו בוצע בעזרת שילטונות הכלא. יש האומרים כי השלטונות רק עצמו עין והירשו לרוצחים לפעול ויש המרחיקים לכת וטוענים כי השילטונות היו מעוניינים להיפטר משושן וגם מהרצל אביטן ושמעיה אנג׳ל. האסירים חושדים כי השלטונות לא היו בטוחים כי אנג׳ל ואביטן יורשעו במישפטים שעליהם הם עומדים לדין בבתי־המשפט, ולכן החליטו לנצל את היריבות עם שושן ולאפשר את הרצח בכלא.*

„כאשר נמלה עוברת בבית־המעצר כולם יודעים על כך,״ העידה סוהרת מבית־המעצר באבו־כביר בבית־המישפט. דברים אלה נכונים שבעתיים לגבי בית־המעצר השמור ביותר והחדיש ברמלה. באגף רקפת, שבו נרצח שושן, אין מקום להסתיר נשק ואין דרך להבריחו לשם. צבעי שעבד באגף רקפת לאחרונה, סיפר על החיפושים בזמן העבודה. הצבעי שהוא אסיר היושב בכלא אחר, היה מופשט עירום כל בוקר לפני תחילת העבודה. סוהר היה עורך חיפוש מדוקדק על גופו ואחר כך התיר לו ללבוש תחתונים בלבד. בלבוש זה עבר הצבעי בתוך התא הסגור, כאשר סוהר מוצב לידו משך כל הזמן. כאשר נזקק הצבעי לצאת לשירותים, היה הסוהר מתלווה אליו גם לשם.

שני אקדחים

מן הפרטים שהותרו לאחרונה לפירסום על־ידי בית־המישפט מתברר, כי הרצח כולו צולם על־ידי מצלמת הטלוויזיה שפעלה בכלא. „אי־אפשר היה לבצע את הרצח בלי עזרת הצוות,״ סיפר אסיר, „אפילו שיחודו של סוהר בודד במיקרה זה לא היה מספיק, מכיוון שבתוך האגף יש כמה סוהרים ועוד אחד הממונה על הטלוויזיה. היה צריך לקנות את כולם וזה לא מתקבל על הדעת,״ הוסיף האסיר.

בעיקבות הרצח הגיע מידע למודיעין של שירות בתי־הסוהר, על ניסיון הברחה של שני אקדחים עבור שמעיה אנג׳ל והרצל אביטן. לפי המידע הסודי הוגנבו האקדחים לכלא מעשיהו, ומשם היו אמורים להגיע לרמלה. בשבוע שעבר, השכם בבוקר, נערך חיפוש באחד הביתנים במעשיהו. מרצפות נעקרו ותיקרות פוצחו. ואמנם, נתגלו שני סליקים ובתוכם סמים, מזון, מצלמות וכמה דוקרנים. אקדחים לא נמצאו.

כל האסירים שהתגוררו בביתן פוזרו בין ביתנים אחרים, ואחד ממנהיגי הביתן, צ׳רלי בן שיטרית, הועבר לכלא רמלה.

* **העולם הזה** מעיר כי חיים שושן המנוח *והרצל אביטן ממילא שפוטים לשנים ארוכות בגלל תיקים קודמים. רק שמעיה אנג׳ל ייצא לחופשי, אם יזוכה במישפט הרצח הכפול.*

חברה מיסחרית הגישה תביעה נגד אחת
חנה גת, איש לא שם לב לכך, כי איש לא
ידע שהנתבעת היא הזמרת הזוהרת
עולים על אילנית

בעל־גרוש נחום גת
עם חותמת החברה

ין תיקי בית־המשפט המחוזי־ בתל־אביב מונח תיק שאיש לא שם אליו. ייתכן, שההתעניינות בו היתה לה אילו ידעו כי תועלה, בין השאר, טענה כי חנה גת אחת רכשה מבעלה, נהל־לשעבר של חברה בשם אדורום, יגרש לבנייה, בלי שהתמורה תגיע קופה. אותה חנה גת אינה אלא הזמרת ילנית.

חברה תמורת חובות

טענת התביעה, מכר נחום גת, אחד משני מנהלי אדורום־ הנדסים, ובעל 50% ממניות החברה, יגרש, במכירה פיקטיבית. הרוכש לא דה אלא אותו נחום גת, בעלה של חנה (אילנית). בינתיים התגרשו בני זוג, ובידי חנה גת יש הסכם, שלפיו זכויות במיגרש שייכות לנחום גת.

המדובר במיגרש בגודל של קצת חות מחצי דונם ברמת־השרון, שנמכר אוקטובר 1977 תמורת רבע מיליון ירות (של אז, ושערכם כ־25 אלף ולר של אז). במשך השנים לאחר מכן קלעה אדורום לקשיים כספיים מורים. ולפני כשנה הועברו השליטה יהול החברה לבעלים חדשים תמורת שלום החובות לנושים.

לא די לה לאילנית בצרות שלה עם צרתה,
הדוגמנית אנאבל טמיר — עכשיו יש לה גם
בעיות בעיקבות העסקים שלה עם בעלה הקודם

המנהלים בדקו, אחרי ההעברה, את יפרי אדורום, נתקלו בחוזה־המכר של מיגרש, אבל לא מצאו בספרים כל ישום על תשלום התמורה.

טוען המנהל הנוכחי של אדורום,

בית המריבה ברח' זלמן שניאור 16 ברמת־השרון
ארבע בריבוע זה גם כן לא מיספר מזל

יוסף חיננזון, לפני בית־המישפט: „התמורה הנקובה בחוזה (המכירה) מעולם לא שולמה... חנה גת (אילנית) הפרה את החוזה הפרה יסודית בכך, שלא שילמה את התמורה. לכן החוזה מבוטל.” שלא לדבר על שורת טענות נוספות: „נחום גת לא היה מוסמך למכור את המיגרש. (הוא) חתם על החוזה בשם אדורום, תוך מעילה באמון כמנהל, מתוך ניגוד אינטרסים, ותוך ביצוע פעולה שאינה לטובת החברה, כי אם לטובת עצמו בלבד.”

מדוע?

„המחיר בסך 250000 לירות היה נמוך בהרבה מהשווי הריאלי של המיגרש באותה עת. זה עושק של אדורום והעברת נכסים ממנה למנהלה, (ולחילופין, לקרובו) והטבה עם חנה גת ונחום גת על חשבון אדורום.

„לחנה גת יש כסף!”

אבל בכך לא מסתיים העניין, כי־ באפריל 1981 מכרה אילנית את המיגרש לישראל וזיווה מרקיזנו, שהקימו עליו במהלך בנייה של שנה וחצי, בית בהשקעה של כ־300000 דולר (כ־30 מיליון שקל).

תחת ליהנות מביתם הנאה מאוד, קפץ גם עליהם רוגזם של מנהליה החדשים של אדורום, שביקשו לקבל את המיגרש שעליו בנו הזוג מרקיזנו את ביתם. אם לא מידיה של אילנית, אז לפחות מהם.

זה היה קצת יותר מדי. מישפחת מרקיזנו פנתה לעורך־דין שימחה איתן וזה היה לו מה לומר בבקשה שהגיש לדחיית התובענה של אדורום:

„אדורום לא באה לבית־המישפט בתובענה, כשידיה נקיות. היא לא גילתה כיצד זה רכשה הנהלתה החרשה את השליטה בחברה בלי שתביא בחישוביה כי הנכס אינו מהווה חלק מנכסי החברה... עתה, אחרי שחלפה תקופה של כשש שנים ואחרי שאנשים רבים, ביניהם ישראל מרקיזנו וחנה גת (אילנית), שינו את מצבם, בגין התנהגותה או מחדליה, לא יכולה אדורום לטעון כי החוזים של מכירת המיגרש, בטלים!”

לאילנית יש רק הסבר אחד לכל הפרשה: התביעה הוגשה נגדה בגלל שהיא זמרת ידועה והתובעים סבורים ש„לחנה גת יש כסף.”

השבוע הסבירה אילנית להעולם הזה:

„החוזה לרכישת המיגרש נחתם כחוק, במישרד עורך־הדין יצחק פרוינר, על־ידי אחד המנהלים של אדורום־ מהנדסים, שהיה בעלי ראז נחום גת, בתוספת חותמת החברה.”

„המגרש נמכר כדין!”

כפי שכתבה אילנית, בתצהיר ל־ בית־המישפט: „הנני חוזרת ומד־ גישה, כי שילמתי את התמורה במלואה לחברת אדורום, באמצעות מנהלה, בעלי לשעבר, נחום גת.

„החוזה לא נעשה למראית־עין והקונה האמיתית הייתי אני, ולא בעלי, כפי שנאמר על־ידי המנכ"ל (החדש של אדורום) חיננזון. אם לאדורום טענות כנגד נחום גת, עליה להפנותן אליו ולא לערבני בעניין שאין לי נגיעה בו.

„המחיר ששילמתי תמורת המיגרש, סך 250,000 לירות לא היה נמוך משוויו הריאלי של המיגרש והמחיר לא נקבע על מנת להיטיב עימי על חשבון אדורום.” ולחיזוק דבריה הוסיפה:

„חברת אדורום מנועה מלטעון כי החוזה הינו בטל או שאינו תופס, מאחר שהיא עצמה הודתה פעמים אין ספור הן בפני מישפחת מרקיזנו, והן בפני, שאכן ידוע לה שהמיגרש נמכר לי כדין.”

„אדורום אף פנתה אלי במיכתב, (במארס 1981), שבו הודתה במפורש, כי היא מכירה בקיומו של החוזה ואף דרשה ממני תשלום של 34,888 שקל עבור חלקי במס־רכוש עבור המיגרש. כמו כן שילמתי לחברת אדורום סכומים שונים בגין המיגרש, בהתאם לדרישותיה, העולים על 150,000 שקל.

אילנית
עם בן־זוג לצמד

„אף לא אגורה!”

לעומת זה, טוען יוסף חיננזון כי שוחח בראשית 1983 עם אילנית בטלפון וכי היא הודתה בפניו כי מכירת המיגרש היתה פיקטיבית וכי לאמיתו של דבר, הרוכש היה בעלה נחום גת, וכאשר היא דיברה ביום הקודם עם גת אמר לה הלה כי „אין זה עניינה.”

אבל, אולי יש עוד נימוקים מאחרי התביעה של מנהלי אדורום החדשים, שש שנים אחרי העיסקה ושנה אחרי שהחברה עברה לרשותם?

ישראל מרקיזנו אכן מביא אפשרות מעניינת בתצהירו לבית־המישפט, כאילו אמרו אנשי אדורום, שמאחר שהנושים של אדורום הפסידו כסף בחברה, מן הראוי כי מרקיזנו ישתתף בהפסדים וימנע מעצמו תביעות. התשובה של מרקיזנו היתה קצרה: אף לא אגורה.

כך סבורה גם אילנית. זה היה לפני שש שנים וכאמור, אם יש בעיה שיואילו לפנות לנחום גת, לא לחנה גת.

מבראזיל לפאב ביפו

כאשר לחנה גת, הלא היא אילנית, היא החלה להתפרסם לפני 18 שנה, כשהיתה בת 17. זה היה אחרי שחזרה משהות ממושכת בברזיל, לשם נסעה עם הוריה בהיותה בת חמש.

בשובה לארץ התחילה ללמוד מוסיקה, התקבלה ללהקה והחלה מופיעה עימה. בעלה הראשון, שלמה צח, היה בן־זוגה לצמד שנקרא אילן ואילנית. אחרי ארבע שנות נישואין הם התגרשו.

מהנדס־המעליות נחום גת היה בן 35 כשהכיר את אילנית. הם התחתנו לפני שמונה שנים. מסיבת־החתונה נערכה בפאב של פרדריקה, ביפו. הבעל השני של אילנית עזב את הבית של בני הזוג בהרצליה, ארבע שנים בערך אחרי החתונה.

אנחנו נפרדים, כדי לנסות דברים אחרים, אמרו אילנית ונחום.

כנראה שהמיספר ארבע אינו מיספר־המזל של אילנית. הנה עכשיו, בית־המריבה, העומד על המיגרש שקנתה מאדורום ושמכרה למישפחת מרקיזנו, עומד ברמת־השרון ברחוב זלמן־שניאור 16. ושש־עשרה זה, כידוע, ארבע בריבוע.

מרסל זוהר ■

במדינה

עסקים

אין נביא בעירו

ההצלחה המסחררת בארצות־הברית של דוקטור המחשבים מכפר־סבא.

יש כמה טריליונים של מהלכים אפשריים בשח־מת. ליתר דיוק 43 בחזקת 10 בחזקת 10. אין שחקן המסוגל לחשב בראשו את כל האפשרויות האלה לפני שהוא מזיז את הכלי שלו.

בתעשייה יש יותר מ־64 שרות ו־32 כלים, והאפשרויות למהלכים הן, כמובן, רבות עוד יותר. כדי להקל על המנהלים בתעשייה, קם לפני כמה שנים פיסיקאי צעיר מכפר־סבא והחליט לבוא לעזרתם. בהזדמנות הזאת הוא גם בא לעזרת עצמו ומחזור־העסקים שלו הגיע השנה ל־20 מיליון דולר.

חופשה בהוואי. הצעיר (36) הוא ד"ר משה אליהו גולדראט, שתורתו מסתכמת, למעשה, בשתי נקודות: צריך להסתכל על כל עניין בצורה הגיונית, לבדוק כל דבר לגופו של עניין, וצריך להימנע מצוואר־בקבוק בייצור, כמו מפני מגיפה.

לשם המחשה, הוא הסביר פעם ליצרן אמריקאי, כי בתנאים מסויימים הרבה יותר זול עבורו לשלוח את עובדיו לחופשה, על חשבונו, באיי הוואי, מאשר להפעילם בייצור מלאי שאין לו ביקוש, אבל הריבית על אותו המלאי תרושש את היצרן ותעלה לו עשרות מונים מהבילוי הקיבוצי של עובדיו בהוואי.

ואשר לעיקרון צוואר־הבקבוק: הכוונה היא לזרימה ולהפעלה נכונה של כל המקורות. מה הטעם בריכוז חומרי־גלם, אם אין עובדים מיומנים לייצור; מה טעם בעובדים אם אין מספיק מכונות לייצור וכו' וכו'.

זה נשמע פשוט לגמרי. אבל כדי לאתר את נקודות התורפה, צריכה להיות תמונה כוללת של כל מהערכת ורבבות הפרטים הדרושים ניתנים לריכוז ולמעקב רק במחשב.

גולדראט יצר את התוכנה המתאימה, הנותנת, כאשר היא מוזנת למחשב, את התשובות הנכונות. אם כי הצלחתו הראשונה היתה בארץ, עת תכנן עבור חבר, יצרן כלובי־עופרת טרומיים, מערכת ייצור יעילה, הרי עסקיו העיקריים הם מעבר לים.

זה פשוט, המחיר: עד חצי מיליון דולר לתוכנה. הלקוח הראשון שלו בארצות־הברית היה מיפעל של חברת הענק ג'נרל אלקטריק, המייצר את מיקלעי גאטלינג החדישים. גולדראט אירגן שם את הייצור כך, ששעה שבאה הזמנת־ענק היתה המערכת מסוגלת לבצע את ההזמנה, ללא כל השקעה נוספת, מלבד חומרי־הגלם.

הבטחה לאבא. גולדראט נמוך הקומה, מקפיד לחבוש, דרך־קבע, כיפה, לא מפני שהוא דתי, אלא מפני שכך הבטיח בשעתו לאביו המנוח, הרב אברהם יהודה גולדראט, עיתונאי יידיש שהיה חבר־הכנסת הראשונה מטעם פועלי אגודת ישראל.

בשבוע שעבר עשה אתנחתה בטיסות בין כפר־סבא לניו־יורק והתפנה לרתק את תשומת ליבם של מנהלי תעשייה ישראליים בהרצאה של שמונה שעות, שבה ירה את רעיונותיו לייעול התעשייה והוכיח כל העת חוש הומור של איש־עסקים מצליח: הוא לא שכח לחזור על הסיפור של חברו, יצרן־הלולים, והפעם גם סיפר את סופו של הסיפור: הייעול כל־כך הצליח, עד שאותו חבר ייצר על־ידי אותו כוח־אדם כלובי־עופות פי שלושה יותר מאשר קודם. לשם כך הוא השקיע את כל כספו בחומרי־הגלם — עץ, ברזל וחוטי־ברזל. אבל מכיוון שהביקוש ללולים לא גדל בהתאם לייצור־הפלא, נשאר החבר תקוע עם כלוביו ופשט את הרגל.

עורך־דין, בעלת מועדון, פרופסור, טייס, אלוף, מנכ"ל לשעבר ושלושה צעירים בשותפות רכשו, במחיר דירת־פרבר, דירה בלב תל־אביב

השכנים היו בטוחים שהגבר גבה הקומה, אשתו והתינוקת, עומדים לרדת מהארץ. רפאלה ונאש אברהמוב מכרו את דירתם המפוארת בהרצליה. דירת־הגג, בת חמישה החדרים, נמכרה במחיר טוב.

אבל נאש ורפאלה לא היגרו מהארץ. הם גם לא שכרו דירה. הם גם לא הלכו לגור בבית־מלון.

הם הלכו אל חוף ימה של תל־אביב. במחיר של הדירה הם קנו יאכטה העוגנת בנמל המרינה, מאחרי מלון קרלטון בתל־אביב.

קונים רק מה שנחוץ

לנאש שתי אהבות: רפאלה והיאכטה. רפאלה לא התנגדה לאהבתו השנייה. נאש, שגדל בהרצליה ובילה את זמנו הפנוי כמדריך במועדון־השיט זבולון, שיכנע את רפאלה שהחיים יהיו יפים יותר על המים.

לגור על הים, זאת גם לא מיגבלה לאיש־עסקים. נאש עוזב את היאכטה, צועד כמה עשרות מטרים על הרציף של המרינה ונכנס למכוניתו. הוא נמצא במרכז תל־אביב, ליד מישרדי חברת השמירה ביטחון כללי, שהוא אחד מבעליה.

כמעט בליבה של תל־אביב עוגנות עוד 400 יאכטות, כמו זאת של נאש אברהמוב. רבי־החובלים של 320 מהן הם ישראלים. 80 היאכטות הנותרות הן של זרים. חלק רק מבקרים בתל־אביב, חלקם הפכו את הנמל לבית שני שלהם. מתוך 320 הישראלים הפכו כלי־השיט שלהם לדירה לכל דבר. כי לא רק הזוג רפאלה ונאש אברהמוב הקימו את ביתם על גלי הים־התיכון. ליד ביתם הימי, למשל, עוגנת היאכטה של אלוף (מיל') מיכאל ברקאי, המפקד לשעבר של חיל־הים, העובד כרב־חובל בחברת ספנות חיפאית.

נאש טוען, שהחיים החדשים שלו לימדו אותו מושגים חברתיים בריאים יותר ויעילים יותר. על היאכטה לא עושים קניות מזון מוגזמות. קונים רק מה שנחוץ. בדרך זו גם בוחרים את החברים האמיתיים. רק מי שבאמת חבר המישפחה יבוא לבלות את שעות־הפנאי שלו על היאכטה, יטפס על הרציף, יקפוץ מעל יאכטות אחרות, יעבור גשר צר ומתנדנד מאוד, כדי להגיע לדירתה של מישפחת אברהמוב.

דירה על המים

רפאלה ונאש אברהמוב ביאכטה
צריך להיות חשמלאי, מסגר, חייט, מכונאי, טבח, נגר

את הנעליים יוריד על הרציף, לפני עלייתו ליאכטה, והם יישארו על היבשה, ליד נעלי כל בני המישפחה. כי על היאכטה אין עולים בנעליים. הן עלולות לגרום נזקים לריצפת־העץ של כלי־השיט, והחוק הוא חד־משמעי: על יאכטה עולים רק יחפים.

לא נותנים לאף אחד

מחיר העגינה של יאכטה הוא בערך 1000 דולר בשנה. על זה נוספים עשרה דולר לחודש עבור הוצאות מים וכרומה.

בינתיים לומדת רפאלה אברהמוב בקורס רישמי כדי לקבל תואר מוסמך בהפעלת מכשירי רדיו־תיקשורת על היאכטה. רק אז תוכל רפאלה להחליף את נאש בשעות ההפלגה, כשהוא ישן והיא תפקח על ביתם המפליג.

מי הם שכניהם של האברהמובים?

יגאל גבע, למשל, הוא מנכ"ל לשעבר של חברת פז, היזם פנסיונר. היאכטה שלו עוגנת במרינה מזה עשר שנים. ערכה הוא 20—30 אלף דולר.

לעורך־הדין דני מרקין יש יאכטה יפה, חדשה, שמחירה בערך 600 אלף דולר.

אחת היאכטות היקרות והיפות ביותר במרינה שייכת לזאב קירשנר, פנסיונר של קואופרטיב תחבורה. קירשנר וחברתו, אשת־העסקים כרמלה זילברמן, המנהלים מועדון אכסקלוסיבי לעשירי תל־אביב, יצאו ביאכטה שלהם למסעות־תענוגות ארוכי־טווח. עד לאיי באהמה הם הפליגו, ולא תמיד במזג־אוויר נוח.

כרמלה, שהפכה ימאי לכל דבר, מסבירה מדוע יאכטה היא במין נקבה: "יאכטה זה כמו אשה, לא נותנים לאף אחד להשתמש בה."

זאב קירשנר מוסיף, יותר לעניי[ן]
"אם אתה רוצה שתהיה לך יאכטה, את[ה]
צריך להיות חשמלאי מסגר, חייט,
מכונאי, טבח, נגר."

צחי שקד, טייס אל־על, הוא בע[ל]
יאכטה לא גדולה, יאכטת מיפרשי[ם]
ישנה השווה היום כעשרת אלפי[ם]
דולר, והמשמשת לו כמיקלט שבו הו[א]
נח מהמהירות של 1400 קילומט[ר]
לשעה, שלה הוא רגיל במטוס[.]
מהירותו של כלי־השיט שלו הוא [...]0
קילומטר לשעה בלבד.

היאכטה של משה אורון, מבעל[י]
נעלי גלי, היא יקרה פי שלוש מזו ש[ל]
הטייס שקד, אבל המטרה היא זה[ה]
לשניהם. היאכטה היא מקום לברו[ח]
אליו בסוף שבוע, למי שלא יכו[ל]
להרשות לעצמו להתנתק לתקופו[ת]
ארוכות יותר ממניות וחשבונות בנק
מרוויחים, מבורסה ומאספות כלליות.

מיקי ברזאם, טייס אל־על, בנה א[ת]
היאכטה שלו בעצמו. העיתונא[י]
אביעזר גולן מחזיק בכלי־שיט מז[ה]
שנים רבות, אך נראה שעיסוק[ו]
היום־יומי אינו מרשה לו לשפץ א[ת]
פרצופו של ביתו המשייט.

שמעון גינת, מנכ"ל לשעבר ש[ל]
חברת פרדס, בן 57, מרשה לעצמ[ו]
לצאת להפלגות של חצי שנה על סיפו[ן]
היאכטה שלו. גם פרופסור ישרא[ל]
דוסטרובסקי, 65, הנשיא לשעבר ש[ל]
מכון וייצמן ברחובות, ממשיך להפלי[ג]
באוניה הפרטית שלו.

היאכטה של היהלומן המליונר נר[...]
ברמץ עוגנת ליד הסירה של שלוש[ה]
צעירים שהקימו שותפות כדי לקנו[ת]
את כלי השייט שלהם.

וכל זה התחיל רק לפני 16 שנה, ע[ם]
חמש יאכטות. ואז, לאחר שנבנ[ו]
הרציפים של המרינה, התחי[ל]
הפרוספריטי בענף היאכטות. מדי שנ[ה]
מביאים מחו"ל 15 עד 20 יאכטו[ת]
חדשות. רבים גם מוכרים במרינה א[ת]
כלי־השיט שלהם וקונים יאכטו[ת]
יקרות יותר וחדשות יותר.

מרסל זוהר

דרכי אדם
נישואים מוסיקאליים

מסר האהבה והשלום של ארבע ה"חיפושיות" מפיה ו־ידיה של צעירה רמת־גנית.

כאשר מזכירים לזמרת הצעירה ריקי פן (28) את שמה של להקת הביטלס, היא מתעוררת לתחייה. "עוד לפני שידעתי לכתוב, שרתי את שיריהם," מספרת ריקי, דקת־הגיזרה ונמוכת־הקומה.

היא גדלה ברמת־גן, לא למדה מוסיקה בצורה מסודרת, אך ניגנה בכלים שונים, כמו תופים, אורגן, וגיטארה, משמיעה בלבד. "כיום אני לומדת פיתוח קול," אומרת הזמרת שמתכוונת לצאת למסע־הופעות במועדונים קטנים ובקיבוצים.

זמרת פן
שרה, לפני שידעה לכתוב

אותם מישקפיים. "הגיטארה היא חלק מגופי. המוסיקה ממלאת את חיי באופן מאסיווי. יומם ולילה. אפילו חלומותי הם מוסיקאליים. אני יוצרת נון־סטופ. אני כותבת לעצמי גם את המילים וגם את המנגינה וגם עושה עיבודים," אומרת ריקי. "אני רווקה, אך נשואה למוסיקה."

בד בבד עם התפתחותה המוסיקאלית, היא נדבקה בחיידק הביטלמניה. "אני אספנית ביטלס מגיל צעיר מאוד. אני גוזרת כל דבר שמופיע עליהם בעיתונים מקומיים וזרים. יש לי הקלטות נדירות שלהם וחפצים שהיו פעם שלהם. קיוויתי לפגוש יום אחד את ג'ון לנון, אך אחרי שהוא נרצח זה לא יתאפשר לעולם. אני מרכיבה
מישקפיים הדומים בצורתם החיצוני[ת]
למישקפיו של לנון ואני גם מאמינ[ה]
בתיאוריה הפציפיסטית שלו."

ריקי אינה עוסקת בשירה פוליטי[ת]
"לפחות לא בשלב זה." את המסרי[ם]
שיש לה, היא מעבירה לקהל שומעי[ה]
באמצעות שירי החיפושיות* "א[ני]
מופיעה בבתי־ספר ונדהמת לגלו[ת]
שנוער שעדיין לא נולד כשהביטלס
חיברו את שיריהם, יודע את השירי[ם]
בעל־פה, שירי־אהבה ושלום."

---

* *שהם, בסך הכל, לא כל־כ[ך]*
מבוגרים מפן: ג'ורג' האריסון הו[א]
כיום בן 40, פול מקרטני בן [4]1,
רינגו סטאר בן 43 וג'ון לנון היה [בן]
40 כאשר נרצח.

פראנק סינאטרה לא מרשה ★ כמה עולה השימלה של ג'ואן קולינס? ★ מי רוצה לגור בדירתו של הנסיך רנייה?

● פראנק סינאטרה לוחם בדרכים: הזמר המפורסם הציע פרס כספי גבוה (לא פירט את הסכום) לכל מי שיגיע אליו ובידו מידע על קיטי קלי, שלדבריו עומדת להוציא לאור ביאוגרפיה שלו, בלי רשותו. הגברת שהוצגה על־ידי הזמר כמסתתרת מפני זעמו, ישבה באותה השעה באחד מבתי־הקפה היותר פומביים של ניו־יורק. ומי נכנס לשם אם לא מיקי רודין, עורך הדין של בעל קול הזהב? קלי שזיהתה אותו מייד טענה שהנ"ל חייך אליה ואפילו ניסה לפלרטט במבטו ומשראה את החיוך שקיבל בחזרה, עזב את המקום. „או שהוא לא הכיר אותי," אמרה קלי, „ או שפראנקי לא משלם לו מספיק עבור שרותיו. הפרס שהציע מסתכם, קרוב לוודאי, בתקליט חתום על־ידי הזמר הדגול ובשני כרטיסים להופעתו הבאה." עכשיו ברור מדוע פראנקי מחפש את קלי.

● במלאת 20 שנה לרצח קנדי נערכו בארצות־הברית מחוות סיפרותיות, עיתונאיות ומוסיקליות לזכר הנשיא המנוח. אפשר להוסיף לכך מחזה שהפיק דיויד סוסקינד עבור רשת הטלוויזיה־בכבלים, שכוכבו הוא כוכב בעל כאריזמה גדולה בעיני האמריקאים: מייקל פארל, המשחק בסידרה מ־א־ש את הקפטן בגימלאות, האניקט.

● למכירה דירה נאה בפאריס. הכתובת: כיכר שדרות פוש. לדירה ארבע קומות, 11 חדרים (כולל משרתים), חדר־אוכל ענקי המתאים לארוחות חגיגיות, גינה פרטית, מיגדל תצפית שנבנה בזמן הכיבוש הגרמני וקיר־מגן גבוה לתוספת בטיחות. שכנים טובים: גברת ארתור רובינשטיין ועורך־הדין שמואל פיסאר. המחיר: שני מיליון דולר או כמה שמוכנים להציע יותר מכך. בהצעות מעשיות נא לפנות אל בעל־הבית: הנסיך רנייה, נסיכות מונאקו.

● הרב שהשיא את כוכב הטלוויזיה והקולנוע, ויליאם(„סטאר טרק")שאנטר, לאשתו מארסי ב־1973, בא לחגיגת העשור של נישואיהם ובירך אותם במילים — „זוהי חגיגה של עיקביות." הרעייה המאושרת עשתה זאת בדרך משלה: היא הטיסה כרוזה מעל לשולחנות הערוכים ובה חזרה על שבועת הנישואין בעבר, בהווה ובעתיד. לזאת ייקרא מקוריות בנוסח הוליווד.

● השימלה האדומה שלבשה ג'ואן קולינס, כוכבת דינאסטי לצילום השער של הירחון פלייבוי שבין דפיו הצטלמה הגברת הנועזת בעירום, עומדת למכירה פומבית. ההצעות החלו ב־10000 דולר ואפשר להמשיך ולשלוח הצעות מחירים לכתובת מסויימת בלוס־אנג'לס. אלא שהעניין כבר לא כדאי. לשמלה הומצאו העתקים במחיר הזול של 3500 דולר והמעתיקים אינם אלא המעצבים שהעמידו את הדגם המקורי למכירה פומבית. מעניין לראות כמה עותקים בכמה צבעים יופיעו לקבלת־הפנים שיערוך הנשיא רגן בבית הלבן לרגל חג־המולד, וכמה פרצופים יחמיצו כשהשמלות התאומות ייפגשו.

מירי מאתייה ויוחנן פאולוס השני: הכס הקדוש פוגש בבתולה הקדושה

עד היום היה למיריי מאתיה זיכרון נצח: הרגע הגדול ביותר של חייה היה, לדעתה, הרגע שבו שרה לפני נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן. אבל בינתיים בא רגע אחר, גדול עוד יותר והאפיל על הזיכרון הקודם וגימד אותו לחלוטין, הרגע הגדול מונצח בתמונה זו. בראיון הקבוצתי שמעניק האפיפיור מדי פעם היתה אורחת.

מיריי הגיעה לרומא להופעה בפסטיבל בינלאומי לשירה ובהזדמנות זו באה לחלות את פני האיש הנערץ עליה ביותר בעולם, האפיפיור יוחנן פאולוס השני. מיריי מודה, שלמרות שלא שרה לפני הוד קדושתו, הרי כבת מאמינה של צאן מרעיתו, הרגע שבו הורשתה לנשק את יד האב הקדוש היה יותר מאשר לשיר לפני ראש מדינה.

ננסי ורונאלד רגן: הזוג המלכותי ביקר ביפאן והעדיף לאכול „מסורתי"

עוטים קימונו ויושבים על הריצפה — כשכפות רגליו של [נ]שיא מכוסות גרביים בלבד, ואילו רגליה של הגברת מכוסות [ב]שמיכה קלה — יושבים הנשיא רונאלד רגן ורעייתו ננסי [ב]ארוחת־ערב מסורתית בבית מארחם, ראש ממשלת יפאן, נאקא[סונ]יא ורעייתו למופת — שניהם, שאינם אמונים על אכילה בעזרת

אסונה. הארוחה שלא נערכה לפי כל גינוני הפרוטוקול ונשאה אופי אישי ככל האפשר, כללה רק את ראש־הממשלה, את אשתו ואת אמו. שומרי־הראש נשארו בחוץ. אף־על־פי־כן התנהגו הנשיא ורעייתו למופת — שניהם, שאינם אמונים על אכילה בעזרת מקלות־אכילה, לא השתמשו במזלגות, כי אם תירגלו ותירגלו עד שהצליחו, ולפי מבע פניהם — אפילו נהנו מן העניין.

כל אמריקה נהנתה בשבוע שעבר גם מהפירסום המפורט שעשה רגן לתרגילי הכושר שלו.

קנדי: תמונות נדירות במלאת

20 שנה אחרי רצח קנדי ערך העולם המערבי פסטיבל שלם בכלי־התיקשורת, שנמשך לאורך כל חודש נובמבר. בארצות־הברית הוצגו מישדרי טלוויזיה מיוחדים לזכרו; נערכו אזכרות בפורום מישפחתי וציבורי; באירופה נערכו מחוות לזיכרו, והשבועון רב התפוצה בגרמניה, דר שטרן הקדיש אחד מגליונותיו לסידרת התמונות שצולמו דרך טלסקופ, ופירסם שוב בצבע ובממדי ענק את הרצח המפורסם בדאלאס. אך כמה תמונות בשחור־לבן שפירסם השבועון הן תמונות נדירות מאלבום הזיכרונות של המישפחה, תמונות המוכיחות יותר מכל, את משמעות הרצח בעיני לא־אמריקאים רבים, כהרס החלום של העולם המערבי. בתמונה למעלה — ג׳ון קנדי ב־1925 לבוש בבגדי חלום־התקופה, כפי שהתבטא בקולנוע ב„שוטרי קייסטאון".

שלשת האחים לבית קנדי: אדוארד, ג׳ון ובובי בחוף הים

ג׳וזף קנדי האב – עם תשעת ילדיו ב־1937

ז׳אקלין קנדי עם קארולין בת ה־3

קנדי הנשיא בבית־הלבן

השלום הישראי־מצרי עלה יפה

במיטבח ★ רוק הדסון היה נבוך

שמוליק קראוס נשאר עם השירה

שלום + חמש

הבלונדיות הזוהרות בעלת העסקים המתעוררים דוו־קא בלילה, ישראלה שטיר, באה בחברת דפנה רסקין.

השתיים יש... המצריים. ש... חליפת־מיכנ...

המצרים שמחים יועץ התיקשורת, מח־פוז עבדאלעל, מחפש חפץ שאבד לו. לידו יושב הקונסול בתל־אביב, אחמד

סעד. המצר... מהמאכלים ... במוסיקה ע...

שקט, שקט, שקט ח"כ הליכוד מיכה רייסר מדליק את הנר השמיני של חנוכה בפאב המיסבאה, ביום־ההולדת החמישי לשלום עם מצריים. רייסר לא זכר את הברכה, לכן כתב אותה על מפית נייר.

עוגה, עוגה, עוגה רקדנית־הבטן אינה מצרית ואף לא ישראלית, אלא אמריקאית. היא נמצאת בישראל שנתיים ומתגוררת ברמת־גן. שמה דבי גולדמן והשם הערבי שניתן לה: סחר, שפירושו ירח.

זאת לא הוליווד!

רק מעטים מכוכבי־הענק של הוליווד האגדית חיים ומוסיפים לככב בסרטים. אחד כזה הוא השחקן רוק הדסון, שבימים אלה מסתובב בין תל־אביב, ירושלים ואתרי־הצי־לומים של הסרט השגריר.

השבוע היה השחקן מהוליווד אורח כבוד במופע הללויה הוליווד, אשר התקיים בקולנוע תל־אביב.

את המחזמר כתב **דן אלמגור**. זהו מחזה שיטחי, התיפאורה נעשתה כלאחר יד, ולרקדנים שהם היחידים היודעים לנוע על בימה, לא נישאר מקום. השחקן המעצבן אלי גורנשטיין, שמנסה להצחיק בכח את הקהל עושה את ההיפך. הוא ממלא את הלב רחמים ורצון להוריד אותו מהבימה. וגם הנסיונות שלו לנגן בצ'לו מעוררים גיחוך.

מדי פעם מצילות את המחזמר הזמרות, **ריקי גל** ו**מירי אלוני** והשחקנית **חנה לסלו**.

שירי המולדת והאופן שבו מתנו־עעים המשתתפים, מזכירים את העבר הרחוק שבו שלטו הלהקות הצבאיות בכיפה.

המופע כולו נמשך כשעתיים. שוב הוכיח הקהל כי די בניחוח פטריוטיזם ושירי צבא ומילחמות, כדי לסחוט ממנו מחיאות־כפיים סוערות.

בסוף המופע נשאל רוק הדסון אם הוא נהנה. האורח הסתפק בחיוך קצר ומנומס ומיהר להיעלם מן המקום.

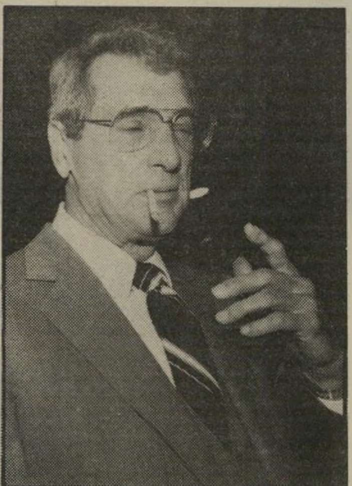

לפני הכוכב של הוליווד הס־תובב בקפיטריה. מימין: אחרי ההופעה התיישב רוק הד־סון על רגלה של הזמרת ריקי גל.

אחרי הזמרת ריקי גל, אחרי ההופעה, מתנגבת במג־בת ומתפעלת מהעובדה שרוק הדסון היה בין האורחים במחזמר.

קראוס לכבוד החברים

אורי זוהר חי ויושב בירושלים. אלונה אינשטיין גם היא בירושלים, ג'וזי כץ בניו־יורק ואריק אינשטיין יושב על הגדר בתל־אביב.

בצוותא תל־אביב עומד על הבימה, מי שהיה שייך לחבורה הגדולה הזאת,

לרוויה המוזיקאי שמוליק קראוס שותה מה־כוס שניצבת על הבימה. בין שיר לשיר, כשגרונו התייבש, לגם הז־מר מים, והמשיך לשיר ולספר סיפורים על ילדותו בירושלים.

שעשתה הרבה רעש בסוף שנות השישים, **שמוליק קראוס**. בעוצמה רבה שלא פחתה עם השנים מעביר שמוליק ערב־יחיד מהנה ומרגש. „אני נשארתי עם השירה," הוא אומר.

לכבוד החברים מהעבר שר קראוס שירים של הלהקה שהיתה אז הכי־פופולארית, החלונות הגבוהים. שירים כמו התשמע קולי, והורוסקופ, ומשירי התקופה הנוכחית הוא שר את גלגל מסתובב, סוס עץ ושירים אחרים.

קראוס יופיע רק שש פעמים בצוותא. מי שלא יספיק לראותו בהופעה ובכל זאת ירצה להאזין להופעות שלו, פשוט יוכל לקנות את התקליט של שמוליק, שייצא אחרי ההופעות.

אבל בתקליט אי־אפשר לראות את קראוס כפי שהוא מופיע על הבימה. ומספר סיפורים, באופן מרתק ומרגש.

הקהל בצוותא לא רצה להניח לשמוליק לרדת מן הבימה. אחרי כמה הדרנים התחנן הזמר ואמר שפשוט נגמר לו הקול.

אחרי ההופעה המשיכו קראוס וחבריו את הערב בפאב פופולרי בתל־אביב. בין החברים היו חברתו של קראוס, שעמדה כל הערב מאחרי הקלעים ולצידו בכל התקופה האחרונה, **פטרישה**, הצייר **אורי ליפשיץ**, משורר הזעם **יבי**, הגרפיקאי **דוד** („טרטא") **טרטקובר** ואשתו הציירת **ג'ניפר בר־לב**, השחקן **שרגא הרפז**, השחקנית **אופליה שטראל** והזמרת **מרגלית אנקורי**.

החבורה ישבה מסביב לשולחן אחד והקישה כוסות יין. אחרי כמה כוסות, עלה קראוס לבימה הקטנה של הפאב, ופצח בשיר יחד עם הזמר **אפרים שמיר** שהופיע שם באותו ערב. בטוב על ליבו אמר שמוליק על שמיר: „הבחור הזה, יש לו צורה של קוף, אבל הוא מוכשר מאוד. אילו היתה לו הצורה של שמוליק קראוס, הוא היה כוכב."

אחרי ההופעה התפזרו כל החוגגים והחוגג הראשי אישר בשעה 3 בלילה, שהגיע הזמן להרדים את כולם בשיר־הערש הבובה זהבה.

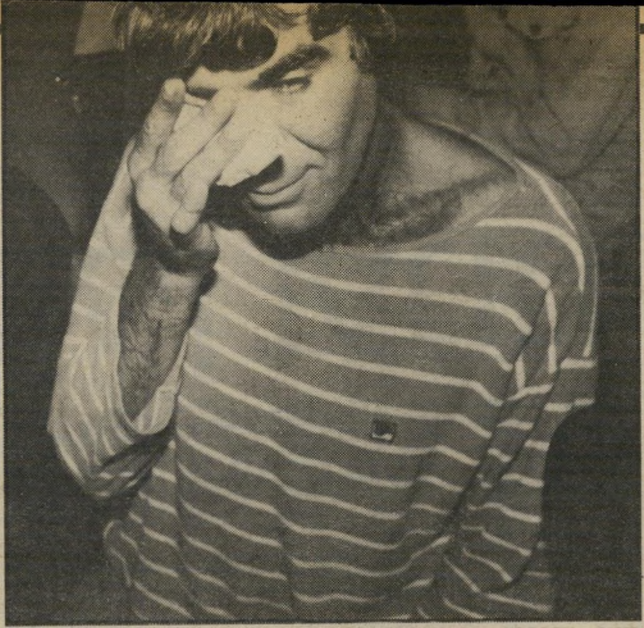

נא בעין אחרי ההופעה בצוותא הופיע הזמר שמוליק קראוס בפאב שמיים. הקהל במקום התרגש מכך שקראוס הופיע עם אפרים שמיר. העיר אחד הנוכחים: „זהו מעמד היסטורי".

אופי חזק חברתו של הזמר שמוליק קראוס, פטרישיה, ישבה כל הערב מאחרי הקלעים ועודדה אותו. פטרישיה מנהלת חנות בגדים מיובאים. משמאל: השחקנית אופליה שטראל, השייכת לחבורה הנפגשת בכסית. כאן נראות השתיים כשהן משוחחות בלבביות רבה.

תפוח בפה הזמר שלמה ארצי נוגס בתפוח בהפסקה כשלידו אשתו. בשבת, בתוכנית הרדיו, השמיע שלמה ארצי חלק מהשירים ששר קראוס בצוותא, ושיבח את המופע.

אחוות ציירים הצייר אורי ליפשיץ, שהוא חברו של קראוס בא להאזין ולראות את חברו המופיע. לידו הציירת ג'ניפר בר־לב, אשתו של הגרפיקאי דוד טרטקובר.

ציפי מנשה

שולחן הכבוד, יחד עם הדיפלומטים
או בבגדים שחורים: ישראלה לבשה
דפנה באה בשימלה, תוצרת פאריס.

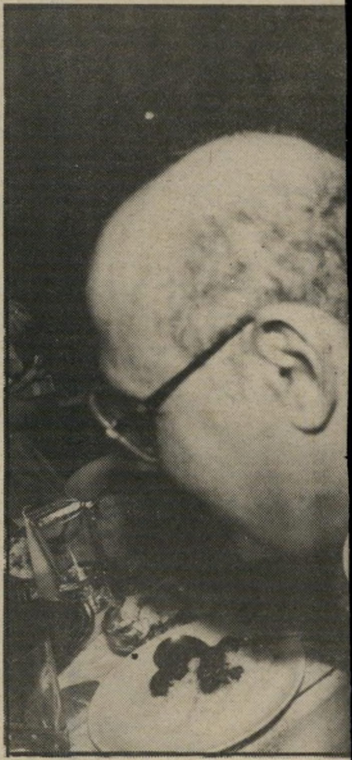

ו בצינעה את שימחה לשלום. הם נהנו
שו להם, ובילו בשיחה. הערב נפתח
שהשמיעה תיזמורת מיפו וזמר מחולון.

בכניסה לפאב ניצבו שני דגלים־זה לצד זה: דגל־ישראל בצד ימין ודגל־מצריים משמאל. בלונים מנו־פחים בצבעי כחול־לבן נקשרו לתיק־רה, וחלה ענקית הונחה על השולחן בכניסה, לידה הונחה עוגת מרציפן ורודה, שקושטה במילים „שלום" בעברית, ערבית ואנגלית.

פאב המיסבאה הפך את עורו. לא היו שם המבקרים הרגילים, אלא מוזמנים שבאו לחגוג את מלאת חמש שנים לשלום בין העמים. בין האורחים היו דיפלומטים מצרים, ח"כים ישראלים ומוזמנים אחרים המקיימים קשרים הדוקים עם הדיפלומטים המצרים.

עם כל הרצון הטוב של המארחים, תסרה באותו אירוע נוכחותו של מישהו מהאישים שהיה קשור לחתימה על חוזה־השלום. החלק המוצלח ביותר היה התפריט המצרי־ישראלי, שלפחות בו הצליחו להפגיש את שתי התרבויות בתישלובת שהתקבלה בהנאה רבה על־ידי האורחים משתי המדינות.

ז'קלין וענונו תטוס ל-LAS VEGAS

כן! הגב' ז'קלין וענונו בעלת סלון "ז'קלין" בנוה אביבים, ת"א השתתפה במבצע טריו 5 — קולסטון 2000 של "וולה" ובהגרלה השניה שהתקיימה ביום 24 בנובמבר 1983, זכתה בפרס הראשון — כרטיס טיסה לאליפות העולמית ה־20 לתסרוקות ולתערוכה המקצועית הבינלאומית בלאס־וגאס (ארה"ב) שתתקיים בחודש ספטמבר 1984.

שמות הזוכים בחבילות שי — מבצע טריו 5:

אבוקסיס דוד, נהריה; ביטון קלודין, אשדוד; בלוק פנינה, גבעת חיים; בן נון עליזה, אשדוד; בן־שלוש חפצי, כפר סבא; בר־גיל ויולה, חולון; גולדמן איטה, גבעתיים; גונן אסתר, אזור; גרנות שושנה, ר"ג; רדו שושנה, עפולה; דינס פני, נאות מרדכי; זריהן מימי, חצור הגלילית; טובול יפעת, באר־שבע; טליאס מלכה, רחובות; ישראלי חנה, מעלות; לוי חנה, קיבוץ הגושרים; מונטלון לוטי, ירושלים; מוריה שלומית, קיבוץ שפיים; מספרת מירנה, אילת; מספרת נאוה, אבן יהודה; מרקוביץ שרה, משמר השרון; סיטון יעקב, ירושלים; סלון אביבה, גבעתיים; סלון אורי, הרצליה; סלון אידה, רמאללה; סלון אליזה, ירושלים; סלון ביוטי, ירושלים; סלון דוד, רחובות; סלון המלאכים, ירושלים; סלון המרכז ירושלים; סלון הנרי, ירושלים; סלון ורורומי, ת"א; סלון טרזה, ירושלים; סלון יהודית, ערד; סלון מלי, ר"ג; סלון נינט, ת"א; סלון נעמי, ירושלים; סלון עדינה, כרכור; סלון עזרא, ירושלים; סלון פני, באר־שבע; סלון רותי, ראשל"צ; סלון קליאופטרה, באר־שבע; עבדה יעקב, נס ציונה; פריסלי שושנה, חיפה; ציגלאוב אברהם, בת־ים; צרפתי שמחה, קיבוץ שדות־ים; קמיר יאיר, פתח־תקוה; רגב מרים, קיבוץ שמיר; שרבל רשיד, חיפה; שרו שולה, עפולה עלית.

הזכיות יחולקו לזוכים באמצעות הסוכנים.

ספרי ישראל!

מועד ההגרלה הבאה של מבצע טריו 5: ה־ 8 בינואר 1984

פרס ראשון: טיסה ללאס וגאס. פרסים נוספים: 50 קטלוגים של אפנת שיער מלונדון, בשווי 3000 שקל.

תנאי ההשתתפות במבצע "טריו 5 — קולסטון 2000"

א. מלא את כל הפרטים בתלוש ההשתתפות. **ב.** צרף 5 אריזות ריקות של "טריו־קולסטון 2000" (לנוחיותכם — אין צורך לשלוח את כל הקופסה. אפשר לשלוח רק את ה"לשון" העליונה של הקופסה שעליה מודפס המספר של הצבע) **ג.** שלח את האריזות (או ה"לשונות" של הקופסאות) יחד עם התלוש, לת.ד. 1365 ירושלים, מיקוד 91013.

ההשתתפות אינה מוגבלת, כל אחד יכול להשתתף פעמים רבות — וכל המרבה מגדיל את סכוייו.

תלושי השתתפות נוספים ניתן לקבל אצל כל הסוכנים והסיטונאים

פרטים לגבי הטיסה ללאס וגאס עם קבוצת "וולה", ניתן לקבל במחלקת ההדרכה של "וולה" ת.ד. 1365, ירושלים, מיקוד 91013, או בטלפון: 02-852131 (לבקש מחלקת ההדרכה)

WELLA
יד־ביד עם סַפָּרֵי ישראל

תלוש השתתפות במבצע "טריו 5 – קולסטון 2000"

לכב' חברת "אינטרקוסמא־וולה" בע"מ
ת.ד. 1365 ירושלים, מיקוד 91013

רצ"ב 5 אריזות טריו להבטחת השתתפותי בהגרלה.

שם הסוכן: ____________
שם הסלון: ____________ טלפונים: ____________
שמי: ____________
כתובתי: ____________ מיקוד: ____________

נשיקת פרידה

כשהתפטר **עמיקם שפירא** מרצונו מתפקידו כדובר עיריית תל־אביב, כדי לעבוד במישרד־החקלאות, נשק לו צ׳יץ׳ נשיקת־פרידה.

יש נשיקות ויש נשיקות. הנשיקה של צ׳יץ׳ היתה שווה 4.5 מליון לירות, וזאת כשהאינפלציה רק יצאה מחיתוליה.

עמיקם שפירא
כמה תקבל האשה?

כולם רצו להיות חברים שלו אחרי נשיקה זאת, ויותר מכל גרושתו. מאז שזכה הנער בבוכטה אין היא מניחה לו לרגע, והסיכוי שתותיר לו משהו קלוש.

עכשיו מנסים חבריו לסדר לו עוד כמה שנים טובות אצל צ׳יץ׳, ואולי עוד נשיקת־פרידה.

נחשו מי תומכת?

על כל העולם

באה מנוחה ליגע

עשו טובה לאשפים של הילטון בתל־אביב, פלאז׳ה בירושלים ודן בקיסריה. אל תזכירו להם בחודש־חודשיים הקרובים את סידרת שבע־הברכות שנערכה במלונות הללו במשך כל השבוע שאחרי חתונת החתונות של המדינה.

מי רוצה להיכנס לעורם, כשהם צריכים להכין סעודה דשנה ליותר ממאה סועדים כל ערב, לא לחזור על אותו התפריט פעמיים ולהמשיך ולשלוח תיקרובת לשולחנות עד השעות הקטנות של הלילה — ולבסוף להסתפק בטיפ צר וקצר, שלא כיסה את כולם, תרומתם של המחותנים האמריקאיים בלבד?

בסך־הכל הגישו האשפים השונים כ־4000 ארוחות, ואף אחת מהסעודות לא הסתיימה ללא שירים וריקודים כמעט עד לפני עלות־השחר.

על התלבושות של הנשים, שהוחלפו מדי ערב בערב, אולי אכתוב פעם ספר. מה הפלאשגידעון אוברזון בלבד הכין 80 תילבושות, וזאת נוסף על תילבושות שהובאו מחו״ל?

לסעודה שהיקצו לירושלים, דאגו לקשט את השולחן באזרח מס׳ 1 של המדינה, **חיים הרצוג**, נשיא המדינה, ורעייתו.

מה עוד?

זהו. וקצת קילוגרמים מיותרים על האורחים והמארחים.

אגב, הכלה, לוחשים לי — הורידה בריאטה חריפה לא קילוגרמים, אלא סטונים ממישקלה. כל סטון — ששה קילוגרמים. האם הורידה לפחות שלושה סטון, והשתתפה בערב־החתונה ובעוד שש סעודות של האשפים, עשו חשבון כמה נותר בסוף. ועוד אגב קטן: החתן חתיך לא נורמלי!

ומה עוד?

שכחתי לספר לכם על מטה־הפעולה. חדר־המילחמה שכן בחדר־הישיבות הפרטי של **אברהם שפירא** בביתו בתל־אביב. יש בית ויש בית. אצלי חדר־הישיבות קטן, אולי מטר מרובע. אצל ר׳ אברום פי מאה. משם יצאו שליחים כהולים ופקודות־ביצוע לכל אירועי המיבצע.

על 100 מטרים רבועים סיפרתי, אבל יש עוד כמה, המשתרעים על ארבע קומות. במרתף מיקלט כמעט־גרעיני, לידו מיקווה־טהרה למהדרין, שיכול להכין איזה ששה אברכים.

בקומת־הקרקע, נוסף על חדרי־ישיבות, יש שלושה מטבחים: אחד חלבי, אחד בשרי, ואחד נועד לפסח בלבד.

ומה עוד?

זהו, מלבד שישה חדרי־שינה ואמבטיות, חדרי מגורים ואירוח.

אה, שכחתי את המעלית המשרתת את יושבי הבית.

אין דבר, אני ארד ברגל.

מרים שפירא־ברוקר
פחות שלושה סטון

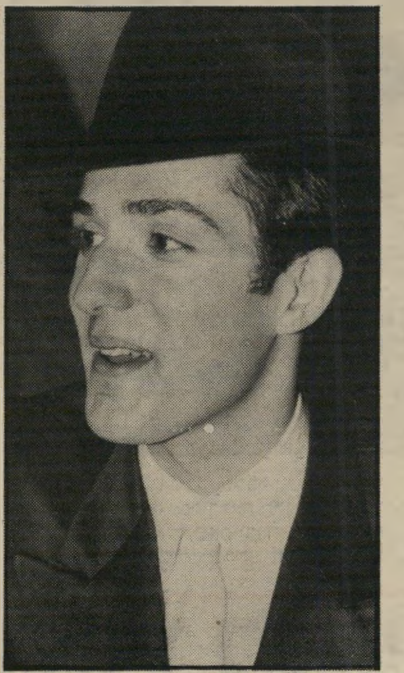

יהושע אליעזר ברוקר
חתיך לא נורמלי

באהבה ובמילחמה הכל כשר

המאבק בין **אלי טמיר ואנבל**, אשתו־בנפרד, לא ירד עתה מכותרות העיתונים, עד שתגיע המילחמה הסבוכה הזאת לקיצה.

בהיסטוריה הקצרה שלי בסיקור ליכלוכים, ראיתי כל מיני מילחמות, יותר נקיות ופחות נקיות, אך יש דברים שאינני מבינה את פישרם. אולי תעזרו לי אתם.

גם אתם וגם אני מכירים את **אילנית** לא מאתמול, והשירים, והעיניים, וגומות־החן, והשיער הבלונדי המתנפנף גרמו לכולם שתהיה לנו פינה חמה בלב שמורה בשבילה. יש סיטואציות שאינני יכולה לקשור אותן עם התדמית של אילנית. פשוט לא יכולה, עד שבאה האמת וטופחת על פני כולם.

כבר היו פרידות במישפחות אחרות, ונעשו דברים כבר יותר גרועים, אך בין בני־הזוג עצמם. את בני הזוג החדשים ניסו שלא לשרבב לסיפור.

במיקרה שלנו, אילנית נוטלת חלק פעיל במילחמה. בגלל צו בית־הדין אינני יכולה לספר את כל אשר כדאי וצריך לספר, אך יש וצריך לספר על היתר.

אילנית מתנכלת לעבודתה של אנבל כדוגמנית. בשני מיקרים, לפחות, הודיעה אילנית למארגני־מופעים שאם תופיע אנבל כדוגמנית במופע, תימנע היא מלהופיע.

המיקרה הראשון היה בתצו[illegible] שנערכה במשכית, המיקרה השני במופע שנערך במלון דן־אכדיה. בשניהם בוטלה הופעתה של אנבל, כי המארגנים לא יכלו לעמוד בלחץ, וויתרו לאילנית. מה רוצה אילנית להשיג?

אנאבל טמיר
או היא או אני

סכנה — בונים!

לפני שתגרמו לספור אלף, נוסעת **ירדן לווינסון** לארצות־הברית להתחרות על תואר „הנערה היפה ביותר בעולם״. ולפני שתגמרו לספור אלפיים, היא חוזרת עם התואר — אם תיבחר, תהיה ירדן הראשונה שתזכה בתואר בתחרות חדשה זו, למרות שצלקת קשתית מקשטת את לחיה השמאלית. הצלקת נגרמה כשהיתה בת 9. ליד ביתם בירושלים נבנה בניין חדש, ופועל בניין, שנשא על כתפו חבילת ברזלי־בניין, פגע בלחיה בקצהו של אחד הברזלים. אבא של ירדן, פרופסור במחלקת־העיניים של בית־החולים הדסה בעין־כרם, לא לקח את הילדה לעזרה ראשונה. הוא מיהר איתה מייד לאחד החירורגים הטובים, וזה עשה עבודת־שיפוץ נהדרת, ומהפצע המכוער נותרה צלקת קטנה, המוסיפה בצורה מוזרה ליופיה של ירדן. רפי שאולי טוען שלולא הצלקת, לא היה מסתכל בכלל לעברה.

לעבודתה כדוגמנית־צילום אין הצלקת מפריעה. בעזרת קצת איפור אפשר להעלימה, או שאפשר לצלם מזוויות־צילום שבהם אינה נראית.

התחרות תתקיים בתחילת ינואר, ואני שולחת כמה דולארים לניו־יורק. כשיערכו הימורים (ותמיד נערכים כאלו) אני רוצה להמר על ירדן. מישהו חושב אחרת?

ירדן לווינסון
חתך בפנים

קרן נאמנות ב־10 $

תסלחו לי שאני מפריעה לכם באמצע הקריאה, אבל אני פשוט לא יכולה להתאפק. רק לפני שבוע שמעתי מחברים על מקום חדש ברחוב אבן־גבירול 15, שהוא חדר גדול המחולק לשתי קומות. קומה ב׳ מיסעדה עם חמישה שולחנות וקומה א׳ בית־מימכר תענוגות.

קודם עליתי לקומה ב׳ לאכול משהו, כדי לא לדווח לכם דיווחים על בטן ריקה. אני לא יודעת מה אתם מזמינים במקום שיש בו המנות הכי מפורסמות בעולם. אני תיכף מזמינה חתיכת דג סלמון מאודה ועל ידו סלט מלפפונים ברוטב משגע. אחרי שאוכלים את זה, בתוספת לחמניות חמות וחמאה, ושותים כוס מיץ עגבניות מתובל, כבר אין חשק לנסות שום דבר אחר, כי הבחירה שלי היתה כל־כך טובה ולמה לי (אולי) לקלקל את הטעם? כששאלו אם אני רוצה מנה אחרונה, אמרתי באלגנטיות שבשום אופן לא. בגלל הסיבה הזו, אכלתי רק 6 סוכריות שוקולד, כאלה מעשה־בית, שאני לא זוכרת את השם שלהן, אבל את הטעם אני זוכרת יפה מאוד.

כהרגלי ביקשתי לראות את בעל־המקום או את הטבח, כדי להגיד לו כמה מילים חמות. באה בחורה צעירה ויפה, עם מיבטא אמריקאי כבד, ששמה קרן והיא עולה חדשה. מישהו הציג אותי בפניה ואמר לה שאני מהעיתון. לתדהמתי, ביקשה ממני קרן לא לכתוב שום דבר על המיסעדה שלה, כי כבר אין לה מקום לאף אחד נוסף. אחר־כך ירדנו לקומה א׳, שכאמור היא חנות (שניראית כמו בית־מרקחת) לכל מיני

רוטבים ושמנים וחומץ מתובל וגם למנות שאפשר לקנות בשביל לקחת הביתה. היה מונח שם פאטה כפרי, דג סלמון מאודה, סלט שרימפס, מוס דגים, קישים למיניהם, עוגות ועוד כל מיני דברים שאחד נראה יותר טוב מהשני.

קרן הסבירה לי, שאם יש לי בבית מסיבה לכמה חברים ואין לי זמן או חשק או ידע לעשות להם ארוחה טובה, אני פשוט יכולה לטלפן אליה ולהזמין. הם כבר יביאו את הכל בשעה היעודה וגם יסבירו לי איך לחמם, עם מה להגיש ואיך לאכול. הנה ארוחה לדוגמה, לארבעה סועדים:

מנה ראשונה – פיטריות ממולאות בתרד, גבינה ושקדים.

מנה עיקרית – חצי קורניש (עוף קטנטן) במרינדה סינית.

תוספות – אורז פילאף (עם תוספת של רוטבים ותבלינים), סלט חסה בשקדים או במשהו אחר.

מנה אחרונה – עוגת שוקולד אמריקאנית או כל עוגה אחרת.

כל זה ביחד, לארבעה אנשים – 40 דולר. כלומר 10 דולר לארוחה לאיש אחד. לי זה נראה זול, אבל העניין הוא שזה נראה זול גם לאנשים אחרים, שאמרו את זה לקרן והיא הבטיחה להעלות את המחירים. אולי תיגשו לשם לראות אם היא באמת העלתה?

בתמונה אתם רואים את קרן עומדת במיטבח המיסעדה, כאשר מבעד לדלת הפתוחה אפשר לראות את גינת התבלינים שהיא עשתה לצרכיה האישיים.

אבולו

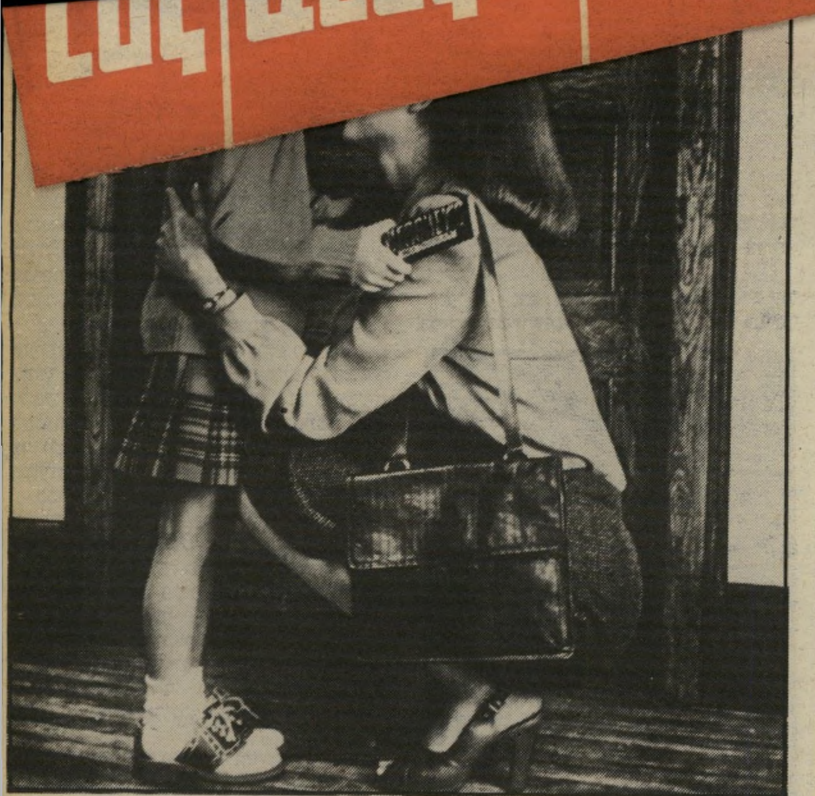

זה ממש שווה זהב, הפטנט הזה שאני הולכת עכשיו להסיר ממנו את מעטה הסודיות. אבל לפני הכל, יש לי שאלה. למשל, אם קמתם ב־7 בבוקר, התחלתם להכין ארוחת־בוקר לילדים, וגם סנדוויצ׳ים לבית־הספר כמובן, הילדים מתלבשים באיטיות של צב חולה, המים של השוקו עוד לא רותחים, השעה כבר 7.10 וכל הזמן צריך לזכור ששני הילדים צריכים לעזוב את הבית בשבע וחצי, כדי לא לאחר לבית־הספר. פיתאום, כשאתם באמצע מריחת הסנדוויץ׳ האחרון, אומר לכם הילד שהוא לא יכול לשרוך את השרוכים של הנעליים, כי התפורר הקצה של השרוך ואי־אפשר להכניס אותו לחור.

נו, מה עושים? אני צורחת. יורקת על קצה השרוך, מסובבת אותו באצבעות, כדי להקטין אותו. כלום. מסרב להתכווץ. באותו זמן הילד הממוצע, יש לו בדיוק חשק להגיד „נו, אני רואה שגם לך זה לא מצליח." אל תפליקו לו סטירה. חבל על הילד, הוא בסך־הכל תוצר של החינוך ושל הגנים שלכם.

טוב, נעזוב חינוך. מה עשיתי בעניין השרוכים? קשרתי לו את הנעל באמצע, לפני החור האחרון ושלחתי אותו לבית־הספר כמו הנשיא של השלומפרים בעולם.

כשהוא הלך, התיישבתי לנוח מעמל יומי, בדיוק אז מצלצל הטלפון וחברתי אלונה על הקו, בענייני שיחת־סימפטיה. למי יש כוח לשיחות כאלה? אני הרי עצבנית, וישר אני צועקת עליה. היא שואלת אם השתגעתי לגמרי, ואני מספרת לה את הסיפור על השרוכים וכמה קשה לי בחיים ובכלל.

„קחי את השרוך," היא אומרת לי, „גיזרי במיספרים את הקצה המתפורר שלו ולפני סביבו שני סיבובים בנייר סלוטייפ. הנייר מכווץ את השרוך ומקשה אותו ואז אין לך יותר שום בעיה בעולם, לפחות למשך שבועיים־שלושה. אחרי שבועיים־שלושה אפשר ללפף שוב חתיכת סלוטייפ, הילד יהיה מסודר ואת תרגישי שפתרת את בעיות העולם (אלה שאת יכולה, כמובן)." מה אגיד לכם? מי שיש לו חברות, לא צריך אפילו שיהיה לו שכל.

אגב, אלונה ביקשה שלא תפנו אליה ישירות. את כל הרעיונות המבריקים שלה היא תעביר לכם באמצעותי.

הקץ לנאיביות של הילדים

ספר חדש לילדים שיצא בהוצאת מסדה, ואשר לי כבן־אדם אוהב חיות (גם על שתיים), אין אפשרות להתעלם ממנו, הוא סיפרו של ד"ר יקותיאל שרעבי אני מגדל חיות.

לרוב הבתים של האנשים הנורמלים, בגיל בינוני (מלבד הייקים), הגיעו בעלי־החיים בגלל הילדים. אף בן־אדם, שהגיע למשל לגיל 31 בלי בעל־חיים בבית, לא ישתגע פיתאום יום אחד, וייכנס לחנות־חיות, כדי לצאת משם עם חתול. האנשים בני ה־31 פשוט לא נזהרים, ונולדים להם ילדים. תוך תקופת זמן קצרה יחסית, מגיע הילד/ילדה לגיל 4, ובלי לשים לב, הבית מתחיל להתמלא בסוגים שונים של בעלי־חיים כמו צבים, דגים קטנים, אוגרים, אפרוחים, ציפורים וכו׳. אחרי שכל אלה מתים תמיד איכשהו, מגיע

בסוף חתול או כלב. אולי זה מפני שכלבים וחתולים הם יצורים עם סף כאב וסבל גבוהים מאוד, והם יכולים לחיות בבית שיש בו ילדים.

בכל בית כזה, אחרי שבעל־חיים מסויים מת, יש צעקות רמות. אם שמים אוזן ומקשיבים, תמיד אפשר לשמוע את האמא צועקת: „אני לא רוצה לשמוע יותר אף פעם על שום חיה בבית שלי." האבא בדרך־כלל, לאות הזדהות עם האמא, אומר בקול בריטון משכנע: „תמיד, הרי, כל העבודה נופלת על אמא ואתם לא עוזרים בכלל לטפל בחיות שלכם." אז נשמע קולם של הילדים, שאומרים במתיקות שטנית: „אנחנו הרי קטנים ועוד לא יודעים לטפל בחיות."

הספר הזה בא לדפוק את הילדים הקטנים „שהרי לא יודעים". נמאס לנו מהנאיביות המעושה שלכם, ולכן אנחנו המצאנו את ד"ר שרעבי, כדי שיכתוב ספר מיוחד לילדים
יסביר הכל. איך בוחרים חיה, איך מטפל
צריך להכין לה, מתי לקחת א
סדר „לא יודע".

הקפה הטוב ביותר בעיר

הנה מיכתב שהשאירה לי חברתי למערכת, שרית ישי. מפני שיש בו עניין ציבורי, אני מביאה אותו כלשונו, ותדעו לכם שאני אף פעם לא מסתירה מכם את הדברים הטובים.

שלום דניאלה

מה יש להגיד, קרעת את המוזג. ואת יודעת מה? מגיע להם. גם אני אכלתי אותה באותה מיסעדה בדיוק כמוך. אלא שלאכילה שלי היו תוצאות לוואי, שהצריכו ביקור דחוף אצל רופא וטיפול מדוקדק במערכת־העיכול שהשתבשה עקב אותו ביקור בהמוזג.

אבל לא הכל שחור דניאלה, עדיין יש מקומות בעיר הזו שראויים לכמה מילים טובות. אחד המקומות האלו הוא קפה עוגתי שברחוב יהודה הנשיא, ולא איכפת לי לספר לכל העולם כמה המקום הזה הוא עלא־כיפאק ולא רק בגלל העובדה שאני מבקרת בו רק פעמיים בשבוע ובשעות שהן בדרך־כלל שעות העומס.

אז מה כל־כך כף בעוגתי? קודם כל, הקפה. לדעתי, יש בבית־הקפה הקטן והצנוע הזה — הקפה הטוב ביותר בעיר. אני ממש מתגעגעת לקפה של עוגתי. לא יודעת מה הופך קפה סתם לקפה טעים במיוחד. הבעלים לא מוכנים לגלות את הפטנט. חוץ מזה, למי שמרגיש יתום, נותן הקפה הרגשה של בית. למה? בגלל אסתר, שהיא גם בארמנית וגם מלצרית וגם אופה את העוגות בעצמה וגם רושמת כשאין כסף בכיס. וכמה מקומות את מכירה, דניאלה, שמוכנים בימים טרופים אלו לרשום לך על החשבון? אפילו במכולת מעקמים את הפרצוף. העוגות של עוגתי הם מאפה־בית. יש שם שטרודל לאשכנזים ובורקאס לספרדים ויש שם עוגות רולדה עם קצפת וסאברינות עם טונות של קלוריות וסוכר. במקום הזה יש אוכלוסיה קבועה שמגיעה בבוקר כדי לשתות את הקפה הראשון, אוכלוסיה קבועה המביאה את הילדות לשיעור באלט בסטודיו הסמוך ואוכלוסיה קבועה של חבר׳ה שגרים בסביבה. נדמה לי שחברי הטוב פיצ׳ו בן־צור, שהוא בוגר בתי־קפה ידוע, הגדיר את עוגתי בצורה הטובה ביותר. הוא אמר לי, אחרי שהזמנתי אותו לבלות איתי שם שעה שקטה אחרי־הצהריים, שהמקום נותן הרגשה נקיה. ובאמת יש איזו שלווה הנסוכה על המקום הנמצא בליבו של רחוב ראשי ועוד דבר ו„לא פחות חשוב": המחירים. בעוגתי כנראה לא שמעו על האינפלציה ועל העלאת מחירים. אפשר לשבת שם על קפה ועוגה ולצאת בנזק של מכסימום 120 שקל. ואל תעשי לי פרצוף כזה שאת לא מאמינה, לכי והיווכחי בעצמך.

אז להתראות בעוגתי.

אין סיפור

המרגלים שלי חזרו חיוורים כמו ממחלה, דורשים תוספת־שכר. הבטחתי. הם אומרים שיבקרו בשארם־אל־שייח', שיתפסו קצת שמש חמה ומלטפת, יראו קצת שחיתות ישראלית על ספינת־האהבה.

הבוקר הכינו דוח:

רוחקה שלום,

בני אמדורסקי, שצריך היה לבדר את הנוסעים, לא כל־כך הלך לו. הוא ניהל מילחמה נגד הוויסקי באוניה. הוויסקי ניצח.

היו כמה צפוניים (פריירים), שהתפשטו בזוגות והחליפו בגדים כשהם עטופים בסדין. הפרס — כרטיס זוגי להפלגה נוספת. למה לא שאלו את ציונה לפני שהתפשטו? היתה מסדרת להם עליה

דפנה, בועז וגברי בנאי
מסביב לבינגו

טסנו ביום החמישי, אר־קיי, בסדר, אין מה לדווח. ישנו במלון. ככה־ככה. בערב ארוחה בסדר. הלכנו לישון. בבוקר קמנו, אכלנו, וארזנו את הפקל.

עלינו על הספינה, לא מי־יודע־מה. עלו איתנו עוד מאה. אחת, שקוראים לה **ציונה**, חיפשה פריירים על החוף ובמלונות כדי למלא את הספינה. חזרה. באילת אין פריירים.

הפלגנו. שמיים מעוננים. הבטחת לנו שמש, אסור לשים גרוש על המילה שלך.

התחלנו לעקוב אחרי המפליגים, גם הם כנראה מאילת, אף אחד לא פרייר, כל אחד מזדהה בשם בדוי, כל אחד מפחד מהצל של עצמו.

אנשים חשובים? בקושי יד אחת. סגן מפקד בחיל־הים במיל', **סמק ינאי** ואשתו, שהיה מתגנב לקאזינו בבוקר, כשכולם ישנים. עורך־הדין **חיים עדיני**, שבא עם בנו בן ה־18, **אלון**, לא כדי להמר, חלילה. סיפרו לנו שהוא היועץ המישפטי של חברת־הספנות.

בעל מילק־בר ואשתו מירושלים, עם ילדה קטנה (25), שהפסידה 250 דולר. שני זוגות מעורבים, כלומר נשואים עם גרושות או רווקות, שחשבו שאף אחד לא יודע.

בדרן־מצחיקן, שהוא גם גשש, בשם **גברי בנאי**,

ואשתו **דפנה** עם שלושה ילדים. הצעיר שלהם (בלונדי). הגדולים שלו ושל הראשונה שלו (לא בלונדיים). הילדים השתלטו על מישחק הבינגו. איזה נוער!

סמק ינאי
לפני כולם

לאוניה חינם ואולי נשיקת־תודה, בונוס.

בשארם לא נתנו לנו לרדת, ואת הבטחת לנו. פנינו לקפטן והתלוננו עליך. אמר שנפנה לעורך.

יותר לא תעבדו עלינו, יורדים להתיישב באילת.

מ.א.

לידיה ויוסף שטייגר
מזל טוב לסבתא וסבא

דגים מבושמים

במקום לרוץ לחנות בפינה, ולשלוח זר־פרחים לסבא מאושר, אני מתיישבת ליד השולחן, כותבת כמה מילים, משגרת אלפי ברכות, והעניין סגור. זה יותר זול, והאפקט יותר גדול. תנסו גם אתם.

ובכן, **ללידיה ויוסף שטיינר**, מנכ"ל רבלון בישראל, אלפי ברכות ואיחולים להולדת הנכדה, **היילי**. כבר שבוע חלף מלידתה, ומזהירים אותי, שעלי לשריין מקום במדור בעוד 15 או 16 שנים קצרות, כי הגברת כבר עכשיו חתיכה כמו האמא.

על יופייה של האמא אין מחלוקת. בתל־אביב קוראים לה **רונית** היפה, ושטיינר ולידיה מסכימים. יחד עם ההורים נדדה ברחבי העולם. אבא שלה ניהל תחילה את עיסקי הלנה רובינשטיין בארץ. מכאן נשלח לנהלם ביפאן הרחוקה, ומשם לארצות־הברית. ארצה חזר כמנהל החברה המתחרה דווקא, רבלון. רונית (30) אספה קצת סופיסטיקציה בנדודים, אבל...

אבל תחת לבחור באחד מנערי־הזוהר מסביב, הנערה בחרה בגוטה סבאג, יורש למישפחת מוכרי־הדגים, שחנותם פל־דג שימשה מקום עליה לרגל לבעלות־הבית של צפון תל־אביב. אחרי שלוש שנים של חיים משותפים, בלי התערבות הרבנות, פיתח גם גוטה (33) סופיסטיקציה. עכשיו הוא מנסה להפוך את החנות לבוטיק, בוטיק־דגים.

והריח? לא נורא. כשיש הבשמים של שטיינר, מי יכול להריח?

אשה חמה

מי האשה החמה ביותר בעיר? פה אחד: **ברוריה צוורן**. מאז שסגרה עניין עם המאהב האחרון, מתוך דיכדוך־נפש זמני, ועשתה סדרים חדשים בדירתו וברחוב למטה, המותק לא יורדת אצלי מהמדור.

עד היום עוד הכנסתי לה פה צביטה ושם סריטה, ולא חשוב על מה. מעכשיו אני חברה שלה, ומי שינסה לסכסך יגמור אצלי בפוד־פרוססור.

כשתשמעו למה, גם אתן תרצינה. לנחמדה הזאת יש אולי 15 מעילי־פרווה. אחד או שניים יותר, אחד או שניים פחות.

ואני רוצה לראות שלא תשאיל לי בשבוע הבא, לקונצרט, את הברייט־שוונץ הארוך שלה.

ברוריה צוורן
מה תתני לי?

משהו־משהו. ולבר־מיצווה ביום השני את הלאופרד (נמר) הארוך. שייצאו העיניים לכל העולם. ובעוד שבועיים אולי אקפוץ ללונדון, ושם קור־כלבים. מה יקרה לה עם תשאיל לי את המינק השחור הארוך? או המינק הבז', המונח אצלה בארון כבר 15 שנה, והיא עוד לא נגעה בו?

והשיכמיה הלבנה? והז'קטים? והשועלים? והזאבים?

אגב זאבים: הזאבים לא זזים מהדלת שלה. פלא? עם חימום כזה בחורף!

איך עליתי על הפרוות? לא קשה במיוחד. בשבועיים האחרונים הופיעה המיידלה כל פעם בפרווה אחרת. אפשר להשתגע! מה יש לה שאין לי?

היה ואיננו עוד

שנתיים ניהלו **ישראלה שטיר**, הבלונדית המפוצצת, ו**חיים** („הייני") **גהל**, גם הוא מפוצץ, רומן שהתפוצץ.

ישראלה חיה בנפרד מבעלה, **דובי**, השותף שלה לצוות שטיר, חברה העוסקת באירגון תערוכות ויריד. שרית ישי הגדירה אותה בהעולם הזה כסו־אלן במהדורה ישראלית: תמיד מטופחת, תמיד זוהרת, תמיד טיפ־טופ.

הייני היה נשוי לשוודית, והשוודיות — כל העולם יודע — אף הן פצצות. עם הפצצה ההיא התגורר בסטוקהולם הרחוקה והקרה. בינתיים תפס אחיו הקטן **זורח גהל**, את רסן ניהול העסק הכמעט־מישפחתי שלהם, דובק.

בוס־בום־בום.

אחד לישראלה, אחד להייני ואחד לרומז.

ישראלה שטיר
בום־בום־בום

נמר של נייר

יורם קניוק במיטבו ★ משחיתויות המוסיקה הישראלית ★ על „וזיוזים" וגראפומנית ★ נערה שחורה עם חטטים ★ על לסבית והאיש שהפציץ את דרזדן ★ איך עובר הכסף

מקור

יותר מסיפוריו

יורם קניוק הוא מחבר בלא אישיות ספרותית. בכל אחד מספריו אפשר להבחין בעיקבותיו של ספר שהשפיע עליו במהלך כתיבתו. לשון כתיבתו הספרותית חסרה לוגיקה יצירתית או שליטה לשונית מיבנית.

החודש ראה אור ספר שונה של יורם קניוק.

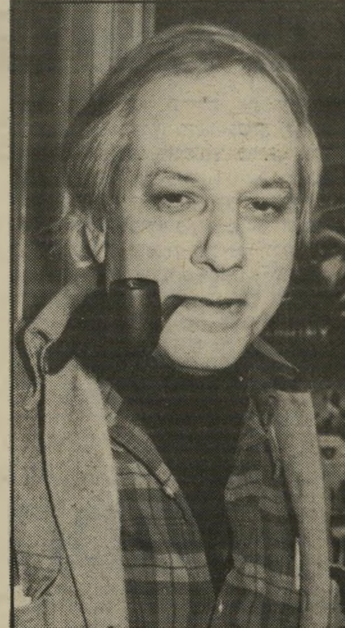

עיתונאי קניוק
פיענות חידתו

זהו קובץ של רשימותיו וסיפוריו, שראו אור בשנים האחרונות במעריב. רשימות וסיפורים אלה שהופיעו תחת הכותרת כמו סיפורים(*), הם מיטב כתיבתו של קניוק.

אם את רומני־הנהר של קניוק מאפיין יפיוף אוטוביוגרפי (סוס עץ), החסר את מימד־העומק האמיתי, הרי שבכמו סיפורים קיים המימד האמין הזה. הגורם האוטוביוגרפי בכמו סיפורים עובר כחוט השני, מעמוד לעמוד, והפעם בלשון קצובה, ערוכה וקפדנית, כנדרש במתכונת הסיפור הקצר.

בסיפור הראשון איש חסיד היה בטלפון, מתאר קניוק את רגלו שנפגעה בתש"ח, את דרכו מפאריס לבית־החולים הר סיני בניו־יורק, וכיצד אדם מיסתורי מימן את הניתוח וליווה את קניוק לאורך כל חייו, עד שאותו אלמוני נפטר.

ישנם בכמו סיפורים סיפורים טובים, בינוניים וגרועים. לכן מוטב לעסוק בטובים. בסיפור מכונית במידבר מואב מביא קניוק את סיפורו של ישראלי נודד ואיש־חלומות, בן לדור־תש"ח, שטרם מצא מחר כלשהו, ונודד במדבריות אמריקה, דרום־אמריקה והעולם, תוך חלומות לשבור את נוסחת־הקסמים של כספת התבל ולהתעשר. תחת הכותרת סיפור על מרגלת מובא דיוקנה המשורטט של **מרי פראנסיס הייגן**, שנתפשה בראשית שנות החמישים בריגול בישראל ונדונה למאסר. קניוק מספר על פגישותיו עימה בניו־יורק, תוך שהוא שומר על מיפלסי אמינות תיאורית.

הגבול בין דמיון והזייה בסיפוריו האוטוביוגרפיים של קניוק הוא דק וכמעט בלתי־נראה. וזה לא משנה. שהרי חלומותיו של אדם מהווים חלק מישותו האמיתית. אחד הסיפורים על גבול זה ארוחת ערב עם סארויאן, הנפתח ב„לפני שנים הכרתי בחורה בשם **קרול סארויאן. מרלון ברנדו הוריש לי אותה...**" ותוך כדי סידרת אנקדוטות הוליוודיות פורש קניוק את שקיעתו של אחד מגדולי הסופרים של אמריקה במאה ה־20.

בסיפורים מצטיירת דמותו של קניוק אז, בשנות החמישים, צייר המגשש בראשית דרכו בניכר, עולמו, עולמם של הישראלים בפאריס ובניו־יורק, החיים בינות לטיפות ויסקי ולנדבות מוזרות, השרים על „מה יפים הלילות בכנען".

יש גם כמה פרקים ארצישראליים, כמו בלוז עם פרנק סינטרה, הנפתח ב„אני רוצה לתאר **רגע של בלוז. פעם הציגו ב„מוגרבי" את הרפסודיה בנוסח בלוז של גרשווין. זה היה בימי הקיץ, כשהגג של מוגרבי נפתח עם תחילת הסרט...**" ומייד ממשיך לעולם החלומות וההזיות האמריקאי.

כמו סיפורים הוא האודיסאה האוטנטית של קניוק בעולם, על הזיותיו, חלומותיו ותיקוותיו שלא התגשמו. סיפור כמו הספד לכלב חושף מערכת יחסים אנושית, בין כלב מת ומישפחת קניוק.

לסיכום, כמו סיפורים פותר את חידתו של יורם קניוק, את חידת הרגש והאמינות החסרים בספריו הקודמים. דומה שהגיל עשה את שלו, והיטיב הפעם עם קניוק, החושף עצמו, אירועים שחווה וחלומות באמצעות כתיבתו. אין לי ספק, שאם אמינות ופתיחות שכאלה היו נגסכים ביצירותיו האחרות, במהלך של שיכתוב, התוצאה היתה משפרת אותן עד ללא הכר.

ספר מומלץ לקוראי קניוק, שעד לספר זה אכלו קש.

** יורם קניוק – **כמו סיפורים**; הוצאת כינרת; 193 עמ' (כריכה רכה).*

תרגום

שתי נשים

השם **הארי מוליש** אינו אומר דבר לקורא־הישראלי. מוליש, הבולט בסופריה הנוכחיים של הולנד, מכר את סיפרו האחרון בארצו (לדברי המו"ל הישראלי שלו) ב־300 אלף עותקים.

באחרונה ראה־אור בתרגום, תחת הכותרת שתי נשים(*), סיפרו הראשון של מוליש בעברית.

בספר זה שתי נובילות נהדרות: שתי נשים ומיטת־כלולות של אבן. שתי נשים מביא את סיפורה של **לורה טינהויזן**, אינטלקטואלית בת 35, העובדת כאוצרת במוסיאון באמסטרדם, בתו היחידה של היסטוריון־אמנות נודע וגרושתו של מבקר־תיאטרון נודע פחות. משך הסיפור הוא בדרכה של לורה מהולנד לצרפת, לבית־הזקנים שם נפטרה אמה. כבר ממישפט הפתיחה: „קרו לי כמה דברים — **לא רק מות אמי...**" מספרת לורה על הרגע שבו היא מגלה, שבנבכיה מצויה נשמה לסבית:

„**חציתי את הרחוב. פיתאום התחלתי להתנשם. מעולם לא קרה לי דבר כזה: פיתאום ידעתי שהדבר שאני עושה עומד לשנות את חיי. מעולם לא היו לי יחסים עם אשה, ובאותו הרגע לא תפסתי שאני הולכת לקראת יחסים כאלה בצעד מהיר. כנראה האמנתי שאני נסחפת במין רגש אפלטוני ששייך לתולדות האמנות ומקורו בססרים...**" והיא מתרגשת למראה נערה בת טיפשעשרה: „**עמדתי והבטתי בגב שלה, בצוואר ובשוקיים...**"

כאשר היא אוספת את הנערה לביתה: „**לא תאמיני לי, אבל את הנערה הראשונה שאספתי מעולם...**"

ואז זה בא: „**התפשטתי במבוכה נוראה. חששתי פן אעשה במכנסיים מחמת ההתרגשות. כשיצאתי מחדר־האמבטיה מצאתי אותה כורעת עירומה על המיטה שלי...**" ומשם אל „**התרחקנו מהחדר ומהיום והתכנסנו והתגלגלנו כמו אמבה בים שאין לו סוף...**"

סופר מוליש
הריון ובית־מיטבחיים

הנערה, **סילביה**, ספרית, עוברת להתגורר עם לורה. גרושה של לורה מטלפן אליה: „**אומרים שנעשית לסבית...**" חייהן של השתיים מתנהלים בשקט, עד שיום אחד שואלת סילביה: „**היית רוצה שאני אלד לך ילד?**" והלאה: „**שאלתי אם היית רוצה ילד ממני.**" התשובה: „**ודאי. אבל זה בלתי־אפשרי...**"

** הארי מוליש – **שתי נשים**; עברית: שולמית במברגר; הוצאת כתר; 221 עמ' (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

מוסיקופיליה ישראלית לטימטום ילדים

אחרי שמישרד־החינוך־והתרבות ההמרי העדיף להפיץ במערכת־החינוך קאסטות הדרכה על „יצירות" של מחברי הפולקלור **ארז ביטון ואמנון שמוש**, במקום יצירותיהם של **חיים נחמן ביאליק, יהודה בורלא, יוסף חיים ברנר, נתן אלתרמן ואברהם שלונסקי** המתים — או לחליפין, **נתן זך, יהודה עמיחי, יצחק בן־נר, עמוס עוז** החיים — הגיעה שעת הטימטום החינוכי למוסיקה.

ידיעה במדורי הדיווח התרבותי ביומונים בישרה תחת הכותרת מוסיקה ישראלית מקורית. בעידוד שר החינוך והתרבות (ידיעות אחרונות, 7 נובמבר) כי השר **זבולון המר**, שהכריז בימים אלה על הידוק החגורה, יזם „מיפעל חדש, שיעודד הפקה והפצה של תקליטים מקוריים..."

מאותה הכרזה לא נפקד שמו של תת־אלוף (מיל') **אבנר שליו**, הממונה על האגף לתרבות ולאמנות במישרד־החינוך, שהבהיר: „המיפעל שהוקם יסבסד דדך קבע את הפצת המוסיקה בארץ..." ואת בימים שמצמצמים את הסיבסוד למוצרי־היסוד, שמהם ניזונים עניי הארץ הזאת.

עד כאן פרק ראשון בסיפור של שחיתות מוסרית.

הפרק השני עוסק במיומי שבין המלחינים המסובסדים, מלחינים הנוגסים במלוא הפה בכספי־ציבור, מזה שנים, מבלי שיצירותיהם יגיעו להערכה של ממש בעולם הרחב.

המלחינים המסובסדים, בתקליט הראשון של מישרד־החינוך־והתרבות הם **מרדכי סתר** (בת יפתח), **צבי אבני** (חמש אוקטובר) ואחרים. פטרוני התרבות והסיבסוד של מיפעל זה מוסיפים, שבעתיד יופצו גם תקליטיהם של המלחינים **עמי מעייני, נועם שריף** ואחרים, שגם מהם מעולם לא חסכו את ההזנה המלאכותית באמצעות סובסידיות ממלכתיות.

אין זה סוד, שעולם־המוסיקה־הישראלית הממוסד משחק מזה שנות דור במישחק של כיסאות מוסיקאלים. ההבדל בין מישחק זה והמישחק הרגיל: משתתפיו אינם מחסירים אף פעם כיסא כלשהו. התוצאה: לכולם יש מקומות־ישיבה, במקום טוב באמצע. מעייני יושב בוועדה שנותנת לשריף, ושריף יושב בוועדה שנותנת לסתר, וסתר יושב בוועדה שנותנת לאבני, ואבני יושב בוועדה שנותנת למעייני — וחוזר חלילה.

מישחק זה של כיסאות־מוסיקאליים סגור בפני מלחינים צעירים, המוכשרים עשרת מונים מבני דור הילדים המוסיקאלי הראשון של התרבות הישראלית. אלא שתוכניות המוסיקה בקול ישראל, והתיזמורות המזמינות יצירות „מקוריות", מתעלמים מהדור הצעיר של המלחינים, שכבר מתקרב לשנות הארבעים לחייו.

מלחין שריף
כיסאות מוסיקאליים

בין המלחינים הצעירים בולטים **עדד אברבאייה, יוסי מר־חיים** (שאותו מונים בשירים של „הכיסאות המוסיקאליים"), **אריק שפירא** ואחרים.

השיא היה לפני שנה וחצי. אז הגיש שפירא יצירה משלו לוועדה של ה„כיסאות המוסיקאליים" כדי שזו תישלח אותה לתחרות בינלאומית למוסיקה מודרנית בקובלנץ. ה„כיסאות המוזיקליים" מצאו עבודה זו כבלתי־מתאימה. שפירא התחצף ושלח את העבודה הישר לקובלנץ. התוצאה: בפעם הראשונה בתולדות המוסיקה, בוצעה יצירה ישראלית (יותר מ־50 מבצעים) באותו פסטיבל.

אחרי שמערכת החינוך והתרבות הצליחה לטמטם דור שלם בהבנת ספרות ושירה, דור המאמין כי ארז ביטון הוא משורר וכי אמנון שמוש הוא סופר — הגיע תורה של המוסיקה. המוסיקופיליה של מעייני את שריף את סתר את אבני את מעייני וחוזר חלילה תאטום את מוחות תלמידי המערכת גם בתחום המוסיקה.

אבל מי נותן דין בארץ הזאת?

אחרי שסילביה פוגשת את **אלפרד**, גרושה של לורה, נמלטים סילביה ואלפרד ללונדון, מותירים את לורה בבדידותה, עצובה ושבורה: „כאילו ירד דיסקוס בטיסה מתוך השמים ופגע במצח שלי...”

חולף זמן, ולפתע סילביה שבה לדירתה של לורה עם הבשורה: „אני בהריון — ממך. דרך אלפרד...”

אלא שלסיפור הזה אין האפי אנד. **„אבל אני כבר הייתי בתוך החדר. נעצרתי. מייד ראיתי שהיא מתה. מחצית גופה על הספה ומחציתה על הריצפה... מחצית פניה נעלמה בתוך הדם. השימלה הלבנה היתה קרועה ואדומה...”** הרוצח הוא **אלפרד בוקן**, בעלה לשעבר של לורה.

שתי נשים היא נובלה מעולה. כניסה חסרת־תקדים של סופר זכר לתוך נפשה של אשה. סיגנון הכתיבה הוא מבריק ומהיר, דומה לסרט.

הנובילה השניה, מיטת־כלולות של אבן, היא סיפור קשה. בפתיחה הוא נקרא כמו היה הצד השני של בית־מיטבחיים חמש של **קורט וונגוט**. וונגוט מתאר את הפצצת דרזדן כפי שנראתה בעיניו מלמטה. מוליש מביא את סיפורו של אחד הטייסים שהפציצו את דרזדן, השב לאחר שנים לזירת־הפשע.

הפצצת־דרזדן במילחמת־העולם־השנייה גרמה לא פחות קורבנות מאשר הפצצת הירושימה או נגאסקי בפצצת־האטום. הגיבור מגיע לתוך עולם מיסטי למחצה של זיכרון: **„ליל אלים. כשם שבתאוות הקרב נוצצת פיתאום עינו הדועכת של הגיבור, כך שולחת גיבעה שחורה עוד זר לתוך חלל האוויר הדומם...”**

הגיבור האמריקאי, **קורינת**, מסתובב בדרזדן המשוקמת, תוך שהוא עורך אודיסיאה של אימה אל עברה המופצץ. קולט את תיאורי זוועות ההפצצה מפי התושבים שעודם בחיים: **„ואז פרצה הסערה. אחר כך קראנו בעיתון שזה היה בגלל הבדלי לחץ אוויר, או משהו כזה. בגלל החום בעיר התחילה סערה בגבעות. כמובן שהאש התלקחה עוד יותר...”**

על השיחזור והשיפוץ של העיר מעיד מוליש את אחד מתושביה, המספר: **„תבין, רק גרמני מסוגל לבכות מרוב עונג כשהוא רואה הריסות. זאת תכונה מסופקת. במאה ה־שמונה־עשרה היו בני האצולה בונים הריסות מלאכותיות בגנים שלהם...”**

גם כאשר מפתח קורינת עלילת־אהבים עם קומוניסטית־יהודיה, בת דרזדן, הוא ממשיך לפרט את חלקו בהכחדתה של העיר. קורינת אינו אכול חרטה, ומסביר את עצמו: **„אנחנו הרסנו את דרזדן משום שהיא היתה דרזדן, כשהם שהיהודים נשחטו על שום היותם יהודים. לא היה כאן שום מסר. זבח לאין, בוער לנצח בתוך חלל מת, מחוץ להיסטוריה. נפלא! הפצצת דרזדן שייכת להיטלר ולאטילה, לתימור לאנג: במשך לילה אחד הייתי חייל בוואפן־ס״ס. במשך לילה אחד הייתי פרש משוריין בחיל הברבארים, שאינו בקיא בכללי הטאואיזם ורוכב בערבות השמים...”**

מיטת־כלולות של אבן הוא סיפור קשוח, אך תלת־מימדי, הבוחן את מילחמת־העולם־השנייה ואת אימיה בבחינה תרבותית עמוקה — ולא שטוחה, כמקובל. התלת־ממדיות של הנובלה מתמקדת בפרטים הקטנים והקפדניים, המשתלבים ביכולת תיאורית והומאנית, שמזמן לא תורגמה דומה לה לעברית. נובלה מעולה.

פרט שמעט מפריע בספר שבהוצאת כתר, הוא עצם הקדמת שתי נשים למיטת־כלולות של אבן, שראה־אור כבר בשנת 1958. יחד עם זאת, התרגום בהיר וקריא.

שתי נשים מומלץ מאוד.

שירה

בן־שימחון

במצב־ התרבותי העכשווי, שבו מהווה מוצא מיזרחי עילה לרוממות־מעם, תוך הפגנת חוסר כישרון יצירתי בולט, מעודד לגלות משוררת־אמת שניחנה בכל הכישורים שלהם נזקק משורר, משוררת שעצם מוצאה מעדה מיזרחית אינו משנה לטוב או לרע את שירתה.

זו התחושה העולה למקרא קובץ שיריה של **מירי בן־שמחון** מעוניינת, לא מעוניינת(*), שראה־אור באחרונה. קובץ זה הוא קובץ־ביכורים של משוררת בעלת פוטנציאל שירי עצום, משוררת ששירתה הבשילה ובגרה, עד שנמצאה ראויה לפירסום.

מירי בן־שמחון אינה מסתירה כלל את מוצאה. היא דנה במוצאה, אבל בכלי־שירה ולא בכלי־הסתה, נוסח ארז ביטון. כאשר בן־שימחון מביאה את עולם ילדותה בשיר נערה מן הקטמונים (חתך־אורך), הנפתח ב: **„נערה שחורה עם חטטים בפנים / עליזה אלסנדרי...”** דרך **„היא לא שמה על החטטים בפנים / היא שמה על זה שיכבה עבה של ,מייק אפ' / ולא רואים כל־כך...”** אל: **„היא לא סובלת את כל אלה שאומרים שטויות / שאין להם טעם / ושלא שומרים על הכבוד שלהם...”** והלאה מצליחה בן־שימחון לתאר עולם זה בכלי־שירה חסכניים ומעולים.

לא נפקד מקומו של עולמה כאשה, שעברה שבר־עולמות, וחיה בחברה מודרנית ומתירנית לכל דבר. כבר בשיר־הפתיחה נערה מן הרחם, לאן, היא מעמתת את ריקעה עם עולמה: **„אבל תוכים בין שפתותיה / הצלילים של שפת אמה. / הנסיבות הטבעיות שלה / הן לא הנסיבות האידיאליות שלה...”** ועד לסיומת: **„נערה בלתי אפשרית אפשרויותיה טמונות / אהבותיה עכשיו תמונות.”**

ככל שהשירים מתקרבים יותר לסוף הסיפרון,

משוררת בן־שימחון
„בוראת אמא אחרת...”

הם משתחררים יותר: **„לעולם אינה סורקת מעצמה מיטענים של אלמוניותה / מול גישוש רב פיות של פיענוח קודם אהבה / מתוך מסננת מבוקרת היטב של אנונימיות / היא מגישה את פניה...”** אך לקראת הסוף היא כמו נפלטת לעולם אחר, שבו היא מוצאת תמונות כמו: **„הומוסכסואל עם תנועות חנפות / מה בו הטרוסכסואליות מודחקת?”**

והלאה. בן־שימחון חושפת תחושותיה בתמורנות כמו: **„בלילה / על יצועך / כשאת נפטרת מגשרייך זבים ממאמץ / לקראת האין הקרב / שאין בו יבשה...”** אל מצב של: **„כל־כך הרבה גירדיים / כל־כך הרבה אנשים / יוצאים אל תוכי בערבוביה, / בבלי דעת, בצבעים, במקום אהבה...”** אל הפירוט החושני של: **„להילכד בתנועת ידו רשלנית, אגבית / על חלציו / שמי רועד בקולו ועיניו אחרות לפתע / בגלל המיטה / בגלל הנשיקה / בגלל הברות גנוחות, עזות, נואשות / מנגינה שאין לה פשר...”**

לא נפקד גם נושא ניכורו של המשורר בעיני החברה הסובבת אותו. בן־שימחון כותבת: **„ברגע שהיא מתחילה להרגיש מוזרה / משתנה יחס הסובבים אליה / מי היא לעזאזל / סבר עצוב ונוכחות בוטה / מי לעזאזל מרשה לעצמו להסתובב כך...”** בשיר עם הכותרת העמיחאית אצבעות אבי כזאבים פותחת בן־שימחון במעט את בדידותה כמשוררת: **„לבדי אני שרועה על אצבעות שירי / ערסלים של שנת נסיכה / כבר אבא אינו בחלון / רק כפחמים במיכרות הכרתי / כבר שנים שירי שרוכים של זיכרונות / ואצבעות אבי כזאבים / עוד פורמים לעיתים גידים אחרונים...”**

לסיכום, במעוניינת לא מעוניינת בולט כושר שירי מעולה, הזקוק לעיתים לעוד מעט זיכוך, כושר הנמצא על דרך המלך של השירה הישראלית. מה עוד שבן־שימחון הצליחה לדלג מעל למשוכת שירת־הבתולין של משוררות, הרחוקה מלהחמיא לעולם איכויות השירה.

סיפרון מומלץ ביותר לאותם הניזונים מהרגישות שקיימת לעיתים בשירה.

* *מירי בן־שמחון – **מעוניינת, לא מעוניינת;** הוצאת הקיבוץ המאוחד; 31 עמ׳ (כריכה רכה).*

מי מריבה

שגרירת המגאלומניה

אל רשימת הפרזיטים של התרבות הישראלית הצטרפה באחרונה גברת אלמונית לחלוטין — לפחות לאותם הבקיאים בשירה הישראלית — ששמה **עדה אהרוני**.

עדות לכך מצוייה ברשימה שאותה פירסם בידיעות אחרונות (9 בנובמבר) **יהודה אטלס**, תחת הכותרת הדרך ל,סולחה'. כבר בפתיח לרשימתו מביא אטלס את בשורתה של אהרוני: **„אולי אחד החטאים היותר גדולים שחטאנו ביחסינו עם הערבים הוא ששלחנו יותר מדי ה,דיווזים' לדבר איתם. במקום לשלוח את היהודים יוצאי ארצות־המיזרח...”**

מחברת אהרוני
גזענות ללא כיסוי

וכך נמשכת רשימתו של אטלס, תוך שהיא פורשת את „בשורתה” של עדה אהרוני, בשורה החסרה כל כיסוי של ממש באיכויות שיריה וכתיבתה (סיפרה מן הפירמידות להר־הכרמל נסקר במדור זה כזבלון־שירה ראוי לשמו).

שאלתי משוררים חשובים על שירתה של עדה אהרוני, והם לא ידעו מיהי. שאלתי גם כמה מרצים באוניברסיטות. תשובתם היתה זהה.

אבל עדה אהרוני מסתובבת לה באוניברסיטות אמריקה, תוך שהיא מציגה עצמה לפחות כ**נתן זך** ממין נקבה, כמשוררת מוליכה בשירה הישראלית, כמו היתה שגרירת השירה הצרופה בישראל.

אלא שהאמת המרה היא, שעדה אהרוני היא שגרירת השירה המגלומאנית הישראלית. אותה שירה של אנשים שאין להם מה לומר, ואינם יודעים כיצד לומר — אך מתעקשים לומר זאת ללא הרף.

הטיעון של עדה אהרוני, ש„אולי אחד החטאים היותר גדולים שחטאנו ביחסינו עם הערבים הוא ששלחנו יותר־מדי ,וגדוודים' לדבר איתם” הוא מעבר לנימה גזענית מרומזת. את הכישרון שהטבע לא העניק לעדה אהרוני בכתיבת שירה, הוא העניק לה ביצר הגזענות שלה, בכוח הפירסום ובעיקר בידיעה לאן נושבת הרוח התרבותית בארץ.

אהרוני רק שכחה דבר אחר: שרוח תרבותית אינה תרבות.

עיון

כסף

למי שזוכר את סידרת הטלוויזיה הנהדרת, שאותה הגיש לפני כמה שנים **ג׳ון קנת**

כלכלן גלבריית
לאן הלך הכסף!

גלבריית, על הכלכלה, בסיסיה, ערכיה ואפשרויותיה, מזומן בימים אלה ספר חדש של גלבריית, שראה־אור בתרגום לעברית, תחת הכותרת המאוד מתאימה לימים אלה כסף – מאין הוא בא. לאן הוא הלך(*).

זה סיפורו של הכסף על גילגוליו השונים, מעין היסטוריה תמציתית של כלכלת השוק. בספר זה מבקר גלבריית את השקפותיו המוניטריות של הפרופסור **מילטון פרידמן** (שהשפיעו ביותר על כלכלת הליכוד בישראל ועל כלכלת פינושה בצ׳ילה).

גלבריית, שהיה אחד מיועציו של **ג׳ון קנדי**, פורש באופן מרתק את סיפור הבנקים, כסף הנייר,

כלכלן פרידמן
השפעה על צ׳ילה וישראל

מילחמת הכסף, אינפלציה קיצונית (**„איש לא רצה להחזיק במזומנים. ואיש אף לא היה מעוניין בפיקדון בנקאי. קשה היה עתה לשלם בשיקים...”**), מצב בו יבש מעין־הכסף, בואו של **ג׳יימס מיינארד קיינס** (אבי הכלכלה החדשה), המילחמה העולמית השנייה ולקחיה, השנים הטובות של שיקום העולם אחרי המילחמה.

בפרק האחרון, לאן פנה הכסף? מפרט גלבריית את חלקו של הנשיא **ריצ׳ארד ניקסון** ברידדור הכסף האמריקאי, למרות הפיקוח שהוטל אז עליו (הדירדור התגלגל בעיקר כתוצאה ממילחמת וייטנאם ומשבר האנרגיה). אלא שבארצות־הברית מצוי כוח רב בידי הפדרל ריזרב בורד (המקבילה האמריקאית לבנק ישראל). כוח לניטרול מגמות שונות בכלכלה ועיצוב תוכניות כלכליות.

סביר להניח שסיפרו זה של גלבריית נחטף בימים אלה מדוכני־הספרים, בשל מצבנו ה כלכלי. כל שאני מקווה הוא, שגם אנשיו של **יגאל כוהן־אורגד** מעיפים בו מפעם לפעם מבט, כדי לזכור כמה עובדות בעיסוקם, שאינ מדע מוכר.

* *ג׳ון קנת גלבריית – **כסף – מאין הוא בא לאן הוא הלך;** עברית: עמוס כרמל. הוצאת זמורה ביתן; 317 עמ׳ (כריכה קשה).*

מאת דן עומר

„אני אדם

רציני!"

הוא קופץ, הוא רץ, הוא שר, הוא מספר בדיחות, הוא מחקה פו־ליטיקאים ואנשי־ציבור, הוא מחליף תילבושות ודמויות בכל כמה דקות, הוא מזיע. כשהוא יורד מן הבימה, הוא נראה סחוט ועייף.

מוטי גלעדי, בן 37, מחזיק על הבימה 20 איש — נגנים ולהקה — והוא הרוח החיה של כל החגיגה.

בבית הוא איש רציני. הוא מדבר בשקט. משוחח עם הילדים, מסכם עם אורנה, אשתו, דברים הנוגעים לבית. אך מפעם לפעם נדלק ברק־שובבות בעיניו. פרצופו משתנה והוא זורק מישפט מפיו של דויד לוי או אברהם שפירא. כך סתם, פיתאום, בלי שום הקשר מיוחד, זורק מישפט וממשיך הלאה כאילו כלום לא קרה.

פרח לאמא

מוטי גלעדי נולד בכרכור. הוא לא זוכר בדיוק מתי החליט להיות שחקן, הוא לא חושב שהיה בכלל רגע שבו החליט החלטה כזאת.

„הכל נעשה באופן טיבעי," הוא נזכר. „ראיתי את טופול במעגל הגיר הקווקאזי, חזרתי הביתה והתחלתי לעשות חיקויים באמבטיה מול המראה. עשיתי אז גם חיקויים של יפה ירקוני בשיר עגלה עם סוסה וחיקיתי מורים שלי מבית־הספר."

בכיתה גימל שיחק את התפקיד הראשי בהצגת בית־הספר פרח לב־הזהב. „הייתי הבן שהביא את הפרח לאמא," הוא אומר בשיא ה־רצינות, „וכל־כך הזדהיתי עם התפקיד, שלא יכולתי לעצור את הדמעות ופרצתי בבכי באמצע ההצגה."

אחר־כך, כשהיה כבר גדול יותר, הלך ללהקת־פיקוד־מרכז, ביחד עם אושיק לוי, חדווה ודויד, מיכל טל, דודו וטמירה ירדני. „אז הייתי עושה חיקויים של נחמיה־בן־אברהם (קריין הספורט) ומיכאל בן־חנן (מגיש ההתעמלות ברדיו)."

קשה לקבל ממנו מידע בסדר כרונולוגי. הוא קופץ מנושא לנושא, ובכל כמה רגעים הוא חוזר שוב ושוב אל ההצגה שבה הוא מופיע עכשיו: רבותי, ההיסטוריה חוזרת. הצגה שכולה שירים, מערכונים וחיקויים. את רובם כתב מוטי בעצמו. החומר כולו אקטואלי, סאטירי, ולכן מתחדש כל הזמן.

טלוויזיה הוא לא מספיק לראות, מכיוון שהוא מופיע כמעט ערב־ערב בכל רחבי הארץ, לפני כל סוגי הקהל, בכל הגילים. כשהוא בא הביתה, בשעות־הלילה המאוחרות או בשעות־הבוקר המוקדמות, הוא יושב ורואה את החדשות שהקליטו הילדים למענו במכשיר־הווידאו. כך הוא מתעדכן במה שקורה במדינה, ומעדכן את המערכונים והחיקויים שלו בהתאם.

כיפה לחזן

אחרי שגמר את הצבא יצא לשוק החופשי, ואחרי זמן קצר הצטרף לתיאטרון של גיורא גודיק. שם עשה כמה תפקידים באיי לייק מייק ובהצגות אחרות שלו, השתתף בכמה תוכניות־רדיו ובסרט אחד. אחר־כך נסע לאמריקה.

„אני מכרכור ואני מתגאה בזה!" אומר מוטי גילעדי, שהתפרנס באמריקה כחזן והכיר את אשתו בעזרת קופסת־גפרורים

הוא קיבל הזמנה להופיע בהצגה פרו־ישראלית באוף־ברודווי בניו־יורק, ונשאר שם כמה שנים. באותה התקופה גם התחתן עם אורנה.

אורנה באה מבנימינה, קרוב לכרכור. השניים הכירו זה את זו עוד בתיכון, אך אז לא היה ביניהם קשר רומנטי. מאוחר יותר נפגשו שוב, כשאורנה עבדה בנמל־התעופה. מוטי ראה אותה, רשם את מיספר־הטלפון שלה על קופסת־הגפרורים שלו. „ועם קופסת הגפרורים הזאת הוצתה הלהבה!" הוא אומר ברצינות, כשחיוך

איש המישפחה מוטי גלעדי עם בתו ליעד (8). מוטי מצהיר שהוא איש מישפחה ושומר בדבקות על המיסגרת. „רק כך," הוא אומר, „אפשר לעשות את כל הדברים שאני עושה ולהופיע ערב אחר ערב בכל רחבי הארץ."

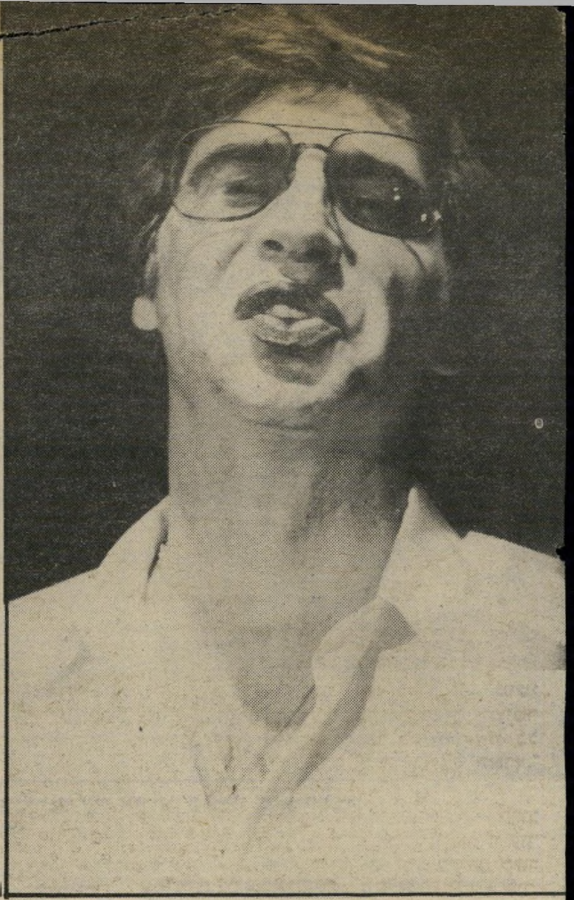

דוד לוי

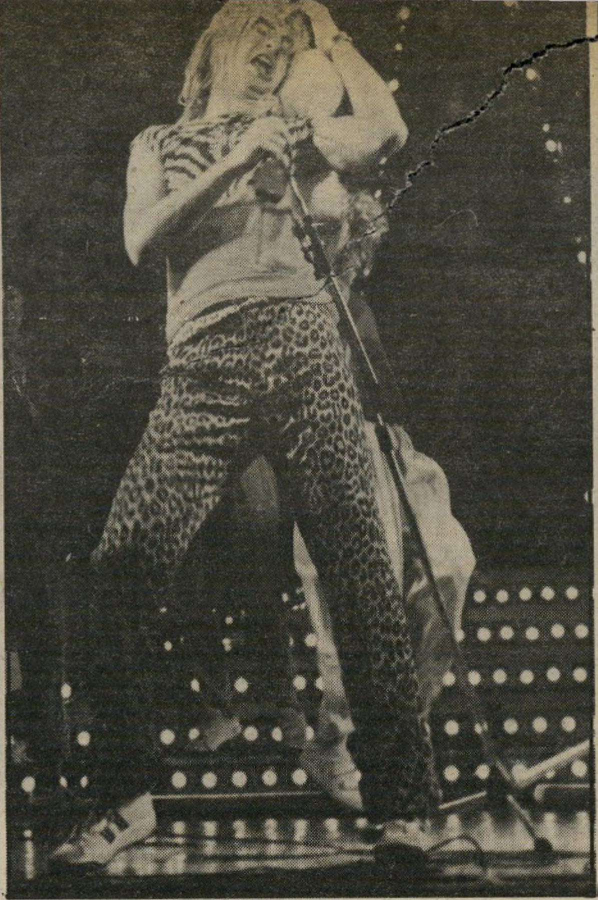

רוד סטיוארט

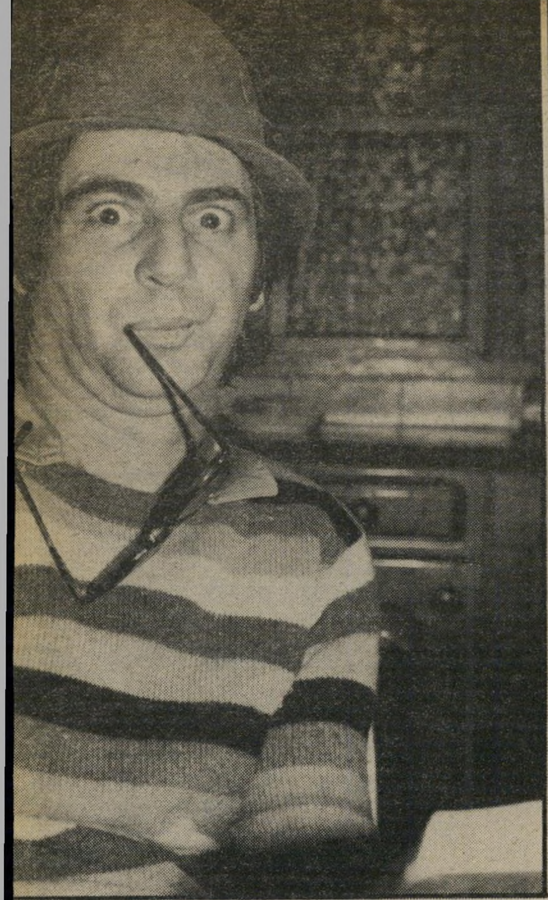

שימעון פרס

של שובבות בזוויות־עיניו. מאז לא הפסיק לעשן.

מוטי ואורנה נשארו באמריקה כמה שנים. שם למד, בין השאר, ציור, ועסק גם בצילום. עד היום תלויים על הקירות בבית בתל־אביב ציורים בלתי־גמורים שלו. כרגע הוא אינו מצייר, אבל הוא בטוח שיחזור לזה.

לפרנסתו עסק מוטי באמריקה ב... חזנות. והוא דווקא גאה על כך. „מאז שלמדתי לבר־מיצווה, אני שולט בטעמי המיקרא. כשהייתי סטודנט בארצות־הברית, הזדקקתי לעבודה. שמתי מודעה בקונסוליה הישראלית, שאני מוכן ללמד ילדים לבר־מיצווה. אחרי שבוע וחצי קיבלתי 10 פניות. ואז הגיע חג־הפסח. החזן של בית־הכנסת חלה וביקשו ממני שאחליף אותו. וכך הייתי לחזן.” ומייד הוא אץ, מביא כיפה וספר, ומתחיל לזמר חזנות מיקצועית.

מוטי אינו מגדיר את עצמו דתי, אך הוא חושב שילד צריך לדעת לאיזה עם הוא שייך וללמוד את המינהגים. בבית מדליקים נרות בכל ערב־שבת ועושים קידוש.

הוא עצמו גדל בבית מסורתי. לילדיו הוא נותן פחות ממה שקיבל הוא בבית, אבל הוא עומד על המישמר. „כשיגדלו הילדים,” הוא אומר, „יחליטו בעצמם אם הם רוצים להיות דתיים או חילוניים.”

✶ לספר בדיחה — זה לא צחוק!

אורנה הרתה כשבני־הזוג היו באמריקה, והשניים חזרו לארץ „כשאתה נהנה ממה שאתה עושה, זה פחות מעייף, למרות שאני מוציא הרבה אנרגיה.” ועל הבימה נראה שהוא עובד קשה, פיסית. הוא מגיש תוכנית מלאה, שרובה ככולה מבוססת עליו.

מדהים לראות איך בזמן קצר הוא מצליח להחליף דמויות, תילבושות ופרצופים. מדהים לראות קהל מגוון מכל השכבות והגילים צוחק עד טוב, שלא תהיה בדיחה לשם בדיחה. אני מחפש את הדברים שמאחורי הבדיחות. אני אוהב להתחכם, אני רוצה שהבדיחה תשאיר מקום לאסוציאציות. אני מספר בדיחות שקשורות בנושא חברתי או פוליטי ומשאיר לקהל רווח קטן להשלים את קו המחשבה.”

הוא מגדיר את עצמו כאיש רציני. את המישחק הוא משאיר לבימה, שם

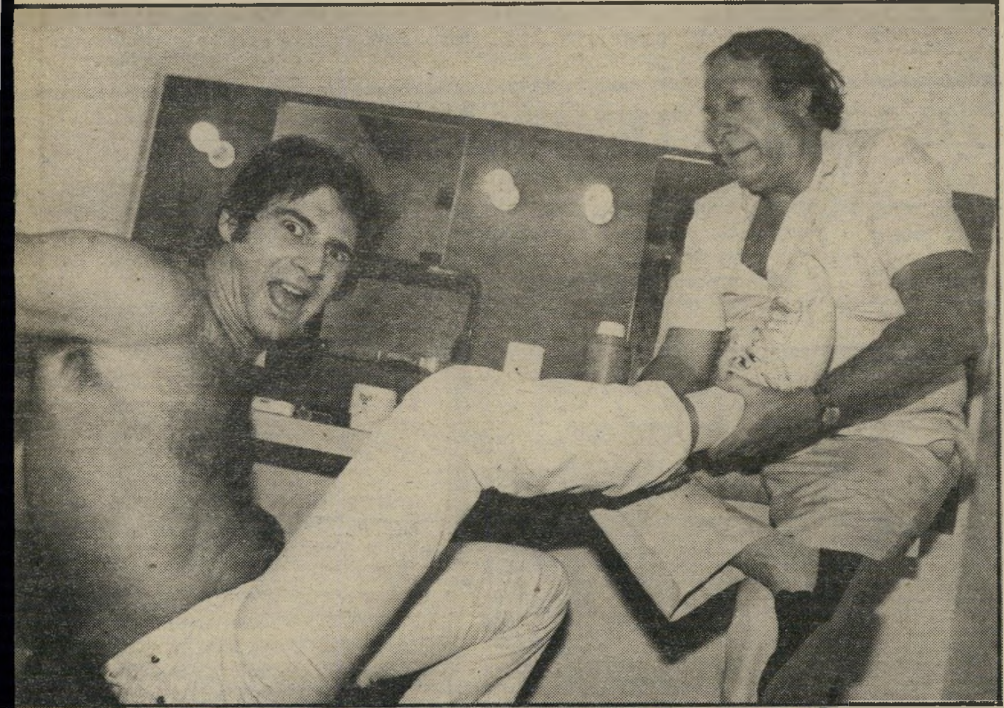

„אתה שלי!” אברהם („פשה”) פשנל, האמרגן (מימין), ראה את מוטי בהופעה בניו־יורק ואמר לו: „תחזור לארץ, אתה שלי!” מאז עובדים השניים ביחד. פשה, האמרגן הגדול והוותיק בישראל, בא להופעות של מוטי ועוזר לו להתלבש. הוא גם עזר לו בכתיבת החומר להופעה.

קופסת גפרורים מוטי עם אשתו, אורנה. הם נפגשו במיקרה, ומוטי רשם את מיספר הטלפון שלה על קופסת גפרורים. ו„מאז”, הוא אומר, „לא הפסקתי לעשן.”

כדי ללדת את עידן (11), שהוא דור שישי בארץ.

אחר־כך חזרו לאמריקה. כשהגיע זמנו של עידן ללכת לבית־הספר, החליטו מוטי ואורנה שעידן ילמד בארץ, למרות שהיו הצעות־עבודה נהדרות בארצות־הברית.

המישפחה חשובה לו מאוד. זו המיסגרת שלו. המיסגרת היציבה, שממנה יכול לצאת ולחשוב על דברים פרועים ולנסוע להופעות מתישות בכל רחבי־הארץ.

אין ספק שהוא עובד קשה מאוד, אבל אותו זה לא מעייף. „יותר מעייף לא להופיע בכלל,” הוא אומר. דמעות. וכשרואים אותו מתעוות ומתפתל על הבימה, כדי להוציא מעצמו את הדמות הנכונה וכדי להעביר את המסר לקהל, עוברת לעיתים מחשבה במוחו של הצופה: אולי האיש עושה צחוק מעצמו כדי לבדר את האחרים?

„צחוק אפשר לעשות רק מדברים רציניים,” הוא עונה לשאלה אחרי הירהור ארוך. „אם אני עושה צחוק מעצמי, כנראה שאני רציני. דרושה המון רצינות כדי לכתוב בדיחה. שימעון ישראלי אמר לי פעם: 'לספר בדיחה זה לא צחוק.'

„אני משתדל שהדברים יהיו בטעם הוא יודע לבטא את עצמו. מחוץ לבימה הוא אינו משחק: „אני חושב שהיה לי קשה לתפקד אילו הייתי צריך לשחק כל הזמן.”

✶ שפירא לטכנאי

אנשים ברחוב מתייחסים אליו כאל בדרן וזה קצת מפריע לו. כואב לו שמתייחסים אל שחקנים בתיאטרון רפרטוארי כאל שחקנים רציניים, ולבדרנים מתייחסים קצת בזילזול. „אני שחקן דרמאתי אולי יותר מאשר קומי. בידור קל הוא בעצם

(המשך בעמוד 53)

קולנוע

קאטר
החלום האמריקאי ז"ל

הסרט המעניין והבעייתי ביותר של השבוע, ואחד המרתקים ביותר שהוצגו השנה בארץ, הוא סרט שהתגנב למסכים כמעט מבלי שיבחינו בו. שמו קאטר ובון, כשם שני גיבוריו הראשיים, זאת אחת תמונות המרירות והעצובות ביותר של אמריקה, חלומותיה, אגדותיה ואמונותיה האמי־צות. עם זאת, מדובר באחד מאותם הסרטים שבהם העלילה חשובה פחות מכל הפרטים המרכיבים אותה, ומשום כך, יוצא חלק גדול מן

ג'ף ברידג'ס
הנער המוזהב

הקהל מאוכזב, מרוגז ולעתים אפילו בהרגשה שרימו אותו.

כאשר סרט מתיימר, באחת הסצינות הרא־שונות שלו, להציג חידה בלשית לפני הצופה, וכאשר בהמשך העלילה הוא מפתח את החידה, והולך, כביכול, לקראת מציאת פתרון, מותר לצופה לדרוש כי בסצינות האחרונות, אכן יוגש לו הפתרון על מגש של כסף. אך זה לא קורה,

ג'ף ברידג'ס בתפקיד בון וליזה אייכהורן בתפקיד מו בסירטו של איוואן פאסר „קאטר ובון"
מה קרה לאומה הזאת!

מפני שלא החידה היא העיקר, אלא מה שהיא מסמלת, ומשום כך מיועד הסרט לא למי שמחפש בידור קל, לא למי שרוצה לנוח מן היום־יום, ולא למי שמקבל את הסיפור המוגש לו, כפי שהוא; בלי לחפש משמעויות ולהבין את הסמלים, בלי לעבוד במשך כל הסרט וגם לחשוב עליו לאחר מכן, קשה יהיה להבחין במעלות הרבות שטמונות בו.

גיבור מילחמה. אלכסנדר קאטר הוא גיבור מילחמה. הוא חזר מוויאט־נאם עם עין אחת, יד אחת ורגל אחת, משוכנע שזכותו הקדושה היא לשנוא את העולם הסובב אותו, ולהתנקם בו. הוא האיש שעבורו כל החלומות היפים הפכו סיוטים גורטסקיים. החל בצורתו החיצונית שנתעוותה לחלוטין, ועד למושגים של אהבת אשה, ידידות ואהבת המולדת, המקבלים משמעויות נילעגות כשהרחמים העצמיים, השינאה והבדידות עושים יד אחת, כדי ליצור מקאטר יצור חדש, מעין מיפלצת מרתקת.

ריצ'ארד בון הוא התגלמות הגבר האמריקאי האידיאלי שלא הלך למילחמה. האב־טיפוס של הנער הקאליפורני המוזהב (שגם קאטר היה פעם כמוהו) הוא חי בשולי החברה, בורח מכל שמץ של אחריות אישית, נפשית או רגשית, ובכל פעם שעליו להכריע, להתחייב או לפעול, הוא פשוט מפנה את הגב ומסתלק.

בין שתי קאריקטורות מרות אלה של חלום הגבר האמריקאי שחולל, נעה אשה הכואבת את כאבו של הראשון, בוחלת בפחדנות של השני ומוצאת לה מיפלט בתוך עננה מתמדת של אלכוהול, שנועדה לסוכך עליה מפני מציאות בלתי נסבלת.

עליצות מאקאברית. בשלושת המיקרים מדובר בסמלים. לכן אין שום פרט על עברם, על הרקע שלהם, על השכלתם. הם חיים היום, באחד הפרברים הרחוקים של לוס־אנג'לס, וזה כל מה

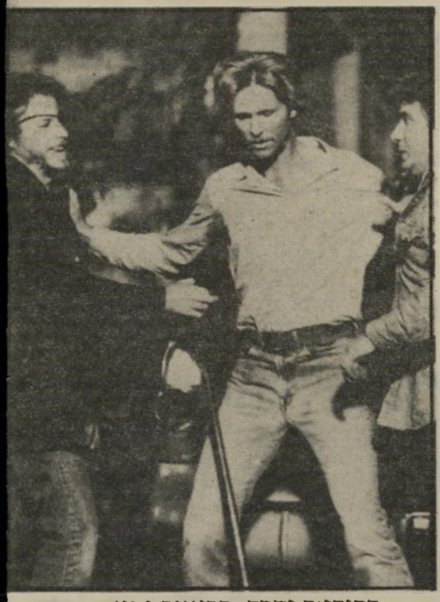

ברידג'ס והרד בקאטר ובון
קאריקאטורות מרות

שמעניין את הבימאי איוואן פאסר. מה שמתרחש בחייהם מהווה סימפטום של מחלה כללית, ולא של בעיה אישית.

התמונות הראשונות בסרט מראות פייסטה דרום־קאליפורנית במהירות איטית שעליצותה כמעט מאקאברית הן בשל גוני התמונה והן בגלל המהירות. בסצינה הבאה מגלים את בון מכפתר את מכנסיו אחרי ששרת את אחת הגבירות העשירות של המקום, שרות שלא השביע כלל את רצונה, אבל אינו מונע ממנו לבקש תשלום בתמורה. סצינה שלישית מובילה את בון דרך הרחובות הלחים של סנטה־ברברה, כאשר שיירת קארנבל, רכובה על סוסים לבנים, חוצה את הכביש מולו, סוסים לבנים שהם תזכורת למוסר האבירים שרכבו עליהם פעם, וירכבו שוב, לקראת סיום הסרט.

מכוניתו של בון נתקעת בסימטה אפלה, ומאחוריו מגיחה מכונית מפוארת, העוצרת לרגע, בגשם, מרוקנת לתוך פח־אשפה גופה שסועה של נערה שנרצחה באכזריות, וממשיכה הלאה. עוד מראה סימבולי של נעורים המושחתים בלי תוחלת.

רפש החיים. מה שקורה מכאן ואילך צריך להיות סיפור בלשי. המישטרה מבקשת מבון עדות, קאטר הקולט רמז מפי ידידו מחליט כי החשוד במעשה הוא הגביר של העיירה, איל־נפט עתיר־נכסים ורב השפעה, וכאן צצה סידרה נוספת של התנכלויות לאמות־המידה המוסריות המקו־דשות של אמריקה.

הגיבורים צריכים להיות מוסריים. נאמר

ברברה סטרייסנד: טוטסי על הגג

אמריקה עומדת לגלות בימים אלה, אם הכוכבת הגדולה ביותר של הקולנוע שלה (לפי דירוג השכר וההכנסות) היא חולת שיגעון־גדלות, או גאון אמיתי. הכוכבת, בארברה סטרייסנד, עומדת עתה למיבחן בסרט שהוא התגלמות חלומותיה ב־15 השנים האחרונות. היא כתבה, ביימה וגילמה את התפקיד הראשי, בגירסה הקולנועית של יענטל לפי יצחק באשביס סינגר. הסרט כבר זכה לכינוי „טוטסי על הגג", הרומז על שילוב של „כנר על הגג" עם תחבולת התחפושת של אשה לגבר, דוגמת דאסטין הופמן שהתחפש לאשה במצחיקון טוטסי.

בעיני סטרייסנד, יענטל הוא סיפור על נערה שרצונה לרכוש בינה ודעת עד כי התחפשה לנער, כדי שתתקבל לישיבה, בעיירה מיזרח־אירופית במאה שעברה. בישיבה מתאהבת יענטל בחבר ללימודים, וכשל אהבה זו היא נאלצת לשאת אשה. כי הרי אין איש יודע שהיא עצמה כלל אינה גבר כפי שהיא מעמידה פנים.

כל זה, כמובן, על רקע העיירה היהודית, אימת הפוגרומים ואמות־המוסר המיוחדות של התקופה. „זה סרט שצריך להרים את המורל של כולנו, להפיח בנו תיקווה ולהכריז על אמונת האדם בחיים, גם בתנאים הקשים ביותר," מכריזה הגברת סטרייסנד.

בינתיים, היא דואגת גם לתיקון תדמיתה שהתערערה בעיקבות השמועות והסיפורים שהופצו עליה ועל מהלך ההסרטה בצ'כו־סלובקיה. היא מציינת בגאווה שהצוות שלה התנדב לכתוב מיכתב לעיתונות „שכמובן לא פורסם" לדבריה, על „התענוג שהיה להם במחיצתה." עניין זה עומד בניגוד גמור לסיפורים על הכוכבת הקאפריסית, שעוד בנעוריה דאגה לסלק את אחד הבימאים הוותיקים של הוליווד מאתר־הצילומים של מצחיקונת, מפני שהוא, ויליאם ויילר, לא התחשב די הצורך בדרישותיה, כפעם אחרת מירדה את חייו של התסריטאי־בימאי פראנק פירסון בהסרטת כוכב נולד, עד כדי כך שהעיתונות התייחסה, לאחר מכן, לפרשיות שמאחורי המצלמה יותר מאשר למוצר המוגמר.

ללמוד פילוסופיה. באיזו מידה יכולה אשה שעברה את גיל ה־40 לגלם נערה בשנות העשרה לחייה המתחפשת לנער, ובאיזה אופן מסוגלת כוכבת־זמר להיות בימאית, בזאת ניווכח בעתיד הקרוב. התגובות בינתיים, קיצוניות למדי. יש המתלהבים מאוד ויש הפוסלים מכל וכל. אבל היהודי ברגטיים), וזו הפתעה לטובה, כי מסתבר שלבארברה, הבימאית, היתה נכונות לראות מול המצלמה גם עצמים אחרים, חוץ ממנה עצמה.

ומה הלאה? „אני זקוקה, בראש וראשונה, למנוחה, לראות שוב את החיים המתנהלים סביבי, לבשל, לבלות מעט עם בני." חוץ מזה, כמו

ברברה סטרייסנד בתפקיד יענטל עם איימי אירווין
רוצה ללכת לקולג'

לפחות בכמה מיבחנים ראשונים עמדה בארברה בהצלחה. ראשית, היא חרגה מעבר לתקציב (17 מיליון דולר) רק ב־10 אחוזים, וזה בהחלט בגדר הסבירות ההוליוודית. שנית, היא היתה נדיבה מאוד עם צילומי התקריב של חברה למישחק בסרט, מאנדי פאטנקין (מי ששיחק את האב יענטל. גם בארברה גילתה בעצמה דחפים חדשים. „אני חושבת שיש לי חשק ללכת לקולג', בשנה הבאה. הלכתי עם בני לשמוע כמה מן ההרצאות שהוא נוהג לשמוע על אכזיסטנ־ציאליזם ופילוסופיה והחלטתי שזה בשבילי." מצחיקונת.

במדריך לבניית תסריטים שכל צעיר הוליווד, מקבל לידיו עם סיום הקורס הראשון שלו. אצל פאסר המוסר מתעקם, כאשר גיבוריו מחליטים שהדרך היחידה שבה יש להם סיכוי לנצח, היא על־ידי סחיטת החשודים.

אפשר להמשיך ולהתעקב על כל הפרטים הרבים שמהם מרכיב פאסר את התמונה הכוללת, שבה מותז רפש־החיים על כל הקדושים האגדיים של הקולנוע האמריקאי. הגיבורים פאתטיים, הרכוש מבחיל, המוסר עקום, האופטימיות מגוחכת ואווילת (היא מתגלמת בדמות נוספת, ג'ורג'י, ידיד עגלגל המשרת את הממסד באמנות ועוצם את עיניו כדי לא לראות שהוא מבזה את עצמו). כל מה שנותר, זו מידה מסויימת של נאיביות, הדוחפת את הפרט להאמין כי עדיין יש בו הכח לשנות דברים בעצמו, אלא שגם נאיביות זו מתנפצת מול המציאות.

לייזה אייכהורן וג'ון הרד
גיבור־מילחמה

ואשר לתיקווה, היא מסתכמת בכך שהאדישים אשר יתבוננו בתמונה הזאת אולי יזועזעו מעט מאדישותם ויתחילו לפעול במקום להיות מופעלים.

הזעם והזהירות. כדי להבחין בכל מה שיש בתמונה הזאת של פאסר, צריך להתייחס לתעלומת הרצח וחשיפת האשמים בו כאל מרכיב אחד, ולאו־דווקא העיקרי, בתוך מערכת שלמה של סמלים. רק כך אפשר יהיה להבין נכונה את הזעם חסר התוחלת של קאטר, את הזהירות החרדה של בון. את היאוש הקודר של מו, האשה שאינה יכולה להושיע לראשון ואינה מסוגלת להשלים עם דמותו של השני. כאשר משווים משולש מודרני ועגום זה למשולשים הקלאסיים של הוליווד. אלה שנהוג היה לפגוש בסירטי הוקס ופורד, מתברר מה קרה לאומה הזאת. התמונה מתחדדת כשהיא מצויירת על־ידי זר המתבונן בחברה האמריקאית מהצד.

תדריך

חובה לראות

תל אביב — יול, אני אוהב אותך כרמן, גיבור מקומי, חג שמח מר לורנס.
ירושלים — מבט אחר
חיפה — גיבור מקומי, חג שמח מר לורנס.

תל אביב

★ ★ ★ **אני אוהב אותך כרמן** (גת, ספרד) — הבימאי קארלוס סאורה והכוריאוגרף אנטוניו גאדס מגישים גירסה פרטית שלהם לסיפור של פרוספר מרימה, מלא להט, תנופה, ומחולות פלאמנקו. חוויה חזותית מוסיקלית.

★ ★ ★ **חג שמח מר לורנס** (תכלת, יפן/אנגליה) — שבויים אירופים מול שוביהם היפאנים, במילחמת־העולם השנייה. בעימות בין שני המחנות רואה הבימאי נגיסה אושימה, התנקשות בין שני עולמות שונים, שדרכיהם שונות, אבל מדכאות את הפרט באותה המידה. עם טום קונטי ודייוויד בואי.

ירושלים

★ ★ ★ **מבט אחר** (רון, הונגריה) — אהבה לסבית בהונגריה של שנות החמישים, כאמצעי שדרכו נחשף חוסר הסובלנות של המישטר לפרט, והעיונות של החלום הדימוקראטי. בימאי: קארולי מאק.

פילוסופיה נוסח מונטי פייטון

טעם החיים (לב 1, תל־אביב, אנגליה) – קודם כל, כמה תנאים מוקדמים שבלעדיהם הצפייה בסרט הזה בלתי־אפשרית: הרגי־שים למראה דם, אניני־טעם מעודנים, אבירי התרבות הנעלה ושאר האיסטניסטים למיניהם, התקף־לב צפוי לכם אם תלכו לראות את המסה האחרונה של חבורת מונטי פייטון.

מי שאינו רואה עצמו כלול בקאטגוריות הללו, עשוי ליהנות מן הסרט, גם אם יהיו רגעים שבהם יתקשה להחליט אם עליו לצחוק או להקיא. בסגנון הרגיל שלהם, כלומר הומור פרוע ללא מעצורים, עוברים חברי הלהקה על השלבים השונים של חיי האדם החל מן הלידה וכלה בחיים שלאחר המוות, וכצפוי, הם מגיעים למסקנה שלחיים אין משמעות. וזה המקום לציין ששמו האמיתי של הסרט הוא משמעות החיים, אבל המפיצים, שחששו אולי כי הצופים ייבהלו מן הטון היומרני (המכוון) של השם הזה, העדיפו את טעם החיים. שם שאין לו כל קשר למה שחברי מונטי פייטון מנסים לעשות.

כמה מן האפיזודות בסרט מבריקות באמת, ומצביעות על שימוש רב־דמיון ומלא השראה באפשרויות הקולנוע. למשל, סצינת הפתיחה שבה ישישי הפינאנסים של לונדון יוצאים לקרב נגד יריביהם המתוכנתים השייכים לעולם החדש, כאשר בעזרת המצלמה הופך הבניין הישן שבו הם שוהים, לספינת־שודדים. סצינה אחרת, פארודיה על אוליבר טוויסט מלגלגת על פוריות קאתולית מוגזמת, ושיעור המין שמעניק ג'ון קליז לתלמידיו בפנימיה בריטית, הוא פנינה מצחיקה מאוד.

הזלילה הגדולה: פארודיה על מארקו פררי

לעומת זאת, התרמה בכוח של איברים הנמצאים עדיין בתוך גופם החי של התורמים, או מראה אדם המתפוצץ מרוב גרגרנות, הלכה למעשה, בדרך שמארקו פררי לא היו מעז להעלות על הדעת, הם בוודאי מחזות מרתיעים למי שאינו מוזהר מראש.

עם זאת, צריך לציין שלכל אורך הסרט, בולט עושר בהמצאות החזותיות, קידות מחוכמות לסרטים אחרים וניסיון להרחיב את האופקים שמעמידים סרט זה, בראש רשימת ההישגים של מונטי פייטון בקולנוע, עד היום.

משל פוליטי בכסות רומנטית

רקוויאם (פריז,תל־אביב, הונ־גריה) – להונגרים יש צלמי קולנוע מעולים ביותר, ויש להם נשים יפות ביותר. שתי תכונות אלה הן הבולטות והמרתמיאות ביותר בסרט זה של הבימאי הוותיק זולטאן פאברי, אשר מנסה כרבים מעמיתיו בשנים האחרונות, לעטוף משל פוליטי בשיכבה עבה של רומנטיקה או נוסטאלגיה, ובכך לרכך את המסר הביקורתי שלו.

הפעם מדובר באשה צעירה ויפה מאוד, המשחזרת תוך פרק זמן, שהוא בעצם כזמן ההקרנה של הסרט, את סיפור האהבה הסוער והמופלא שלה, עם פעיל צעיר של המיפלגה הקומוניסטית. מדובר בתקופה שלאחר מילחמת־העולם השניה, כאשר הונגריה עוברת את המשברים הקשים בדרך מן הפאשיזם אל הקומוניזם.

אם המיבנה הדרמאתי של הסרט מציע תחבולה מוצלחת, ואם המסר הפוליטי המסתתר בעובי הקורה של הסיפור, גם הוא בעל משמעות, הבעיה היא בעיקר בעטיפה. זו שגרתית מאוד, שדופה וקצת נאיבית מדי, בעיקר כשמדובר בבימאי שעשה כל־כך הרבה סרטים והיה עד לכל־כך הרבה התפתחויות.

אכן, סיפור האהבה בין שני הצעירים, הנחשף במנות קטנות לעיני הצופה, סיפור שהוא בעצם, עיקרו של הסרט, מבחינה כמותית, הוא החלק הפחות מעניין שבו. לעומת זאת, האכזבה מן הגאולה הקומוניסטית, כפי שנמסרה להונגרים בתקופת סטאלין, משמעותית הרבה יותר.

הסרט אומר בבירור שאידיאליזם סופו להיענש. אלה שהסתדרו במישטר הקודם הם אלה שמסתדרים גם במישטר הנוכחי, ציניות וצביעות הם הדרכים הטובות ביותר להצליח, ולא חשוב מה צבע הדגל המתנוסס מעל בית הממשלה.

אדית פראזיט ולאזלו גלפי: זיכרונות האהבה

כבר ראינו גם שמענו

הארי וקתרין (אסתר תל־אביב, קנדה) – בסצינה הראשונה של המע־רבון הזה, שעלילתו בסוף שנות השמונים של המאה הקודמת, נמלט השודד הידוע הארי טרייסי מכלא רעוע אל תוך החורף הקנדי המושלג, כשרק תחתונים לגופו. בסצינה האחרונה, הוא יוצא להתמודדות גורלית נגד עשרות אנשי חוק הרודפים אחריו, כשה־וא מסתתר בתוך שדה תירס צהוב.

משני מעמדים אלה אפשר להבין שמדובר בסרט הנראה יפה לעין. אין שום ספק בכך, ובעשר הדקות הראשונות יתין בוודאי כאלה שיעלו זכרונות נוגים מן הקלפן והיצאנית של רוברט אלט־מן. אבל רק בעשר הדקות הללו. כי מה שבא לאחר מכן, מזכיר מערבונים אחרים. למעשה כל אפיזודה נושאת חותם מושאל כלשהו ובסופו של דבר מסתבר שכל הסרט כולו שזור סצינות, עימותים, או הברקות שנראו כבר קודם, באור מקורי ומעניין יותר.

הארי טרייסי, שצריך להיות ברנש קשוח ומלא תחבולות, אשר החוק אינו מצליח אף פעם לשים עליו יד לאורך זמן, רדוף לכל אורך הסיפור הזה, בזכר בתו של שופט, שעזרה לו להיחלץ מן הצרה הראשונה שבה הוא מוצא את עצמו בעלילה. במסעותיו אליה הוא מרשה לצייר מובטל להתלוות אליו ולהשתתף במעשי השוד הקונדסיים.

ויליאם גראהם, בימאי העובד בעיקר עבור הטלוויזיה, מתקשה להחליט איזה סוג של סרט הוא רוצה לעשות כאן. לפרקים זה מערבון אידילי המשתפך על נופי טבע, לעתים זו פארודיה שצריכה לשעשע, גם משהו מן השליחות האנטי־בנקאית של בוני וקלייד יש כאן, ומעט עיקבות של סם פקינפה.

ההרגשה, בסוף הסרט, היא שלא היה צורך ביותר ממחצית השעה כדי לספר את הסיפור עצמו. אשר לקישוטים המסובבים אותו, כולם ניראו כבר בעבר, ואין עוד מה לחדש.

ברוס דרן והלן שייבר: אין מה לחדש

במאי: טרי ג'ונס עם: גרהם צ'פמן · ג'ון קליז · טרי גיליאם · מייקל פאלין · טרי ג'ונס · אריק איידל

שבוע 2 **בכורה ארצית** בקולנוע **"לב"** תל־אביב

ליל שישי: ב־10
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
א'–ה': 1.30, 4.30, 7.15, 9.30

שבתאי לביא

הורוסקופ
הבורסה לניירות ערך בת"א
חיזוי אסטרולוגי לבורסה
ינואר – דצמבר '84

שלח/י צ'ק לפקודת האסטרולוג
שבתאי לביא
ע"ס 500 ש.
לת.ד. 1157 גבעתיים 53111

החוברת תגיע
למשרדך ע"י שליח!

הי צ'יק!
הוצאה לאור * פרסום * יעוץ אסטרולוגי
שדרות אברהם 5 רמת־גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1157 גבעתיים 53111

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. · ויזה · ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

הופיע

מחירון דירות

כל מחירי הדירות המוצעות למכירה בארץ – בחוברת אחת

להשיג בדוכני העתונים.

הפצה לדוכנים: גד הפצה – 03-337056
מנוי שנתי: סער פרסומאים – 03-229353

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד"ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

רשות שרות תבל

זרוע מינהלית של "ממשל עולמי של אזרחי־עולם"

* מדפיסה כספים – "מונדו" – ואינה עושה אינפלאציה
* מדפיסה בולים – ואינה מעכבת מישלוחי־דואר
* מנפיקה תעודות הולדת, זהות, אזרחות־עולם

ודרכון עולמי!

הצטרפו אל העולם החופשי באמת וצפצפו על האינפלאציה!

ת"ד 20178, ת"א־יפו 61201, טל' 03-332252

תן טרמפ לחייל

מוסיקה

זיכרונות
צ'קים פתוחים

בימים אלה מלאו שלוש שנים להרצחו של ג'ון וינסנט לנון. מעריץ מטורף ירה בלנון בפתח ביתו. אשתו, יוקו אונו, תוציא לאור שישה שירים חדשים שלו, אשר הוקלטו בזמן הקלטת פנטסיה כפולה – האלבום המצליח, אשר הושלם זמן קצר לפני רציחתו. שם התקליט החדש יהיה חלב ודבש. קטעים חדשים אלה אמורים להיות חזקים יותר מהרוק־אנד־רול של פנטסיה כפולה.

חיפושית־לשעבר מקרטני
הצלחה מסחררת, נפילה איומה

חיפושית לנון
אנו חיים על זמן שאול

ביניהם נמצא את צועד החוצה, אני לא רוצה לעמוד בפני זה וזמן שאול.

בשיר־נוסח־ראגאיי זה שר לנון: „העתיד נראה בהיר / עתה היא השעה / אנו חיים על זמן שאול / ללא מחשבה על המחר." גם שירי אונו נמצא בתקליט. בין היתר את הנח לי למנות את הדרכים, המלווה בנגינת הפסנתר המוזרה שלה. שיר של לנון, הנקרא הזדקני עימי, חותם את האלבום, המציג אווירה שמחה למדי. רוב הסיכויים כי יציג איכות טובה ויזכה בהצלחה רבה.

מתיקות איומה. בניגוד לציפיות אופ־טימיות אלה, הגיע תקליטו החדש של פול מקרטני וקבר את מעט השימחה שאולי היתה בליבותינו. שם האלבום חלילי שלום. ההפקה טובה, הנגינה מצויינת, אך הלחנים והתכנים איומים.

אם לנון נסוג לתמלילים פשוטים, הרי שתמך בהם בלחנים ושירה משכנעים. מקרטני, במתיקות איומה, מגיש רצף של מה שנראה כמו צ'קים פתוחים, שעל קהל רוכשי התקליטים למלא לפקודתו.

לאורך השנים שעברו מאז פירוק החיפושיות, נע מקרטני בין הצלחות מסחררות (דוגמת להקה במנוסה) ונפילות איומות (דוגמת העיר לונדון). את מעט הקרדיט שהחזיר לעצמו עם האלבומים המצליחים מקרטני 2 ו־„TOG OF WAR", מוטט עתה לגמרי. יהיה צורך לשכנע אותי מאוד לפני שאניח עוד אלבום חדש של פול מקרטני על הפטיפון*.

עוד הערה אחת: למי שלא שם לב, יוקו אונו מלחינה שירים מאוד מיוחדים, עדינים וכנים. מי שמצליח לעבור בשלום את קולה החורק, מגיע לכישרון מוסיקלי לא קטן. הכרה זו משותפת לרבים, וידידה הקרוב, סאם האבאטובי, מפיק עתה אלבום אשר יכלול ביצועי זמרים ידועים לשירי אונו. בין המשתתפים: הארי נילסן, רוסאנה קאש ורוברטה פלאק.

מה נשמע
טעם של פעם

● מוסיקאי הרוק הוותיק סטיב וינווד (קשתו של צוללן), סיים סיבוב הופעות באירופה ועובד במרץ על תקליטו הבא. בהופעות אלה ליוו אותו נגנים מצויינים וארצות־הברית כבר מצפה בכיליון עיניים ואוזניים להופעותיו המתוכננות שם. וינווד שמר תמיד על רמה גבוהה בהרכבים אשר נטל בהם חלק, דוגמת להקת ספנסר דייוויס וטראפיק. בשנים האחרונות הקדיש זמן

מוסיקאי־רוק וינווד
בכליון עיניים ואוזניים

רב להפקות, ובין היתר הפיק למאריאן פיית'פול את אלבומה המצליח אנגלית רצוצה.

● אליוט קארטר הוא המלחין האמריקאי הראשון הזוכה בתואר דוקטור־כבוד מאוני־ברסיטת קיימברידג' היוקרתית. את התואר העניק לו הדוכס מאדינבורו, שהוא, כידוע, בעלה של המלכה אליזבת השניה. לציון יום הולדתו ה־75 ישוב המלחין לאירופה בעתיד הקרוב להיות נוכח בביצועי יצירותיו בפאריס, לונדון וורשה.

● חברת אור־רן ייבאה לאחרונה ארצה זוג אלבומים כפולים מיוחדים. אלה הם סיפרי השירים של דיוק אלינגטון וקול פורטר, בביצוע אלה פיצג'ראלד. ההקלטות הן מונופוניות, מסוף שנות החמישים, אך איכותם מפתיעה. המפיק המהולל נורמן גראנץ עשה, כרגיל, עבודה טובה. כל אלבום כפול כזה מכיל פנינים רבות. רק לגירוי התיאבון, אציין את אני אוהבת את פאריס ולילה ויום מיצירות פורטר, וקח את רכבת איי וחלום בהקיץ מיצירות אלינגטון. אלה הם תקליטי־חובה לכל מי שמכיר ואוהב אחד ממשולש מוכשר זה.

● המוסיקאי סטאן רידג'וויי, מלהקת חומת וודו, אשר בסיסה בלוס־אנג'לס, עובד בימים אלה עם סטיוארד קופלנד, מתופף להקת מישטרה, על שיר הנקרא רק מפני שאנחנו גברים. השיר יופיע בסרט הבא של פרנסיס פורד קופולה „RUMBLE FISH".

* *עוד על* ***החיפושית*** *ועל העניין בהן בארץ, ראה בכתבה על הזמרת פן,* ***בדרכי אדם*** *בגליון זה, עמוד 31.*

תקליטים

הכל אפשרי

להקת מנהטן טראנספר — גופות ונפשות; הד ארצי.

עליי להודות כי זו להקה אשר שבתה את ליבי לפני כמה שנים. בתקליטיהם הראשונים יצרו מנהטן טראנספר ציפיות עצומות; דומה היה כי אין דבר אשר קולותיהם אינם מסוגלים לבצע. כל ווקליזציה או עיבוד מורכב עלה מפיהם בהצלחה מכסימאלית. רוב החומר שהקליטו היה באיכות גבוהה ובסיגנון עדין, המשלב פופ עם ג'אז. זה לא גרם לי להאזנה משוחדת לתקליטם החדש, אלא להאזנה ביקורתית במיוחד. התוצאה היתה מין תיקו מוזר. מנהטן טראנספר הוציאה לשוק אלבום אשר מחציתו מבריק ומחציתו מתאמץ ליפול לכל קלישאה מוסיקלית אפשרית משילוב של קצב. ארבעה קולות ועיבוד מורכב. עדיין שווה להתעלם מחצי רע זה וליהנות הנאה שלמה מהיתר.

נשוף זאת שנית, סאם

להקת כלי־הנשיפה ממתכת הקנדית – להיטים גדולים; איסטרדניקס. נגני־ הנשיפה ממתכת של תיזמורת ברלין פילהרמוניקר – מוסיקה לכלי נשיפה ממתכת; יבוא, אור־רן.

התקליט השני, בהקלטה דיגיטלית, מתרכז במוסיקה אשר הולחנה במאות ה־16 וה־17. זאת מתוך הנחה כי אז אומנם ניגנו יצירות אלה גם בהרכב בלעדי של כלי־נשיפה ממתכת (נגן־החצוצרה היה הראשון אשר קיבל בזמנו משכורת מלכותית קבועה, על משימותיו הרבות בשדה "הקרב ובחצר־המלך). ההרכב הקנדי פורס עצמו על תחום רחב בהרבה, הכולל עיבודים של הטוקאטה ופוגה ברה־מינור מאת באך, אוסף מלחני סוסה (הפופולארי מאוד בהרכבים כאלה) ורגטיים של פאטס וולר.

כל הכבוד

להקת „חתולים תועים" – (תרגום חופשי) גינחו והריעו עם החתולים התועים; הד־ארצי.

90 אחוז מהלהקות הצעירות של היום מחקות סיגנונות מוסיקליים מן העבר. להקת חתולים תועים מחקה ותלוייה בזרועות סיגנון הקרוי רוקאבילי. וזהו הטוויסט־רוק־אנד־רול הבתולי, בתחילת דרכו. מדובר במערכת תופים קטנה, קונטראבאס אקוסטי וגיטרה חשמלית בעלת נפח. עם צליל מיוחד, הזר לרוק המאוחר יותר. כל הכבוד להרכב אשר אוהב סיגנון מוסיקלי מסויים ואינו מתאמץ להסתיר את החיקוי באמצעות סינתיסייזרים או מכונות־קצב אלקטרוניות. בשלב ההאזנה הבא אני נזכר שהשנה היא 1983, ולתקליט כזה יש מקום רק כבריחה חולפת, בדרך לדברים חדשים. נראה כי חתולים תועים לעולם לא יגיעו ליצירת משהו מקורי. אז נסו להאזין לחיקוי מושלם זה אצל חבר.

הלוך הלכה החבריה

להקת „האבנים המתגלגלות" – (תרגום חופשי) תחת חסות; סי־בי־אס.

פעם, לפני זמן רב, יצרה הלהקה שירים גדולים. הביצוע שלהם לאותם שירים העלה אותם לדרגת „אדירים", „נכסים", וכו'. אחרי כמה שנים ניסו להיבנות רק מהביצוע, ללא הבסיס היציב שהיה להם קודם. זה החזיק מעמד אלבום־שניים והתמוטט. מיק ג'אגר הוא זמר־ענק אך אם הוא שר זבל, זה עדיין יוצא זבל, גם אם קצת פחות מסריח. בהמשך הסיפור חזרו האבנים להלחנה ומילים בעלי משמעות ולשירה סבירה. הצלחתם חזרה לדרכים הראשיות, שלהן הורגלו בעבר. התוצר האחרון מראה את ג'אגר לא במיטבו, שר חומר בינוני ופחות מזה. הדבר היחיד הטוב כאן הוא הדירוק שבנגינת חברי ההרכב המשופשפים. הנגינה הסופר־מיקצועית מבוזבזת, שיר אחרי שיר. חבל.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — כבה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

מיתון או
והמעצבים
שמלות

לא מיתון, החגיגה נמשכת — העשירות קונות וקונות, הכינו קולקציות מושכות ומובחרות של יקרות, מ־200 עד 1000 דולר

סילווסטר בלי מיתון

רטרו עילית ממשי בציבעי שחור־לבן. עיצב: עודד פרוביזור. זוהי חליפת־ערב בסיגנון שנות השלושים, המורכבת משלושה חלקים – חולצה, מיקטורן ומיכנסיים. המיקטורן בעל כתפיים רחבות, אימרתו האחורית מאורכת ומסתיימת בעיגול בקידמתו, ונרכסת בסרט.

מיתון או לא מיתון, אינפלאציה ומצב כלכלי בלתי־ברור? לא חשוב. החגיגות נמשכות!

להתחתן? מתחתנים ועוד איך. בר־מיצווה צריך לערוך לבן־הזקונים? צריך: ברית־מילה לרך הנולד עושים? עושים! וסתם מסיבת יום־הולדת וחגיגות לכבוד השנה החדשה? חוגגים!

וכך, משנה לשנה, שום דבר לא השתנה. המשותף לכל האירועים האלה הם הבגדים, המחלצות, המלבושים היפים והאופנתיים, שכל אחת רוצה לעטות על גופה בערבים כאלה. את החגורה מהדקים בדברים אחרים, כמו, למשל, אפשר לאכול קצת פחות. וזה גם יותר בריא. אבל חס וחלילה לא לקצץ באיזה שימלת־נשף. אחת, לפחות, צריך לקנות העונה.

אופנה לעשירים

מעצב אופנת־העילית עודד פרוביזור אומר: „נכון שעכשיו זה לא הזמן לקנות שמלות מפוארות, ודבריי הם אולי בניגוד לאינטרסים שלי, כי אני מעצב בגדים המיועדים לסוג מסויים של קליינטורה, שתמיד היה לה כסף וגם בתקופות כלכליות קשות הם קנו ויצאו לבלות.

„בכל העולם היו תמיד הבדלי מעמדות. לדוגמה, הגביר אברהם שפירא, שמצבו הכלכלי טוב, ערך חתונה מפוארת לבתו. יש אנשים היכולים לקנות בכספם את הלוכסוס הזה, אם זה בגדים, בתים או מכונית.

„הבגדים שאני מעצב הם אופנה איכותית מבחינת גיזרה, גימור וטיב האריגים. אני מודה שזוהי אופנה לעשירים, שגדלו וחונכו על איכות, לאנשים בעלי טעם מעודן ולא לנובו־רישים, המחפשים איך לנקר עיניים וללבוש בגדים נוצצים.

„כשאני מעצב שימלת־ערב, קודם כל אני מעצב בשביל הכף שלי ובשביל

אורנה גליז
חלון ראווה

התצוגה. אותה אשה, הצופה בקהל, לא חייבת ללבוש או לקנות את הבגד. מה שחשוב לי הוא להראות לה עולם אחר, עולם של חלום ודמיון.

„בגדיי הם אומנם אופנתיים אך מיושבים, נוחים ופרקטיים. נשים באות אליי ואומרות לי: „עודד, אנחנו לובשות בגדים שלך מלפני חמש ושש שנים, מקבלות קומפלימנטים ואומרים לי תתחדשי. בשבילי זאת המחמאה הכי־גדולה. זאת ההוכחה ששמלותי נמדדות בעיקר על פי איכותן ותפירתן.”

שמלות הערב שעיצב עודד פרובי־זור הן בסיגנון רטרו: נשיות, בסטייל אירופי, המזכיר את פאריס, רומא וניו־יורק. שמלות־הפאר האכסלוסיביות האלה נעשות בהזמנה בלבד, ולפי מידה, מאריגי משי, קטיפה וקשמיר, ומחירן הוא מ־500 עד 750 דולר.

חזרה לאלילות־הבד

גם גברת יהודית גוטפריד מ־גוטקס לא הרימה ידיים, ובקו־לקצית־החורף העשירה שעיצבה נכיר בבגדי־הערב שלה את המעוף הרב והעבודה שהושקעה על ידה. את מראה הערב היא מכנה „המראה העשיר והפרובוקטיבי של ביגדי־הערב, המח־זירים אלינו את אלילות־הבד של שנות השלושים”.

הסיגנון עדין וזוהר ומשלב אריגים קלאסיים יוקרתיים עם אריגים רכים ונועזים כמו שילובים של סאטן, אור־גנזה, קרפ ז'ורז'ט ופאייטים. המראה הסקסי מושג על־ידי שימוש דרמאתי בצבע שחור, כשהגיזרה ישרה וצמודה ומבליטה את חמוקי־הגוף.

בין השמלות האלגנטיות של הקו־לקציה בולטת שימלה שחורה בעלת שרוול־עטלף וצללית מוארכת עם פאייטים, שסעים עמוקים בצדדים וגב עמוק וחושני. זוהי שימלה בסיגנון כוכבת־הקולנוע לורן בקאל, ומחירה הוא 1,000 דולר בערך, „זהו מחיר סביר ביותר,” אומרת יהודית גוטפריד. „בחו"ל מחירה של שימלה כזאת כפול, כ־2,000 דולר.”

ומי קונה בארץ שמלות במחירים שכאלה? „הרבה מנשות המושבה הדיפ־לומטית. הן זקוקות לשמלות־ערב ארוכות, כי זה הלבוש הרישמי של נשים באירועים רשמיים ובמסיבות, והדרישה לשמלות מהסוג הזה היא רבה.”

כאשר אשה לובשת שימלת־ערב מפוצצת ציבעונית, פירחונית או מוד־פסת, קשה לשכוח את הופעתה, ואז היא יכולה ללבוש שימלה שכזאת פעם

משי סאטן, ואורגנזה עיצבה יהודית גוטפריד מגוטקס לאותן המעדיפות בגד־ערב בנוסח ספורטיבי, במערכת של שני חלקים, בצבע בז' ושחור. החולצה קצת שקופה והחצאית בסיגנון המיכנסיים.

עד הקרסול מגיעה שימלתה של המעצבת החיפאית אורנה מרבך, שעיצבה שימלת־ערב בשחור סאטני ותחרה תואמת. אותה השימלה בצבע לבן יכולה להתאים לכלה.

טווס כך תיראה מי שתלבש בגד כזה, אם גיזרתה צרה וארוכה. השימלה בסיגנון צ׳רלסטון עשויה בד טאפט ירוק־טורקיז. עוצבה על ידי תמרה יובל, שאינה מרגישה באופן מיוחד את המיתון.

בגדים לכל הרבדים

מעצבת־האופנה דורין פרנקפורט גם היא דואגת לכך שיהיו לה אחת או מכסימום פעמיים. אבל אם היא בוחרת בשימלה שחורה או אפורה וסולידית, היא יכולה ללבוש אותה פעמים רבות.

בגדי־הערב הארוכים שאותן מעצבת יהודית הן בציבעי שחור, אפור, כחול, ארום, לבן ושנהב וכן שילובי שחור ולבן.

גם ישראליות מזמינות שמלות כאלה לאירועים מישפחתיים חגיגיים. לאירוע חשוב יש אנשים המוכנים להוציא סכום נכבד.

בסיגנון יותר ספורטיבי, עיצבה יהודית מערכת העשוייה משני חלקים, בשילובי בד משי סאטן ואורגנזה בצבעי בז׳ ושחור, כשגיזרת השרוול היא עטלפית ופני החולצה שקופות במידת־מה אך אינן מגלות יותר מטפחיים. החצאית היא בגיזרת׳ חצאית מיכנס, המשווה לבגד ספורטיביות. המחיר: 1600 שקל.

בקולקציה כמה שמלות־ערב, כי מסתבר ששימלה מסוג זה היא מיצרך מאוד מבוקש. דורין מעדיפה את שימלת־הערב הסקסית השחורה העשויה תחרה הצמודה בחלקה העליון, כשהחלק התחתון עשוי שכבות. הוא רחב יותר, נוטה מעט לקלוש והבד הנראה לעין מעליו הוא תחרה פירחונית תואמת.

שרוולי הפוף הם נוידים, כך שמי שרוצה לובשת אותם ומי שמעדיפה שימלת סטרפלס מסירה את הכתפיות או שפשוט לא לובשת אותם מלכתחילה.

פאריס גם בה מורגש המיתון, חוסר־העבודה והבעיות הכלכליות. אבל כמו כל אופנאי־העילית, ממשיך גם כריסטין דיור לעצב שמלות יקרות כמו זו, העשוייה בד קרפ־סאטן כחול, מודפס בהדפסים מרובעים ושחורים. המחיר בוודאי יותר יקר מאשר בישראל.

„גם בגדי־הערב שלי,” אומרת דורין, „הם מתפרקים, כך שאם מישהי רוצה ללבוש את חצאית הערב עם סוודר אנגורה שחור, היא יכולה.

„קהל הקונים שלי הוא לא קהל של עשירים. הקונה שימלה לאירוע. נשים הקונות אצלי רוצות להשתמש בבגד כמה שיותר. מחירה של שימלת־ערב מתפרקת כזו הוא 18,000 שקל.” מחיר שימלת־ערב היקרה ביותר שניתן לרכוש אצל דורין הוא 200 דולר.

גם האופנאית החיפאית אורנה מרבך אומרת: „אני מעצבת בגדים לכל הרבדים ובכל הסיגנונות, מסופר־אלגנט ועד הפאנק. לחורף הזה עיצבתי שימלת־ערב עשוייה סאטן שחור ובד תחרה פרחוני, כשגיזרת השימלה היא מאוד נשית, ומתאימה כמעט לכל אשה אפילו אם גופה אינו מושלם ואפילו קצת שופע.”

החלק העליון הוא בעל מחשוף נדיב, „המאפשר לאשה להראות במה חנן אותה האל.” השרוולים רחבים ומגיעים עד המרפק, כך שהם מכסים, בשעת־הצורך, על זרוע שמנמנה ועגולה. הטליה צמודה במותן והחצאית שופעת, האורך חגיגי עד הקרסול.

(המשך בעמוד 56)

מערכת מתפרקת בסיגנון סטראפלס, עשוייה תחרה שחורה, עיצבה ומדגמנת דורין פרנקפורט: „חשוב לי שאת הבגדים שלי ילבשו כמה שיותר ובהרבה וריאציות!” היא מצהירה. מי שמעוניינת ללבוש את חצאית־הקלוש עם סוודר אנגורה תואם תוכל ליהנות מכך, או לחילופין מחולצת־סטראפלס חצי־שקופה, עם מיכנסי סאטן. מחיר המערכת המתפרקת: 18,000 שקל.

ארגנטינה: קשר מביך עם מוסקווה

במדור הזה דווח פעמים רבות שברית־המועצות מקיימת קשר הדוק, צבאי, כלכלי, מדיני ואף מודיעיני, עם מישטר הגנראלים בארגנטינה.

חוגים פרו־סובייטים בישראל נהגו להכחיש את המידע הזה, או לפחות להמעיט בחשיבותו. כך עשו גם חבריהם ברחבי העולם.

העניין הוא, ללא ספק, מביך מאוד. הגנראלים עסקו בטבח שיטתי של אנשי־השמאל, כל אנשי המצפון בעולם מחו על אלפי הנעלמים, שנזרקו ממטוסים למימי האוקיאנוס, ועל שיטות העינויים שאיפיינו את המישטר בארגנטינה. בין המוחים היו גם קומוניסטים טובים, שמיאנו להשלים עם הידיעות בעיתונות המערבית בדבר שיתוף־הפעולה ההדוק בין ארגנטינה ובין הסובייטים. עיתונאים שמצפונם איננו סלקטיבי, ושעסקו בנושא הזה בהרחבה, כונו בכינויי־הגנאי הידועים. אין בכך כדי לשנות, או אפילו להסתיר לאורך ימים, את האמת העגומה.

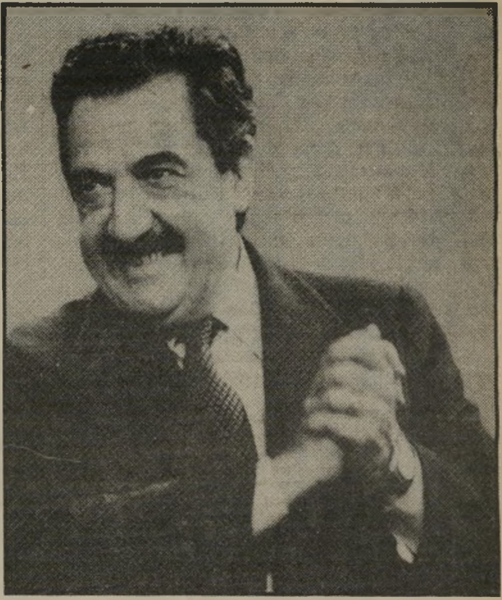

נשיא־ארגנטינה אלפונסין
קיצוץ מאסיבי בתקציב־הביטחון

לוויני „קוסמוס” בשירות הפאשיסטים. בעוד ימים אחדים יכנס לתפקידו הנשיא הנבחר החדש, ראול אלפונסין, סוציאל־דמוקרט מבחינה אידיאולוגית, שגבר בבחירות חופשיות על מועמד הפרוניסטים, בפעם הראשונה בתולדות ארגנטינה. אלפונסין כבר התחיל בבדיקה יסודית של הנושאים הבוערים, שבהם יצטרך לטפל מייד עם השבעתו. מכיוון שאין לו שום מחוייבות לגנראלים ולמישטרם, הוא חילק ברצון עם כלי־התיקשורת את הדילמה הראשונה שבה נתקל בתיקים שבאו לו בירושה מקודמיו. מדובר בנושא־חוץ מובהק ומרתק: פרשת יחסי ארגנטינה־ברית־המועצות.

אלפונסין סיפר לעיתונאים שהוא חייב להחליט בהקדם מה יעלה בגורלו של שיתוף־הפעולה המודיעיני, ששרד בין הגנראלים ובין הק־ג־ב. מסתבר שראש המודיעין הסובייטי בבואנוס־איירס, ארנולד מוסולוב, קיים קשר הדוק עם הדיקטטורה הצבאית בשמונה השנים האחרונות. מוסולוב שיתף בכל צעדיו גם את השגריר, איש ק־ג־ב ותיק בשם סרגיי סטריגאנוב.

השניים ניסו, כמובן, לפגוע ביחסי ארגנטינה עם ארצות־הברית (בלי הרבה תוצאות. גם וושינגטון תמכה בדיקטטורה) ותיווכו בעיסקות נשק בין שתי המדינות. בין היתר איפשרו אנשי המודיעין הסובייטי את מכירתם של מטוסי־קרב ואוניות־מילחמה מתוצרת ברית־המועצות לארגנטינה.

אלפונסין גילה פרטים סנסציוניים שחשפו את מידת מעורבותם של הסובייטים בפלישה שערכו הפאשיסטים הארגנטיניים לאיי פוקלאנד (מאלווינאס). בין השאר, דיווח הנשיא החדש על העובדה, ששני לוויינים מטיפוס קוסמוס ערכו צילומי־ריגול מעל איי המריבה, בשירות המטכ"ל של צבא ארגנטינה. צילומי ריגול כאלה הועברו לגנראלים ימים אחדים לפני ההתקפה על פוקלאנד, ב־2 באפריל 1982.

עיתוני ארגנטינה, הפועלים עתה בחופשיות, מספרים בפירטי־פרטים על „תור הזהב” ביחסי מוסקווה־בואנוס־איירס, על מישלחות צבאיות לתיאום ולהחלפת מידע.

רוב הפרשנים מביעים את הדעה, שאלפונסין אינו מתכוון להמשיך בשיתוף־פעולה כל־כך הדוק עם הסובייטים, ויסתפק ביחסים „הוגנים”. מלבד הרתיעה המוסרית של הנשיא החדש, הוא חייב להביא בחשבון גם שיקולים פוליטיים, ובעיקר כלכליים, שיביאו לשינוי מהותי בכל מערכת סדר העדיפויות של ארגנטינה הדמוקרטית.

קיפאון גרעיני. את הנושא הכלכלי המטריד עתה את ארגנטינה אפשר לכנות בתואר אחד פשוט: אסון לאומי לטווח ארוך מאוד. אלפונסין ירש חובות חיצוניים בסדר־גודל של 40 מיליארד דולר, בעיקר לבאנקים בארצות־הברית. שר־האוצר החדש, ברנארדו גרינשפן, הודיע שכבר בשנה הבאה תאלץ ארגנטינה לשלם סכומי־עתק, שיכללו ריבית, קנסות־פיגורים וחובות ישנים. השיא העולמי באינפלאציה יישאר בעינו, ואלפונסין אינו יכול אפילו לחלום על סיוע־חוץ המתקרב למה שמקבלת ישראל.

ההחלטה הבלתי־נמנעת, שעליה כבר רמזו ראשי המישטר החדש, היא קיצוץ מאסיבי בתקציב־הביטחון. בין השאר החליט אלפונסין לעכב, „עד להודעה חדשה”, את הפיתוח הגרעיני

עולם קטן

בארצו. לארגנטינה יש יכולת גרעינית ניכרת, המדאיגה את שכנתה, בראזיל, אבל כל המשקיפים צופים קיפאון מוחלט בשטח זה, כולל עיכוב בהפקת פצצה גרעינית בעשור הקרוב.

אלפונסין מודאג מאוד מתגובה אפשרית של צבאו, הידוע בנטיותיו האנטי־דמוקרטיות, לכל חיתוך מוהק בבשר החי של הביטחון, אבל האילוצים הכלכליים הם כה כבדים, עד שלא נותרה לו כל ברירה אחרת.

פולין: מוכרת הפרחים

מיהי סטאניסלאבה דאנוטה ואלנסה, הפולניה בת ה־35 שקיבלה השבוע, באוסלו, את פרס נובל לשלום עבור בעלה לך, אבי־סולידאריות?

אשתו של לשק ואלנסה, הצעירה ממנו בחמש שנים, היא קודם־כל אם שיבעת ילדיו. אבל כפי שמאות מיליוני צופי־טלוויזיה ברחבי תבל יכלו לראות בשבת במו עיניהם, היא גם אישיות בזכות עצמה.

דאנוטה ואלנסה (ובתה אנה־בריגיטה)
חלום על מנוחה של שלושה ימים

כאשר ביקשו לראיין אותה, העדיפה לדבר על נושאים אישיים, לא פוליטיים. לא, היא איננה מבקרת אצל ספרית. כן, היא עומדת בתור, כמו כולם, כאשר היא קונה בגדים בגדאנסק. והיא לא מתפעלת מהבגדים האלה.

חלומה הגדול של מוכרת־הפרחים לשעבר, שהכירה את ואלנסה כאשר ביקש לפרוט בחנותה שטר של מאה זלוטי, הוא מאוד צנוע: לנוח פעם אחת שלושה ימים רצופים ולא לעשות דבר.

לוב: הצינור של קד'אפי

בעוד העולם המערבי, בהשפעת כלי התיקשורת של ארצות־הברית, מרבה לתאר באורח דראמתי את שליט לוב „המטורף”, ממשיך מועמר קדאפי לעסוק בתוכניות פיתוח ענקיות, שישרתו את בני עמו לדורות.

אין ספק שמדיניות החוץ של קדאפי ועמדותיו בסיכסוך הישראלי־פלסטיני ראויים לכל כינויי־הגנאי האפשרים. מסקנה נכונה זאת אינה יכולה לשנות את העובדות. מישטרו הפנימי של קדאפי רחוק מלהיות דמוקרטי, והגוון הלובי של אידיאולוגיה איסלאמית רחוק ממושגים סוציאליסטיים. עם זאת, לוב משקיעה את מירב המשאבים מיבוא הנפט בפיתוח חקלאי ותעשייתי מרשים מאין כמוהו.

משקיפים מערביים מרגישים גם את ההשקעה העצומה של לוב ב„משאב האנושי”. בעיות הבריאות והתברואה, שאיפיינו מדינה זאת, כמעט שנעלמו. גם הבורות חוסלה, וכל תושבי לוב עד גיל 50 יודעים קרוא וכתוב. להתפתחויות אלה יש השלכה עצומה על כושר עמידתה של לוב בפני לחצים מבחוץ, ובעיקר מול נחישותה של ארצות־הברית למגר, במוקדם או במאוחר, את מישטרו של קדאפי. לפני חודשים אחדים התחילה לוב להניח צינור מים ענקי (העולם הזה, 23.11.83), בהשקעה של חמישה

שליט־לוב קד'אפי
ירידה דראסטית ביבוא המזון

מיליארד דולר. קדאפי לא לווה כספים לצורך זה, אלא היפנה חלק נכבד מתמלוגי־הנפט, על חשבון תקציב־הביטחון שלו. קוטרו של הצינור החדש הוא 4 מטרים, ואורך השלב הראשון של הפרוייקט הוא 2000 קילומטר. בשלב השני, שיחל בעוד חמש שנים, יונחו 2000 קילומטרים נוספים.

מומחים חוזים שלוב תשיג הפרחת־שממה אמיתית. בעזרת הצינור יושקו 420 אלף דונמים של אדמת־מידבר בחורף, ו־250 אלף דונמים בקיץ. היבול הצפוי אחרי השלמת השלב הראשון יגיע ל־750 אלף טון גרעינים — כמות ענקית עבור מדינה קטנה מבחינת מיספר התושבים וצחיחה כמו לוב.

צינור־המים יביא לשינויים מהותיים בלוב. יבוא המזון, שהיווה עד כה חלק מכריע בהוצאות של לוב במטבע זר, יירד באורח דראסטי. הכסף שיתפנה יופנה להשקעות בתשתית, בעיקר בחינוך. משקיפים צופים גם שינויים חברתיים דרמאתיים. עשרות אלפי נוודים יעברו לחקלאות וישנו את אורח־חייהם לחלוטין.

במקביל להנחת הצינור (קדאפי הפרגמטי מעסיק בפרוייקט שתי חברות מקומיות וחברה זרה מ... דרום־קוריאה!), פתחה לוב במסע תעמולה מקיף לשיפור התודעה החקלאית, וברימום אורח־החיים הכפרי. אפילו השירים ברדיו הלובי עוסקים כיום בגלוריפיקאציה של הצינור, ובניגוד למסעי־הסברה דומים, יש הפעם אמת חשובה מאחורי התעמולה.

מי יספק מה

שיתוף־הפעולה ההדוק בין ישראל ובין ארצות־הברית תואר השבוע בכנסת כך: „ישראל תספק את הפצועים, וארצות־הברית את התחבושות.”

ח"כים מקאברים יותר סיפרו גירסה אחרת: „ישראל תספק את ההרוגים, ארצות־הברית את הארונות.”

תמרורים

הושבע ♦ בבואנוס־איירס, כנשיא ארגנטינה, **ראול ריקארדו אלפונסין־פולקס**, 57. הוא בנו של בעל מיני־מרקט בעיירה קטנה, שלא התלהב מלימודיו באקדמיה צבאית, שאליה נשלח בגיל 13 (ושבין בני כיתתו היה ליאופולדו גאלטיירי, שכראש הממשלה הצבאית דחף את ארגנטינה ב־1982 לפלישה לאיי פוקלאנד־מלווינאס) והעדיף את לימו־די־המישפטים, שמהם עבר לבית־המחוקקים המחוזי ולאחר מכן לקונ־גרס הלאומי (הפרלמנט הארגנטיני). תחביבו העיקרי של אלפונסין, אב לשלושה בנים ולשלוש בנות (וסב ל־13 נכדים), הוא הצפייה בסרטים. הסרט האהוב עליו ביותר הוא הי־רושימה אהובתי, סרט אנטי־מיל־חמתי צרפתי משנת 1959.

זכה ♦ בפרס הגדול בהיסטוריה של הפיס בארצות־הברית, בסך 1617530 דולר, **ג'וסף ווייאט**, 28, נשוי ואב לבת 13, אחר שהצליח להרכיב מחדש את כרטיס־הפיס שאותו קרע לקרעים משמשע ברדיו שמיספר של כרטיס אחר הוא הזוכה. רק למחרת גילה וייאט שהרדיו חזר, בשגגה, על מיספר הכרטיס הזוכה של השבוע הקודם, וכי היה זה מיספר הכרטיס שלו

שחקנית ברנשטיין־כהן
רופאה בצבא האדום

שזכה, ושאיפשר לו לבצע את השיפור הראשון במצבו הכלכלי: רכישת מכו־נית.

זכו ♦ בפרס הגדול בתולדות טוטו הכדורגל האנגלי 759035 לירות שטרלינגי (כ־110 מיליון שקל) **ננסי וולפול**, 61, מלצרית קפיטריה ובעלה **קאן**, 54, פועל־פלדה מובטל, עשר שנים אחרי נישואיהם השניים, משנתאלמנו השניים מבני־זוגם הרא־שונים. ההוצאה הכספית־הראשונה של אלופי הטוטו החדשים היתה: טיסה במטוס קונקורד לדיסנילאנד בקלי־פורניה.

נחוג ♦ בניו־יורק יום הולדתו ה־50 של האיש העשיר ביותר בארצות־הברית, **גורדון פיטר גטי**, יורשו של איל־הנפט האגדי פול גטי. במרכזם של שלושת ימי־חינגה, עמדה העלאת האופרה הבחירות הלבנות, פרי רוחו של המיליארדר (שווי המוערך: 2.2 מיליארד דולר). גטי, שהוציא על שלושת ימי־השימחה, שבהם גם הטיס עשרות חברים מסאן־פרנציסקו, 120 אלף דולר, לא התרושש מכך. הכנסתו היומית היא 227 אלף דולר.

נחוג ♦ במארבלה, ספרד, יום־הולדתו ה־53 של **שון קונרי**, ג'יימס בונד המקורי (בסרט הראשון, ב־1962), יליד־שכונת־עוני באדינבורו הסקוטית, שהחל לעבוד בגיל 9, עזב את בית־הספר בגיל 13 ועשה את דרכו מנער־מקהלה במחזמר למרומי הקול־נוע, כך שהיה יכול להרשות לעצמו, לאחרונה, להקים במיליון דולר מכספו את קרן החינוך הסקוטית.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־59 של שחקן הבימה **שמואל סגל**, בנו של רב, שהתפרסם בשנים האחרונות במיוחד בהופעות היידיש שלו בשלי־שיית האנשים הקטנים (קליינע מענ־טשלאך, לפי שלום עליכם) שבה שיתף פעולה עם שמואל רודנסקי ואליהו גולדברג, ובעשרת תקליטי הופעות־היחיד שלו.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־68 של

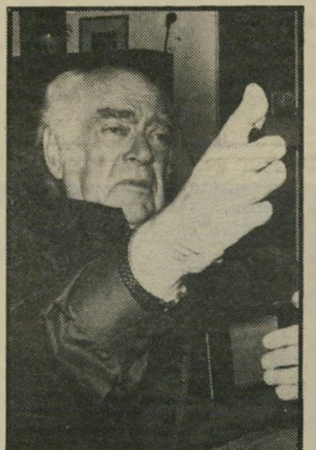

מבקר פינקל
הצגה בקולנוע עדן

דויד ניב, היסטוריון האצ"ל (ששת כרכי מערכות הארגון הצבאי הלאומי), מוסמך האוניברסיטה העב־רית לספרות ולשון עברית, שעבד בשעתו כחוצב במחצבות הקסטל על כביש ירושלים. נפצע קשה בהשתו־ללות־ירי של הזקיפים הסודאניים במחנה־המעצר הבריטי באריתריאה, שאליו הוגלה בשנות ה־40 כמפקד אצ"ל מבוקש. ניב, לשעבר עורך דיברי הכנסת, הוא גם מתרגם שירים ומחזות מאנגלית ומצרפתית.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־78 של שחקן התיאטרון ומנכ"ל הבימה לשעבר **שימעון פינקל**, שהופיע לראשונה על הבימה בעיר הולדתו הפולנית בגיל 12, ואשר הצגתו הראשונה בארץ־ישראל היתה בשנות העשרים באולם קולנוע עדן בתל־אביב (רחוב לילינבלום, פינת פינס). בין עשרות התפקידים של פינקל, אשר בשנים האחרונות נתגלה כמבקר חריף של התיאטרון, כל הקשת מהיהודי זיס, פר גינט, אוטו פראנק (אביה של אנה) ועד הנרי הרביעי.

נחוג ♦ יום הולדתה ה־88 (ולפי סברות שונות ה־89 או ה־90) של ותיקת התיאטרון העברי הד"ר (לרפואה) **מרים ברנשטיין־כהן**, אלמנת השחקן מיכאל גור ואם השחקנית אביבה גור. ברנשטיין־כהן, כלת־פרס ישראל 1975, היתה לפני הקריירה הבימתית שלה רופאה בצבא האדום, והספיקה בין הופעה להופעה על הקרשים גם לתרגם לעברית מיצירות אלכסנדר סרגייביץ' פושקין הרוסי, גי דה־מופאסאן הצרפתי ופרל ס' באק (האדמה הטובה) האמרי־קאית.

נפטרו ♦ בעפולה, 48 שעות אחר לידתן, **זוג תאומות סיאם**, שנולדו, כל אחת עם לב נפרד, בניתוח קיסרי, לאם בת 23, בת קיבוץ ותיק בעמק־יזרעאל. זה הוא זוג תאומי־סיאם ה־11 הנולד בארץ, ושנפטר, כקודמיו, סמוך ללידתו.

---

* *השיא הקודם: זכייתה של נאל פלטשר (אז בת 32), בחורף 1974, ב־680697 לירות שטרלינג.*

הציירת רחלה גלזר, שנודעה בזכות ציורי דמויות הנשים שלה, עשתה לפני חצי שנה הסבה מקצועית לעולם האופנה. יצירותיה המיוחדות – שילובים של פרוות ועור בלטו בתצוגת „איל'ן" שנערכה במלון מרינה בבת־ים.
בתמונה: אנבל טמיר בחליפת מכנסיים אקזוטית מעור עם שילובי פרוות, שעיצבה רחלה גלזר.

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך ג'ורג' 89
טלפונים:
284919
295318
השתלת ציפורניים

סטודיו B
ארלוזורוב 82, ת"א
237026
בהנהלת
אבי פאנק
★ כושר גופני וחיזוק שרירים
★ שמירה על גיזרה
★ יציבה נכונה
★ גמישות
ויש לנו מה להציע לך!
בסטודיו B –
אולמות ממוזגים
מורים מוסמכים
ג'אז, אירובי מתיחות
יוגה, סטפס, התעמלות

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
דיאנה
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)
★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

אולפן לאה פלטשר
מורה מוסמכת ללמד במקצועות הבאים:
- **עידון נשי**
מתאים לכל בת ואשה השואפת לשפר חיצוניותה, גינוני החברה שלה ולקבל בטחון עצמי.
- **דוגמנות מקצוע**
מקצוע מעניין ויפה. מתאים לך אם יש הנתונים הבאים: תמירה, נאה מאד ומשכילה.
- **תרבות הגוף:**
התעמלות לשיפור הגוף – בליווי מוסיקלי תהיי גמישה, תחזקי שריריך ויציבתך תשתפר. הרזיה מובטחת.

המקומות מוגבלים, הרשמי מיד. הקורסים מתחילים בינואר 1984.
טלפני לקביעת ראיון בלתי מחייב: 03־267682.
אולפני לאה פלטשר — רח' אבן גבירול 50, תל־אביב.

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

תן טרמפ לחייל

בפעם הראשונה התכנסו ותיקי אצ"ל בלי המפקד. בגין נעדר

„מגוב ריקבון ועפר..."

הפורש מהפורשים – ראש־הממשלה יצחק שמיר, שהיה באצ"ל ואחר־כך פרש ממנו והקים, יחד עם פורשים אחרים, את אירגון לח"י, בא לכינוס ותיקי אצ"ל.

מנחם בגין, מפקד אצ"ל, עבר לביתו החדש. למחרת היום התאספו חבריו, ותיקי אצ"ל, לחגוג 40 שנה להכרזת המרד. רוחו של בגין ריחפה מעל האירוע.

ותיקי אצ"ל באו בהמוניהם והתחילו למלא את היכל התרבות בתל־אביב. כולם חיילים אלמונים, כאלה שהיו באמת באצ"ל וכאלה שחברותם באירגון המחתרת לא ברורה. נראה כאילו פיתאום עכשיו, אחרי 40 שנה, כשהמישפחה הלוחמת שולטת במדינה, היו רבים שהצטרפו פיתאום לשורות ותיקי אצ"ל.

אולם־הכניסה של היכל־התרבות המה מפה לפה. אנשים עמדו בתורים ארוכים לפני דוכנים שבהם חילקו את המדליות. לכל כרטיס, שעלה 2500 שקל לזוג, צורף ספח למדליה.

אנשים חייכו ובירכו אחד את השני בבירכת חג־שמח. בפינה אחרת של אולם־הכניסה עמדו אנשים וחילקו את עיתון הליכוד יומן השבוע. אחרי זמן קצר נראה כל אחד כשהוא הולך והעיתון תחוב מתחת זרועו. אנשים התלחשו ביניהם ותהו אם יבוא או לא יבוא מנחם בגין. הם קיוו עד לרגע האחרון.

האנשים החשובים, שרים וחברי־כנסת, התיישבו בשורות הראשונות, חייכו איש לרעהו חיוך של המישפחה הלוחמת, לחצו ידיים בחגיגיות, כשהם זקופים וגאים. גם הם קיוו כי המפקד, מנחם בגין, בכל זאת יוכל לארוז את עצמו ולבוא לטקס ולפגישת המישפחה.

ואז, זמן קצר אחרי שישבו כולם במקומותיהם, נפתחה הדלת שליד הבימה, ואיש גדול נראה צועד פנימה בצעדים גדולים וכבדים. היה זה אריאל שרון, איש תנועת־העבודה לשעבר, יליד כפר מלל, עם אשתו לילי ושומר־הראש הצמוד שלו, שצועד אחריו כמו צל בכל אשר ילך. נכבדי השורה הראשונה חייכו לעברו חיוך של נימוסין, אך לא החליפו איתו כמעט מילה. שרון היה נטע זר במיפגש־רעים זה, והוא הרגיש זאת. הזוג התיישב בשקט במקומו, בשורה השניה, מאחורי חבר־הכנסת מאיר כהן־אבידוב.

מייד אחר־כך ניתן האות וראש־הממשלה, יצחק שמיר — מי שפרש מאצ"ל והקים ביחד עם חבריו אירגון מחתרתי אחר, לח"י — נכנס לאולם מלווה על־ידי אשתו שולמית ושיירה ארוכה של שומרי־ראש. על פניו היה שפוך חיוך רחב, איש לח"י בא לברך את חברי האירגון שממנו פרש, ביום חגם.

■ ■ ■

החלק השני של הערב, שאורגן והופק על־ידי יעקב בן־הרצל, כלל מסכת אור־קולית שמסרה את סיפוריהם של החיילים האלמוניים של המחתרת. כאלה שנפלו בפעולות פיגוע שונות.

אנשי המחתרת, אלה שישבו בשורות הראשונות — מרידור, ציפורי וחבריהם — התמוגגו והתגאו. בזה אחר זה עלו שמותיהם של עולי הגרדום, ושל אחרים שנהרגו, ותמונותיהם הופיעו על המסך. הקהל היה שקט. ואז הופיעה על המסך תמונתו של מנחם בגין. קטע מתוך סרט ארכיון שבו הופיע בגין ונאם אל לוחמי המחתרת ואל המישפחות השכולות.

הטקס כולו הונצח בסרט וידיאו למען המישפחה הלוחמת. בסוף הערב ניגש מישהו אל יעקב מרידור וסיפר לו כי קיים סרט כזה, וכי הוא רוצה לראותו אצל מרידור בבית. מרידור נדהם ואמר: „מה אתה מדבר? אתה יודע שאתה יכול להכין קסטות ולעשות מזה הון?"

האיש שלא היה אריאל שרון, שר־הביטחון לשעבר, ואשתו לילי. שרון, שהיה בתנועת־העבודה, בא לכינוס, למרות שלא היה חבר באצ"ל. שרון ואשתו עזבו מיד אחרי ששמיר סיים את נאומו. לעומת שרון, שנכח במקום, חסרה נוכחותו של מנחם בגין.

הוותיקים מימין: ראש־הממשלה. לידו אשתו, שולמית, שהיתה גם היא במחתרת ומשם שמה, לידה מרדכי ציפורי, שר־התיקשורת ואשתו טובה, שגם היא מוותיקי אצ"ל, לשמאלה ציפורה מרידור ובעלה יעקב. רוב ותיקי אצ"ל התחתנו במחתרת עם נשים מהאירגון.

ידיים חבר־הכנסת מאיר כהן אבידוב, החובש כיפה שחורה גדולה לראשו, לוחץ את ידיו של שמיר, ראש־הממשלה.

חיילים אלמונים

מרדכי ציפורי, שר־התיקשורת ואיש אצ"ל לשעבר, היה אחד הזמרים הבולטים במקהלת ותיקי האירגון. הם שרו את חיילים אלמונים שהיה מאוחר יותר להימנון לח"י, את הימנון בית"ר ושירים אחרים של אצ"ל ושל המחתרת. לפני שפצח בשירה, נאם ציפורי והביא לכינוס את בירכתו של המפקד, מנחם בגין. בכל פעם שהוזכר שמו של בגין, נשמעו באולם מחיאות־כפיים סוערות וממושכות. בגין בלט בהעדרו, והכינוס בלעדיו לא היה כמו כינוס איתו. הדברים הם כבר לא כפי שהיו פעם, בעבר.

כינוס כזה של ותיקי אצ"ל מתכנס פעם בחמש שנים. אחרי הכינוס נוהגים אנשי המישפחה הלוחמת הקרובה ללכת לחגוג ביחד. בפעם הקודמת, לפני חמש שנים, הוזמנו כולם לביתו של מנחם בגין, שהיה אז ראש־הממשלה. הפעם, בהיעדרו של בגין, התפזרו רובם בשקט לבתיהם. אחרים הוזמנו לביתם של מפיק הערב, יעקב בן־הרצל ואישתו נירה גל, לארוחה סינית. את הארוחה בישל בן־הרצל עצמו, שהוא בעל תואר במיסדרי־אבירי־הגריל. והאורחים זללו בכל פה מן המטעמים. אחרי ששבעו, המשיכו לשיר משירי אצ"ל לקול נגינת הפסנתר.

האיש החזק

מיכאל דקל, סגן שר־החקלאות, בא לכינוס עם אשתו. דקל, שהוא האיש החזק הדוחף את ההתנחלויות בשטחים הכבושים, קרן מאושר והירבה לשוחח עם חבריו.

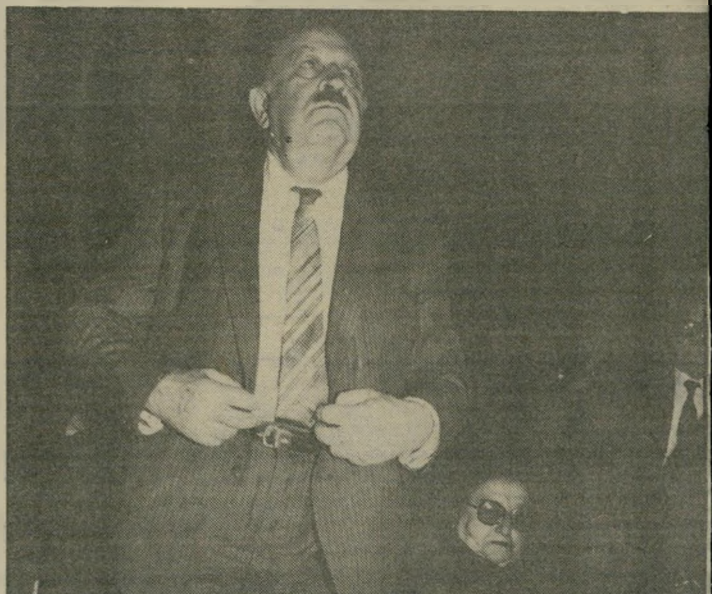

המפקד הראשי

יעקב מרידור, שהיה מפקד אצ"ל, עומד ליד אשתו ציפורה. מרידור התרגש מאוד מן הערב, שחלקו הגדול היה מורכב ממסכת אור־קולית.

שייח' באדר

יוחנן באדר, מוותיקי המישפחה הלוחמת, בא עם אשתו. הוא התיישב בצניעות בשורה השניה. רבים מוותיקי המחתרת ניגשו אליו, כדי ללחוץ את ידו.

אני אדם רציני

(המשך מעמוד 43)

תיאטרון קשה. גם שחקנים מגלים
זאת בשלב מסויים, והם באים א
ונותנים לי קומפלימנטים."
הוא מקווה שפעם תהיה לו הזדמנ
לשחק, אבל הוא רוצה לעשות את
בשלווה ובנועם, בלוקסוס, ולהוכ
לקהל ולעצמו שהוא מסוגל להפת
גם בתפקיד דרמאתי.
"העימות והמגע הישיר עם הק
הרבה יותר קשה," הוא מנסה להסב
"במגע כזה אני לא יכול לתת לז
החשמל ביני ובין הקהל ליפול לר
אחר, וזה דבר לא קל."
וכשהוא על הבימה, הוא נכנס כו
לתוך התפקיד. הוא מחקה את שימ
פרס, את דויד לוי, את מנחם בגין,
ירוחם משל, את רוד סטיוא
והרשימה עוד ארוכה.
"פעם," הוא מספר, "הופעתי בהי
התרבות ומשל ישב בקהל עם אש
כשהגעתי לקטע שלו, ירדתי מן הבי
והלכתי אליו עד למושב שלו.
הקהל היה על הריצפה מרוב צח
כולל אשתו של משל. הוא עצמו אפ
לא צחק. הוא ישב עם הפנים קפוא
לגמרי."
את הדמויות שאותן הוא מחקה ה
בוחר לפי מידת הפופולאריות של
אנשים שנמצאים בחדשות. הוא מקל
אותם בווידאו ואחר־כך עובד עם
ועם הראי שעות עד שהוא מרוצה
התוצאה. הוא בודק את עצמו
המישפחה שלו ועל האנשים שעובד
איתו. "אני יכול פיתאום לבוא לטכנ
שלי ולדבר אליו בתור שפירא, ואז
רואה את התגובה שלו, ולפי זה
יודע אם עשיתי את זה טוב או לא.

קש... לכרכו...

מישחק הוא לא למד אף פ
כשהיה בניו־יורק, נרשם לבי
ספר למישחק. אך כשהתחיל לל
ראה שהוא לומד עם כל מיני אנש
שלא היה להם מושג במישחק. הוא ה
כבר אחרי להקה צבאית שהי
בעצמה בית־ספר מאוד אינטנסי
ואחרי הופעות בתיאטרון של גוד
ובאוף־ברודווי בניו־יורק. לכן ה
ללמוד אומנות פלסטית במשך של
שנים.
ואז, אחרי שהיה כמה שנים בנ
יורק ועשה כל מיני דברים, הבחין
אברהם ("פשה") דשא־פשנל. הוא ר
אותו מופיע על בימה בניו־יורק, ש
אותו אם הוא מתכוון לחזור לאו
מוטי ענה שכן, ופשה אמר לו: "א
שלי!" מאז הם ביחד.
כשחזר, הופיע מוטי בתוכנ
שלכם בפאניקה, תוכנית שאי
עלה על הבימה 500 פעם במ
כשלוש שנים.
אחרי כן עשה הפסקה, הופ
בהפקות קטנות, עשה קצת חלטור
ועכשיו חזר שוב אל הבימה במו
גדול עם תיזמורת ולהקה.
מוטי אינו מגדיר את עצמו כא
פוליטי למרות שיש מסרים פוליט
בחיקויים שלו ובמערכונים ש
"באופן אישי אין לי מעורבות. יש
ידידים מן השמאל ומן הימין. מה ש
לי, אני אומר על הבימה, אני משת
לשמור על באלאנס."
הוא, לדבריו, בא מבית
מפא"יניקים. אבא שלו בן־גוריוני

מוטי עם אורנה והילדים — ע
בן ה־11, ליער בת ה־8 ודורין בת
נוסעים בכל שבת שנייה לאכול צ'ו
אצל ההורים בכרכור. "אני קשור מ
לכרכור," הוא אומר בגאווה, "זה מ
נהדר, בלי הבדלי דת, גזע ומין."
אין לו חרטה על הדרך שבחר
למרות שהיא קשה ומפרכת. "לב
בדרך כזו זה הימור!" ואפילו להורים
נחת ממנו.
השבוע חגג מוטי את יום הול
ה־37, מזל קשת. והוא ממשיך לע
קשה כדי להשביע את רצונו
הקהל, שמשלם ממיטב כספו
לחזות בהופעתו. הוא אינו נח לו
והקהל אוהב אותו.

ענת סרגוסטי

איש אינו יודע
חרושת השמועות

שלמרות שעברו כבר כמעט שלושה ימים, שחוקרי־המישטרה לא התקדמו אפילו צעד אחד בפיענוח התעלומה.

שעה אחת בלבד לאחר מכן גילה רועה־צאן מאחד הכפרים הערביים ליד סכנין, ביער — באיזור יער שבגוש שגב, פחות מ־50 קילומטרים מחיפה — גופה של נער עירום, שניכרים בה סימני התעללות קשה. היה זה דני כץ.

הנער נלקח, כנראה, כטרמפיסט, על־ידי רוצחיו, בשכונת דניה, והובא ליער.

צמרת המישטרה שלא היו בידיה שום הוכחה ממשית או כיוון חקירה ברור, אפילו לא קצה חשד המבוסס על עובדות, נתפסה בבהלה. „כיוון החקירה העיקרי בפרשת דני כץ — פעולת מחבלים!" אמרו.

ניצב־מישנה מאיר שדה, מפקד מרחב־הגליל, שעליו לגלות את רוצחו או רוצחיו של דני כץ, אמר שהוא מזועזע. „מעולם לא ראיתי רצח כה מחריד והתעללות כה אכזרית."

מפכ"ל המישטרה לא רצה להישאר בצל דבריו של מפקד מרחב־הגליל, וביקש להצהיר: „זה הוא מיקרה הרצח המזועזע ביותר שראיתי בחיי."

המפכ"ל איבצן כבר שכח, כנראה, את שקית־הניילון ובתוכה ראשה של הילדה נאווה אלימלך מבת־ים, שנרצחה לפני פחות משנתיים, או את רציחתה של הנערה מאיה זינגר מירושלים, שנישרפה חיה במדורה שהציתו רוצחיה.

ראשי מישטרת־ישראל נבהלו. הוזכרו להם 200 מיקרי רצח והיעדרויות שלא פוענחו עד היום במדינת־ישראל, ו־30 התיקים של

הורים המומים מירי ומשה כץ (בצד השמאלי של התמונה), הורי דני יוצאים מבית־הקברות אחרי [ט]קס הקבורה של דני בן ה־15, שנרצח על־ידי סוטה־מין שאסף אותו במכוניתו. ליד האם, נראה אחיו של דני, יואב, במדי צה"ל. האסון גרם אבל כבד בעיר חיפה, ורבבות השתתפו בהלווייה. האשמה על מה שקרה הוטלה על הקואופרטיבים לתחבורה, שצימצמו את קווי־האוטובוסים.

הכיוון: פשע מיני

כונית פרטית עצרה לא הרחק מהפניה לרחוב גרינבוים בשכונת יה בחיפה. דני כץ בן ה־15, שביקש רמפ בשולי הכביש, נכנס לתוך יכב. הנער בעל פני המלאך, התכוון סוע למיגרש האוניברסיטה, קצת זרי 5 לפנות ערב ביום חמישי שעבר. לפני שיצא מביתו סיפר דני לאמו, ירה כץ, כי הוא הולך לקחת את חברו, א, למישחק טניס. דני צעד מרחק ל כחצי קילומטר עד לבית של חברו, ־ מסיבות לא ברורות, לא נכנס לבית א.

בסביבות השעה 9 בלילה משחזרו ביתם וראו כי דני לא שב הביתה, ררו ההורים וגילו כי הנער כלל לא יע למיגרשי האוניברסיטה. בשעה בלילה הודיעו הוריו של דני מישטרה, שבנם טרם חזר הביתה.

בשעה 1 בלילה שוב התקשר משה למישטרה ומסר כי בנו עדיין לא ר. בשעה 4 לפנות בוקר נמסר קציני מרחב חיפה של המישטרה על עדרו של נער בשכונת הווילות דניה. חלט שיש לפעול לגילוי הילד.

חוקרי המישטרה שנשלחו לסרוק ת סביבת דניה, חזרו בידיים ריקות.

בשעה 12 בצהרי יום שישי, כ־12 עות אחרי שהורי דני כץ מסרו על עדרו, החליט תת־ניצב עמית, מפקד מרחב, שהמצב „מדאיג". הוא מינה ת־חקירה מיוחד לגילוי עיקבותיו ל הילד. העדרו של דני כץ נמסר לכל ונות־המישטרה ברחבי המדינה.

עברו 24 שעות נוספות, אך קירות לא העלו דבר. אל השוטרים טרפו מאות מתנדבים, חבריו בודה של משה כץ, שהוא עובד בכיר ל חברת־החשמל בחיפה, אנשי צבא תם אזרחים דואגים.

השאלה שהעסיקה את המישטרה היתה — האם דני כץ נעלם ביוזמתו, או בגלל גורם חיצוני? מנסיונם יודעים השוטרים כי נער עלול להעדר בגלל ציון לא טוב שקיבל בבית־הספר, בגלל סיכסוך עם הוריו או עם חבריו. הנעדר עשוי לחפש מיקלט זמני אצל חברים, או סתם לשוטט.

שוטרי חיפה ניסו להתנחם בעובדה שבמשך שנה נעלמים במרחב כ־800 איש, ורק אחד מהם מסיים את חייו באופן טרגי, בעיקבות העלמות זו. רובם חוזרים לבתיהם אחרי שעות או ימים אחרים.

זיכרון קצר

אחרי 67 שעות מאז שנעלם דני כץ, ישבו חוקריה הבכירים של המישטרה ובדקו את מימצאיהם וקבעו: הילד נעלם לא ביוזמתו!

שוב לקחו קציני־המישטרה את הנתונים וסקרו את הסיבות החיצוניות העלולות לגרום להעדרותו של דני כץ:

1. פעולה של סוטה־מין.
2. חטיפה לצורך סחיטה.
1. גורם פח"עי (פעולה של מחבלים') או לאומנים.
4. נקמה.
5. תאונות־דרכים בסיגנון פגע־וברח, כשהנהג לוקח עמו את הקורבן במטרה לזרוק אותו, הרחק מעיני הציבור והמישטרה.

קצין־מישטרה בכיר מאוד גילה להעולם הזה שהסיכויים הרבים ביותר לגבי אחת האפשרויות הללו כגורם להיעלמו של דני כץ, מיוחסים לאפשרות הראשונה — פעולה של סוטה־מין. לגבי יתר האפשרויות, ציין קצין־המישטרה, אדם ישר מאוד ובעל ניסיון רב, שהסיכויי שהן אלה שהתרחשו אפסיים כמעט. לדברי הקצין הועלתה גם האפשרות, שגורם חבלני, או לאומני־ערבי, אשר שמע ביום חמישי על רציחתה של הילדה הערביה בשכם, החליט לנקום את המעשה במיבצע אישי, שהסתיים עם חטיפתו של דני כץ. „אבל אני נותן לאפשרות זו אולי נקודה אחת או שתיים בלבד," אמר הקצין ביום ראשון בשעה 12 בצהריים. הוא גם ידע — ילדים שנעדרו מבתיהם, אשר נשארו בגדר תעלומה. והנה, מיקרה נוסף של רצח ילד, שחוטפו התעלל בו בצורה מחרידה. ומה שגרוע מהכל, בידי חוקרי־המישטרה אין שום רמז המח־שיר מישהו. איש לא נעצר.

רגע אחרון אנשי חברה־קדישא מפנים בתוך הקבר מקום לקורבן הצעיר של סוטה־המין, שביצע בו את זממו ביום חמישי שעבר, בשעות לפנות ערב, ביציאה משכונת־דניה בחיפה. דני הצעיר נקבר ליד קרובי מישפחתו, מישפחת כץ, שהם יוצאי רומניה.

...נדיין איך נרצח דני כץ — אך ההסתה וההיסטריה פועלת במרץ

ובכל זאת, יש לעשות משהו, להוכיח שהמישטרה ערה ופועלת. העובדה שהגופה נתגלתה באיזור המאוכלס ברובו בתושבים ערבים, הספיקה כדי להצביע על פעולות מחבלים!

לכלי־התיקשורת הודלפו ידיעות על כך שהחוקרים כבר הצליחו להגיע למקורות, המחזיקים מידע לגבי רוצחי דני כץ. נמסר שכבר נעצרו חשודים, ושהמישטרה שולטת במצב. אווירת הלינץ' במדינה גוברת והולכת: „לאומנים ערבים ביצעו את הרצח, כפי שביצעו את שאר הרציחות של ילדים יהודים," באותם מיקרים שהמישטרה טענה קודם שהם הקורבנות של סוטי־מין. הרוצח שהוא כנראה סוטה־מין, הפך בין לילה — למחבל. ו„מחבל", פירושו בציבור, ערבי. „יש בארץ מיעוט ערבי עויין, המרוכז בכמה כפרים שאנו מכירים אותם היטב. אם לא תהיה ברירה, ייתכן שיהיה צורך להטיל על איזור זה מישטר צבאי, אם ההשתוללות לא תיפסק." כך אמר לעיתונות קצין־מישטרה בכיר. זה, לדעתו, הפיתרון לבעיית סוטי־המין.

אם ה„מחבלים" הם שחטפו ורצחו ילדים בבת־ים, ולא סוטה־מין, כיצד זה שנער ערבי, ששמו לא נמסר לפירסום, על־ידי המישטרה, נעלם בנסיבות הדומות לאלה שבהן נעלם ישראל סופר בן ה־13, אשתקד?

במיקרה אחד או שניים, הצליחה המישטרה לעצור סוטה־מין שרצח. אך אין לערוך פסטיבל ארצי, בכלי־התיקשורת, ולטעון, ללא הוכחות, כי חוטפי־ילדים ורוצחיהם, הם ערבים.

מי, אם כך, רצח את דני כץ?

מיקרה רצח אכזרי ביותר כפי שבוצע בגופתו של הנער משכונת דניה והתעללות מינית, אינם יכולים להיות פרי מזימתו של לאומני ערבי, מפני שאנשים כאלה לא יערבבו פעילות לאומנית עם התעללות מינית בילדים.

הפאניקה הציבורית שיצרה המישטרה בעיקבות גילוי גופתו של דני כץ, היא מלאכותית. פשעים מסוג זה מתרחשים, למרבה הצער, בכל מדינה בעולם, שכן בעולם כולו ישנם סוטי־מין. גם בארצות־הברית או בשוויץ מבצעים סוטי־מין פשעים מחרידים נגד בני־נוער ואחרים.

בלי פחד

הנהג שחטף את דני כץ וביצע בו את המעשה הנורא, לא פחד, כנראה, כי ניידת מישטרה תפתיע אותו ברגע שיציע טרמפ לנער, מפני שידע כי אפשרות זו מיזערית.

יתכן שהרוצח עקב אחר תנועת ניידות־הסיור של המישטרה, ולמד את התדירות שבה הן מופיעות.

קציני־מישטרה מספרים כי בחיפה כולה פועלות במהלך מישמרת אחת שש ניידות ושלוש נוספות מיועדות למשימות מיוחדות. על ניידות אלה מוטל לבצע לא רק משימות סיור, ולהפגין נוכחות ברחובות, אלא גם הוצאות־לפועל ומשימות אחרות, כך שבדרך־כלל עובר סיור מישטרתי נייד, בממוצע רק כל שעה או שעה וחצי, באותו המקום בשכונה, במיקרה שאין אירוע מיוחד.

מי שלומד את תדירות ניידות־המישטרה במקום, יכול לבצע בנוחיות רבה גם פשעים מורכבים.

דני כץ נחטף בטרמפ, כפי שטוענת המישטרה, או שהגיע לאוניברסיטה ומשם נחטף בדרכו אל המוות. יש להזכיר שבהתחלת החקירה, טענו חוקרי־המישטרה, שליד המקום שבו נתגלתה הגופה, נמצאו מיסמכים סודיים של האוניברסיטה. אילו מיסמכים סודיים יכולים להיות באוניברסיטה? איך מתקשר עניין המיסמכים עם זהותם החבלנית של רוצחי דני כץ?

משהתעוררו יותר מדי שאלות בציבור לגבי הגירסות שהשמיעו קציני־המישטרה על הפרשה, החליטו הדוברים להציל את כבודם, בעזרת הנוסחה הבדוקה. איפול מלא הוטל על החקירה. כך נמנעה המישטרה מלהודות כי עד עתה, לא נעשה אף צעד אחד קדימה.

סוטה־המין שרצח את הנער נשאר סוטה, אם הוא יהודי ואם הוא ערבי.

הניסיון לראות בערבים מבצעי פשעים מסוג זה ובעיקבות כך הטלת שילטון צבאי על יישובים ערבים, לא ימנעו מסוטי־מין בארץ מלהמשיך לבצע את מעשיהם. המציאות מלמדת שאחרי כל מגיפה של מעשי טירוף מיני, נתגלה כי כמעט כל סוטי־המין שגם רצחו, הם יהודים.

האם תחת לתפוס את רוצחו של דני כץ, רוצה המישטרה לגרום לכך שאזרחי־מדינה חפים מפשע ישלמו על פשעים שלא ביצעו? מי שרצח את דני כץ ימשיך להתעלל בקורבנותיו הבאים ללא פחד, מפני שהמישטרה מצביעה לכיוון אחר מזה שבו הוא נמצא.

מרסל זוהר ■

טרמפ אל המוות דניה היא שכונת המיליונרים, המתגוררים בווילות על הכרמל. בשכונה בתים יפים ואוויר צח, אך גם סכנות רבות האורבות לילדי המקום, בשל תחבורה לקויה. ילדים ובני־נוער, נאלצים לנסוע בטרמפים.

נעדרים מודעה של ועד הורי ובני מישפחה של קורבנות הסוטים. מימין לשמאל: יואל כרמלי (14); שולמית וינשטיין (48); איילה אלפסי (21); דוד סטרקובסקי (14); נורמן (20); דוד בוקרה (22); ישראל סופר (14); אלגים־צחי פלוויאן (15); נאווה אלימך (12), שחלק מגופה נתגלה. לגבי אלגים, הוכח בבדיקה שהוא נקבר בבית־הקברות, אך אמו טוענה שיש לפתוח את הקבר מחשש שמדובר בגוויה של נפטר אחר. גם לגבי דוד בוקרה, טוענה המישטרה שחלק מגופתו השרופה, נתגלה.

שלום לחבר עשרות רבות של בני־מישפחה, חברים ומכרים התאספו ליד קיברו של דני כץ. אחרי שעות של חרדה, ימשיכו כולם לנסוע בטרמפים. כאילו לא קרה דבר.

תשבצופן 2415

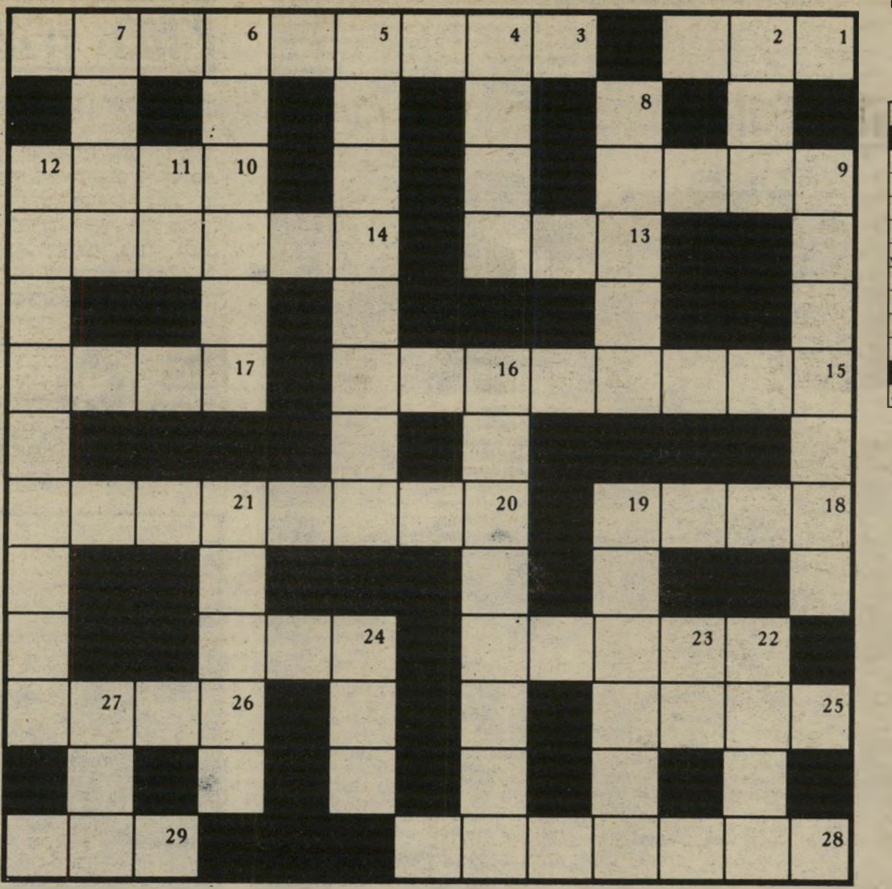

פתרון תשבצופן 2413

מאת

אביגיל ינאי

מאונך:

2) רכשו אמצעי תחבורה מוזר (3)

4) שכבה על גבי שכבה של רסיסי לילה כסתה את היבשת המוקפת מכל עבריה (4)

5) כשקרבים „אל המגדלור" אין מפחדים ממנה עוד (8)

6) יש אמן בעירו (6)

7) רצוי כי רבים יזהו את הכובש הגבור (4)

8) חבר המפלגה הדתית המאמין בתחיית המתים, אוהב מתנות (5)

9) עם ריח הבושם, ובאווירה של פיוס, לא פלא שנפלה עליהם תרדמה (7)

11) איזה כח מניע את הסקוטי הזה! (2)

12) כה אמר הסתיו בפעם ה־15 (5,4)

16) במצב נפשי כזה, טוב שלא שלפו סכינים (8)

19) משה רבנו אכל אותם (5)

21) נס שזה לא קרה ליווני העקום שעזב את בית מקדשנו (5)

22) צדיק זה יודע נפש בהמתו (4)

23) אחד מתואמיה של צביה הוא קונדס גדול (2)

24) בחן, סכם, וידע את ערכו המדויק (3)

27) לעתים מוטב להמירו במגדל קדוח (3)

מאוזן:

1) תוצאה של דיאטה מהירה מאד (3)

3) רבים ההולכים בבירת ארץ זו, אע"פ שיש בה תחבורה נוחה מאד (9)

9) הפגם שמצאו כנראה בשפינוזה (4)

10) האחד במשנהו מעולם לא פגעו (ארמית) (4)

13) חזר למוטב לאחר שנחל אכזבה (3)

14) לעלות עליו בתנועה קצובה, זו בוודאי עצה טובה (4,2)

15) יתכן כי הוא מצאצאיו של יפת, אך איננו אפיקורוס (5,3)

17) די בענן אחד וכבר יורד הקר אי־דם (4)

18) היזהר ונמלט נפשך מכחה של אהבה (4)

20) הגיעה העת להעלות אגרות נושנות (4,4)

22) נעתק ממקומו וקיפץ מאימת סכיני הברזל (5)

24) לא בחפזה סר מדרך הטוב (3)

26) בעזרת האל זכו בעונש דל (4)

28) מפיק צליל גבוה מאד (5,2)

29) הממציא העתיר שבחים רבים על הארום האדום הזה (3)

— סילבסטר בלי מיתון —

(המשך מעמוד 49)

התענוג החיפאי נמכר גם בתל־אביב בבוטיקים טובים ואצל זיווה תלם מהרצליה־פיתוח.

נוצות אפשר לגהץ

תמרה יובל, מעצבת־האופנה ה־יפואית, שפתחה לאחרונה בית־אופנה בקירבת ביתה, אוהבת להמם בשמלות מפוצצות, נשיות ומנקרות־עיניים. אצלה כל שימלה היא בומ־בסטית, שונה לחלוטין מהאחרות. לעונה זאת היא עיצבה שימלת־ערב בסיגנון המזכיר את שמלות הצ'רלס־טון, מבד טפט בצבע ירוק־טורקיז. חלקה העליון של השימלה הוא בצורת חזיית סטראפלס, הנצמדת אל הגוף עד מתחת לישבן, ומשם מתחילה לרדת בקיפלונים קטנים כלפי הקרסול, כדי שהגברת בת־המזל, היכולה להרשות לעצמה לקנות שימלה כזאת, תוכל ללכת, לשבת ולרקוד בחופשיות.

לשימלה האלגנטית הזאת הוסיפה תמרה, כקישוט, נוצות־טווס, הצמודות לצידי השמלה. פיסת־בד נוספת ותואמת נכרכת על הראש בקשר תרבוש, ומקושטת גם היא בנוצת־טווס, המשלימה את המראה. „אגב," אומרת תמרה, „נוצות אפשר לחדש ולתת להן צורה ורעננות על־ידי גיהוצן במגהץ־אדים. אין צורך לפחד, כי נוצות זה חומר טיבעי, כמו שיער."

סקסי לגוף המתאים

לערב קריר עיצבה תמרה מעיל באורך שלושת־רבעי, מטפט בצבע כחול־ים, כתפיו מודגשות וה־צווארון רחב ועשיר. מחיר השימלה והז'אקט הוא 600 דולר. תמרה אוהבת את שמלות־המחוך לערב. לכן גם עיצבה שימלת־קורסט שחורה, עשוייה סאטן עבה, הנרכסת עם שרוך בגב ושליץ עמוק מאחור, ומגלה רגליים יפות — למי שיש.

זוהי שימלה סקסית, למי שיש הגוף המתאים, וסכום של 350 דולר לקנותה. לדעתה של תמרה יובל, גם בימים כאלה, אם אשה צריכה שימלה יפה לאירוע מסויים אין שום סיבה שלא תקנה, אם יש לה את הכסף. והיא מוסיפה: „אני לא זוכרת שב־1966, בתקופת המיתון, אנשים הפסיקו לחיות ולקנות. נכון שחלק מהציבור הוא היסטרי. אנשים שיש להם כסף לא כל־כך קונים, הם מחכים לראות אם המצב יהיה יותר גרוע. אני מאמינה שהמצב יתאושש."

הצגה חייבת להימשך

גם באירופה, ובפרט בצרפת, שה־מצב הכלכלי שם אינו טוב במיוחד, ממשיכים אופנאי העילית לעצב ולתפור בגדי עילית. כנראה שיש מי שקונה. והראייה: דגמיו של כריסטין דיור, שעיצב לחורף 84 שימלת־ערב ארוכה בגיזרה פשוטה אך יפה, מבד קרפ סאטן בצבע כחול. השימלה שופעת בד ועשירה מאוד במראיה, וללא ספק מתאימה לעשירים. על המחיר לא כדאי לדבר.

לאותן המעדיפות את אורך־הברך, דאג דיור לשימלה הנרכסת באלכסון, כתפיה רחבות מעט ושרוולה עטלפי־אופנתי, כשהבד הוא סאטן קרפ בצבע כחול והדפס המרובעים הוא בשחור, בתוספת של אביזרים מתאימים ומש־תנים. אפשר ללבוש אותה פעמים רבות לאירועים שונים, וזוהי השימלה (וההוכחה) שההצגה חייבת להימשך. מיתון או לא מיתון.

אורנה גלזן ■

אל: האלפים — — —

סרבני המלחמה וסרבני־הגיוס
הכלליים והחלקיים, המוסריים והפוליטיים
הגלויים והמוסווים,
הבלתי־מאורגנים — — —

התגלו!!

המצב דורש זאת! רבים מצפים לכם!
הכיבוש והמיליטאריזאציה הישראליים מתחזקים;
תנועה בלתי־אלימה פלסטינית הולכת ונוצרת!
העם היהודי הישראלי והעם הערבי הפלסטיני זקוקים לידיעה, שאתם קיימים והייתם כאן כל העת! שלא כל העם היהודי בישראל צבא ולא צבא קדוש אלא חיי־אדם!
אם היתה הצדקה אי־פעם לגישה האינדיווידואליסטית שלכם, מסיבה זו או אחרת — הרי עתה אחריות גדולה רובצת עליכם —
לעודד את המגמות לחיזוק התביעה למען

מאבק לשיחרור האדם באי־אלימות
למען חוף־מיזרח־הים־התיכון חופשי מציונות ומלאומנות,
למען חברה הומאניסטית החיה בשלום ובשיוויון.
התפקדו: תנועה בינלאומית לסרבני־מילחמה מטעמי־מצפון
ת"ד 28058, תל־אביב־יפו 61280, טל' 03־372252

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

פנסיונר
מחפש דירה
בשכ"ח עם טלפון
בת 2 — 2½ חדרים
בתל־אביב

ת"ד 5059
מיקוד 61050
טלפון 838435

מינוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש —
אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח
מחלקת המנויים

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD · ויזה · ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03־227117/8

המישטרה טוענת שהיא הדיחה את חברתה לזנות, היא טוענת שהעולם התחתון קשר נגדה קשר. מי היא האשה המרתקת, המשגעת את הארץ מזה 24 שנה?

אדווה

חברות בנפש עדייה מאירצ'יק ונעמי היו חברות בנפש, עד שעדייה הביאה למעצרה של נעמי השבוע, אחרי שהסתכסכו. עדייה התפרסמה ברומן שלה עם דן בן־אמוץ.

מאת שולמית יריב

ביום הרביעי שעבר נעצרה נעמי אדווה על־ידי המישטרה, והוח־שדה בחיים על ריווחי־פרוצה, בשידול לזנות ובסחיטה.

לפי דבריו של החוקר, רס"ר יעקב טל, שידלה נעמי בחצי שנה האחרונה את עדייה מאירצ'יק לעסוק בזנות, סיפקה לה לקוחות ששילמו 50 עד 150 דולר, וקיבלה מחצית מדמי־האתנן. גם נטען נגדה, שהיא שכרה דירה ברחוב ריזנגוף עבור עדייה, כדי שתקבל שם את הלקוחות.

לטענתה של עדייה, היא עזבה את הדירה וחזרה לבית הוריה, אולם נעמי לא הרפתה ממנה וניסתה לסחוט ממנה סכום של 2000 דולר.

הסניגור, עו"ד אליהו קידר, טען בבית־המישפט כי התלונה נעוצה בעבריין מסויים, שאותו הכירה עדייה, אשר השפיע עליה להשתמש בסמים. לטענתה של נעמי, היא ניסתה למנוע ממנה את הקשרים עם העבריין ואף שלחה מיכתב להוריה של עדייה, כדי להתריע על החברות של בתם עם העבריין.

לטענתו של הסניגור, עמדה עדייה לנסוע עם אותו העבריין לחו"ל, לעיסקי־סמים, ונעמי דאגה להודיע על כך למישטרה. הפרשה נודעה לעבריין, ומכאן התלונה במישטרה.

אחרי דיון, הורתה השופטת ורדינה סימון לעצור את נעמי.

***

אינני מכירה נשים רבות, שיכולות לשעשע, לרתק, לעניין או להצחיק כמו נעמי אדווה. כשאתה משוחח איתה, כאילו דיפדפת בדפי ספר. היא מזכירה ספר או שניים מספריו של דמון ראניון.

יש כאלה שיזדעזעו מדבריה, היא יודעת להדהים בהעזה שלה, בביטחון השופע, וכשתכיר אותה, תיצור אצלך הרגשה שהיא חיה חיים כאלה, וחוותה חוויות כאלה, שנשים מעטות עברו וחוו כל חייהם.

כתבות כמו אלה שכתבה נעמי, לא יכולה לכתוב אף עיתונאית בישראל, וזאת מסיבה פשוטה — אף אחת לא מסוגלת להגיע למקורות האינפור־מציה שעומדים לרשותה.

נעמי היא דמות רבת ניגודים, פניה האכסוטיים, שערה הארוך והופעתה המיוחדת, אינם מתיישבים עם דיבורה השוטף בשפה הגרמנית, שפת אמה.

נעמי כארוט גדלה בבית הוריה בבת־גלים. יוצאי גרמניה, אנשי תרבות מרכז אירופה. נעמי, בתם הבכירה, ודני הצעיר ממנה, חונכו באותה אווירה תרבותית. דני התגלה כגאון במתמטיקה ובפיסיקה. נעמי היתה אופרה אחרת עוד בשחר נעוריה.

הדייגים הערבים במיפרץ כינו אותה „בינת אלאיבליס" (בת השטן). עוד בנעוריה היתה נעמי הדייגת התת־ימית היחידה בישראל, ומצאה את מיחייתה במים. בתחילת דרכה נהגה נעמי לצלול עד לעומק של שלושה מטרים, אך אחרי שהתיידדה עם רובי, עולה חדש מהונגריה, היא התאמנה בחברתו ולמדה לצלול ולהגיע לעומק של שבעה מטרים מתחת למים.

נעמי היתה זאת שהציפה את המסעדות המובחרות ביותר של הדגים בארץ בלובסטרים, שצדה. כשרובי גוייס לצבא, היא המשיכה לדוג לבדה, והיתה מרוויחה לפני 25 שנים סכום של 50 לירות ליום מדייג.

נעמי מעולם לא נהגה במכונית. לכל מקום נסעה במוניות מיוחדות. תמיד חיכתה לה מונית בחוץ. היא אוהבת לאכול ממיטב הדגים, ולשתות יינות טובים. כסף מעולם לא נחשב בעיניה.

היא אוהבת למתוח אנשים. היא מסוגלת לצאת מהבית ולחזור אחרי כמה חודשים. הדבר החשוב ביותר בשבילה זה להרגיש את עצמה חופשיה. בקושי אפשר להלהיב אותה, תמיד ישנה ההרגשה שהיא כבר מכירה את הכל. באותה מידה שהיא מסוגלת להסתובב שעות בכרם, היא יכולה פיתאום להרגיש מחנק ולהעלם.

נעמי ובעלי־חיים כרוכים זה בזה מאז ומתמיד, ביבר־החיות שהיא מגדלת בביתה הפך אגדה. פעם החזיקה בעת ובעונה אחת 21 חתולים, שלושה כלבים, קוף ענק שקיבלה במתנה מימאים וקיפוד קטן שמצאה ברחוב.

בגלל גיזרתה החטובה ויופיה האכסוטי הפכה מודל מבוקש בחיפה. הנשים הכבודות חובבות־הציור שילמו במיטב כספן, כדי שתופיע לפניהן בעירום.

(המשך בעמוד 59)

מלכת החיות יום יום אפשר היה לפגוש את נעמי בשווקים, כשהיא טורחת לקנות מצרכים כדי להאכיל את עשרות החיות שלהן דאגה. היא הכירה את כל שגיונותיהן של החיות, לא פסקה לפנק אותן, והיתה מכינה לכל חיה את מזונה לפי טעמה האישי.

נעמי אדווה: מיכתב מהכלא

אני כותבת בנסיבות מאוד לא נו־חות. אין כאן שולחן. בקושי יש אור בחדר, למרות שהשעה 1.30 בצהריים, ובחוץ יום־שמש יפה. החדר אפל וקר ללא חלונות, רק סורגים. ואני נמצאת בחדר לבד. ישנן כאן חמש מיטות, כיור ובית־שימוש דולף. קירות מלוכלכים מלאים שמות דיירי החדר הקודמים. מצאתי כאן שמות מוכרים לי חרותים על הקירות — אורית ארביב, שרה אנג'ל — שמותיהן של בלדריות הסמים וגם כתובות כמו „אין כמו אמא" ו„לחופש נולדנו". כרגע אין עצורות רבות בכלא, כולן שוחררו אתמול. פגשתי כאן נרקומניות, זונות, ושודדות תחנת־דלק. על אלה אספר בהזדמנות אחרת.

הצעה כנגד הצעה

אתמול הובאה לכאן בחורה בת־20, שנלכדה במבצע סמים שערכה מישטרת תל־אביב לפני כמה ימים ובו נעצרו 50 סוחרי־סמים. אותה בחורה, ג'ינג'ית, חיילת שהשתחררה לפני כחודש מצה"ל ונעצרה על פי מידע שהמישטרה קיבלה מ„סוכן שתול", ספרה לי כי גדלה בכסית, וכי הוריה היו מבקרים שם באופן קבוע. היא גרה ברחוב פינסקר ומסתובבת בכסית.

את ה„סוכן השתול" היא מכירה מזה שלוש שנים, כאשר חיזר אחריה ללא הצלחה. לאחרונה פגשה בו שוב, כשהוא מטייל עם כתו. היא לא נענתה לחיזוריו ולכן, לדבריה, סיפר למי־שטרה שהיא סוחרת־סמים. המישטרה ערכה חיפוש בבית שבו גרה עם אמה ולא מצאה דבר. המישטרה הסתמכה על הודאתו של אותו אדם.

כששמעה עצירה אחרת, נרקומנית תל־אביבית, את שמו של הבחור, נזכרה שנתקלה בו כשפגש אותה מזריקה זריקת הרואין בבית־שימוש של קונדיטוריה מסויימת ברחוב דיזנגוף, והציע לה כסף, כדי שתשיג לו כמות של הרואין וחשיש. היא חשדה בו משום־מה ודחתה את הצעתו. לעומת זאת הציעה לו לשכב איתה תמורת תשלום.

הסוכן השתול והנרקומנית הסכימו בעניין המחיר, והיום, כך אמרה לי, היא מצטערת שלא ביקשה ממנו יותר כסף, מאחר שעכשיו היא יודעת שהמישטרה מממנת הוצאות כגון אלו.

שיחות מעבר לקיר

הזמן עובר כאן באיטיות, ותנאי־החיים מאוד לא נוחים, וזה בלשון־המעטה.

יש שלוש משמרות של סוהרות, אשר מתחלפות במשך כל 24 שעות. את הסוהרות לא רואים כמעט. הן רק באות לפתוח את התאים כשיורדים לחדר־האוכל.

אין אפשרות לקרוא להן, אלא אם עומדים על מיטה הסמוכה לחלון וצועקים. העצורות עומדות בחדריהן לפעמים במשך שעה שלמה וצועקות, אך אין כל מענה, ואף סוהרת לא מתעניינת מה קרה. כך, שיתכן מצב שעצירה תקבל התקף־לב, תתעלף או שיתרחש אסון באחד החדרים, ואיש לא ידע על כך, אלא אם כן תעלה הסוהרת לפתוח את הדלת, כדי להוריד את העצורות לארוחה.

ישנן שלוש ארוחות ביום (את התפריט אתאר בפעם אחרת), ארוחת־בוקר ב־7, צהריים ב־12, וארוחה אחרונה בשעה 4 אחר־הצהרים.

מהשעה 4.30 כלואות העצירות בחדריהן עד למחרת בבוקר.

הסוהרות חביבות ברובן, ואף ישנן כאלה שמיודדות עם אסירות מסו־יימות.

הייתי מעוניינת לדעת מהו תפקידן המדוייק של אותן סוהרות, אך בינתיים עוד לא הצלחתי להבין.

מי שדואג לבעיות הרפואיות של העצורות, הוא החובש המגיע בשעות הערב, ושואל מי זקוקה לטיפול.

ישנו טיפול שיגרתי לנרקומניות, המקבלות כמה טיפות אדולן, שהוא סם חילופי להרואין. את הטיפות מזליף החובש לתוך פי הנרקומנית, כדי שלא תוכל לעשות בו שימוש אחר, כגון להעבירו הלאה בצורה אחרת.

עם כיבוי האורות בשעה 10 בערב, נשמעות צעקות מכל הכיוונים. עצורים מאגף־הגברים, אשר נשותיהם עצורות באגף־הנשים, מנהלים שיחות ארוכות בקולי־קולות. ברוב השיחות מדברים ברמזים, בדרך־כלל על דברים העתידים לקרות ביום המחרת, כאשר יובאו לבית־המישפט. ישנן גם צעקות מחוץ לכלא, לשם מגיעים המבקרים או המבקרות בשעות הלילה, ומוסרים הודעות שונות.

מישהו צועק ושואל, היכן שמו את הילד, הוא אינו מוצא אותו מזה יומיים, אחר שואל מתוך הכלא את הצועק בחוץ, אם העלים את הסחורה מתוך המכונית. ניתנות הוראות לפנות לעורכי־דין, ולבקשם לבוא לבית־המעצר, או בקשות להכין כסף לשיחרור בערבות. הרעש כה גדול בשעות הלילה, עד כי אין כמעט אפשרות לישון.

תמיד חלמתי לשהות בכלא של נשים, זה נראה לי מרתק מאוד. עכשיו, „כשהחלום" התגשם, אינני נהנית ממנו במיוחד, בייחוד לאור הנסיבות שבהן הגעתי לכאן.

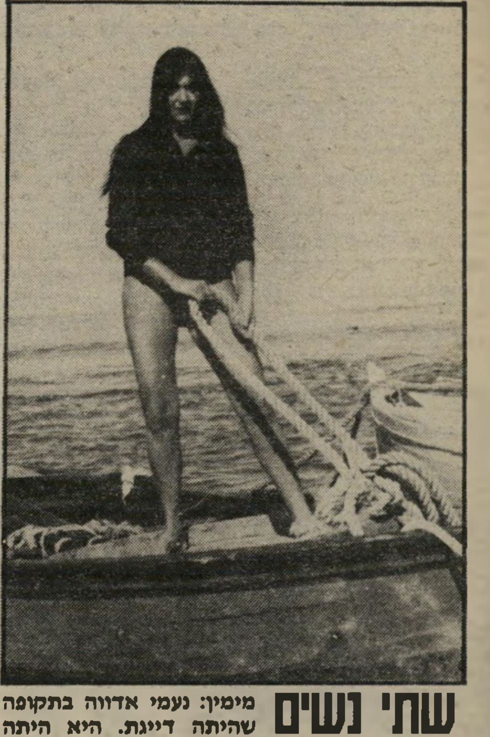

שתי נשים מימין: נעמי אדווה בתקופה שהיתה דייגת. היא היתה הדייגת התת־מימית הראשונה בישראל. משמאל: עדייה מאירצ'יק שהיתה ידידתה וחברתו של דן בן־אמוץ. חוקרי המישטרה טוענים, שנעמי שידלה את עדייה לעסוק בזנות ואף סיפקה לה לקוחות.

דירת החתולים

הסיפור החל כך: ביום שני בשבוע שעבר, בשעות הצהריים, הופיעו בביתי אנשי מישטרה. הם הופיעו ללא מדים. ביקשתי מהם שיזדהו. אחד הציג את עצמו בשם „פריש", וביקש שאבוא איתם. כששאלתי באיזה עניין, אמרו לי כי הכל ייוודע לי במישטרה.

הייתי לבושה בכותונת־לילה ורצי־תי להחליף בגדים. הם הציעו לי לבוא איתם כשאני לבושה בכותונת־הלילה. שאלתי לכמה זמן הם זקוקים לי, אך הם לא ענו. החלפתי בגדים ונסעתי עימם לנפה הצפונית ברחוב דיזנגוף.

שוב שאלתי באיזה עניין הגעתי למישטרה, ושוב אמרו לי שהכל יוודע לי עוד מעט. הפכתי בדעתי ולא יכולתי לנחש בשום אופן במה מדובר.

אחרי כשעה של המתנה, נכנס הקצין־החוקר ואמר לי כי המישטרה מאשימה אותי בשידול לזנות של צעירה שאותה אני מכירה, ונקבו בשמה. כמו כן האשימו אותי בניהול בית־בושת ברחוב דיזנגוף, בדירה ששכרתי עבורה. התחלתי לצחוק.

ככל שהם המשיכו והוסיפו דברים לאותה האשמה, הבנתי שנקלעתי למצב כלל לא מצחיק.

הם המשיכו ואמרו לי כי אותה צעירה סיפרה להם כי אני הבטחתי להפוך אותה לדוגמנית מצליחה, אך במקום זאת הכרתי לה גברים שונים שאיתם שכבה תמורת תשלום, וכי את מחצית הכסף נתנה לי, כך שלפי אותו תיאור חייתי על רווחיה של פרוצה, אחרי שהצעירה עצמה הגדירה את עצמה בפניהם כפרוצה.

לדבריהם, סיפרה בעדותה שהיא עזבה את הבית שבו נתתי לה לגור, וכי ניסיתי לסחוט ממנה 2000 דולר, אחרי שכבר קיבלתי ממנה במשך הזמן 20 אלף דולר, שהם מחצית מ־40 אלף דולר שאותם הרוויחה במשך חצי השנה האחרונה.

הייתי המומה, ניסיתי לחשוב מה גרם לצעירה שאיתה הייתי מיודדת מאוד, להעליל עלי עלילה שכזו.

מהר מאוד נזכרתי בהשתלשלות העניינים שאירעו במשך שבוע ימים, מאז ראיתיה לאחרונה. אמרתי לחוקר שכל מה שאמר לי לא היה ולא נברא, וסיפרתי לו על השתלשלות העניינים.

מסרתי עדות מפורטת ובה סיפרתי, כי היכרתי את עדייה לפני חצי שנה בבית ידידים, וכי כתבתי עליה כתבה, המתארת את יחסיה עם הסופר דן בן־אמוץ.

אחרי תקופה פגשתי בה שוב, והיא סיפרה לי כי רבה עם הוריה, שאותם היא לא סובלת ושאינה יכולה להסתדר איתם, וכי אין לה איפה לגור.

בתקופה שלפי כן עברתי לגור בווילה בשיכון־דן, אחרי שגרתי בדירה שכורה ברחוב דיזנגוף. את הדירה עזבתי אחרי סיכסוכים עם השכנים בגלל הכלבים והחתולים שברשותי. חיפשתי בית עם חצר וללא שכנים. החוזה על דירתי שבדיזנגוף היה עדיין בתוקפו, וממילא שילמתי שכר־דירה מדי חודש.

השארתי בדירה בדיזנגוף כמה חתולות שהמליטו גורים באותה תקופה, ושלא יכולתי לקחת אותן עם הגורים לווילה. הגורים גרו בשלושת החדרים, ואני נהגתי לבוא בכל יום ולהאכיל אותם.

אמרתי אז לעדייה שאני מסכימה שתגור באותה דירה עד תום החוזה, בתנאי שתאכיל את החתולים בימים שלא אוכל להגיע לשם. היא הסכימה.

הזהירו אותי מפניה

עדייה עברה לגור באותה דירה (דירתי) ובסמוך לכך החלה לעבוד במישרד־פירסום בשדרות נורדאו. בערבים השתתפה בקורס פירסום ועיתונות בבית ציוני אמריקה. פעמיים בשבוע נהגה לבוא לביתי בשיכון־דן, כדי להדפיס במכו־נת־כתיבה כתבות שכתבתי, וזאת תמורת תשלום.

במשך זמן הכרותי את עדייה ערכתי כמה מסיבות, עדייה עזרה לי בהכנת המסיבות, ונהגה לבקר אותי כמעט בכל יום. בימים שנהגתי להאכיל את החתולים בדיזנגוף, נהגנו להיפגש בקונדיטוריה הסמוכה לאותה דירה, ואף ביקרתיה במישרד שבו עבדה. היינו מיודדות מאוד, עדייה נהגה לספר לאנשים שהיא אוהבת אותי יותר מאשר את אמה.

היא סיפרה לי כי לא הסתדרה עם הוריה, וכי לעולם לא תסלח לאמה על שלא סיפרה לה מי הוא אביה.

אמה של עדייה, מיה זיו, היתה רקדנית ופנטומימאית לפני 25 שנים. היא הופיעה אז עם שייקה אופיר בלהקת פנטומימה.

האם נסעה אז לצרפת לצורך לימודי פנטומימה, וחזרה כשהיא בהריון. בארץ התחתנה עם אדם בשם צבי מאירצ'יק, שחיזר אחריה לפני נסיעתה. הם נישאו, ואותו מאירצ'יק גידל את עדייה כבת. יותר מאוחר נולדה לזוג עוד בת בשם גיליה.

בגיל 17 גילתה האם לעדייה, שמאירצ'יק אינו אביה. אז עברה עדייה משבר רציני, ומאז, לדבריה, אינה סובלת את אימה.

בהיותה תלמידה, בגיל 17 וחצי, הכירה את דן בן־אמוץ, בפתיחת תערוכת ציורים שלו. עדייה ביקרה אז בביתו אחרי שהזמין אותה לשם, והתפתח ביניהם רומן שנמשך שלוש שנים. (על הרומן הזה כתבתי בהעולם הזה).

תקופת מה אחרי שנפרדה ממנו הכרתי אותה, מתחילת ההכרות איתה ראיתי בה דברים מוזרים. אנשים שהכירו אותה הזהירו אותי מפניה. סיפרו לי אז כמה אהבה את דן בן־אמוץ, ועל כל הדברים שהיתה מוכנה לעשות (ועשתה) למענו, ושאחרי שלוש שנים שהיתה במחיצתו עשתה לו דברים מוזרים ומשפילים (אין לי אפשרות לפרט דברים אלה עכשיו). מכרים משותפים לא הבינו את הקשר שהיה לי איתה.

לעדייה היו שאיפות רבות. היא רצתה להיות עיתונאית, רקדנית, לעבוד בפירסום, ולהיות דוגמנית.

אני עצמי צילמתי אותה תמונות רבות, ואף היינו יחד אצל צלם ידוע, שצילם אותה סידרה שלמה של תמונות, שאמורות היו להופיע בכרטיס־ביקור שיציג אותה כדוגמנית.

שיחת־טלפון מנרקומן

לפני שבועיים הגעתי למישרד שבו עבדה עדייה. ראיתי שם נערה ממושקפת, מלאת פצעים על פניה. האופן שבו דיברה היה משונה.

עדייה הכירה בינינו, ואמרה כי זו חברתה, חגית (שם בדוי) שהיא גאונית במוסיקה קלאסית (כך אמרה), ושקיבלה לא מכבר מילגה של 10000 דולר מחברה המפיקה תקליטים, אחרי שנתגלתה על־ידי המלחין נחום היימן.

הנערה סיפרה לי על החוויות שעברה כאשר ביקרה בברלין, שמישהו הבריחה לברלין המיזרחית, ולשאר חלקי גרמניה המיזרחית. שאלתי אם יש לה תמונות מאותם מקומות, ואמרתי, כי יהיה מעניין לעשות עליה כתבה. היא אמרה שתמצא תמונות בביתה, והשאירה לי מיספר טלפון שלה בנווה־מונסון, שם היא גרה עם אחותה ועם הוריה.

באותו ערב הגיעה אלי עדייה וסיפרה לי כי חגית נמצאת בצרה. היא נכנסה להריון וביקשה מעדייה לקחתה לרופא־נשים באחת מערי הדרום, כדי לבצע הפלה. היא הוסיפה וסיפרה כי חגית עלולה להתאבד, וכי היא מעורערת מבחינה נפשית, ואף היתה מאושפזת בבית־חולים לחולי־נפש בבאר־יעקב, בעת שרותה הצבאי, ובשל כך השתחררה מצה"ל.

למחרת בבוקר צילצלתי למקום עבודתה של עדייה. היא לא היתה שם. גם ביום שלאחר מכן לא היתה במישרד.

באותו ערב צילצל אלי אדם לא מוכר לי, ואמר שהוא צריך את עדייה באופן דחוף. הוא סיפר לי שעדייה היתה אצלו שבוע לפני כן ונעלמה. באותה שיחה הזמין אותי האיש לאכול סטייק בסטקייה שבבעלותו בפתח־תיקווה. אחרי אותה שיחת־טלפון הגיעה אלי עדייה בחברת חגית. סיפרתי להן על שיחת־הטלפון מפתח־תיקווה, ושתיהן אמרו לי שאינן רוצות קשר עם אותו אדם.

(המשך בעמוד 63)

שלוש פעמים נוראייב

נעמי מיודדת עם הרקדן הרוסי המפורסם, רודולף נוראייב, כבר יותר מעשרים שנה. זאת ידידות המכה גלים, שהחלה כשנוראייב הגיע לראשונה לארץ. במשך חודשים היתה אורחת שלו בכל בירות העולם שבהם הופיע. נוראייב פינק אותה וקנה לה מתנות יקרות שאותן דאג לשלוח ולהביא לה לארץ. בין המתנות – יהלומים ופרוות. נעמי גם נתנה תמורה מלאה: בכל מקום אירגנה מסיבות. מאז ועד היום כל פגישה שלהם היא חגיגה.

(המשך מעמוד 57)

מרסל ינקו אף הוא צייר אותה, ובתמורה נתן לה ציור שחמדה.

תמיד יצרה את ההרגשה שבעוד האחרות הולכות — היא רצה. אינני מכירה נשים אוהבות־חיים כמוה. כזאת היתה כשהיכרתיה לראשונה, וכזאת נשארה כשהכירה את בוסתנאי („בוסי") סחה. שהיה אז דמות קלאסית של גברתן אלים, בעל נשמה של ילד.

בוסי התפרסם ברחובות תל־אביב שבה נולד, ושבה הירבה לבלות. לחיפה הגיע בגלל נעמי ובאילת שבה זכה בתואר מלך, מצא את מותו, כשנרצח.

מתנות מנוראייב

לנעמי יש והיו המון חברים וידידים. אחד מהם, פיצלה — יבואן וסיטונאי של משקאות משכרים — דאג לספק, בידידותו הרבה, את מיטב המשקאות למסיבותיה, שבהן אירחה את החברים.

באחת מאותן מסיבות ניגשה נעמי, כחוש־ההומור המשגע שלה, לפיצלה ושאלה כבדרך־אגב: „מה אתה נותן אם אני מתחתנת?" פיצלה היה משוכנע שזאת מתיחה: „עשרה ארגזים של וויסקי!" בו במקום הודיעה לו נעמי שהיא מתחתנת עם בוסי.

החתונה נערכה בבית הוריה. היתה זאת חופה משונה, שכן קוף ליוה את הכלה לחופה כשהוא יושב על כתפיה.

הרומן של נעמי עם רודולף נוראייב התפרסם בארץ ובעולם והיכה גלים עזים. הקשר ביניהם נמשך עד היום. במשך תקופה מסויימת ליוותה אותו במסעותיו ללונדון לפאריס ולגרמניה. בכל מקום אירגנה מסיבות לכבודו. מאז הפכה כל פגישה ביניהם לחגיגה. נוראייב הרעיף על נעמי מתנות משגעות, ביניהן יהלומים ופרוות.

נעמי יודעת לחיות! היא ללא ספק אחת הטבחיות הטובות שהכרתי. יום אחד הפתיעה אותי, כשהגיעה עם שק מלא קונכיות, וערכה בביתי ארוחת פירות־ים, הטובה שאכלתי אי־פעם.

באמצעות בוסי הכירה נעמי את כל ראשי העולם התחתון בארץ. במשך שנים חששתי שיפרדו „ברעש גדול", אך הפרידה היתה שקטה ללא מהומה. בוסי התוודה אחרי הגירושים שהיתה ונשארה „אהבת חיי".

פעם זכיתי באירוח מלכותי באילת על־ידי בוסי, רק בזכות היותי חברתה של נעמי. אחרי גירושיהם נשא בוסי אשה אחרת. כשנרצח ליוו את ארונו 12 אלף איש. כל אילת השתתפה בלוויה. מטוסים ומכוניות מלאים בחברים וידידים הגיעו מכל הארץ.

את מערכת הקשרים בעולם התחתון, שנוצרה בעזרת בוסי, ניצלה נעמי לעבודתה העיתונאית. כל דיווח היה מהימן. רק לפני שבועיים הביאה נעמי למערכת את הסקופ העיתונאי, שחשף את העובדה שהרצח של חיים שושן בכלא רמלה צולם במצלמות וידיאו. רק שבועיים אחרי שהעולם הזה פירסם את הסקופ, חזרו עליו העיתונים האחרים.

יפהפיות אבודות

נעמי מתגוררת בווילה שכורה ברמת־החייל בתל־אביב. שותפה לדירה הוא הצייר אבי פיילר. בווילה שוכנות כבוד כל חיות־הבית הרבות שלה. משעות הבוקר המוקדמות היא עסוקה בהכנת מזון לשוכני הביבר. לכל כלב טעם מעודן משלו והגברת מכינה לו את מזונו לפי טעמו האישי. לזה תבשיל, לשני צלי, לשלישי עצמות — עבודת פרך. כמו שהיא אוספת כלבים וחתולים אבודים, אוספת נעמי גם בחורות, רוכן אבודות. תמיד מסתובבות סביבה הבחורות היפות ביותר שראיתי. רוכן מעריצות אותה. לנעמי יש כאריזמה מיוחדת והשפעה על נשים וגברים כאחד. היא ידועה במסיבות המשגעות שהיא ערכה ועורכת. בכל מסיבה היא טורחת להזמין לצד אישי ציבור, אנשי מישטרה ועורכי־דין גם כמה נערות יפהפיות, ובשביל החברה תמיד תמצא בחורה שתתנדב להתפשט או לרקוד ריקודי־בטן. מעולם לא שמעתי אחת מכל הנערות שהקיפו אותה מסרבת לאיזו בקשה של נעמי. תמיד היתה לי הרגשה שהיא יודעת את הכל. הכתבות שלה תמיד מהימנות, כשהיא כותבת על אורגיות, על קלפנים ומישחקי קלפים, על מקרי רצח, על סמים — היא פשוט יודעת הכל.

בימים אלה אני יושבת ומצפה לסידרת הכתבות המשעשעת והמרתקת שתפרסם נעמי תוך ימים אחרים, כשתשתחרר ממעצרה.

שולמית יריב ■

אשת החברה

נעמי בחברתה של הזמרת סריטה מונטיאל. נעמי התיידדה עם אמנים רבים בארץ ובחו"ל ודאגה לפרסם אותם בעיתונות וגם לבלות איתם (למטה).

פיצלה

יבואן המשקאות הגדול ביותר בארץ, הוא אחד מידידיה של נעמי, אשר דאג תמיד לספק משקאות למסיבותיה הסוערות.

בן־אמוץ

נעמי היתה מיודדת עם דן בן־אמוץ, כמו שהיא מיודדת עם הרבה מאנשי הבוהמה, ששמחו לבוא למסיבותיה.

רינה שני, הגורו מזיכרון־יעקב, מתה בהודו. האם זו

מותה של אגדה או לידתה של אגדה

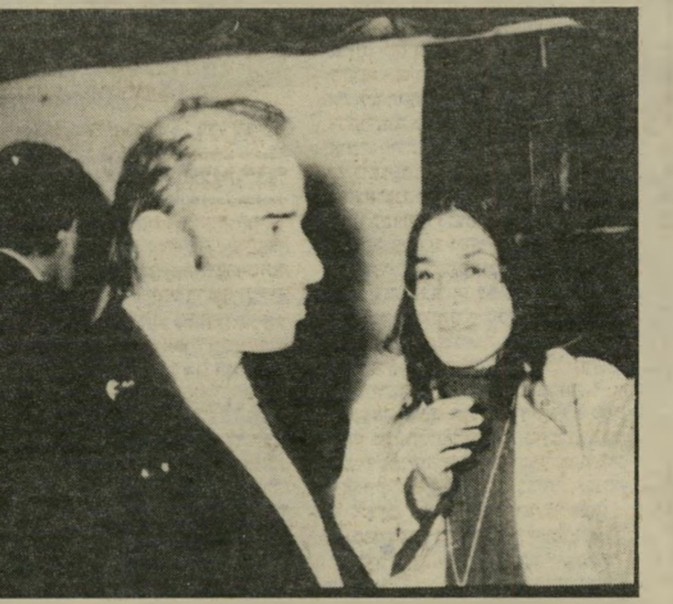

בבית־המישפט רינה שני יורדת במדרגות בית־המישפט שדן אותה באשמת גידול מריחואנה. שני הטיפה לעישון סמים, בטענה שבעזרת שהסמים יש להשתחרר מהעבר. היא האמינה כי גידול מריחואנה הוא בחזקת קידוש־השם. מאחוריה ישי אלף, שהיה החסיד הראשון שלה ומאהבה.

עם דן איתן רינה עם הארכיטקט דן איתן, אבי בתה תמר. איתן היה נשוי לסופרת רחל איתן ואב לשני ילדים. כשפגש ברינה הוא עזב את אשתו. רינה הפכה מאוחר יותר גיבורת סיפרה של איתן שידה ושידות. למטה: שני על מדרגות בית־המישפט.

אילו היתה לה הברירה, היתה רי־נה שני בוחרת לעצמה מוות מסוג אחר, דרמאתי יותר. אפילו מוות כתוצאה מעודף־סמים היה עדיף בעיניה מאשר מוות ממחלה.

רינה שני סלדה ממחלות, ובימיה האחרונים בכפר הקטן והעני בוגרייה, שעל אחד מיובלי הגאנגס, היתה מוקפת בחולי, בעוני ובדיכאון.

רינה הגיעה לבוגרייה כשנמלטה מציר־המכשפות האכזרי שרדף אותה בארץ, בעיקבות התאבדותו של אחד מחסידיה. היא ברחה להודו, שם, אנונימית ובלתי־ידועה, חשבה לחיות את חייה בקרב מאמיניה, בשקט ובשלווה.

אך גם בהודו הרחוקה, ערש מולדתם של גורוס הרבה יותר רציניים והרבה יותר חשובים מרינה שני, לא באה המנוחה לאשה הסוערת, ששחפה אחריה גברים ונשים כאחד.

שם, בכפר הקטן, סבלה עוני ומחסור, וגופה החלש והדקיק לא עמד במחלת־הצהבת. מחלה שאילו חלתה בה בארץ או בכל ארץ מערבית אחרת, היתה מצליחה להחלים ממנה בקלות.

לשנות את הגברים

רינה שני הפכה מרגע מותה לעוד סיפור במיתולוגיה הישראלית. היא

זוהרת רינה בתקופה שבה הגיעה לתל־אביב מירושלים – זוהרת, נחשקת ומלכת הבוהמה התל־אביבית, נאהבת ונערצת ע"י גברים רבים.

היתה צריכה למות צעירה כדי להפוך אגדה. היא ידעה שלא תאריך ימים. היא אמרה זאת לא אחת.

האשה בת ה־46 ניסתה לשמור על עלומיה בכל מחיר. היא היתה מוקפת אנשים צעירים, נאהבת על־ידי נערים ממש. היא היתה רזה כנער, ובשנים האחרונות לא נותר זכר לגוף הנשי, ששיגע גברים כה רבים כבוהמה התל־אביבית.

היא היתה כמו עלה נידף. רגישה מאוד, מדברת בקול חרישי, ויחד עם זאת בעלת עוצמה בלתי־רגילה.

מה קרה לרינה שני? מה הביא את האשה הנחשקת, המשוררת הכיש־רונית. האם האוהבת, להפוך לגורו, לשנות את אורחות־חייה מן־הקצה־אל־הקצה, לדבוק באמונתה באלוהים זרים ולסחוף אחריה צעירים כה רבים?

היא היתה הכוהנת הגדולה של הבוהמה התל־אביבית בשנות השישים. גברים נמשכו אליה כמו פרפרים אל האש. היא קבעה גורלות של אנשים עוד לפני שהפכה לגורו של כת אצבע־אלוהים.

הגברים בחייה היו תמיד אנשים שהגשימו את עצמם: חשובים, בעלי־עמדה, מפורסמים. גברים שרינה שני היתה דמות דומיננטית וחשובה בחייהם. גברים סגדו לה, העריצו אותה עוד לפני שאפפה עצמה באווירה של מיסתורין, עוד לפני שהסתגרה לה בביתה שבמגדיאל, עוד לפני שהפכה ל„ריין שיין".

היתה לה משיכה בלתי־רגילה אל הבלתי־מודע. היה לה רצון עצום לחקור את הנעלם, לחדור אל הנשמה, להתערב בגורלות ולשנות חיי־אנשים. היא היתה מתפרצת לבית בדרכה, המתפנקת המתייפיפת־משהו, ומחו־ללת בו מהפך. היה לה צורך לקחת גבר ולשנות אותו מן היסוד, לקעקע את אורחות־חייו, את דפוסי־מחשבתו והלך־רוחו, לסלק מחייו את כל מכריו וחבריו הוותיקים, לגרום לו לשנוא את כל מה שעשה קודם שפגש בה.

רינה שני נסעה ללונדון. היו אלו ימים של קיץ. היא הגיעה עם יענק'לה רוטבליט, יפה כמו חלום: שיערה שחור

עם כת מאמיניה

רינה בחצר ביתה שבזיכרון־יעקב, יושבת בחברת כת מאמיניה. היא ציוותה עליהם לשנות את שמם ולהינתק מעברם, הטיפה להם לשכוח מההורים, מהאחים ומהאחיות ומכל מה שקושר אותם אל מה שהיה לפני שפגשו בה. הם היו עובדים ומספקים את מחסורה. כשהחליטה לנסוע להודו נסעו אחריה. היא קראה להודו „הארץ המובטחת".

מתבדר ברוח, מיכנסי ג'ינס וחולצת־טי. היא היתה בת 36 ונראתה בעשר שנים צעירה מגילה. היתה לה הופעה צעירה, התנהגות צעירה, ויחד עם זאת היתה בה איזו בגרות סמכותית.

היא היתה אז בטריפ של פסיכו־אנליזה, ובדרכה המיסיונרית נסתה לסחוף את כל מי שנקרא בדרכה.

אל המסע הזה, של חיטוט בתוך הנשמה, היו כאלה שהלכו אחריה, היו כאלה שהיא הצליחה להשפיע עליהם.

היא דיברה שעות על ילדתה האהובה, תמר, שהיתה אז בת 7. רינה שני אהבה אז מאוד את יענק'לה רוטבליט ונפרדה מאבי בתה, הארכיטקט דן איתן. תמר היתה בתקופה ההיא עם אביה, ורינה כל הזמן חשה בגעגועים עצומים אל הילדה. היא היתה מלטפת את ילדתה התינוקת של אחת ממכרותיה, מחתלת אותה ומאכילה אותה. היא אהבה במיוחד את כף־רגלה, ואמרה שכף־רגלו של תינוק היא האיבר הטהור ביותר בגופו, מכיוון שכף הרגל מעולם לא באה במגע עם שום דבר אחר, עד שלומד התינוק לעמוד על רגליו.

קשה היה לעמוד בפני העוצמה של רינה, עוצמה מהולה ברכות. היה לה כישרון אדיר להרצות את דבריה במשך שעות ארוכות, והיה לה הכישרון להקשיב, ועוד יותר כישרון היה לה לעורר אמון ואנשים היו מוצאים עצמם מקשיבים לה. גברים ונשים חלשים נמשכו אל רינה כמו פרפרים אל האש. הפסיכו־אנאליזה נטעה ברינה כוחות שהיא לא ידעה על קיומם. הפסיכו־אנאליזה הפכה אותה אדם אחר.

למרות הקשר החזק שלה לתמר, ילדתה, לא יכלה אחרי הטיפול שעברה לגדל את הילדה, והיא נמסרה לטיפולו של אביה, דן איתן, שגידל אותה ביחד עם חברתו לחיים, מימי.

הספק הארור

רינה שני, נסיכת הבוהמה, המשו־ררת הרגישה, האשה שלבשה גלביות ערביות, האשה שהרטיטה לבבות, ידידתם של יוסל ברגנר וניסים אלוני, האשה שהיתה גיבורת סיפרה של רחל איתן שידה ושידות, האשה שפירסמה ספר־שירים בשם עיר זרה, הפכה בן־אדם חדש והחלה בחיים חדשים.

השפעתה על אנשים היתה מכרעת. במשך שנה ארוכה ישב אחד הגברים בחייה וכתב את הרומן האוטוביוגרפי שלו בעליית־גג באמסטרדאם. הרומן שהיה מפתיע בסיגנונו ובצורה החושפנית והאמיתית שבה נכתב.

הרומן שהדקויות שבו היו לבטח שובות לא רק את לב הביקורת אלא גם את לב הקוראים, מעולם לא ראה אור. הספר הזה היה בנפשו של האיש שכתב אותו.

כשגמר את כתיבת הספר, פגש ברינה שני. היא קראה את הספר וקרעה אותו לגזרים. הסופר, שהקדיש לסיפרו תקופה כל־כך ארוכה וראה בו במידה מסויימת את יצירת חייו, נשבר. הוא לקח את הספר והשמיד אותו.

מאז לא כתב ספר נוסף, מאז הוא ממעט לכתוב.

האיש, שהיה פורה בצורה בלתי־רגילה, שיקם אומנם את חייו. הוא נשא אשה והוליד ילדים, אך משהו קרה לו. מאז שפגש את רינה שני, כך סיפר לחבר, לא חדל לנקר בו הספק הארור.

הספק הארור לא חדל מלנקר גם באחרים שפגשו בה. היא היתה מצליחה לערער את מה שהיה יציב או כביכול־יציב. אחרי שנפרדה מיעקב רוטבליט, עברה לגור במגדיאל, שהיתה אז מושבת הבוהמה. אולם למרבה הפלא לא היה קשר בין רינה ובין תושביה האחרים של הבוהמה, שבאופן טיבעי סביר היה להניח שהיא תבחר בהם כידידים.

היא לא התידדה עם יונתן ונורית גפן, היא לא פגשה בציירת בתיה אפולו, היא לא התחברה עם יגאל וג'ודי קראוס, למרות שאת כולם הכירה היטב ומקרוב. היא לא ניסתה ליצור כל קשר עם הזמר אריאל זילבר, שגם הוא התגורר באותה השכונה. פעם פגשה אותה אחת מחברותיה לשעבר הולכת ברחוב לבושה בשימלה לבנה.

בעיקבותיה הלכו כמה מחסידיה. היא רק הניעה ראשה בבירכת שלום ורמזה שאינה מעוניינת להתעכב ולשוחח.

רינה בחרה לה חברים חדשים. ברחוב התכלת שברמתיים התגוררו ישי ורות אלף. הם גרו בצריף שוודי ועסקו במלאכת האמנות.

רינה וישי הפכו לנאהבים. ישי הלך אחריה בעיניים עצומות. רינה התחילה ללבוש בגדים לבנים ולדבר על אלוהים ועל השליחות שהטיל עליה, לדבר בשבח המריחואנה והחשיש כמרפא לכל דווי. ישי, כמו כל הגברים שבהם פגשה, הפך גם הוא ל„שפוט" של רינה. למרבית הפלא הצליחה רינה להפוך גם את אשתו, רות, לחסידה שלה, וכך נוצר הגרעין הראשון של כת אצבע האלוהים.

בעקבות ישי באו צעירים רבים אחרים, בני רמתיים ומגדיאל ורמות־השבים. ישי היה המורה לאמנות שלהם, הם נהגו לסור לביתו ולשמוע את דבריה של הכוהנת הגדולה.

הורים מודאגים, שלא ידעו כיצד לפתור את הבעיה, באו לדבר אל ליבה של רינה. היא שלחה אותם מעל פניה בטענה, כי ילדיהם מבוגרים דיים כשביל להחליט בעצמם.

כוחה של רינה הלך והתעצם. היא הצליחה לגייס לכת שלה גברים ונשים נוספים. באותה התקופה פשטה מישטרת כפר־סבא על הבית במגדיאל ועצרה את ישי ורינה באשמת אחזקת מריחואנה. רינה שני ואנשי הכת שלה התחילו להתפרסם בעיקבות נאום שנשאה רינה בבית־המישפט, בזכות המריחואנה והחשיש.

אל הארץ המובטחת

באותה תקופה שינתה את שמה לריין שיין, אחרי שקודם לכן — בהשפעתה — שינה יעקב רוטבליט את שמו ליאן רוט. בנאום שנשאה בבית־המישפט אמרה לשופט, כי המריחואנה היא קידוש־השם.

בשיחה עם עיתונאית הגדירה את החברה הישראלית כנאצית, וכי הארץ המובטחת האמיתית אינה אלא הודו וכי אלוהים התאכזב מארץ־ישראל.

אלוהים התאכזב מארץ־ישראל ורינה שני התאכזבה מארץ־ישראל. היא נסעה אל הארץ המובטחת, להודו. אלא שאלוהים לא קיים את הבטחתו בהודו.

רינה, דקיקה וחלשה, נאלצה לחיות מכספי־התמיכה שנשלחו מהארץ.

רינה, שהיתה צימחונית, לא הסתגלה לאוכל בהודו. גם המים הלא־נקיים עשו את שלהם.

אחד מחברי הכת, שהיה איתה עד לרגעיה האחרונים ושב בשבוע שעבר לישראל, מספר שמתה ביסורים, חלשה, קטנה ומצומקת. ייתכן שרינה רצתה למות, ייתכן שלא היה לה הכוח לשאת על גבה את כל אותו עדר מעריצים שהלך אחריה. ייתכן שלא רק גופה לא עמד לה, יתכן שגם נפשה עייפה מהאחריות העצומה שלקחה על עצמה, על גורלם של אחרים.

לא רק ילדים

רינה נולדה בנתניה בשם רינה קרוגלק. אמה התאלמנה מאביה כשהיתה תינוקת ממש ונישאה מחדש. בעלה השני גידל את רינה כבת. לרינה אח, החי בארצות־הברית.

היחסים בין האם ורינה היו מעורערים מאוד. רינה ניתקה כל קשר עם אמה עוד בתקופה בה למדה פילוסופיה באוניברסיטה העברית בירושלים.

רק זמן קצר לפני שנסעה להודו, חודש הקשר. אמה נהגה לשלוח לה כסף, והן שמרו על קשר־מיכתבים.

כשהיתה בצבא, שירתה כמפקדת בקורס־קצינות ואחרי הצבא עלתה לירושלים. באותה תקופה ניהלה רומן סוער עם הפרופסור משה לזר מאוני־ברסיטת תל־אביב. עם ידידיה הקרו־בים נמנה גם מנכ"ל משרד ראש־הממשלה מתי שמואלביץ', הנשוי לידידתה לשעבר של שני, המשוררת ש' שיפרה.

כאשר נעצרה רינה שני באשמת אחזקת סמים, היה זה שמואלביץ' שניסה לשחררה בערבות מוקדם ככל האפשר ממעצרה במישטרת כפר־סבא.

רינה לא האמינה במוסד הנישואין. כאשר פגשה בארכיטקט דן איתן, הוא היה נשוי באושר לסופרת רחל איתן ואב לשני ילדים. איתן עזב למענה את רחל, אך למרות שילדה לו את בתם תמר, מעולם לא נישאה לו.

היא ידעה להעניק למעריציה ומאמיניה את מה שהיה דרוש להם. המפליא הוא שלא רק ילדים מבולבלים וחסרי עמוד־שידרה נהו אחריה, גם אנשים מבוגרים ובעלי מישפחות.

חסידיה היו תלויים בה כמו באוויר לנשימה. הם שינו את שמם

בביתה בזיכרון

רינה שני יושבת בחדר המיסב. עמוס הסמלים ההודיים והתמונות המיניאטוריות בביתה שבזיכרון־יעקוב. מאמיניה נהגו לשלם את שכר־הדירה, ולשלם את תשלומיה בבנק. היא לא עסקה בחומר, רק ברוח. היא הטיפה נגד השירות הצבאי וחלמה לחנך 12 שליחים שיפיצו את תורתה. היא היתה הגורו הנקבה היחידה בעולם.

(המשך מעמוד 61)

על־פי הוראותיה, הם אהבו אותה או אהבו זה את זה על פי הוראותיה, הם סיפקו את צרכיה ואת מזונותיה. היא מעולם לא עסקה בעניינים חומריים, לא עסקה בקניות, בסידור עניינים. תמיד היה מישהו מחסידיה מסדר עבורה סידורים, שוכר למענה עורך־דין כשצריך, מסדר עניינים במס־הכנסה, רוכש עבורה מזון.

בחצר ביתה בזיכרון עמדה עגלה, שלתוכה היו המאמינים מכניסים את תשורתם לכוהנת שלהם.

ואז, אחרי התאבדותו של הצעיר שבחסידיה, זה שהתגייס לצה"ל ולא עמד במיבחן הטירונות, החל מסע צייד־המכשפות המטורף. שני נאלצה להסתתר.

בתחילה הסתתרה בבית־זית. אחר־כך החליטה ללכת אל הארץ המוב־טחת — להודו.

רינה שני לא עמדה במחלת הצהבת. מי שמכיר אותה מקרוב אומר, שרינה שני רצתה למות. במותה הפכה לעוד אגדה במיתולוגיה הישראלית. אשה צעירה, מיוחדת במינה, עם תכונות אופי שאין לאנשים אחרים. בעלת כוח רב, שלא תמיד נוצל לטובה, בעלת דחפים מוזרים, שהפכו אותה מאשה נחשקת לאלילה.

רינה שני מתה בהודו, בכפר קטן שבו ליקטו היא ומאמיניה את הפפאיה מהשדות.

גופתה לא תובא לקבר־ישראל. רינה שני הלכה עד הסוף, בשארית כוחותיה ציוותה לשרוף את גוויתה, כמינהג ההודים, ולפזור את אפרה על הגאנגס.

■ ■ ■

הוא עמד בפיתחו של מלון רמדה, רזה כמו עלה נידף, לבוש בבגדים הודיים. פניו הצעירים מאוד עטורי זקן ומבטו תוהה. נכנסנו אל המלון אחרי שבירך אותי בקול חרישי. שעות אחדות קודם לכן טילפן לביתי וביקש לספר לי על רגעיה האחרונים של רינה שני. „אני רוצה לנקות אותה," אמר, „רוצה שיכירו את רינה האמיתית, שיחדלו מציד־המכשפות."

הוא סירב להזדהות בשמו האמיתי, גם את שמו ההודי החדש, שפירושו שלווה ושהוענק לו על־ידי רינה שני, סירב בתחילה לגלות. רק אחרי שהחתים אותי על התחייבות שאשמור על אלמוניותו ושלא אפרסם את שמו העברי או את שמו ההודי, גילה לי את זהותו.

במשך כל השיחה ישב מתוח משהו. מבטו שוטט על פני החדר, וקולו החרישי נשמע רק בקושי. הוא נראה תשוש ועייף. ימים אחדים קודם לכן הגיע לישראל ובכיסו ארבעה דולר, אחרי שעוכב באמסטרדאם, כשלא היה בידו כרטיס־טיסה לתל־אביב. הוא הצטרף אל רינה שני בנסיעתה להודו והיה לצידה במשך כל תשעת חודשי נדודיה בארץ שלה קראה „הארץ המובטחת." היה זה הוא שסעד אותה ותמך בה. הוא עמד לצידה כששכבה על ערש דווי ועצם את עיניה כשהחזירה את נשמתה לבוראה. הוא היה זה שהוביל את גופה לשריפה ופיזר את אפרה.

במשך שנים ארוכות נזקקו אנשים רבים לרינה שני בהודו. בפעם הראשונה מזה זמן רב נזקקה היא לצעיר בן ה־22, שאהב אותה אהבה אין קץ. שני, שגופה הלך ונחלש, הלך ודעך, נתמכה על־ידי הגבר הצעיר שמחה את הריר מעל שפתיה ואת הזיעה מעל מיצחה

סיפורו של האיש ששהה עם רינה שני בהודו, ושהיא מתה בזרועותיו — „היא רצתה למות ולהגיע למנוחה!"

כשהיא גוססת, עזובה ורחוקה, בארץ שלא היתה ארצה, בבית שלא היה ביתה, והיא חולת־געגועים אל ביתה שבזיכרון־יעקב ואל בתה בת ה־17.

האיש הצעיר הזה, שישב כעת מולי באולם־המבוא של המלון, שמבטו היה רחוק ושפתיו רטטו, שקולו בקושי נשמע, סיפר את סיפורה של רינה שני מאז אותו היום שבו נמלטה מבית־זית שליד ירושלים, בעיקבות ציד־המכשפות שרדף אותה.

מספר האיש:

הכרתי את רינה שני שבוע לפני שנסעה להודו. גרתי במיכמורת והיו לי שתי ידידות, שסיפרו לי על אשה בשם ריין שיין, שהן נפגשות איתה ומקבלות ממנה כוח. אני עצמי הייתי עד לשינויים שחלו בהן.

שבוע לפני שעזבה את הארץ, עבדתי בחנות, והן צלצלו אלי ושאלו אם אני יכול לבוא עם הרכב לבית־זית, כדי לקחת אותן להופעה של חבר, אותו חבר שסיפר על אהבתו לרינה בתוכנית־הרדיו נכון לעכשיו.

אמרתי, כמובן, כן. עניין אותי לפגוש את רינה, והרגשתי שהפגישה הזו היא שלב שבו אקבל ממישהו שיש לו מה לתת. ואז זה קרה, מאלוהים זה קרה. ראיתי אותה ואת החופש ואת הזוהר שאפפו אותה. כששמעתי שהיא בת 46 הבנתי איזו נפש פתוחה וצעירה היתה לה.

היא פחדה מאישפוז

לא שוחחנו. פשוט התבוננו שעות בעיניים. דמעות ירדו והר־גשתי אחדות כזו, עוצמה ואהבה ללא תשוקה. למעשה היינו מאוהבים ללא מין. שמעתי שאומרים על רינה שהיא אהבה 20 גברים, ואנשים מפרשים את זה שהיא שכבה עם 20 איש. זה לא נכון. רינה ויתרה על מין לפני שנים, מאז שהיא הרגישה חזק שהיא קרובה יותר לאלוהים. לא, היא לא ויתרה על נגיעות, לנגוע זה בזו זה יפה, זה רגש, לשכב לא. גם בדרך האמונה היהודית התשוקה היא אם כל חטאת. הבנתי את רינה כי חוויתי את זה בעצמי. לפני זה הייתי מקיים יחסי־מין. לפני שהכרתי את רינה חייתי עם בחורה. הרגשתי שאלוהים גורם לי לחוות עם הבחורה הזו את המין באופן חזק, כדי שאבין שכל מערכת־היחסים שלי איתה מתמקרת במין ובתשוקה, ומרחיקה אותנו רוחנית. אז החלטתי לוותר על מין, ארבעה חודשים לפני שהכרתי את רינה.

ואז, באותה פגישה, ראיתי בה שאין בה תשוקה. זו היתה אהבה טהורה ודרך זה שלא היתה תשוקה, יכולנו להגיע לשיחות עמוקות עד אין קץ.

אהבנו. אני לא יודע עם הרבה אנשים מהקבוצה יודעים שהיינו נאהבים, אבל לא איכפת לי שזה יפורסם.

רינה היתה אמורה לעזוב את הארץ. כבר התחילו רדיפות ודעת־קהל מאוד עויינת. הדברים שאמרה סולפו בעיתונים והביאו לשטיפת־מוח נגדה, והורים של חברים בקבוצה יצרו דעת־קהל עויינת וציד־מכשפות. היה לה ברור שאם לא תברח על נפשה, יאשפזו אותה בבית־משוגעים, יזריקו לה זריקה וישגעו אותה, כמו שעשו ליובל אשכנזי, שהיה חבר הקבוצה. היא פחדה מזה. היא ידעה שזה יהרוג אותה. היא היתה אדם שחי חיי חופש ואהב לשיר ולרקוד, ופיתאום שיחדירו לה סמים לגוף, סמים שיהרסו לה תאים במוח. היא היתה מוכרחה לנסוע מכאן, אבל היא לא רצתה לנסוע.

רינה שני בביתה
„עוצמה ואהבה ללא תשוקה"

רינה עמדה לנסוע עם שחר, אחת מידידות המישפחה, כמו שרינה קראה לה. הסיפור כאילו כל הקבוצה נסעה אחריה להודו, אינו נכון. כולם נשארו בארץ או נסעו לטייל באירופה וחזרו. רק רינה ושחר נסעו. הסעתי אותן מבית־זית לנמל־התעופה. הן טסו ליוון, משם עמדו לנסוע להודו.

ואז הידידה שכחה את הכסף על התיקים והוא נגנב מייד. הן מצאו את עצמן בצרה, ותודה לאל שהיה להן מיקלט באתונה באיזה בית של ידידים. הן שהו שם כמה ימים ואז צילצלה לארץ וביקשה לדבר איתי, כי היה בינינו קשר מאוד עמוק. שוחחנו, והיא שאלה אם אפשר לעזור להן. היא הרגישה שהיא רוצה לחזור ארצה. היא הרגישה להיות איתי. הכל קרה כל כך מהר והגעגועים היו מאוד גדולים. אמרתי לה שאסור לה לחזור כי רודפים אותה בעיתונות. אמרתי לה שתישאר ביוון ושנשלח עזרה.

ואז קרה הנס

תוך שלושה ימים אירגנתי כסף. אנשים נתנו כסף. לי היה מספיק כסף כדי שרינה ואני נגיע להודו. הידידה ויתרה על הנסיעה להודו. היא הרגישה שרינה היא אדם שהאמת מאוד חזקה אצלו ולה קשה היה לחיות עם אמת כל־כך גדולה. היא הרגישה שהיא צריכה לחזור.

הגעתי ליוון עם הכסף. פגשתי את רינה וכבר היא היתה במצוקה נפשית מפני שהיתה רחוקה מביתה, מדלת אמותיה, אדם — ביתו הוא מבצרו. והיא הרגישה את זה חזק. שכרנו חדר במלון. גרנו בו שלושה ימים וחיכינו לטיסה.

כשהגענו לנמל־התעופה עם המט־ען, התברר לנו כי הוציאו חוק שישר־אלים זקוקים לוויזת־מעבר להודו. החלטנו לנסוע להולנד, ושם עצרו אותנו בנמל־התעופה. שוב עברנו סבל וטילטולים. הגוף של רינה נחלש. הוא כבר היה מבוגר במידה מסויימת. היא היתה בת 46. בארץ אכלה מה שהגוף שלה צרך. במסעות אדם זקוק לתזונה טובה יותר, ורינה לא הסתגלה לדרך־החיים החדשה של הנדודים. אחרי שנים שבהן גרה לבדה וחיה חיי־חופש עם עצמה, היה לה קשה לנדוד בצפיפות.

טסנו לניו־דלהי. שהינו שם כמה ימים. היו לנו ידידים בהודו. הם כתבו שהם נמצאים במקום שהם מאמינים שאפשר לחיות בו ושהקיום בו זול. מבחינה רוחנית זה מאוד חזק. בהודו יש יותר אמונה ואהבה ואנושיות. יצרנו קשר עם אנשים בני 70, מה שלא קרה לי קודם במערב. נסענו להרי ההימא־לייה, למקום שנקרא דאהרמסלה, מקום נפלא, מקסים. הרים שצופים לוואדיות וירוק ירוק ופרחים שמעולם לא ראיתי, שפורחים דרך הירוק, ואוויר מאוד טוב, ונופים שלא נגמרים אף פעם. בכל מקום שאליו הבטתי, ראיתי עולם חדש, שלא ראיתי קודם לכן בחיי.

ההתחברות הראשונה היתה נפלאה גם לריין וכבר ראיתי על פניה שצברה אנרגיה חדשה ופניה הפכו צעירים, ושוב נסוך היה עליה הזוהר הנפלא.

טיפול אינטימי

אבל ימי האושר חלפו. עמד לבוא החורף הקשה והמשכנו לנדוד בהודו. הנדודים היו קשים. ברכבות היתה צפיפות קשה וזיהום־אוויר וריין היתה מאוד רגישה לדברים האלה, מפני שחייתה שנים בטבע. זה פגע בה מאוד. היא לא יכלה לסבול את הזיהום ואת חוסר־הניקיון. הטילטולים היו קשים לה, והדרך מדאהרמסלה לוורינדראואן, המקום שאליו נסענו, היתה קשה.

חשבתי שריין תוכל לנוח בוורינדראואן. היא היתה מאד תשושה וזקוקה למנוחה. היא היתה זקוקה למנוחה בת חודש, אך המקום התגלה כמלוכלך מאוד והיה קשה לריין להיות שם. תוך שלושה ימים היא שקלה אם לחזור ארצה או להמשיך הלאה.

שוב יצאנו לדרך ושוב נסענו שלושה ימים ושלושה לילות ברכבות מאוד מלוכלכות ומאוד צפופות, ובעמך ההודי יש טירוף מסויים שקשה לסבול, וריין היתה מאוד רגישה לוויבראציות שליליות וסיבלה היה רב.

הגענו לבודגייה והסתבר שזה לא מקום למנוחה. ריין היתה מטיילת הרבה והולכת למיקדשים, רואה אמנות, מקבלת השראה קדומה של דברים מהמיזרח שהשתמרו מהעבר, זה העלה אותה מבחינה רוחנית, אבל פיסית היא הלכה ונחלשה. היתה תקופה שגרנו באשראם, 20 קילומטר מבודגייה, ביער במקום נפלא. אחר־כך גרנו במינזר בורמזי תמורת שכר של 3 רופי ללילה. היינו קונים ירקות ופירות. חילקנו את כספנו ביחד עם הידידים. לנו היו 750 דולר, לידידים היו 150, וחיינו ארבעה אנשים מהסכום הזה.

באשראם ריין היתה מאושרת. היא היתה נתונה בזוהר, פניה שוב היו צעירות, אלא שההודים מבשלים בסירי אלומיניום הגורמים לזיהום, וריין אמרה שהיא מרגישה את האלומיניום בתוכה, כשהיא אוכלת. ריין היתה רגילה לאכול בארץ רק דברים בריאים והיא היתה רגישה לדברים מקולקלים. דווקא אני חליתי לפניה בדיזנטריה. היא עזרה לי ככל יכולתה. אחרי חודש החלמתי.

שבועיים היינו במינזר הבורמזי. אחר־כך היא היתה באשראם גאנדי לבדה. הובטח לה שהיא תקבל גבינה וירקות, אבל ההודים מבטיחים ולא תמיד מקיימים. היא קיבלה השראה רוחנית, אך לא קיבלה תזונה נכונה. כשפגשתי אותה אחרי שבוע, נראתה מאוד טוב, אבל הייתי מודע לזה שהיא חייבת לקבל גם תזונה. הבנתי שבהודו צריך לאכול טוב. צריכים להיות חזקים.

לפתע, היא נחלשה. הבנתי שהיא צריכה ללכת לרופא. נסענו לרופא בבודגייה והדרך היתה מלווה בטילטולים איומים. צריך היה לעבור כיברת־דרך שהיא דרך עפר. עד לאטובוס עשינו את הדרך עם שני שוורים ועגלה. זה היה איום. ריין סבלה כל הדרך, וכשסוף סוף הגענו, גילינו שהפסדנו את האוטובוס. היינו צריכים להמשיך ולהיטלטל עד לתחנה הבאה. ראיתי אותה כל הדרך סובלת בצורה בלתי־רגילה וכשהגענו לבודגייה, היא נשכבה במיטה במינזר הבורמזי. הבאתי לה רופא שהיה מאוד מסור וטיפל בה בלי כסף, אך לא הרגשתי שיש שיפור בעיקבות הטיפול. ריין שכבה במיטה, חלשה מאוד. לא היה לה כוח לקום, לא היה לה כוח לדבר, לא היה לה כוח לאכול. גם לשירותים לא היתה מסוגלת ללכת.

הרופא היה רופא הומיאופתי, הוא לא איבחן צהבת. כשראיתי שלא חל שיפור, מצאתי רופא בגאייה, שהיה רופא רגיל. הוא בדק את ריין מאוד ביסודיות, ונתן לה מעין התעוררות.

ריין סבלה מאוד. היא הבינה שהמחלה מקננת בה ושמנוחה בעולם הזה לא תשיג יותר. היא ביקשה את נפשה למות. הרופא הסביר לה שהמחלה סוחפת אותה לחשוב כך, ושהיא צריכה להילחם במחלה, לאכול ולדבר. היא שוחחה איתי ואמרה

שדברי הרופא חיזקו אותה. היא התחילה לקבל תרופות, לשתות חלב ולאכול יוגורט. הרופא המליץ על שתי אינפוזיות ליום ואמר שאין צורך להעביר אותה לבית־חולים. הוא לא איבחן את חולשתה של ריין.

אני חשבתי שצריך להעביר אותה לבית־חולים פרטי והידידים אמרו שאנחנו נטפל בה ונבשל לה הרבה יותר טוב מאשר בבית־החולים, כי בית־החולים ההודי הוא מאוד מלוכלך.

אני רציתי לקחת אותה לבית־החולים. הם החליטו שלא, וריין נשארה בבית בבודגייה. ואכן, המצב השתפר לעין ערוך.

טיפלתי בריין. היא היתה זקוקה לטיפול מאוד אינטימי, של קבלת תרופות בזמנים מסויימים. המחלה גרמה לה להתייבשות והיה צורך להשקות אותה. היא גם לא היתה מסוגלת לעשות את צרכיה בעצמה.

למות כמו גאנדי

בוקר אחד, אחרי שישנתי שעה, קמתי וראיתי שריין מתחילה לגסוס, שהמצב השתנה. פניה היו חיוורות מאוד, והנשימה היתה קשה עליה. יצא לה ריר מהפה. אמרתי לידידים שצריך להזעיק עזרה ולקחת את ריין לבית־החולים. אמרתי להם שריין גוססת.

בבודגייה לא קל להשיג מכונית, ואין מוניות. תודה לאל שהאחראי על המינזר היפאני בא עם אוטו, ואז הסתבר שהאוטו לא מתאים. היא היתה כל־כך חלשה, שהאוטו היה הורג אותה.

כל אותו זמן היתה ריין בהכרה והבינה מה קורה איתה. היפאני והידיד נסעו לגאייה. בהודו לא קל להשיג אמבולנס. לקח להם שעות על שעות, וריין גססה, וכל מה שנותר לי לעשות, זה לעמוד על ידה ולנקות לה את הריר שנזל לה מהפה. חמש דקות לפני שהגיע האמבולנס היא נפטרה.

היא שכבה שלווה במיטה ומתה מוות שלו, וללא סבל. ראיתי אותה באותו רגע עטופה בהילה של זהב וסגול של קדושה.

כמה ימים קודם לכן היא אמרה לי שהיא רוצה כבר לעבור לעולם הבא ושקשה לה. היא הרגישה שזה הסוף. כל הזמן היתה אומרת: כל־כך חולשה, כל־כל חולשה.

ריין ידעה שמוות זה רק פרידה מן הגוף. בזוהר הקדוש כתוב שצדיקים גמורים מבקשים את המוות וכך זה היה עם ריין.

אני עצוב על מותה, אבל אני מבין שזו בעצם המנוחה שלה. היא לא יכלה להמשיך הלאה. המשך הדרך היה מבחינתה יסורים, ולחזור ארצה לא איפשרו לה.

כשהיינו בהולנד, ראינו את הסרט על גאנדי. ריין ראתה בו, כמותי, איש קדוש. כששרפו את גופתו ופיזרו אותה בנהר, ריין אמרה שכך היא רוצה למות ושזוהי הדרך הטהורה. אני לא עסקתי בסידורי שריפת הגופה. הייתי כל־כך חלש וכואב מאוד. מקבל, אבל כואב. דיברנו על זה. אני אמרתי שצריך לעשות לה קבר, אם בתה תרצה פעם לבקר בו. ואז הסתבר, כי בהודו פשוט טומנים בפארק, ואין קבר. הידיד אמר שצריך לשרוף את הגופה. העברנו את הגופה על גבי ריקשה לאותו מקום, שבו שורפים את הגוויות, ואפרה פוזר בנהר.

מיהרתי לחזור ארצה, כדי להביא את הבשורה לידידים ולתמי בתה. תמי קיבלה את זה ששרפו את הגופה. היא הכירה את אמה וידעה שכך היא רצתה את זה.

לפעמים אני שואל את עצמי למה לא הבאתי את האפר איתי. אני לא יודע. אני די מצטער על זה. אתמול פגשתי את הידידים. כולנו מקבלים את מותה של רינה וכולנו כואבים מאוד מאוד. היא היתה אישה מיוחדת במינה. היתה לה כל־כך הרבה אהבה והיא דרשה כל־כך מעט. אני תשוש. כל גופי חלש ונפשי דואבת. אני גר כעת בבית אמי, וקשה לי, קשה לי מאוד.

שרית ישי ■

(המשך מעמוד 58)

חגית סיפרה שאותו טיפוס יצא, במשך שלוש שנים, עם אחותה העובדת כמורה להתעמלות, היא סיפרה שהוא נרקומן ועבריין מוכר למישטרת פתח־תיקווה. היא הוסיפה כי בני מישפחתה הזעיקו את המישטרה לא פעם, כדי שירחיקו אותו מאחותה, וכי לאחרונה איים עליהם ברצח, ועקב כך הציבה המשטרה שוטרים ליד ביתם.

כשהבנות יצאו מהבית, נזכרתי כי עדייה נהגה לנסוע עם הצעירה לפתח־תיקווה לפני כמה חודשים, לביתו של אותו עבריין, וכי שם נתן להן להשתמש בקוקאין. עדייה היתה אז חולה, כל גופה התכסה בפריחה, והוריה לקחו אותה לרופא־עור בירושלים, שאמר לה, שאותה פריחה באה כתוצאה משימוש בסמים. כשסיפרה לי זאת בזמנו, אמרה לי כי לא תיגע יותר בשום סם, מפני שנגרם לה נזק.

התאהבות ועיסקת־זהב

שוב לא ראיתי את עדייה יומיים, היא גם לא היתה בעבודה, וכן לא בדירה בדיזנגוף. התחלתי לדאוג, וצלצלתי למישפחת חברתה, שאלתי אם ידוע להם איפה נמצאת עדייה. החברה ענתה לי שהיא יודעת, אך אינה מעוניינת לומר לי.

למחרת צילצלה אלי עדייה בשעות הבוקר, ואמרה שתגיע בעוד שעה. היא הגיעה עם מיזוודה גדולה, ואמרה שהיא עוזבת את הדירה ברחוב דיזנגוף. היא סיפרה, כי בשבת בערב טיילה ברחוב, שם הכירה אדם שהתאהב בה,

אדווה
חדר אפל וקר

והזמין אותה לטיול בחוץ־לארץ. היא סיפרה כי האיש עוסק בסחר זהב, וכי היא מתכוננת לשמש כסוכנת־זהב.

עדייה נראתה מוזר, היו לה בחילות, ידיה רעדו, ואישוני עיניה היו מורחבים. היא נראתה לי מסוממת לגמרי. אמרתי לה שהסיפור על סחר הזהב נראה לי מוזר, ושלפי דעתי, זה יכול להיות רק סוחר־סמים, שישתמש בה כבלדרית־סמים. שאלתי לשמו, אך היא סירבה להשיב. כל העניין נראה בעיני תמוה. היא ארזה את חפציה, כשהיא מבטיחה לי להביא לי מתנות רבות מחו"ל.

למחרת בבוקר קיבלתי טלפון מאחותה של חגית. היא ספרה לי כי נודע לה מחגית שעדייה חיה עם אותו נרקומן, שהיא מיודדת איתו במשך שלוש וחצי שנים. היא אמרה שהיא חייבת לשוחח איתי על אותו נושא, ושצריך לעזור לעדייה, כדי שתעזוב אותו לפני שיהרוס אותה.

שתי האחיות הגיעו אלי הביתה כעבור שעתיים. באותה שיחה סיפרה לי חגית, כי עדייה והיא היו אצל אותו עבריין כמה פעמים בשבוע שעבר והריחו אצלו קוקאין. היא הוסיפה ואמרה, כי עדייה לא מסתפקת בקוקאין, ולוקחת גם "קוק פרסי" שהוא שם נרדף להרואין.

חגית סיפרה, כי עדייה עומדת להשקיע ששת אלפים דולר, בעיסקת־זהב מסויימת. אני ידעתי שעדייה חיה ממשכורת של פקידה, וכל העניין נראה תמוה בעיני.

מביתי צילצלו הבנות להוריה של עדייה, וסיפרו להם על אותו אדם מפתח־תיקווה. אני עצמי צילצלתי להוריה יום קודם, והבהרתי להם באיזה מצב נמצאת עדייה.

חגית קבעה פגישה עם אמה של עדייה, והבנות ביקשו שאסע איתן לרמת־גן כדי לספר להורים מה קורה איתה.

2000 דולר עבור מותי

נסענו במונית לרמת־גן. כשהגענו לרחוב קריניצי, ראינו את עדייה ברחוב בלוויית אחותה. הבנות ביקשו את נהג המונית לעצור. אני נשארתי במונית. שתיהן התנפלו על עדייה מאחור, והחלו מכות אותה. אני יצאתי מהמונית, ואמרתי לאחותה לקרוא לאמה מיד. כעבור כמה דקות הגיעה האם. היא זינקה מתוך רכב צבאי, כשאקדח שלוף בידה, וצעקה "אני יורה, אני יורה." היא התחילה לצעוק "חוטפים את בתי." אנשים התחילו להתאסף ברחוב ואני חזרתי לשבת במונית.

הבנות הגיעו למונית, והמשכנו לנסוע לפתח־תיקווה, לביתו של העבריין. הגענו לביתו, וחגית קראה לו לרדת. הוא ירד ופנה אלי בקללות ובגידופים, ואיים שיחתוך את פני, וישלם סכום של 2000 דולר, כדי לחסל אותי.

אחותה של חגית באה אליו בטענות שהוא נוסע עם עדייה לחו"ל, וצעקה עליו: "אתה לא תחיה על הנשמה שלי!" היא שאלה אותו אם הוא אוהב את עדייה. הבנתי, שיש כאן רומנים עם סצינות קינאה. הבנות עלו לביתו, ואני חזרתי לתל־אביב.

בערב נקראתי למישטרת רמת־גן, כדי למסור עדות בקשר לתקיפת הבנות את עדייה ברחוב קריניצי, באותו יום. הייתי במישטרה, ומסרתי עדות מפורטת, כשאני מסבירה בפרוטרוט את הרקע לאירוע.

כשהגעתי הביתה, אמר לי שכן, כי אמן של האחיות חיפשה אותי בטלפון. צילצלתי אליה, למקום עבודתה ברחוב ברנר בתל־אביב. היא לא נמצאה. כתבתי לה מיכתב ושלחתי אותו למקום־העבודה. במיכתב הסברתי לה את השתלשלות העניינים שהביאה לאותה תלונה במישטרת רמת־גן. כמו כן כתבתי לעדייה מיכתב, לבית הוריה. במיכתב הבעתי את חרדתי לדרך שבה בחרה, כל זאת אחרי שבירררתי על־ידי מישהו במישטרה מי הוא אותו איש שאליו נקשרה, ואשר איתו היא עומדת לבצע "עיסקות זהב". הזכרתי לה במיכתב את עניין הכסף שהפקדתי בידה, כדי לשלם משהו, וסיימתי את המיכתב, בתיקווה שתבין באיזו דרך היא הולכת, ולאן תגיע באמצעות הסמים הקשים שהיא לוקחת. כעבור ארבעה ימים הגיעה אלי המישטרה.

גברים נשואים וידועים

כאשר ישבתי מול אותו חוקר, אשר הקריא לי את פרטי העלילה, הבנתי כי עדייה רקמה מזימה שפלה נגדי.

אני בטוחה כי לא ביוזמתה עשתה כן, אלא ביוזמת אותו אדם או אותם אנשים שלהם כנראה סיכלתי איזו תוכנית פלילית, שאמורה היתה לשאר רווחים.

הם תפסו את עדייה כקורבן והבינ כי נוכחותי בשטח מפריעה להם.

מסרתי עדות במישטרה, וסיפרתי את כל מה שסיפרתי כאן. הם שאלו אותי שמות של גברים שעדייה הכירה באמצעותי.

סיפרתי להם כי עדייה הכירה באמצעותי אנשים רבים, וביניהם גם גברים, וכי אין אני יודעת איזו מערכת־יחסים פיתחה עימם. הוספתי ואמרתי כי לא ידעתי שעדייה עוסקת בזנות, וכי אני שומעת זאת בפעם הראשונה.

אנשי המדור הביאו אותי לבית המעצר באבו־כביר. למחרת שוב נלקחתי לחקירה. הסברתי להם כי מסרתי להם עדות מפורטת אתמול, וכי אין לי להוסיף דבר.

הם לא הירפו ממני, והמשיכו להקריא לי שמות גברים שעדייה מסרה למישטרה. שמעתי שם שמות של גברים נשואים, שחלק מהם אינני מכירה. היו כמה שהכרתי, ואני יודעת שהם אנשים נשואים, וגם מוכרים בארץ. הבנתי שהמישטרה הפחידה אותם כהוגן, והם אמרו כל מה שהמישטרה ביקשה מהם, מחשש מפני פירסום והרס חיי־המישפחה שלהם.

לא התייחסתי לאף שאלה שנשאלו על־ידי החוקר, ואמרתי כי אין לי מה לענות יותר. הוספתי ואמרתי, כי נרקמה נגדי מזימה שפלה, וכי לא ידעתי שעדייה מאירצ'יק היא זונה מיקצועית.

הם אמרו לי במישטרה, כי עדייה גבתה סכום של 100 עד 150 דולר עבור שרותיה המיניים.

כאשר הובאתי למחרת לבית המישפט לפני השופטת ורדינה סימון הקריא איש המישטרה יעקב טל את האשמות המישטרה. עורך־הדין שלי שאל את איש המישטרה, אם יש מישהו מאותם גברים שאמר כי ביקר אי־פעם בדירה בדיזנגוף. איש המישטרה ענה בשלילה. קידר שאל אם יש מישהו שיוכל להעיד שקיבלתי מעדייה כסף. גם שאלה זו נענתה בשלילה.

לבסוף הוחלט לעצרני ל־14 ימים נוספים, ואני יושבת כאן וחושבת מה יכול להביא בחורה צעירה ושאפתנית כמו עדייה מאירצ'יק למצב כזה? האם סמים יכולים להביא אדם בר־דעת להחלטה של "תמות נפשי עם פלישתים"?

נעמי אדווה ■

אדווה ובעלה בוסי
אהבה אחרי הגירושין

עדייה מאירצ'יק
לא סובלת את ההורים

יקור בווילת השר

(המשך מעמוד 13)

שיגרתיים, כשמול עיניו מתרחשים :רים מחפירים כאלה. צריך לסרב קחת חלק במה שקורה כאן, צריך סרב לקחת חלק בהתבהמות הזאת."

הצהרתו של רם שהוא סרב לשרת לבנון ובשטחים הכבושים העלתה את מתם של תושבי אריאל עוד יותר. הם ראו נגרו קריאות־בוז.

אריאל חשובה מפתח־תקווה

נשי המישמרת ניסו להתווכח עם המתנחלים, אך אלה סירבו הקשיב והסתפקו בצעקות ובקללות. שוטרים התחילו לדאוג לבאות.

ואז הגיע שר־האוצר, כולו שופע יוכים ומתיקות. הוא צעד בשקט עבר המפגינים, שעמדו לפני הווילה בלתי־גמורה שלו, ובירך את כולם שלום בחיוך סימפטי.

יעל פרחי עמדה בשקט בצד, שהיא נושאת שלט. היא היתה עדיין חת רושם המודעה שראתה יום קודם עיתון, וחשבה שעתה יש לה זדמנות־פז לשאול את שר־האוצר עצמו מה פשר האפלייה בין תושבי־ :ראל ובין המתנחלים בגדה, הזוכים פריבילגיות כה מפליגות.

כהן־אורגד קיבל לידיו את המודעה את המיכתב של יעל, הסתכל בזה שוב שוב ולבסוף אמר: „בסדר־העדיפויות יום, התיישבות באריאל חשובה יותר אשר דירה בפתח־תיקווה?" יעל לא אמינה. היא נעצה בשר זוג עיניים ־ולות משתאות, ושאלה שוב ושוב ת חבריה אם שמעה נכונה את תשובת שר.

השר המשיך בשקט ובנועם לדבר ם אנשי אלטרנטיבה: „מה אתם וצים?" אמר, „מתוך 22 מיליארד ולר, שני שלישים של ההשקעות גדה הם במיסגרת תוכנית־אלון." מתי לד שיסע אותו: „אינך צריך להוכיח נו שאין הבדל בין הליכוד והמערך?"

„והנה," המשיך השר בחיוך, כשהוא ומד מול בימאי־הסרטים יהודה גאד") נאמן, שנשא את השלט: אריאל — ימית מס' 2!", „עובדה אתם יכולים לבוא הנה ולהפגין, איש לא מפריע לכם."

„אנחנו יכולים להפגין," אמר לו אד, בעל צל"ש צה"לי, „אבל מה עם ערבים, שהם בעצם התושבים חוקיים של השטחים האלה? גם הם :ולים להפגין?"

„למה אתה מערבב נושא שאינו ייך הנה?" ענה לו השר במהירות, המשיך לנושא הבא. „אני יודע שיש ילוקי־דיעות בינינו," אמר, ותלה בט של גאווה בווילה שלו מאחורי מפגינים. „אבל עובדה היא שאנחנו :ולים לדבר אחד עם השני, ולשמוע חד את השני."

הוא חייך עוד כמה חיוכים, הרגיע ת אנשי אריאל שלא ייכנסו לעימות לים עם המפגינים, ביקש מקצין מישטרה שבמקום שלא יפנה את מישמרת בכוח, וצעד ביחד עם אשתו עבר מכונית־השרד שלו.

„שר־האוצר," העיר מישהו מן מפגינים בכעס, „נוסע במכונית־שרד ל חשבוננו, כדי לבדוק מה קורה וילה שלו, הנבנית בשטח כבוש על דמה מופקעת."

אחרי שהלך כהן־אורגד, המשיכו נשי אריאל לצעוק לעבר המפגינים: ורי אדיב כבר יושב — ואתם עוד שבו! כול כאלב ביג'י יומו" (כל כלב א יומו).

המישמרת התפזרה בשקט, אחרי יצעד ברחובות אריאל, כשקריאות־ :אי מלוות אותה.

יעל פרחי חזרה לביתה בפתח־ יקווה, כשבראשה רוחשות מחשבות יך לארגן את המיליונים הדרושים לה די להשיג דירה קטנה לשני ילדיה. יכרונה היא נשאה תמונה בלתי־ שכחת של וילות־פאר הנבנות כספיה, כספי משלם־המיסים.

ענת סרגוסטי ■

ספורט

כדורסל
אשליות ודולארים

אנשי הכדורסל בארץ אינם מופתעים מהמשבר הקשה שבו נתונה מכבי רמת־גן. כולם יודעים שגם לולא הפיחות הגדול והמהפך במשק היתה מכבי רמת־גן, במצבה הנוכחי, במשבר (אולי קצת יותר קטן). מדוע?

הוצאותיה העצומות, ובעיקר התחייבויות מנהלי הקבוצה, לפני העונה, למשכורות־הענק של השחקנים, הם הסיבה העיקרית. זאת, ומיקרה הלא־מרשים של מכבי בטבלת הליגה, הם שדירדרו סופית את הקבוצה והעמידוה בסכנת פירוק.

אלוהים יעזור! מכבי רמת־גן היתה קבוצה שהצליחה להפתיע בעונה הקודמת כשהפכה בן־לילה לסגנית האלופה. אך עלייתה המטאורית רק

בדורסלן צימרמן
שנה גלמודה

היתה לה לרועץ בשנה הנוכחית. אותה הצלחה זמנית היא שהדריכה, לא מעט, את קברניטיה לנקוט צעדים כמעט לא מציאותיים.

כפי שמנסח זאת איש הכדורסל אבנר מכטינגר: „מתחייבים על דברים גרולים היום, ומחר נסתרר: חיים בתקווה שיימצאו מקורות כספיים."

מכבי רמת־גן היא רק מקרה בולט אחד ואופייני מכל מה שנעשה בקבוצות הכדורסל בארץ. רוב הקבוצות נכנסות מראש לפרוייקט יקר ובלתי־אפשרי כמעט, ויודעות שהוא לא יכסה את עצמו, „אלא אם ניזכה במקום בצמרת."

אבל במקום הזה יכולות לזכות רק שתיים, שלוש קבוצות מתוך עשר. „ניקח שחקנים, נחתים אותם על חוזה, אחר־כך אלוהים יעזור ומכסימום נסחוב עוד גרעון," זהו המעשה השיגרתי והנפוץ בין הקבוצות.

מרוע, אם כך, לא תגיע מכבי רמת־גן למשבר, כשהיא משלמת סכומי־עתק לשחקניה, גם לאלה שאינם ראויים לכך בכלל, בעוד שאין לה כמעט הכנסות ורק הוצאות (אין ברשותה אפילו מיגרש ביתי ועל כל מישחק היא משלמת בדולארים כדי לשחק)?

קצת שימחה. „מאמינים שישיגו את הכסף או ימשיכו את הגרעון, שהם סוחבים במשך שנים," מוסיף מכטינגר, מנהל הפועל תל־אביב. „במיוחד, כשהקבוצה מצליחה. זה כבוד ליו"ר, יש קצת שימחה, לא חושבים על הכסף, חושבים איך להמשיך אותה."

משכורתם הממוצעת של שחקנים ישראלים בחמישיה הראשונה בקבוצה בליגה הלאומית היא מ־15 עד 40 אלף דולר לעונה, דהיינו, 1250 — 3300 דולר לחודש, ואילו האמריקאים המתגברים מקבלים 20 — 40 אלף דולר לעונה, מלבד הוצאות הנלוות כמו שכר־דירה, כרטיסי־טיסה, והוצאות רפואיות שונות.

וגם אם יש רק אחד, כמו מיקי ברקוביץ, המשתכר כ־80 אלף דולר לעונה, ורק אחד כמו ג'ואל קרמר, המיתשכר 60 — 65 אלף לעונה, וכל השאר כמפורט לעיל, זה מספיק לדרדר את הקבוצות עד למצב־ביש, כפי שהמצב אכן עכשיו.

צימרמן הפסיק לחייך

מה קרה לג'ק צימרמן? שואלים אוהדים רבים בארץ. אלה שהספיקו לפגוש בשחקן מכבי תל־אביב לשעבר, המבקר בימים אלה בארץ, לא הבינו את השינוי הקיצוני שחל בצעיר האמריקאי. פעם התהלך שחקן־הרכש הגוי של מכבי, כשהחיוך לא מש מפניו היפים. כולם התרגלו לראותו חייכן ומאושר.

כיום הוא מסתובב כמעט חסר־עניין בכל הסובב אותו, ובעיקר בגורלה של קבוצתו לשעבר. כולם יודעים שצימרמן נזרק ממכבי למרות שחפץ בה בכל מאודו וטרח להודיע על־כך לכל דיכפין עד הרקות האחרונות לשהותו בה.

צימרמן מתנהג כמו חיה פגועה, אך מכיוון שהוא נימנה עם דור אמריקאי מחונך, הוא מפנים את ריגשותיו ולא חולקם עם אף אחד, גם לא עם חבריו הקרובים ביותר, בגללם השתכנע לבוא ולבקר את הארץ.

כדורעפן אלון
קיבוץ מוביל

הבנה מלאה. צימרמן לא הסכים להתראיין לאף עיתון, וכשהצליחה מצלמת הטלוויזיה לתפוס אותו, ממש באקראי, כשסחבו אותו חבריו, אוהדיה של מכבי, ברידתו מהמטוס, לבוא לאימון ביד־אליהו הוא רק הפליט: „היתה ביני ובין מכבי הבנה מלאה," ולא הוסיף דבר.

כולם יודעים שגם את מקומו של צימרמן, כמו את מקומו של ארל ויליאמס, לא הצליחו שני שחקני־הרכש לתפוס בהצלחה.

רומה שהפגיעה של מכבי עשתה הרבה יותר לצימרמן ממה שניתן לחשוב. כי ג'ק לא הצליח למצוא קבוצה ברמה שאליה חתר. גם התחליף החברתי שמילא אותו בארץ חסר לו מאוד. נשארה לו שנה גלמודה ללא כדורסל, המישחק שכה אהב ושאליו התמסר במשך שעות רבות.

כדורעף
משחק האהבה

רק תאונת־מטוס יכלה להביא את ספורט הכדורעף בארץ לכותרות. זה מה שקרה בשבוע שעבר לאבי אלון, (51), יושב־ראש האיגוד הישראלי לכדורעף. אלון, תושב הרצליה, המנהל חברה למרכזי־נופש של ההסתדרות, היה בין היחידים שניצלו מתאונת־המטוס הקטלנית שאירעה על מישטחי נמל־התעופה של מאדריד, ושבה נספו 92 איש.

יש אומרים שהכדורעף בארץ גווע, לעומת השיגשוג והפריחה בענפי ספורט אחרים. גם ראשי האיגוד עצמם מסכימים שהכדורעף לא מתקדם. מדוע?

„הסיבה העיקרית," מסביר היו"ר הניצול אלון, „שנשארנו חובבנים, היא הסיבה הכספית. במערב־אירופה יש ספונסרים המממנים את השחקנים והוצאות הקבוצה עד הסוף. יש ארצות באירופה שהן מיקצועיות, כמו איטליה, הולנד וצרפת, אך לעומתן יש גם ארצות חובבניות ברמה שלנו כמו אנגליה, שווייץ, וארצות סקנדינוויה.

„כששיחקנו מולן, בעבר, גם ניצחנו אותן, כי היינו ברמה דומה לזו שלהן.

להערכתי, מוטב כך מאשר כל ההסתבכויות הכספיות, החובות למס־הכנסה, לספקים ולשחקנים, שיש כיום לכל קבוצות הכדורסל והכדורגל בליגה הלאומית."

500 שקל ליום. לעומת זאת עושים בכדורעף מאמצים לעבוד יותר עם ילדים, לנסות לגדל דור של שחקנים מקומיים. משלמים 500 שקל עבור אובדן יום־עבודה אחד לכל שחקן המשתתף ביום אימונים: „זה נשמע כמו מהעשור הקודם, כל ההסדרים שלנו."

החבריה המשחקים כיום בנבחרת הכדורעף, משחקים כי הם אוהבים את זה. „ספורט לא צריך להיות מקור פרנסה לשחקנים, אלא עיסוק כתחביב. עוזרים לשחקנים בהשגת מילגות לימודים, בהשגת מקום עבודה, אבל לא שזה יהיה מקור פרנסה יחיד."

לפי אלון מתייחסים באירופה לנבחרת הישראלית בכבוד הראוי ואחת ההוכחות לכך היא שאלון הוא אחד משלושת חברי איגוד הכדורעף של מערב אירופה, ונסיעתו היתה כדי להחליט על טורניר מערב־אירופי לגברים שיתקיים בפסח בספרד. לנשים הכדורעפניות הישראליות — הוא יתקיים בגרמניה.

ולבסוף: אלון מכחיש כאילו רובם של הכדורעפנים באים מהקיבוצים ולכן ההתייחסות האידיאולוגית לספורט הזה: „פעם רוב הקבוצות בליגה הלאומית היו מהקיבוצים, היום המצב השתנה. מתוך 12 קבוצות, שש הן עירוניות."

בכל זאת, הקבוצה המובילה היום בליגה הלאומית בכדורעף היא קבוצת המעפיל הקיבוצניקית.

הקפטן והתת־אלוף

רוח חרשה החלה מנשבת אצל עסקני הספורט של ראשון־לציון מאז הוחלף ראש־העירייה שלהם. מעורבי הספורט של העיר המתינו חסרי־סבלנות במעט לחילופי השילטון המוניציפאליים. עד יום הבחירות, ה־25 באוקטובר, לא התביישו המועדונים לפתוח מהמועמדים הבטחות שונות ולזכות, כפי שמישהו התבטא גם ב„אתגן בחירות" שלרעתם הגיע להם.

כיום מחכים רבים מהם למאיר ניצן, ראש־העירייה החדש של המערך, תת־אלוף (מיל) בן 47, שהפתיע את אנשי הספורט, כשהתארח באופן מפתיע ומוקדם במישחקי הליגה הארצית בין הפועל ראשון־לציון ובין הפועל פתח־תיקווה.

לרגל הביקור קיבל ראש־העירייה זר־פרחים ענק והשימחה שהרביקה אותו מניצחונה של עירו על הקבוצה המלאבסית הזעיקה אותו גם לחדר־ההלבשה ושם, תוך כדי חיוכים, טפיחות ולחיצות־ידיים, מצא את עצמו דן בבעיות הכספיות של השחקנים. קפטן הקבוצה מיהר לנתח את מצבם הקשה של חבריו המתפרנסים, לדבריו, מהכדורגל.

כל הקבוצה ביקשה חד וחלק „רק" הכנסה חודשית קבועה לשחקנים. וכך

ראש־עירייה ניצן
הפתעות, הפתעות

מצא עצמו ראש־העירייה החדש מבטיח כספים לספורט, למרות שמקורביו הדו שקופת העירייה ריקה מכסף. איך יעמוד ראש־העירייה בהבטחה? רק לו פיתרון. אבל הוא איש רב־הפתעות. כשיצא מחדר־ההלבשה של שחקני עירו הפתיע את כל הנוכחים, כשמיהר לשחקני הקבוצה היריבה, ללחוץ ידיהם, לברכם ולעודדם על המישחק היפה שהפגינו באותו היום, למרות ההפסד.

5 שאלות, 5 תשובות

חליפת מיכתבים תשאית התנהלה לאחרונה בין חיים הברפלד, יו"ר ההתאחדות לכדורגל ובין יצחק אופק, יו"ר הועד האולימפי ומנכ"ל הפועל. הנושא שעליו דנו שני המכותבים היה המענק בסך 25 אלף שקל, שקיבל כל שחקן בנבחרת האולימפית, אשר השתתף במישחק הניצחון הבלתי־נשכח מול הנבחרת האולימפית של פורטוגל (0:1).

המענק הוסדר או כאילו ניתן, בעיקר, כדי לדרבן את השחקנים הישראלים לקראת המישחק הבא שלהם מול מערב־גרמניה, המסגית באולימפיאדת־העולם.

שאילתה של חבר מוכירות הפועל בנושא המענקים, על רקע השפל הכלכלי, דירבה את המנכ"ל אופק לנסח מיכתב שסיגנונו „חריף, עוקצני, ציני ובוטה," כפי שהתבטאו מקורביו:

„קראתי בעיתון על התשלומים...

„שאלה מס' 1: האם העובדה נכונה?

„שאלה מס' 2: האם זו המדיניות שתהיה לך בהמשך?

„שאלה מס' 3: האם המדיניות מקובלת רק לגבי נבחרות בהתאחדויות עשירות כשל מדינתנו?

„שאלה מס' 4: האם ננהג כך גם בהתאחדויות ובענפים אחרים, אחרי ניצחונות על נבחרות של מדינות אחרות?

„שאלה מס' 5: מה הם המקורות והכספים לתשלומים אלה?"

דבר מקובל. יו"ר ההתאחדות הכדורגל, חיים הברפלד, החזיר לאופק כאותו מטבע. „מיכתבך, תוכנו וניסוחו הפליא אותי מאוד. אינני מקבל נוסח זה של הצגת שאלות, כפי שאינני מקבל את נוסח שיטת החקירות והצולבת המקובלת לגבי הנאשמים."

על שאלה מס' 1: „נכון."

על שאלה מס' 2: „זו לא מדיניות. לכל אירוע ומישחק תיקבע עמדת המזכירות."

לשאלה מס' 3: „אין כידי תשובה."

לשאלה מס' 4: „אינני יודע."

לשאלה מס' 5: „מתוך הכספים המיועדים להכנת נבחרת אולימפית בהתאחדות."

אולם משהתקררו מעט, החליטו שני יושבי־הראש המכובדים לא לפרסם את המיכתבים, כדי לא לעשות מעצמם צחוק. „פרמיות," הסבירו להם אנשי ספורט, „זה דבר מקובל בכל העולם כולו, כדי שישמשו תמריץ לנצח."

קשת על ליקוי חמה

ב־4 בדצמבר נפגשו השמש והירח במזל קשת. מיפגש כזה קורה אומנם בכל שנה, אך הפעם הוא היה שונה, שכן באותו יום התרחש ליקוי־חמה. המיפגש, שבדרך־כלל, אינו בעייתי, בא לרמז על הקשיים שיעמדו בפנינו בעתיד. ליקוי־חמה מביא בדרך־כלל צרות שונות: תאונות, מחלות וכדומה. משמעות רבה מייחסים האסטרולוגים למיקום שבו מתרחש הליקוי. הליקוי יוצר לא פעם מיפגש עם אחד מכוכבי השבת, ולזה יש חשיבות רבה ולעיתים אף מסוכנת. גם כאשר נוצר מיפגש עם אחד מכוכבי הלכת – אפשר לנחש את אשר יקרה לפי אופיו של הכוכב שעימו מתרחש הליקוי. אגב, חשוב לדעת שדברים המתחילים ביום שבו יש ליקוי, על־פי רוב אינם מצליחים. המזלות, כידוע, מתחלקים לארבע קבוצות, שהם מארבעת היסודות המוכרים עוד מהזמן העתיק. אש, אדמה, אוויר ומים. אם כך ננסה לראות מה קורה כאשר הליקוי הוא באחד מארבעת היסודות.

ליקוי־חמה במזלות האש

ליקוי מעין זה עלול לגרום סיכסוכים ומריבות. התפרצות הרי־געש ויבולים

במיכרות, ריקבון בצמחיה א[...] בגידולים חקלאיים. במיוחד סובלים ג[...]דולים כגון תפוחי־אדמה, גזר ובצל.

ליקוי במזלות האוויר

שינויים קיצוניים ומוזרים במזג־ האוויר, הפרעות אלקטרו־מגנטיות ומגיפות שמת־פשטות במהירות.

ליקוי־חמה במזלות המים

עלול להביא לאסונות שקשורים בים. תאונות לאוניות, תמותה המונית של בעלי־חיים ימיים. בני השכבות הנמוכות סובלים מבריאות לקויה במיוחד.

ומה קורה כאשר הליקוי מתרחש במזלות עצמם?

ליקוי־חמה במזל טלה

יוצר יובש רב, קיץ חם מאוד, ריבוי של שריפות בחורשות וביערות, נהרות מתייבשים, ומתרחשות התפוצצויות במקומות שונים בעולם. מריבות ומבוכה פוליטית והתגברות הסיכויים למילחמה. קורות יותר תאונות לאנשים שעוסקים באש, בנשק ובמכונות. המחלות המושפעות מליקוי במזל טלה קשורות לראש ולעיניים.

ליקוי־חמה במזל שור

מצב כזה רע לחקלאות וגרוע במיוחד לאלה שעוסקים בכספים. נזקים לרכוש יותר מבכל שנה אחרת. השחתת דברי אמנות לפעמים עד ביזיון לאמנות. מחלות מדבקות ובעיקר בעיות בגרון ובאוזניים.

ליקוי־חמה במזל תאומים

מביא לוויכוחים ולהשמצות של אנשי־רוח. ריבוי של עבירות על החוק. למי שעוסק במיסחר קשה להגיע להצלחה. עלולות לקרות יותר תאונות־אוויר בגלל סופות.

מ[...]
תינוקות [...]
למצבים קשים. הליד[...]
בענייני בריאות – סבל [...]

ליקוי־חמה במזל אריה

שינויים מדיניים, חילול מקומות קדושים או נזקים למיבני לציבור ולמיבנים יוקרתיים. ביקורים של ראשי מדינות אינם נושאים פרי, ישיבות־ממשלה עקרות. בולטת תופעה של ביזבוז והתמכרות לחיי מותרות בשכבות העליונות. אנשי ממשלה עלולים להיפגע או להירצח, ויש יותר מחלות ומיקרי שבץ.

ליקוי־חמה במזל בתולה

נזקים לסוחרים, אנשים פחות מחוסנים מפני מחלות וסובלים בעיקר ממחלות־מעיים, טיפוס, כולירה והפרעות במערכת־העצבים. אנשים מבקרים האחד את השני ללא הצדקה והפסימיות גוברת.

ליקוי־חמה במזל מאזניים

הפרעות אטמוספריות גורמות לביש־מזל. שומעים על מריבות בין אמנים. בשטח הבידור אנשים מתקשים להעפיל בסולם ההצלחה. מופעי בידור עלולים להסתיים באסון. אנשים נוטים לסבול ממחלות עור, כליות או סוכר.

ליקוי־חמה במזל עקרב

שפיכות־דמים, התפרעויות בעם, קנאות דתית או פוליטית. שילטון האלימות משגשג, שומעים על יותר פישעי־מין ומיקרי רצח. נשים עלולות להסתבך בעת לידה, ויש יותר לידות־נפל והפלות מלאכותיות. מחלות־מין מתפשטות באוכלוסיה רחבה,

[...]בשטח
זה; אנשים סובלים ממחלות הקשורות למחזור־הדם, לכבד ולמרה.

ליקוי־חמה במזל גדי

השכבות הנמוכות בעם מתקוממות נגד העוול הנעשה להן, חוסר מזל למנהיגים. לעתים היבולים דלים ויש סכנת רעב במקומות שונים בעולם. קורבנות ואסונות קטלניים במפולת הרים, בתים מתמוטטים, וסובלים יותר ממחלות, הפרעות רוחניות, דכאונות, מלנכוליה, מחלות ראומטיות, אבני־כליות, שברים בעצמות, גל קור ומוות בין זקנים.

ליקוי־חמה במזל דלי

דאגות כלליות, דיכאון ואסונות במ־טוסים או בחלליות. מקרים מוזרים וקטלניים במעבדות, או פגיעות על־ידי המצאות חדשות שעדיין לא בשלו. נסיונות מסוכנים בכל שטחי החיים, מחלות דם ולב. מחלות כתוצאה מניסויים טכנולוגיים, נזקי ראיה ואפילו מחשבות על התאבדות.

ליקוי־חמה במזל דגים

חילופי מזג־אוויר קיצוניים, או שטפונות איומים או נהרות מתייבשים. אין מצב ביניים. נזקי סערה דחופים, אסונות בגלל מזג־אוויר גרוע, אוניות טובעות ומריבות על רקע דתי. מצבים מעורפלים במישור הפוליטי. הרבה מחלות מדבקות, הצטברות מים בגוף או בריאות. חולשה כללית ונטיה להיפגע בכפות הרגליים.

* * *

השבוע רצוי שתתקרבו לאנשים בצורה קלילה ועם כל הביטחון העצמי והאנרגיה שיש בכם. תהיו פתו־חים, גלויים וידידו־תיים. זה עשוי לעזור לכם לקדם את ענייני הקאריירה. אל תתפש־רו אם יש לכם הרגשה שאפשר להשיג יותר מכיוון שהשבוע חבל להחמיץ את ההזדמ־נויות. בענייני כספים המצב יהיה הרבה יותר טוב וגם כאן תוכלו לפעול ללא חשש. נסיעה לחו"ל עומדת על הפרק בעתיד בקרוב.

* * *

בימים רביעי וחמישי תפקוד אתכם עייפות ומצב־הרוח יהיה קשה במיוחד. עדיף לדחות שיחות חשובות או ביקורים. שימרו על עצמכם, שכן מבחינה בריאותית אינכם חז־קים, ואתם נוטים לחלות במהירות. בעיות כספים מציקות, וברגע זה לא נראה שאפשר למצוא פתרון. נהגו בחי־סכון והצטמצמו לעת עתה. בימים שני או שלישי אתם עשויים לקבל במפתיע סכום כסף, אך זה עדיין לא יציל את המצב.

* * *

שבוע רומנטי ומרגש צפוי לכם השבוע, בני המין השני יימשכו אליכם ואתם תוכלו לתמרן, כאשר אתם אוהבים. במקום העבו־דה או הלימודים אל תתנהגו בהתבדלות. נסו לבצע שינויים שנר־אים לכם, ואל תחששו להילחם על כך. צפויה לכם הצלחה. בתחילת השבוע הבא אתם עומ־דים לקבל תשובה חיו־בית לבקשה שהגשתם לא מזמן, נצלו את האפשרות ואל תחמיצו את ההזדמנות הטובה שתהיה לכם השבוע.

עומס העבודה מקשה על התקופה ומביא אתכם להתלבטויות. אל תתעלמו מכל ההתחייבויות שלקחתם על עצמכם, ואל תדחו את ביצוען לזמן אחר. שימרו על הבריאות ודאגו לתזונה נכונה, איזור הבטן יהיה רגיש יותר מתמיד. מי שאינו שכיר ועובד בצורה עצמאית יצטרך לבדוק היטב עם איזה אנשים הוא בא במגע. בעיות כספיות גורמות לכם דאגות. אולם שימו לב למה שיקרה השבוע, שכן תוכלו לשפר זאת.

* * *

מיכתבים מחו"ל יביאו אתכם למחשבה על נסיעה לשם השתלמות, אולם ברגע זה המצב נראה טוב מכפי שהוא יהיה מאוחר יותר. רצוי לדחות כל נסיעה שכן שצפויה אכזבה, וקרוב לוודאי שתצטרכו לחזור לפני הזמן. התפתחות של ידידות עם אדם מבוגר יותר תסייע לכם לעבור חלק מן הקשיים. צפו־יות הצלחות ניכרות לאלה שעוסקים בספורט, אין ספק שיזכו לשבחים. כרטיסי־הגרלה עשויים לזכות.

* * *

נסו לרכז את החיים בתקופה זו בביתכם. בחוץ תהיו בעמדה פחות טובה. אל תערבו עניינים אישיים בעניי־ני־עבודה, כדי שתוכלו להגיע ישר ללב העניין. חשוב לדאוג לבריאותם של בני־מישפחה אח־רים, ובעיקר לתת יותר תשומת־לב להורים מבוגרים, שמצבם אינו קל ברגע זה. בשטח הרומנטי – נסו לנהוג בצורה יותר נעימה – אם אתם מתחילים לנהוג בקטנוניות, בני־הזוג לא יכולו ליהנות במחיצתכם.

השבוע תהיה לכם הזדמנות להתחיל ביחסים חדשים. אל תחששו מהתקרבות אל אנשים חדשים, למרות שבני־זוג שעי־מם לא נפגשתם זמן רב יגלו יוזמה וינסו ליצור קשר מחודש, עדיף לנסות ליצור יחסים מסוג שונה עם מישהו אחר. כדאי לבדוק פעם נוספת את הסביבה שבה אתם גרים, הדב־רים המובנים מאליהם לא בהכרח חיוביים עבורכם. כדאי לבדוק כל מה שקשור לקרובים ולסביבה הקרובה.

* * *

התנהגות זהירה מדי עלולה להביא לתוצאה הפוכה. למרות שאתם חשים חרדה וזה גורם לכם הרגשת קיפאון, אתם חייבים לקחת יוזמה ולהחליט. בענייני כספים רצוי לא לגלות קמצנות ולנהוג ביד יותר רחבה. זה ישתלם בטווח הרחוק. בעניינים ריגשיים המצב אינו קל, קשה לכם לבטא את עצמכם ברגע זה, ואנ־שים אינם מבינים את כוונותיכם. שיחות גלויות דחו לשבוע הבא. במקום העבודה עלולים להטעות אתכם.

* * *

תקופה טובה לבסס את ענייניכם הכספיים על בסיס שאפשר לסמוך עליו, כל מה שק־שור לשטח זה משתפר והחיים יהיו יותר מה־נים. אין ספק שתצטרכו לשמור יותר על המיש־קל, שכן השבוע מסתמ־נת נטיה חזקה להפריז בתנאות של האכילה. נהגים צריכים להיזהר מאופטימיות יתר, מפני שזו עלולה לסכן אותם דווקא בתקופה זו. לפרוייקט שחשבתם שנעצר במקום, אפשר להזרים חיים חדשים. אל תשבו מהצד.

למרות שאתם חשים בצורך חזק לאוז ולקדם את העניינים, חשוב שתשמרו על שליטה. ההתקדמות חייבת להי־עשות בצורה איטית, צעד אחר צעד. עליכם להמתין בסבלנות ולב־נות הכל על בסיס סולידי, כדי שתוכלו להו־גיע למה שאתם רוצים. אל תתבלבלו ואל תיסחפו בתוכניות של אחרים. כדאי לבטוח בהרגשה הפנימית ורצוי לא לשתף איש בתוכניות. ההיגיון אינו מספיק בתקופה זו. עליכם לחיות סודיים.

* * *

עליכם להיזהר מעצות של עמיתים לעבודה, מישהו מנסה לשים לכם רגל ולמרות שכלפי חוץ קשה לגלות זאת. הפעילו את האינטואי־ציה והיו זהירים. ידי־דים שחוזרים מחו"ל או שעלו משם, עשויים להיות מאוד משמעו־תיים בתקופה זו. יתכן שתוכלו לפתח יחסים חדשים, אך עליכם לגלות יוזמה ולהעז. זה לא הזמן לשבת על מה שכבר נעשה. כדאי להענות לאתגרים ולהתקדם. חשוב שתאמינו בעצמכם.

* * *

השבוע כדאי שתהיו סובלניים ונחמדים לכולם. את הבעיות תוכלו לפתור בעזרת אנשים שקשורים אלי־הן. נסו להיות ערים לריגשותיהם של אנשים אחרים, זה עשוי לעזור לכם רבות. במקום העבודה תוכלו לבצע את התוכניות ואפילו להרחיב את הפרוייק־טים אך כדאי לטפל בעדינות בכל מי שיש לו סמכות. אל תתפתו ליצור יחסים אישיים. חשוב לשמור על ריחוק, כדי שהשיפוט יישאר צלול ובהיר.

...ב... הספורט דיווח שייע גלזר,
...בן", על המישחק שבו ניצחה קבוצתו, מכבי
... החיפאית בתוצאה 1:0.
...עי הגיליון: „אם הבנים", ריבקה גובר.

...הגבול ★ עם הספר

והתלמוד הלא־מודפס ★ „פנים חדשות במראה"

העם

„זאבו זאבו"

האזרח הישראלי הממוצע, השואב את ידיעותיו מן העיתונות המקומית ומשידורי קול ישראל, יכול היה בצדק להתמלא תרעומת השבוע על ידידי ישראל במערב. הנה, אחרי ההפגזה ההרסנית של הסורים לפני שבוע, לא נשמע במועצת־הביטחון שום קול ברור בגנות סוריה ומצריים, מלבד קולו של אבא אבן.

כפי שתוארה בישראל התפתחות התקרית, היה הכל ברור וחד־משמעי: הסורים הם שארבו לאסף פיילר, הם שגרמו נזקים חמורים ביותר בהפגזת משקי עמק־החולה. אם ישנו צדק, הסבירו המאמרים הראשיים, חייבת סוריה לבוא על גמולה בזירה הבינלאומית.

מדוע, בכל זאת, לא גונו הסורים? יותר מאשר בעלות־הברית המערביות היתה אחראית לכך ישראל עצמה. כי פעם נוספת ניסו דובריה להיות חכמים מדי. שופרי התעמולה שלה, הסובלים מהסתיידות־עורקים מחרידה, המשיכו לפעול בהתאם לאמונה שאפשר לרמות את כל העולם, כל הזמן. הם רימו רק את עצמם.

הפגזה גוררת הפגזה. בדוח ראש־מטה־המשקיפים של האו"ם, אשר הוגש לחברי מועצת־הביטחון, נקבע סדר השתלשלות העניינים בצפון: הסורים רצחו את הרועה פיילר מקיבוץ גונן, ישראל השיבה בהפגזה ארטילרית, שהביאה כתגובה הפגזה סורית קטלנית, מתוכננת מזמן, וזו גררה אחריה הפגזה ישראלית מוגברת. „הנוהג להשיב באש ארטילרית על אש אוטומאטית הוא הסכנה העיקרית להתלקחות לאורך הגבולות," קבע הגנרל פון־הורן, ראש משקיפי האו"ם. לאחר קבלת חוות־דעת כזו, לא יכלה תלונת ישראל אלא להתפוצץ כבועת־סבון.

ואולי, בכל זאת, היה הצדק עם ישראל: שהרי אסף פיילר נהרג מן המארב, וזאת אף אישרו משקיפי האו"ם. מדוע אם כן לא שמו דוברי ישראל את הדגש על פעולת־תוקפנות זאת, תחת להעמיד פנים כאילו הסורים פתחו בהפגזה ללא־התגרות?

אנגלי אחרון **טד דאוס, אחרון החיילים הבריטים שעזרו בנשקם למדינה והגיע עד לפת־לחם. כתוצאה מכתבה זו בהעולם הזה, שפורסמה תחת הכותרת האנגלי האחרון, זכה טד דאוס לסיוע מישרד־הביטחון.**

יתכן כי באוזני האחראים להסברה הישראלית נשמעים רעמי־התותחים משכנעים יותר משריקת כדורים ומזעקת דם שפוך במשעולי ואדי סלעי. אולם חייבים היו לזכור כי האמת — ובייחוד בנוכחות משקיפים בינלאומיים — סופה להתגלות. הם היו חייבים אף לזכור, כי כאשר נתפסה ישראל בשקר אחד, עלולות כל טענותיה בעתיד להיראות חשודות. כמו הנער הרועה שהזעיק לשווא את בני כפרו, פעם אחר פעם, בקריאת זאב! כשהופיע לבסוף זאב אמיתי, לא האמין לו איש. כך עלולה ישראל לסבול, ללא מושיע, כשיופיע זאב אמיתי.

עסקים

הקנקן ומה שיש בו

אחד העסקים הפורחים ביותר בשדה העיתונות היומית העברית בשנים האחרונות הוא הפצת ספרים יפי־כריכה בין הקוראים. ביחוד

חתן בן 9 **יעקוב בן־חמו (9), ש־אלמנת אחיו, אסתר בן־לולו (19), נאלצה להמתין לו עד שייבמה, בסיפור הלקוח כאילו מימי־הביניים.**

הצטיינו בשטח זה שני עיתוני־הערב, שמדי כל כמה חודשים הציפו את קוראיהם בהצעות קוסמות לספרים ואלבומים מודפסים על נייר משובח במחיר מוזל. התפוצה הגדולה יחסית של ספרים אלה שימשה למפיצים מקור־גאווה, כי אכן הם מפיצים את תרבות ישראל בין קוראיהם.

הזדמנות להערכה מהי באמת סיבת הקניה של ספרים מסוג זה ניתנה לאחרונה להנהלת מעריב. עיתון זה החל, לפני חודשיים, להפיץ בין קוראיו את התלמוד. כדי לשכנע את הקוראים בכדאיות העיסקה הודיע העיתון כי התלמוד יופץ בכריכה מהודרת, כשהוא מודפס על נייר משובח. להגברת אמון הקוראים, הפיצה הנהלת מעריב בין חנויות הספרים עותקים לדוגמה של הספר, כרוך בכריכה המהודרת האמיתית ובו הנייר הטוב האמיתי — אלא שהנייר היה עדיין חלק לגמרי, נקי ולבן מבלי שתהיה עליו אף אות דפוס.

כשהסתיימה הפצת התלמוד, ביקשו המפיצים לאסוף בחזרה מהחנויות את מאתיים כריכות הספרים הריקות. אולם רוב מאתיים כריכות הספרים הריקות לא הוחזרו כלל. רובן נמכרו בטעות על־ידי החנויות כספרים מודפסים. אף לא באחד ממיקרים אלה לא חזר הקונה ותבע להחליף את הכרך. הוא לקח אותו ישר מחנות הספרים והכניסו למדף הספרים, לשם קישוט.

דרכי אדם

פרנסואז סאגן הישראלית

כמו כל הבנים של אבות מפורסמים, סבלה יעל כל חייה מכך שקראו לה „בתו של..." — „בתו של מוישה דיין" בארץ, „בתו של גנרל דיין" בחוצלארץ. השבוע נראה כי הקערה עלולה

> ## אנשים
>
> ● ראש־הממשלה דויד בן־גוריון, בכנסת, על חברי־הכנסת: „כל אלה שיושבים פה, יושבים רק בזכות שנים־שלושה ברשימה שלהם. כל השאר עשה המזכיר."
>
> ● ראש עיריית רמת־גן יוסף קריניצי: „כל נגר יכול לשמש כראש־עירייה, אבל לא כל ראש־עירייה יכול להיות נגר."

להתהפך, וכי חבר־הכנסת הרביעית משה דיין ייקרא בקרוב „האבא של יעל".

מאז שוחררה מצה"ל חודשיים לפני זמנה, בגלל כיב־קיבה (שגם אביה סובל ממנו), נעלמה יעל, המתקרבת לגיל 20, מן האופק הישראלי. בין ידידיה נפוצה השמועה כי היא כותבת ספר אוטוביוגרפי, אך מעטים התייחסו לכך ברצינות. כי יעל, צעירה שופעת מרץ, לא נראתה כאדם המוכן להקדיש חודשים ארוכים למלאכה האפורה של כתיבה.

אל הצללים. אולם יעל עשתה זאת. היא נסעה לצרפת, התבודדה בעיירה קטנה לחוף האוקינוס האטלנטי, הסתגרה שם לבדה במשך שלושה חודשים רצופים. בחודשים אלה נולד סיפרה, רומן המתאר את חייה ולבטיה של חיילת בת 17 בצה"ל. יעל מתעקשת שאין זו ביוגרפיה, אך מעטים יאמינו לה.

יעל כתבה את הספר באנגלית. „איני יכולה לכתוב דיאלוג בעברית," מודה הצברית בת נהלל. „בעברית כל דו־שיח נראה מליצי או סלאנג. משום־מה, באנגלית זה הולך לי יותר פשוט."

עוד לפני שהתחילה בכתיבה, עמד לנגד עיניה שם הספר: אל הצללים. מקורו באגדה אטרוסקית, המספרת על מלך שסגד לאל־הכוח, אך איבד את אמונתו. כשאמר לצל שלו: „עתה אני דומה לך, אין לי אלוהים!" השיב לו הצל כי זאת טעות — יש אל של צללים. המלך, שגילה כי הכוח האמיתי אינו טמון בלקיחה אלא בנתינה, מצטרף לעבודת האל הזה.

כשהגיעה יעל ללונדון, מצאה כי השם אינו מתאים כרגע, מפני שפרנסואז סגן, צעירת־הפלא של הספרות הצרפתית, כתבה אף היא ספר חדש ששמו מכיל את המילה „צללים". יעל, שאינה רוצה להיות פרנסואז סאגן ישראלית, חיפשה שם אחר. אפשרות אחת: פנים חדשות במראה.

כוכבת הטלוויזיה. נערה אחרת בגיל זה

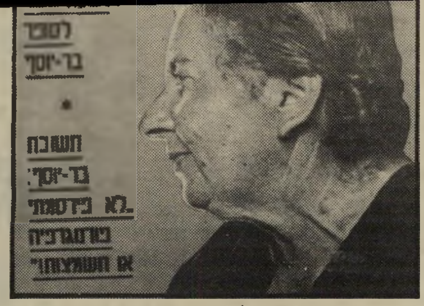

„העולם הזה" 1107
תאריך: 17.12.1958

היתה נרתעת מן המאמץ למצוא מו"ל בארץ זרה. לא כן יעל דיין, שיש לה כישרון עצום לרכוש ידידים ולהצליח בחברה, והמצויידת בקסם אישי אשר שום אנגלי אינו יכול לעמוד בפניו. היא הציעה את הספר להוצאת ויידנפלד אנד ניקולסון, שפירסמה את סיפרו של ולטר איתן ואת לוליטה של ולאדימיר נאבוקוב, הספר על אהבת גבר מבוגר לילדה, שהרעיש את אמריקה.

השבוע הסכים ויידנפלד לפרסם את הספר, החתים את יעל על חוזה. יעל הפכה לאישיות הישראלית מס' 1 של לונדון. היא הופיעה בטלוויזיה, וזכתה במאמר שופע־הערצה בדיילי אכספרס רב־התפוצה. העיתון כתב תחת הכותרת יעל קונה את חליפת־השיחרור שלה:

„יעל דיין, חמודה, 19, סגן־לשעבר בצבא הישראלי, יצאה לתור אתמול בחנויות לונדון אחרי ביגדי השיחרור שלה.

„היא בתו של הגנרל משה דיין, הגיבור האקזוטי בעל תחבושת־העין השחורה, אשר

> ## לחם ועבודה
>
> ושוב בריחה מפיו של שמעון ישראלי: פעם הלכה הפגנה ענקית במרסיי, חצי מיליון פועלים, והם צעקו: „לחם! עבודה!" בעל מלאכה אחד, כל־כך כאב לו המראה, שהוא קרא לאחד המפגינים ואמר לו: „יש לי כאן בית־מלאכה קטן, ואנחנו ארבעה עובדים. יקבל כל אחד קצת פחות שכר, ויהיה מקום גם בשבילך."
>
> המפגין התכעס: „יש כאן הפגנה של חצי מיליון איש — ודווקא אותי מצאת בשביל לעבוד?"

הסתער לרוחבו של מידבר־סיני בראש הצבא הישראלי, בתקופת מילחמת־הסואץ.

„הגנרל עזב בינתיים את הצבא, ובת הגנרל, אשר השתחררה לפני חודשיים, אמרה לנו: ,במשך שנתיים ישנתי כשרובי מתחת לכרי. נעים שוב ללבוש בגדים יפים.' באולם־התצוגה במאייפר חגה־סובבה סגן־לשעבר יעל בשימלת בחירתה — קצף של טול לבן, נוצץ מפנינים.

„,לא הייתי רוצה בכל מחיר להחמיץ את שתי שנות השירות שלי בצבא,' הכריזה, ,אני חושבת ששרות צבאי חובה היה טוב גם לבנות האנגליות.'

„יעל טסה לישראל מאמריקה למחרת פרוץ מילחמת־סואץ, כדי להתגייס. שעה שאביה נע דרומה אל הסואץ, התייצבה יעל במחנה צוערות, והיתה לסגן הצעירה ביותר בצבא הישראלי. ,התאמנו ברובים, מכונות־ירייה ורימוני־יד.' היא אמרה בהשלימה סיבוב קליל בנעלי־הערב שלה... ,לא היה בכך שום חידוש לגבי. מאז הייתי בת 11, נהגתי לירות ברובים של אבי.'

> ## היום: 25 שנה אחרי
>
> אחרי שפירסמה יעל דיין את סיפרה פנים חדשות במראה (ראה: דרכי אדם) באנגלית, היא נתקלה בחומת עויינות בספרות הישראלית.
>
> דיין פירסמה עוד כמה ספרים באנגלית, אך מעודה לא הגיעה למעמד בולט מדי בספרות הישראלית או העולמית.
>
> שנים מאוחר יותר נישאה דיין לתת־אלוף דב שיאון (שטאייר) וילדה לו ילדים. בשנים האחרונות מפרסמת דיין רשימות בירחון הנשים את, ופועלת לשמירת מורשת אביה המנוח, משה דיין.

TRADE
Manhattan
MARK
SINCE 1857
E
נהטן
תחדש
Manhattan®
להשיג ברשת חנויות מנהטן, בחנויות ההלבשה המובחרות לגברים וברשת חנויות אתא

טבת תשמ״ד, 14.12.83 מיספר 2415 שנה 48 המחיר 150 שקלים (כולל מע״מ)

העולם הזה

במכתב שהוברח מן הכלא טוענת נעמי אדווה:

"לא ידעתי שהיא פרוצה!"

מתלוננת עדייה מאירצ'יק